

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

დეკანოზი ლევან მათეშვილი

ქრისტიანები და თანამედროვე
გამოწვევები

რეკომენდებულია სტუ-ის

სარედაქციო-საგამომცემლო საბჭოს

მიერ. 09.03.2012, ოქმი №1

თბილისი
2012

წინამდებარე წიგნში განხილულია თანამედროვე ქრისტიანთა სხვადასხვა აქტუალური პრობლემების გადაჭრის გზები, როგორ უნდა გადალახოს მორწმუნე ადამიანმა თანამედროვე ცივილიზაციის გამოწვევები და დარჩეს თანამედროვედ, ამასთან, შესაბამისობაში იყოს ქრისტეს მცნებებთან. წიგნი განკუთვნილია ამ საკითხებით დაინტერესებულ მკითხველთა ფართო წრისათვის.

რეცენზენტები: ასოც. პროფესორი თ. ხოხობაშვილი,
დოქტორი გ. მაისურაძე

© საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, 2012

ISBN 978-9941-20-071-7

<http://www.gtu.ge/publishinghouse/>

Verba volant,
scripta manent

ყველა უფლება დაცულია. ამ წიგნის ნებისმიერი ნაწილის (ტექსტი, ფოტო, ილუსტრაცია თუ სხვა) გამოყენება არც ერთი ფორმითა და საშუალებით (ელექტრონული თუ მექანიკური) არ შეიძლება გამომცემლის წერილობითი ნებართვის გარეშე.

საავტორო უფლებების დარღვევა ისჯება კანონით.

ცხოვრების არსის ძიება, ნიჰილიზმი თანამედროვე სამყაროში	5
რა არის თავისუფლება? თავისუფლების ქრისტიანული გაგება	10
რა არის მთავარი ჩვენს ცხოვრებაში? ჩვენს საქმეებში, თუ არჩევანში?.....	15
როგორია დღეს მერვე მცნება და ფსიქონალიზი თანამედროვე სამყაროში?.....	21
რატომ მოსწონთ ადამიანებს ერთმანეთი?.....	25
რას მოიცავს “საქმე მოციქულთა” და რამდენად მნიშვნელოვანია მისი ცოდნა ქრისტიანთათვის?	31
როგორი დამოკიდებულება არსებობს ძველი და ახალი სტილის მიმართ?	41
რა დამოკიდებულება ჰქონდა ეკლესიას დროსთან და რას ამბობს ამაზე წმინდა წერილი?.....	47
რა შედეგების მომტანია „თავისუფალი“ სექსუალური ურთიერთობები.....	57
როგორია თანამედროვე ქრისტიანის ტვირთი მაღალტექნოლოგიურ ეპოქაში? ხელოვნური განაყოფიერება, ევთანაზია, ბიოეთიკური საკითხები	62
არსებობს თუ არა ნების თავისუფლება? არის კი რამ, რაც ჩვენზეა დამოკიდებული?.....	85
რა შეიძლება ითქვას სამყაროს ევოლუციის თეორიის შესახებ?.....	91
მართლმადიდებელი ეკლესია ფსევდოშეხედულებების ზღვარზე.....	96
როგორ დავიცვათ ბავშვები მავნე ზეგავლენებისგან?	103
არის თუ არა ქრისტიანობაში ბედისწერა?.....	107
რამდენად გამართლებული იყო ქრისტიანულად დამნაშავეთა სიკვდილით დასჯა?.....	116

რატომ არის დანაწევრებული, დაყოფილი სხვადასხვა დენომინაციებს შორის იერუსალიმის მაცხოვრის აღდგომის ტაძარი?.....	121
რატომ არსებობს სამყაროში ტანჯვა, ბოროტება, სისასტიკე?.....	130
ოჯახური სიხარული.....	142
რა არის ათეიზმი?.....	145
რა არის ბედნიერება ?	159
ჰომო საპიენსებო, გილოცავთ ახალ წელს!.....	161
წმინდაო დიდო ქალწულმოწამეო ბარბარე, ევედრე ქრისტესა ღმერთსა ჩვენთვის!.....	163
საღვთისმეტყველო განათლება.....	164
ეკლესია ღვთის დაფუძნებული ორგანიზმია.....	165
მღვდელი და მანქანა.....	167
თავისუფლების მოციქული.....	168
როგორ შეიძლება გაგებულ იქნას სახარებისეული მცნება: "გიყვარდეთ თქვენი მტრები, დალოცეთ თქვენი მაწყევრები" და „არა კაც კლა“? ითვლება თუ არა ცოდვად სამშობლოს მტრების დახოცვა?.....	169
ეკლესიის სეკულარიზაცია.....	175
ქრისტიანობა ქრისტეს გარეშე.....	178
რა შემთხვევაში დავემორჩილოთ მთავრობას?.....	183
შეიძლება თუ არა ქრისტიანისთვის სახლში შინაური ცხოველების ყოლა?.....	194
რა ფენომენია ფარული ქრისტიანების არსებობა ისტორიის მანძილზე?.....	199
რა უნდა იცოდეს მრევლმა?.....	205
როგორ უნდა ვამხილოთ მოყვასი?.....	214
საიდან მოდის სპირიტუიზმი?.....	216

ცხოვრების არსის ძიება, ნიჰილიზმი თანამედროვე სამყაროში

თანამედროვე ცივილიზაცია ამაყობს თავისი ტექნიკური მიღწევებით. გვაქვს მობილურები და ინფორმაციას, თუნდაც ერთი კონტინენტიდან მეორეზე, მყისიერად გადავცემთ, სწრაფად გადავაადგილდებით, მათ შორის - ჰაერშიც... ერთი სიტყვით, პროგრესის მიღწევებით ვსარგებლობთ. ეს, თავისთავად, არ არის ცუდი, მაგრამ მოგეხსენებათ, ადამიანი სულისა და ხორცის ერთობაა, დღეს კი, სამწუხაროდ, დიდი ყურადღება ეთმობა გარეგნულის, მატერიალურის განვითარებას, და ეს შინაგანის, სულიერის დათრგუნვის ხარჯზე ხდება.

გონიერი ადამიანი ყოველივე ამის მიღმა სულ სხვა დინებებს დაინახავს და ერთ კარგ შეკითხვას დასვამს: „შეიძლება კი ითქვას, რომ თანამედროვე ცივილიზაციის ტექნიკური მიღწევების წყალობით ადამიანი უფრო დაცული გახდა, უფრო უსაფრთხოდ გრძნობს თავს, უფრო ბედნიერია და ჭკვიანი, ვიდრე აქამდე იყო?“ ცხადია, არა! მაშ, რატომ მოგვაქვს ამით თავი? უდიდესი პრობლემა კი ისაა, რომ ადამიანი ადამიანობას კარგავს და სულიერი აშლილობებიც არნახულად მომრავლდა თანამედროვე სამყაროში. მიზეზი ამისა ცხოვრების არსის არცოდნაა. თანამედროვე ადამიანი უფალს არ იცნობს!

ყოველი ადამიანი ცხოვრების რომელიმე საფეხურზე არსებობის აზრის ძიებას იწყებს. მათაც კი, ვინც მთელი ცხოვრება მხოლოდ მატერიალური სიკეთეებისკენ ისწრაფოდა, ადრე თუ გვიან უჩნდება კითხვა: „კი მაგრამ, რაში მჭირდება ეს სიმდიდრე?“

ბევრისთვის ცხოვრების აზრზე ფიქრი ღრუბელს ჰგავს მოწმენდილ ცაზე - გამოჩნდება და მყისვე გაქრება... და ადამიანიც აგრძელებს შრომას, განუწყვეტლივ რაღაცას

ემებს, ბოლოს აღწევს კიდეც... ზოგისთვის კი ეს საკითხი უმთავრესია და მასზე პასუხის გაუცემლად ცხოვრება არ შეუძლია. მაგრამ რატომ უჭირთ ხოლმე მისი პასუხის პოვნა და შედეგად სულიერ კრიზისს განიცდიან?

მაგალითად, ლევ ტოლსტოიმ ცხოვრების აზრი სწორედ მაშინ დაკარგა, როცა მთელ მსოფლიოში გაითქვა სახელი. რამ გამოიწვია კრიზისი, რომელმაც კინალამ თვითმკვლელობამდე მიიყვანა?

თვითონ ტოლსტოი მიზეზად იმას ასახელებდა, რომ ის, მწერალი, ჩამოშორდა შრომას, რომელიც სიცოცხლეს აღმოაცენებს. ცხოვრების არსს ვერ მიაგნო, რადგან მას თვით ცხოვრებისგან მოწყვეტილად განიხილავდა. ტოლსტოი თვლიდა, რომ ცხოვრებაში, არსობის პურის მოპოვების პროცესში მონაწილეობა თავისთავად აღსავსეა შინაგანი აზრით, რაც ცხოვრებით კმაყოფილების შეგრძნებას ბადებს და მის გააზრებაში გვეხმარება.

იგი ასევე მიიჩნევდა, რომ ერთობლივი შრომა ადამიანის სიყვარულსაც გვასწავლის.

თავისი დასკვნები მწერალმა გლეხების საქმიანობაზე დაკვირვების შედეგად ჩამოაყალიბა, თანაც მათი ყოფა ნიჰილისტური იდეებით მოცული ინტელიგენციის ცხოვრებას შეადარა (შეგახსენებთ, რომ სიტყვა ნიჰილიზმი წარმოიშვა ლათინური სიტყვიდან ნიჰილ - არაფერი. ნიჰილიზმი საყოველთაოდ აღიარებულ ფასეულობათა: იდეალების, მორალური ნორმების, კულტურის, საზოგადოებრივი ცხოვრების ფორმათა... უარყოფაა).

ტოლსტოის მოსაზრებებს რეალობასთან არაფერი ჰქონდა საერთო. მწერალს მხედველობიდან გამორჩა ერთი რამ: იმ დროის გლეხობას გააჩნდა უმაღლესი იდეალი - ღვთის რწმენა.

არსებობა იდეალებისა, რომლებიც ადამიანისთვის საკუთარ მოთხოვნილებებზე ძვირფასია, აუცილებელი

პირობაა, ჯერ ერთი, პიროვნების ზნეობრივი ცხოვრებისა და მეორეც, ყოფიერების საზრისის წვდომისა და გააზრებისთვის. ყოველ ადამიანს სულში უნდა ჰქონდეს ნათელი წერტილი, რომელიც ცხოვრებისეულ ამაოებას გაუნათებს და მის აზრს დაანახებებს.

ერთი ცნობილი საბჭოთა მწერალი ამბობდა: „ჩვენს დროშას ნამგალი და ურო რომ მოვაშოროთ, სანაცვლოდ რა უნდა გამოვსახოთ? ოქროს ხარი? ჩვენ ყველანი მიზნის არარსებობის ტყვეები ვართ, ადრე კი ცრუ მიზნის ტყვეობაში ვიყავით“.

უმიზნო კაცი, ცხადია, სულ ადვილად შეიძლება ნიჰილისტად იქცეს. დღეს სწორედ ამ მოვლენას ვხედავთ. ნიჰილიზმის ელემენტები ყველგანაა ჩვენს ირგვლივ: სკოლაშიც, ოჯახშიც, ტრანსპორტშიც... ერთ მაგალითს მოვიყვანთ: მოზარდი (ახლებურად თინეიჯერი) დემონსტრაციულად აგდებს ბანანის ნაფცქვენს, სიგარეტის ნამწვს თუ ნაყინის ქაღალდს საკუთარი სახლის სადარბაზოში ან ლიფტში. თითქოს დედამიწა მის გარშემო ბრუნავს, სხვა ყველაფერი კი არარაობაა. არადა, ხომ შეიძლება, ლიფტში, სადარბაზოში მისი დედ-მამა შევიდეს, თანაც დღეს ლიფტებსა და სადარბაზოებს თვითონ მაცხოვრებლები ალაგებენ. ამ ახალგაზრდამ, რა თქმა უნდა, იცის, რა არის კარგი და რა - ცუდი, მაგრამ საყოველთაოდ მიღებულ მორალურ ნორმებსა და საზოგადოებრივი ცხოვრების წესებს, უბრალოდ, არ აღიარებს. ტრანსპორტში კიდევ უფრო რთული სიტუაციაა: ახალგაზრდები ხმამაღლა ლაპარაკობენ, იცინიან, უცენზურო სიტყვებით ამკობენ ერთმანეთს... და სულაც არ ფიქრობენ, რამხელა ძალა აქვს სიტყვას.

ნორმალური ადამიანი მუდმივ ძიებაში უნდა იყოს. თვითკმაყოფილი კაცი კი სულელია. თვლის, რომ უკვე ბევრს მიაღწია, აქედან გამომდინარე, მისი განვითარებაც შე-

ჩერდა. ზუსტად იგივე ხდება სულიერ ცხოვრებაშიც, ოღონდ ამ შემთხვევაში თვითკმაყოფილების ცოდვას ხიბლი ჰქვია.

უიღბლობას, ხელის მოცარვას ხშირად ცხოვრების უაზრობის შეგრძნებამდე, უიმედობამდე მივყავართ, უმიზნოდ, მისწრაფებების გარეშე კი ძალზე მტკივნეულია არსებობა.

როცა ადამიანს ვერაფრით გადაულახავს მუდმივი მოწყენილობა, ეჭვი და სევდა, სულიერი ტკივილის ჩახშობის გზების ძიებას იწყებს. ზოგისთვის ასეთი საშუალება ალკოჰოლია, სხვებისთვის - ნარკოტიკი და ა.შ.

გაბრუებულობის მდგომარეობაში ადამიანი ოცნებების სამყაროში გადასახლდება. ფანტაზიები მძიმე რეალობას უცვლის, რომელშიც მისი ადგილი არ არის, რომლის აზრის შეცნობაც არ ძალუძს.

რა მოსდევს ასეთ მდგომარეობას, ყველასთვის ცნობილია. პიროვნება, რომელიც თავის თავში განუუმეორებელ ინდივიდუალობასა და უამრავ გაუხსნელ შესაძლებლობას მოიცავს, თავისი უნარების რეალიზებას ვეღარ ახდენს და ბოლოს და ბოლოს დეგრადირებას იწყებს.

ადამიანის ენერგია და ჯანმრთელობა ნებისმიერი მილიონერის ქონებაზე ბევრად ძვირფასია. მაგრამ ახალგაზრდებს ხშირად ეს არ ესმით. რომ დაბერდებიან, იქნებ მაშინ მაინც შეიგნონ.

მაგალითად, როგორ ავხსნათ ის ფაქტი, რომ დღეს ასე ბევრია მწვეელი სკოლის მოსწავლეთა შორის (როგორც ვაჟი, ასევე გოგონა)?

ზოგი, აპათიისა და უიმედობის მდგომარეობაში მყოფი, პრობლემის „გადაჭრის“ კიდევ უფრო არაბუნებრივ საშუალებას მიმართავს. ეს თვითმკვლელობა გახლავთ, რაც ასე ხშირია ჩვენს „ცივილიზებულ“ სამყაროში. თურმე ტექნიკური პროგრესი, რითაც ასე ამაყოფს თანამედროვე კაცობრიობა, არ ყოფილა სულიერი მოთხოვნილებების

დაკმაყოფილების გარანტი. შესაძლოა, ელვის უსწრაფესად გადავცეთ ინფორმაცია, სინათლის სიჩქარე განვსაზღვროთ, მაგრამ ამით სულიერ პრობლემებს ვერ გადავჭრით, რადგან „პროგრესით“ შეიარაღებულნი მხოლოდ მატერიალურ სამყაროს შევცქერით და სინამდვილეში რეგრესისკენ მივდივართ, ფუჭად ვიხარჯებით. არადა, ყოველივეს შემოქმედი უფალი კვლავ მოგვიწოდებს, იგია ჩვენი იმედების, ოცნებების, ბედნიერების, ნუგეშის, უსაფრთხოების და სიყვარულის გარანტი და არა სოლიდურთანხიანი ვიზაბარათები, პალმა დე მალიორკაზე დასვენება, საკუთარი ჰარამხანა, მზრუნველი პატრული და პროსტიტუციის ლეგალიზაცია.

დაფიქრდით - უფალმა აღგვითქვა, რომ ქრისტეს ეკლესიას “ბჭენი ჯოჯოხეთისანი ვერ ერეოდიან” (მთ. 16,18), რომ თავის რჩეულთათვის შეამოკლებს ამ უკანასკნელი, საბაგელი მოოხრების დღეებს (მთ. 24,22). და მართლაც, “თუკი ღმერთი ჩვენთან არის, ვისი უნდა გვეშინოდეს?” უმძიმეს განსაცელთა ჟამსაც კი უნდა გვახსოვდეს უფლის ბრძანება: “ნუ გეშინინ, რამეთუ მე მიძლევდეს სოფელსა” (ინ. 16,33). ამიტომ ნიჰილიზმი გვერდით გადავდოთ და ისე ვიცხოვროთ, როგორც მორწმუნე ქრისტიანები ცხოვრობდნენ ყველა დროში - მოველოდეთ ამ სოფლის აღსასრულს და მაცხოვრის მოსვლას. ვიყოთ კარგი ქრისტიანები ამ სიტყვის სრული და მრავლისმომცველი მნიშვნელობით!

რა არის თავისუფლება? თავისუფლების ქრისტიანული გაგება

თავისუფლების ცნების გაგება საკმაოდ განსხვავებულია, მას სხვადასხვა მნიშვნელობით ხმარობენ. ამათგან მხოლოდ სამს გამოვყოფთ.

პირველი გახლავთ მისი მეტაფიზიკური მნიშვნელობა, როცა ეს ცნება ნების თავისუფლებად მოიაზრება, ადამიანური ბუნების ერთ-ერთი ფუნდამენტური თვისებაა და სიკეთესა და ბოროტებას შორის პიროვნების შინაგანი არჩევანით გამოიხატება. ქრისტიანული სწავლების თანახმად, ნების თავისუფლება იმ თვისებად გვევლინება, რომლის დაკარგვაც პიროვნების დეგრადაციას იწვევს. ადამიანის ამ თავისუფლებაზე არავის აქვს გავლენა: არც საზოგადოებას, არც კანონებს, არც ხელისუფლებას, არც დემონებს, არც ანგელოზებს და არც თვით უფალს.

მაგრამ როგორც კი ნებელობის თავისუფალი აქტი გარე სამყაროში იწყებს განხორციელებას, “მატერიალიზაციას”, ის მრავალგვარ წინააღმდეგობას აწყდება. ადამიანის თავისუფალ მოქმედებას ზღუდავს კანონი, წეს-ჩვეულებები, საზოგადოებრივი მორალი... ეს თავისუფლების სოციალური გაგებაა.

არსებობს თავისუფლების სულიერი გაგებაც. პავლე მოციქული ამბობს: სადაც უფლის სულია, იქ თავისუფლებააო (II კორ. 3,17). სულიერი თავისუფლება ქრისტიანის განსაკუთრებული ერთობაა სულიწმინდასთან. ასეთი ადამიანი ბატონობს საკუთარ ეგოიზმზე, ვნებებზე, ცოდვილ გრძნობებზე, სურვილებზე - საკუთარ თავზე. სულიერად თავისუფალ კაცს მოციქული “ახალს” უწოდებს (ეფ. 4,24) და ამით ხაზს უსვამს მისი გონების, გულის, ნებელობისა და სხეულის ქრისტეს სახით (აღდგომის შემდგომ) განახლებულობას. ცოდვაში მცხოვრები კი “ძველია” (ეფ. 4,22),

“მონაა” (რომ. 6,6-17), რომელსაც არა აქვს ძალა, სარწმუნოების სწავლებასა და სინდისის ხმას მისდიოს და აირჩიოს ის, რაც მისთვის სასიკეთოა. სულიერი მონობის, როგორც ჭეშმარიტი თავისუფლების ანტითეზის, არსს პავლე მოციქული ასე გადმოგვცემს: “ვინაიდან რას ვაკეთებ, არ ვიცი: იმიტომ რომ იმას არ ვაკეთებ, რაც მსურს, არამედ რაც მძულს, იმას ვაკეთებ... ვინაიდან არ ვაკეთებ კეთილს, რომელიც მსურს, არამედ ვაკეთებ ბოროტს, რომელიც არ მსურს... ჩემს ასოებში მე ვხედავ სხვა რჯულს, რომელიც წინააღმდეგობას უწევს ჩემი გონების რჯულს და მხდის ჩემს ასოებში მყოფი ცოდვის რჯულის ტყვედ” (რომ. 7,15; 19,23). სულიერი თავისუფლების, და არა გარეგანის, ძიებაა ქრისტიანის უმაღლესი მიზანი.

ეკლესია ორბუნებოვანია - მას გარეგანი და შინაგანი ბუნება გააჩნია. ამის კვალობაზე, მასში ორი განსხვავებული თავისუფლება მყოფობს.

“სადაც უფალია, იქ თავისუფლებაა”. ეკლესიაც ყოველთვის თავისუფალია. თავისუფალია ისიც, ვისაც ქრისტე უყვარს (“ვისაც ჩემი მცნებები აქვს და იცავს მათ, მას ვუყვარვარ მე” (ინ. 14,21)). და ეს თავისუფლება აღემატება ყველა გარეგან თავისუფლებასა და პრივილეგიას. მას არ ეშინია არავითარი ადამიანური შეზღუდვებისა თუ შევიწროებისა. დევნულობანი კი მის დიდებას ემსახურება.

ეკლესია მარად უცვლელია. ქრისტეს აღდგომის, ამაღლების შემდეგ ის ისეთივე დარჩა, როგორიც მაცხოვრისა და მისი მოციქულების მიწიერი ცხოვრების დროს იყო. ის ასეთივეა დღესაც: “იესო ქრისტე გუშინ და დღეს - იგივეა უკუნისამდე” (ებრ. 13,8).

ეკლესიასაც, როგორც ნებისმიერ საზოგადოებრივ თუ რელიგიურ ორგანიზაციას, არსებობისთვის გარკვეული პირობები სჭირდება. მათ შორის, სახელმწიფოს მიერ რეგლამენტირებული რელიგიური თავისუფლება - ღია

ადმსარებლობის უფლება და საკუთარი რელიგიური შეხედულებების პრაქტიკული განხორციელება, როგორც ინდივიდუალურად, ასევე კოლექტიურად. ამ მხრივ რელიგიური თავისუფლება არაფრით განსხვავდება სხვა მნიშვნელოვანი სოციალური თავისუფლებებისგან თუ ადამიანის უფლებებისგან, რომლებსაც თანამედროვე მსოფლიოში განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება.

ნებისმიერი ნება შეიძლება გამოყენებულ იქნეს არა მარტო საზოგადოების სასიკეთოდ, არამედ საზიანოდაც (საინფორმაციო საშუალება შესაძლოა დეზინფორმაციისთვის გამოიყენო - მშვიდობისა და უბიწოების ნაცვლად ხალხს ძალადობა და გარყვნილება უქადაგო...).

ადამიანის უფლება, იურიდიული გაგებით, ქრისტიანისათვის ყველაზე მთავარ - სულიერ თავისუფლებაზე - არაფერს ამბობს. თანამედროვე ადამიანის კატასტროფული ზნეობრივი დეგრადაცია ყველაზე განვითარებულ, "თავისუფალ" ქვეყნებში და იქ არსებული ეკლესიების მრევლში სულიერების აშკარა დაცემა გვიჩვენებს, რომ გარეგნული თავისუფლება აკრძალვების გარეშე არა თუ აღამაღლებს ადამიანს, არამედ ხშირად პიროვნების ზნეობრივი გახრწნის მიზეზი ხდება. ასე რომ, გარეგანი თავისუფლება არ არის უტყუარი და თვითკმარი ღირებულება.

მხოლოდ მაცხოვარია ჭეშმარიტად სრულქმნილი ახალი ადამიანი (ეფ. 2,15), ხოლო ყველა სხვა ადამიანი სულიერად არაჯანსაღია, რადგან ყველა მისი თვისება და ზიანებული და დამახინჯებულია ადამის ცოდვით. საზოგადოების ამოცანაა, შექმნას პირობები ადამიანების სულიერი განკურნებისათვის. როგორი უნდა იყოს ეს პირობები?

სოციალური თანაცხოვრებისათვის ადამიანები საჭიროებენ შესაბამის უფლებებს (შრომის უფლება, განათლების უფლება, ადმსარებლობის თავისუფლება, ინტერესების მიხედვით გაერთიანების უფლება და სხვა). მაგრამ ზოგიერთ

სახელმწიფოში მკვიდრდება ისეთი უფლებები, რომლებიც საზოგადოებაში მანკიერებათა განვითარებას უწყობს ხელს (მაგალითად, პორნოგრაფიის პროპაგანდის უფლება, დისკრიმინაცია ნაციონალური ნიშნით, სატანიზმი და ა.შ.).

როგორ შევაფასოთ ესა თუ ის უფლებანი? ამ კითხვაზე პასუხს იძლევა ქრისტიანობის ფუძემდებლური დოგმატი სიყვარულის ღმერთზე (ღმერთი სიყვარული არს!). აქედან გამომდინარე, ნებისმიერი უფლების შეფასების მთავარი კრიტერიუმი მხოლოდ სიყვარული უნდა იყოს, რომელიც სხვისთვის სიკეთეს ეძიებს (სიკეთეს არა მარტო მიწიერს, არამედ, პირველ რიგში, მარადიულს (მთ. 22,37-39).

აბსოლუტურად თავისუფალი ღმერთია. უდიდეს სულიერ თავისუფლებას მიაღწიეს წმინდანებმა. მეტ-ნაკლებ თავისუფლებას ფლობს ყოველი ადამიანი. თავისუფლება დაკარგეს მხოლოდ სიკეთის უუნარო ადამიანებმა (ინ. 8,34-44). თავისუფლება, რომელიც სიყვარულის მიღმა დგას - უადრესად საშიშია. სწორედ ასეთმა “თავისუფლებამ” უზიდა “სიკეთისა და ბოროტების” შეცნობისაკენ ადამსა და ევას, გაიმარჯვა პირველ ადამიანზე და ახლაც იმარჯვებს მის შთამომავლებზე, უღებს კარს სხეულისა და ყველა ვნების მონობას. ეს ყველაფერი წარმართ ბრძენებსაც ესმოდათ. ეპიქტეტე წერდა: “ვინც სხეულით არის თავისუფალი, სულით კი არა, ის მონაა, ხოლო ვინც შებოჭილია სხეულებრივ, მაგრამ სულიერად თავისუფალია - ის თავისუფალია”. სამწუხაროდ, თანამედროვე ქრისტიანებს ეს არ ესმით. ამიტომ სოციალური თავისუფლება მათთვის უმთავრესი გახდა. თუმცაღა, აშკარაა, რომ ასეთ თავისუფლებას საზოგადოებაში განუკითხაობისა და პიროვნების ზნეობრივი დეგრადაციისკენ, უკულტურობისკენ მივყავართ, რასაც იდეური ანარქიზმი, ძლიერი პიროვნებებისადმი, პარტიებისა და საიდუმლო თუ ღია საზოგადოებებისადმი გარდაუვალი დამონება მოსდევს.

გარეგანი თავისუფლება თვითმიზანს არ უნდა წარმოადგენდეს; ის ერთ-ერთი შესაძლებელი, მაგრამ არა აუცილებელი, პირობაა მთავარი მიზნის - სულიერი თავისუფლების მისაღწევად. ამიტომ, მართლმადიდებლური გაგებით, სოციალური თავისუფლება ყოველთვის შეზღუდული უნდა იყოს, რათა ადამიანის სულისთვის სასარგებლო გახდეს.

უპირველესად - მოყვასის კეთილდღეობა და მხოლოდ შემდგომ - საკუთარი - ეს არის ყველა მოვალეობისა თუ უფლების, მათ შორის - რელიგიური თავისუფლების ამოსავალი წერტილი. ქრისტიანობის მიხედვით კი სიკეთე არის ყველაფერი, რაც ადამიანს ყოველგვარი სიკეთის წყაროს - ღმერთს ამსგავსებს. აქედან გამომდინარე, რაც ამგვარი სიკეთის იდეის განხორციელებას უშლის ხელს, არ შეიძლება საზოგადოებაში დაკანონდეს. ამ იდეას ეთანხმებიან ყველა ქვეყნის საერო კანონმდებლებიც, როცა კრძალავენ მკვლელობას, ქურდობას, ძალადობას... მაგრამ ისინი, ამავე დროს, ვერ ხედავენ დანაშაულის ნამდვილ მიზეზებს - სამოქალაქო თავისუფლების მცდარ გაგებასა და გამოყენებას. ამიტომ, თანამედროვე ევროპული თუ ამერიკული ცივილიზაცია განუხრელად და მიზანსწრაფულად ნერგავს ხორციელ თავისუფლებას, ზრუნავს მხოლოდ სხეულის უსაფრთხოებაზე, სულის უსაფრთხოებას კი სრულიად უგულებელყოფს. თანამედროვე ცივილიზაცია ნერგავს ვნებების თავისუფლებას და სწრაფად განეშორება ქრისტიანულ სიყვარულს. თუ საზოგადოება დაკარგავს ცოდნას ცოდვის შესახებ, ღმერთის უარყოფელი გარეგანი თავისუფლება ბოლოს და ბოლოს რეგრესად იქცევა.

რა არის მთავარი ჩვენს ცხოვრებაში? ჩვენს საქმეებში, თუ არჩევანში?

ჩვენს ცხოვრებას შევადარებდი სახარებისეულ სურათს - გენესარეთის ტბაზე წარუმატებელ თევზაობას. ნაპირზე დგანან დაღლილ-დაქანცული მეზადურები, რომლებიც მთელი ღამე ამაოდ ცდილობდნენ თევზის დაჭერას. ბადეებს წყალმცენარეები, ნიჟარები, ქვიშა ამოჰქონდა. არადა ღამე ყველაზე ხელსაყრელი დროა თევზაობისთვის. ცხადია, გაღიზიანდებოდნენ, მაგრამ როცა ნაპირზე სველ ბადეებს გამოათრევდნენ, მხოლოდ აპათია და დაღლილობა დარევდათ ხელს. თუმცა თევზი საჭიროა თავის სარჩენად. ამ დროს მათთან მოდის მაცხოვარი და ერთ-ერთ მათგანს ეუბნება: “სიმონ, გაშალე ბადე!” მაგრამ როგორ გინდა გაშალო ბადე, როცა თევზჭერის საუკეთესო დრო გასულია. სიმონს გაღიზიანება არ დაუმაღავს, ისე შეეპასუხა იესოს, - მომღვარო, მთელი ღამე ვიშრომეთ და ვერაფერი დავიჭირეთ!

ეს არის ჩვენი ცხოვრების სურათი!

ტბა - არის ცხოვრება, ნავეები - ცხოვრებისეული გზები, ბადეები - სულიერი შესაძლებლობები. ღამე - ჩვენი ცხოვრებაა, რადგან დღე მერე იქნება, სიკვდილის, შებინდების შემდეგ. თითოეული დაბადებული ადამიანი იღებს ნავს, იწყებს ნაოსნობას და საკუთარი თავი დიდი, მნიშვნელოვანი ჰგონია; ფვიქრობთ, რაღაც სახეიროს, გრანდიოზულს ვასრულებთ. ეს იმიტომ ხდება, რომ ჩვენ ჩავეფლეთ ამაოებაში, დავკარგეთ საერთო მასშტაბი და ჩვენი ჭყუმპალაობა ანგარიშგასაწევი გვგონია, სინამდვილეში კი ვცურავთ თითქოს თოკმობმულები და ნაპირთან ვტორტმანებთ. მთელი ჩვენი ცხოვრება არის ბრძოლა არსობის პურისთვის.

ყრმობაში იწყება ბრძოლა ცოდნის, განათლების შესაძენად. ამ ჭიდილში ზოგიერთი ეცემა. შემდგომ თა-

ნამდებობის მოპოვებას ცდილობენ. როცა ეს ბრძოლა წარმატებით დაგვირგვინდება, იწყება მცდელობა ოჯახისთვის, ბავშვებისთვის, მათი აღზრდისთვის, უსაფრთხოებისა და განმხრწნელი ზეგავლენისგან დასაცავად, იბრძვიან ოჯახში კეთილდღეობისა და მშვიდობისთვის. განუწყვეტლივ იბრძვიან, როგორც ის მეთევზეები ებრძოდნენ მთელი ღამე ტბას...

ვნახოთ ჩვენი ბადეები - რა მოვინადირეთ. იქნებ ბევრი დავიჭირეთ? ჩვენი ცხოვრების მთელ ღამეს სულ ვშრომობდით - დავიღალეთ, დაგვისუსტდა მეხსიერება. და ყოველ წელიწადს, ყოველ საათს თუ წუთს კი არ ვიძენთ, არამედ ვფლანგავთ ჩვენს შესაძლებლობებს, ძალებს, ჯანმრთელობას - ჩვენი ბადეები იგლიჯება და იხევს. სულს კი რა მოსდის, რამეს იძენს თუ არა? რად გარდაიქცევა ღვთის უწმინდესი და უმანკო ქმნილება - ჩვენი სული? განსაკუთრებით ეს შესამჩნევია ახალგაზრდობაზე. ჩვენ ვხედავთ, თუ როგორ ირყვნებიან და უხეშდებიან ისინი, როგორ ხდებიან თავხედები, უგრძნობნი, როგორ კარგავენ სისუფთავეს, უმანკობას, სიკეთეს, სირბილეს, სითბოს, მორიდებულობას, რომელნიც სირცხვილად მიაჩნიათ. ეს უკვე შესამჩნევია 15 წლიდან, ხოლო ქალაქებში უფრო ადრეც (თბილისის სკოლები ამის შემადრწუნებელი მაგალითია. თუ სკოლა ქალაქის ცენტრალურ უბნებში მდებარეობს, მდგომარეობა მით უფრო მძიმეა).

საოცარ დროში ვცხოვრობთ, როცა ჩვენ წინ ყალიბდება ახალი იდეოლოგია "სექს-იდეოლოგია". ოფიციალურად ამაზე არსად ლაპარაკობენ, მაგრამ ფაქტი სახეუა (ტკბილეულის რეკლამაც კი სექსუალობის ხარისხით წარმართება). ჩვენ, ქრისტიანები, აღვმსარებლობთ, რომ ზნეობრიობა და ქრისტიეში გადარჩენა განუყოფელია ერთმანეთისაგან, დიდი სიმწრით ვაცნობიერებთ ამორა-

ლობის დამღუპველ და დამანგრეველ ზეგავლენას ადამიანზე - მის სულსა და სხეულზე.

ამ იდეოლოგიის გავლენის შედეგად აგრესიულად გამოიყურება ახალი “სექს” ადამიანი, რომელიც შეურაცხადია, მტრულადაა განწყობილი ქრისტესა და ტრადიციული მორალისადმი. მასში საფუძვლიანადაა წარბოცილი ძირეული ქრისტიანული ჭეშმარიტებების გაგება, როგორცაა - უბიწოება, ქალწულობა, სიმორცხვე, ერთგულება სიყვარულსა და ქორწინებაში, ცოდვა, მანკიერება. ასეთი ადამიანი დარწმუნებულია, რომ მას უფლება აქვს საკუთარ სხეულს, როგორც უნდა, ისე მოექცეს ან რაც უნდა, ის გაუკეთოს (მათ შორის - გაყიდოს...)

ასე ყალიბდება უმართავი ახალგაზრდა თაობა, რომელიც აქტიურადაა განწყობილი მომავდინებელი სხეულებრივი ცოდვისადმი, რომელიც მზადაა მოუწესრიგებელი (და მოწესრიგებული) ცხოველური ინსტინქტების დასაკმაყოფილებლად, “უსაფრთხო სექსისთვის”, სტერილიზაციისა და კონტრაცეპტივისთვის. ამ გარემოში ყალიბდება შემწყნარებლური დამოკიდებულება სექსუალური უმცირესობებისადმი, ერთსქესიანი ურთიერთობების უფლებების დეკლარირებისადმი, სქესის შეცვლისადმი და ა.შ. ასე ივსება კაცობრიობის ცოდვათა ფიალა. ჭეშმარიტად, ადამიანმა არ იცის ზომიერება გარყვნილებაში - უძლებია ეს ცოდვა!

სამაგიეროდ, ჩვენ ხშირად გვეკითხებიან: რატომაა ეს თქვენი ეკლესია აბორტების წინააღმდეგ? ეს ხომ მრავალპრობლემას ხსნის: არასასურველი ბავშვი, საშიში მშობიარობა, დეფექტიანი ნაყოფი, დაბალი ოჯახური ბიუჯეტი, ჯანმრთელობა და სილამაზე ქალისა და ა.შ. ანდა თორმეტი წლის გოგო რომ დაფეხმძიმდება, რა ქნას, გააჩინოს? ეს ხომ საშიშია, რომ გადაჰყვეს მშობიარობას? ან მისი შვილი დაუნი რომ დაიბადოს? სექსუალური რევოლუციის შედეგად, რაც ფაქტია, მოსწავლეთა შორის უბიწოება ანაქრონიზმი და

იშვიათი მოვლენაა, რა ვუყოთ მათ? მათ მოზარდულ (თინეიჯერულ) გარემოში ვენერული დაავადებები და შიდსი მძვინვარებს და როგორ არ უნდა განვანათლოთ ისინი სექსუალურად? როგორ არ უნდა მოვუყვეთ მათ უსაფრთხოების ზომებზე სექსუალური კონტაქტის დროს? ჩვენი მეგობარი პრეზერვატივი გადაწყვეტს ამ პრობლემას, სპირალებთან, ორალურ თუ საინექციო კონტრაცეპტივებთან ერთად, და ბავშვები თავიანთ ჯანმრთელობაზე აღარ იდარდებენ. თქვენ კი ლაპარაკობთ, რომ მკვლელობაა! პრობლემას გვერდს უვლით და გინდათ სუფთა დარჩეთ, სხვებმა კი უნდა იტანჯონ.

მართლაცდა ამგვარ აზროვნებას ზომიერების არაფერი სცხია. როცა ამგვარი რეპლიკები გვესმის, იგრძნობა, რომ ეკლესია და გარე სამყარო ერთმანეთთან სრულიად სხვადასხვაა ენაზე ლაპარაკობენ. ეკლესია არწმუნებს, გარე სამყარო ზეწოლას ახდენს, ეკლესია ცოდვას თავის სახელს უწოდებს, გარე სამყაროს კი ცოდვა ნორმაში აჰყავს და ოპონენტს სხვადასხვა იარაღის ჰკიდებს.

“ნუთუ არ იცით, რომ უსამართლონი ვერ დაიმკვიდრებენ ღვთის სასუფეველს? თავს ნუ მოიტყუებთ: ვერც მეძავნი, ვერც კერპთაყვანისმცემელნი, ვერც მრუშნი, ვერც მხრდალნი, ვერც მამათმავალნი, ვერც მპარავნი, ვერც ხარბნი, ვერც ლოთნი, ვერც მლანძღველნი, ვერც მტაცებელნი ვერ დაიმკვიდრებენ ღვთის სასუფეველს” (1 კორ. 6,9-10). ზემოთქმულიდან, რა თქმა უნდა, ყველაფერი გასაგებია, როგორც ადამიანთა “სალი აზრიდან”, ასევე უფრო ღრმა მიზეზებიდან გამომდინარე, მაგრამ უკაცრავად, რატომ ხდება თორმეტი წლის გოგონების სექსუალური კავშირები? რატომ არის, რომ საზოგადოებაში გაცნობიერებულადაა პროპაგანდირებული სექსუალური ცხოვრების წესი და ქალის ადვილად მიღწევადობის პრინციპი? რატომ არის, რომ სარეკლამო კლიპებს, აღსავსეს ამგვარი შინაარსით,

მილიონობით ადამიანი უყურებს? რატომ არის, რომ ქალი ღვთის ხატებიდან დაიყვანეს ვნებამორეული ცხოველის იმიჯამდე, რომელსაც უმართავი სქესობრივი ინსტინქტი ამოძრავებს? რატომ არის, რომ გოგონებისადმი დამოკიდებულება ემსგავსება საბაზრო-სავაჭრო დამოკიდებულებას? რატომ არის, რომ მანქანის რეკლამისთვის მაინცდამაინც ლამაზი, “სექსუალური”, მაღალფეხება გოგოა საჭირო? რატომაა აუცილებელი, ღონისძიებაზე, ტოკ-შოუებზე მაინცდამაინც ლამაზმანმა გადასცეს ჯილდო? რატომაა, რომ მშობლები თავიანთი ხელით აკეთებენ ყველაფერს, არ ერიდებიან “ჩაწყობას” და თავიანთ გოგონებს სილამაზის კონკურსზე (რომელიც ძალიან წააგავს აღმოსავლეთის მონათა ბაზარზე ქალების შეფასებას, აწონ-დაწონას და საბოლოო ყიდვას) მონაწილეობას აღებინებენ?

აი, ასე ვცხოვრობთ და ეს ღამე არასდროს გათენდება! არავინ სვამს კითხვას: რატომ შეიძლება, რომ თორმეტი წლის (უფრო პატარა ასაკის გოგონების შემთხვევებიც ყოფილა დაფიქსირებული) გოგონა დაფეხმძიმდეს? საზოგადოებამ, ოჯახმა, სკოლამ, მეგობრებმა, ნაცნობებმა - რატომ არავინ აუხსნა მას, რომ ამ ასაკში მხოლოდ სწავლაა საჭირო, გაკვეთილების კეთება, თამაში, უმეტესწილად თოჯინებთან, და ბედნიერი ბავშვობის განცდაში ყოფნა - და არ არის საჭირო, დალოცვილი უდარდელი სამყაროდან ნაადრევი გამოსვლა. რატომ არის, რომ მშობლების უმრავლესობა, მოდიდან გამომდინარე, თავიანთ გოგონებს მოკლე კაბებს ყიდულობენ? - თან გამართლება როგორია - ჯერ ერთი, “მოდნია”, მეორეც, ჩვენს გოგონას ლამაზი ფეხები აქვს და რატომ უნდა დამალოს?

ეს ყველაფერი იმის ბრალია, რომ ბევრი ამ დრომდე დანაშაულებრივ გულგრილობაში, სულიერ პროსტრაციაში, ყოფით ათეიზმსა და სულ უფრო მზარდ ყოვლისმომცველ, ორგანიზებულ გარყვნილებაში იმყოფება. ადამიანები როცა

ამორალურ უკანონობას უყურებენ, სამწუხაროდ, მათი დამოკიდებულება მინიმუმ ფარული ტკბობით განისაზღვრება (ეს განსაკუთრებულად მამაკაცებს ეხება) და სულაც არ ჩქარობენ ღმერთის რწმენას, სინანულს, როგორც ბიბლიური წინევის მაცხოვრებლები, აღსარებას მის წინაშე უამრავი წარსული და ახლანდელი ცოდვისას, რათა საქმით მოიძულონ სიცრუის და მანკიერების ერთობლიობა და ეს ყველაფერი დაიწყონ საკუთარი თავიდან, საკუთარი ცოდვებიდან.

აი, ასეთია ადამიანთა თევზჭერა ცხოვრებისეულ ტბაზე! ნუთუ ამაყობთ ამით? თქვენი ბადენი ცარიელია, ისინი აღსავსეა მხოლოდ ჭუჭყით, რომელიც ცხოვრებისეული ძირიდან მოაგროვეთ.

ჩვენი ცხოვრება შეიძლება შევადაროთ მუსიკალურ ინსტრუმენტსაც, რომელიც მაღალი კლასის ხელოსნის ხელიდან გამოვიდა, რომლის თითოეული სიმი გამოსცემდა სუფთა, ლამაზ ხმებს. და აი, ინსტრუმენტს დაეუფლა მოუქნელი ხელები - აღირია კლავიატურა, გაწყდა სიმები და ა.შ. ასევეა ჩვენი სული! შემოქმედის ხელიდან ყოვლად უმანკო და ღირსებებით აღსავსე გამოდის, ხოლო შემდგომ, ცხოვრებაში, სულის სიმები წყდება.

იქნებ მატერიალურ ცხოვრებაში (რომელიც ასე ძალიან გვიყვარს) რამე ფასეულს ვიძენთ ხოლმე? არა, აქაც კი არაფერია! ყველაფერი ეს ნაგავია. მაგალითად, სანამ ადამიანი ერთი ბინიდან მეორეში გადავა, სანამ ავეჯი განლაგებულია, სურათები - ჩამოკიდებული, ყველაფერი დალაგებულია - იქმნება შთაბეჭდილება ლამაზი მყუდრო საცხოვრებლისა, მაგრამ საკმარისია ყველაფერი გადაადგილოთ (თუნდაც სხვა ბინაში გადასვლისას), რომ გამოუსადეგარი ყუთების და ნაგვის გროვად წარმოგვიჩნდება. და საერთოდ, რამეს იძენს კი ადამიანი ცხოვრების გზაზე? წლების მომატებასთან ერთად ხელები გვისუსტდება,

სიარული გვინელდება, ნაოჭები გვიჩნდება, დაღლილობა და აპათია ეუფლება ადამიანს.

და ამ დროს შესაძლებელია სულის ორი მდგომარეობა: ან სული უკვე მკვდარია, ანდა ის შფოთავს. ნუთუ ცოტა გვინახავს ადამიანთა მშფოთვარე სულები?

იამაყეთ თქვენი თევზჭერის შედეგით! თქვენი ბადეები აღსავსეა ცხოვრებისეული ჭუჭყით, რომელიც სწორედამძიმებს სულს. დროა შევწყვიტოთ უშედეგო თევზჭერა - ახლოვდება ალიონი.

შეჩერდით! გამოდით ნაპირზე, თქვენი ჭუჭყიანი ბადენი დაასუფთავეთ და ქრისტეს, რომელიც ძალიან ახლოს არის და თქვენს მოწოდებას ელის, შესძახეთ სახარებისეული სიტყვებით: “მოძღვარო, მთელი ღამე ვიმშრომეთ და ვერაფერი დავიჭირეთ, გვიშველე ჩვენ!” და ღმერთი აუცილებლად შეისმენს თქვენს თხოვნას, მხოლოდ მას შეუძლია აღავსოს თქვენი ბადეები, როგორც გენესარეთის ტბაზე აღავსო. თქვენი გადასაწყვეტია, რას აირჩევთ, თქვენ არჩევანის ზღვარზე დგახართ!

როგორია დღეს მერვე მცნება და ფსიქოანალიზი
თანამედროვე სამყაროში?

ჩვენი დღევანდელი ყოფის უმთავრესი ტენდენცია ურწმუნოება და სიყვარულის დეფიციტია. ეს ურწმუნოება არ არის პასიური, ანუ იგი სარწმუნოებისადმი, მარადიული ფასეულობებისადმი მეზრძოლი ურწმუნოებაა, რომელიც ყოველნაირად ცდილობს, შეეზრძოლოს ჭეშმარიტებას, სიწმინდეს, ტრადიციულ ფასეულობებს და ეს ბრძოლა უაღრესად მრავალმხრივია. ალბათ ერთ-ერთი უმთავრესი, რითაც დღეს ამა სოფლის სული უპირისპირდება

მორწმუნეს, მრუშობის ცოდვა და მასთან დაკავშირებული უამრავი ფობია თუ ფილიაა.

დღეს ტოტალურად უტევენ მერვე ბიბლიურ მცნებას, ანტიკურ ხანაში არსებული ზღვარდაუდებელი გარყვნილება, რომელიც ქრისტიანულმა სარწმუნოებამ დააცხრო, XX საუკუნეში აღორძინდა და ახალი ძალით ეკვეთა კაცობრიობას. ჩვენს საუკუნეში განხორციელებულ სექსუალურ რევოლუციას ხელი შეუწყვეს რაციონალიზმმა და მატერიალიზმმა, მეცნიერულმა პროგრესმა (იგულისხმება ტექნოლოგიური პროგრესი), ურბანიზაციამ, ქრისტიანულ სამყაროში ანტიქრისტიანული რელიგიების გავრცელებამ, სექსისა და ძალადობის აპოლოგეტმა ფილოსოფოსებმა და მწერლებმა (ნიცშე, ფროიდი და სხვა) და ა.შ., რამაც გამოიწვია მსოფლიო საზოგადოების გლობალური სექსუალიზაცია. მის დამღუპველ გავლენას, სამწუხაროდ, ვერც ჩვენი ქვეყანა ასცდა და უმსგავსოებით ბევრ “გამოცდილ” ქვეყანას გაუსწრო; თანაც ყველაფერი ეს “მონათლულია” დასავლური და ევროპული ფასეულობების აღიარებად და ხშირ შემთხვევაში ევროპისა თუ ამერიკისკენ სწრაფვა სექსუალური “თავისუფლების” მრავალმხრივ ლეგალიზაციასთან ასოცირდება (მაგალითად, ახლახან სექსუალურ უმცირესობებს საქართველოში უნდოდათ გეიაღლუმის მოწყობა! ამჯერად არ გამოუვიდათ, მაგრამ მომავალში?).

ეს პროცესი განსაკუთრებული სიმძაფრით ვლინდება დღეს, XXI საუკუნის დასაწყისში, და მასში ლომის წილი მასმედიას უდევს. თითქმის ვერ ნახავთ ვერც ერთ პოპულარულ გაზეთს თუ ჟურნალს, რომელშიც სექსის კერპს თავისი ადგილი არ ექიროს. არაფერს ვამბობთ ადგილობრივ თუ უცხოურ პორნოგრაფიულ ჟურნალებზე, რომლითაც სავსეა საგაზეთო ჯიხურების დახლები. მათი გასაღება სრულიად შეუზღუდავია. შეიძლება ითქვას, რომ ჩვენს ახალგაზრდობას თავს ახვევენ ჩვენი ტრადიციისათვის

უცხო მსოფლმხედველობას, რომელიც პროგრესულობის იერიითაა შენიღბული. ტელევიზია ადამიანზე ზემოქმედების ყველაზე მძლავრი საშუალებაა და ამიტომაც ეროტიკა ყველაზე მეტად საზოგადოებას სწორედ ტელეეკრანიდან უტევს. გარდა ტიპური ეროტიკული ფილმებისა, მრუშობის საცდური გარკვეულწილად (ხშირად შეფარულად) სხვა გადაცემებშიც არის. ამ მხრივ გამოირჩევა პოდიუმები, სარეკლამო კლიპები (უბრალო ტკბილეულის თუ მაცივრის რეკლამა ეროტიკის გარეშე დღეს უკვე წარმოუდგენელია), სერიჟები და ა.შ. განსაკუთრებით შემაშფოთებელია “სპეციალური” გადაცემები, რადგან ჩვეულებრივი ეროტიკული ფილმი უკომენტაროდ გადის ეკრანზე და მთლიანად მაყურებლის სულიერ და ესთეტიკურ დონეზეა დამოკიდებული, მიიღებს მას თუ არა, ამგვარ გადაცემებში კი ნაჩვენები “რეალობა” შიშველ ცხოვრებას “ასახავს”, თან მაინცდამაინც პორნოგრაფიულს (ვგულისხმობ “რეალითი-შოუებს”); მათ ვრცელი “ანალიზიც” ახლავს, რომელიც ერთადერთ მიზანს ემსახურება: მაყურებელი დაარწმუნოს, რომ არა მარტო ზოგადად სიძვა-მრუშობა, არამედ მისი ყველაზე პათოლოგიური და ამაზრზენი ფორმები, ინცესტი, სხვა სექსობრივი გაუკუღმართებანი სავსებით ნორმალური და კანონზომიერი მოვლენაა, უნდა აისახოს კიდევ ხელოვნების (ამ შემთხვევაში - გადაცემის, სხვა შემთხვევებში - კინოს, თეატრის და სხვა) ნაწარმოებში.

განსაკუთრებით გამახვილებულია ყურადღება ზიგმუნდ ფროიდის მოძღვრებისა და ფსიქოანალიზის პროპაგანდაზე. ფსიქოანალიზის სატანური არსი იმაში მდგომარეობს, რომ იგი ადამიანისთვის უცხო, ბოროტი ძალის მიერ თავსმოხვეულ ბიწიერ მდგომარეობას ნორმალურად აცხადებს, რითაც, ფაქტობრივად, უგულებელყოფს სიძვა-მრუშობას, როგორც ცოდვას. უფრო მეტიც, ფროიდს სექსუალური ლტოლვა არა მარტო ადამიანის ბიოლოგიური

ცხოვრების საფუძვლად მიაჩნია, არამედ ხელოვნების, მეცნიერებისა და თვით რელიგიის სათავედაც, რადგანაც დაუკმაყოფილებელი სქესობრივი ლტოლვა (ლიბიდო) ზემოაღნიშნულ სფეროებში სუბლიმირდება (ანუ ეს ენერგია გადაინაცვლებს სხვა მიმართულებით). ცხადია, ამგვარი “თეორიით” უკვე ნებისმიერი, თვით ყველაზე გარყვნილი პორნოგრაფიის “გამართლება” შეიძლება, რაც “წარმატებით” გამოიყენება მრავალ ფილმსა თუ გადაცემაში. ფსიქონალიზი გამართლებას უძებნის ჰომოსექსუალიზმსაც.

ფროიდმა შეურაცხყო ყველაზე წმინდა - ურთიერთობა მშობლებსა და შვილებს შორის. შეეცადა, ეს გრძნობა ჯოჯოხეთური შხამით მოეწამლა. ფსიქონალიზის აზრით, ადამიანის ქვეცნობიერში დევს ყველაზე გაუკუღმართებული სქესობრივი მიდრეკილებები, რომელთა შეკავება იწვევს სხვადასხვა სახის ნევროსსა და ფსიქიკურ აშლილობას, ამიტომ თავშეკავებას იგი თავსმოხვეულად, არაზუნებრივად და ცივილიზაციის კომპლექსად მიიჩნევს. თურმე კომპლექსია ქრისტიანული სარწმუნოება; რაც სათნოებაა - სიმორცხვე, უბიწოება, კდემა მოსილება, პატიოსნება, ქალწულებრიობა - ეს ყველაფერი კომპლექსია! და, რაც მთავარია, საჭიროა მათი “დაძლევა”, კომპლექსებისგან გათავისუფლება და სრული “თავისუფლება” - რა ნაცნობი სიტუაციაა, არა? ფაქტობრივად, ფროიდისეული ქვეცნობიერი ქვესკნელის ცნობიერებაა.

ფსიქონალიზის დაგვიანებული ტალღა (მე ვიტყოდი - ცუნამი!), რომელმაც ამერიკასა და ევროპას რამდენიმე ათეული წლის წინ გადაუარა (სექსუალური რევოლუცია, ჰიპობა, პანკობა და ა.შ.), ახლა საქართველოს ნაპირებს ეხეთქება, საუკუნეობრივი ზნეობის შერყევას ცდილობს, ჩვენც ხალისით და დიდი ენთუზიაზმით ვირყევით და ეს თავისუფლება და დასავლური ორიენტაცია გვგონია, არადა

ჯოჯოხეთის ორიენტაციაა, რომლის ფერი წითელია, სადაცაა ტირილი და კბილთა ღრჭენა!

ამგვარი დამანგრეველი იდეოლოგიური ზეწოლის ფონზე არ არის გასაკვირი ისეთი მოთხოვნები, როგორიცაა პროსტიტუციის ლეგალიზაცია, “სექს-შოპების” გახსნა, კონტრაცეპტივების მოძალემა, ქალწულობის ინსტიტუტის გაუქმების პროპაგანდა და ა.შ.

ეკლესია მარადიულ ღირებულებებზეა დაფუძნებული, რომლებიც დროთა ცვალებადობას არ ექვემდებარება. სიძვა და მრუშობა ისეთივე მომაკვდინებელი ცოდვაა დღეს, როგორიც იყო ოცი საუკუნის წინ. ეკლესია საეკლესიო სასჯელს ადებს ამ ცოდვის ჩამდენთ, რომლის გამოსყიდვას გულწრფელი სინანული და ღვთის სათნო საქმეები სჭირდება. ამავე დროს, უნდა გვახსოვდეს, რომ არ არსებობს ცოდვა, რომლის მონანიებაც არ შეიძლება. ამიტომ ვისწრაფვით ტაძრისკენ, რომელიც არის ჩვენი ნავსაყუდელი ამ მღელვარე ცხოვრებაში და რომელიც მზადაა, თავის წიაღში სიყვარულით ჩაიკრას უძღვები შვილი.

რატომ მოსწონთ ადამიანებს ერთმანეთი?

მეცნიერები ადამიანს ხშირად „ჰომო საპიენსს“ უწოდებენ, რაც მოაზროვნე არსებას გულისხმობს, ქრისტიანული მსოფლმხედველობით კი ადამიანი შექმნილი სამყაროს გვირგვინია და შექმნილია შემოქმედის ხატად და მსგავსად. დამეთანხმებით, უმაღლესი კატეგორიის ღირებულებას წარმოადგენს ადამიანი. თავისუფალი ნებელობა და აზროვნება, გონიერება ის კრიტერიუმებია, რითაც ადამიანი ემსგავსება ღმერთს.

თუ როგორ ვიყენეთ ადამიანები ამ ფასეულობებს ეს უკვე სხვა საკითხია, მაგრამ ერთი კია, რომ აზროვნება ნიშნავს ლოგიკას და პირიქით, რაც ადამიანს უდავოდ

გააჩნია, მაგრამ ერთი საოცარი პარადოქსია ჩვენს, ყველას ცხოვრებაში: მიუხედავად იმისა, რომ ადამიანი ამ მაღალი ღირებულებებით არის ნასაზრდოები, იგი თავისი ცხოვრების, მოღვაწეობის, ასპარეზის 90%-ს ალოგიკურად ანუ არა გონიერად, ანუ უგუნურად წარმართავს, არადა "ჰომოსა-პიენსები" ვართ და რა მოგვდის? რატომაა ამდენი ალოგიზმები ჩვენს ცხოვრებაში? მარტივი მაგალთის მოყვანაც შეგვიძლია: ჩვენ როდესაც მაწონს არ არაყანს ვყიდულობთ სუპერმარკეტში, ხშირ შემთხვევაში, დავხედავთ გამოშვების თარიღს - ეს ლოგიკური საქციელია და მოტივირებულია იმით, რომ არ გვინდა ვადაგასული საქონელი შევიძინოთ, რადგან მან შეიძლება მოგვწამლოს, მაგრამ იგივე ადამიანი, შესაძლოა, იგივე სუპერმარკეტში ყიდულობს სიგარეტის კოლოფს, რომლის ათ პროცენტზე (კარგად რომ დავინახოთ!) აწერია, რომ ეს პროდუქტი შხამია და მავნებელია ჯანმრთელობისთვის, მაგრამ ჩვენ არც ვამჩნევთ და ჩვეული მანერით ვაგრძელებთ მოწევას - ეს კი უკვე ალოგიკური ქმედებაა და როგორც აღვნიშნე, ჩვენს ცხოვრებაში ამგვარი "სიმართლეები" უფრო სჭარბობს, ვიდრე გონიერი, საზრიანი საქციელი. გაუაზრებელი ქმედებანი არის კაცობრიობის ერთ-ერთი დამახასიათებელი ფუნდამენტური თვისება. მაგანნი ამ საქციელებს ინსტინქტებსაც კი უწოდებენ, რაც თავშივე ვიტყვით, რომ არასწორია! ქვეცნობიერის თუ ზეცნობიერის მარადიული კონფლიქტი ან პარანორმალური მოვლენები თუ ექტრასენსორიკა - ყველა ეს წარმოადგენს კაცობრიობის უგუნურ ქმედებათა სანაგვეს, რომელიც კარგად შეფუთულია და მორთმეულია ჩვენს დასაღუპად. სინამდვილეში კი სიმართლე, როგორც ყოველთვის ტრივიალური და მარტივია. საქმე ეხება ჩვენს ცოდინთ დაცემულ, გაუკუღმართებულ ბუნებას, ღვთისაგან დაშორებას, უზნეობას და ა.შ.

და რომელ გააზრებულ ქმედებაზე თუ საქმეზე შეიძლება ვილაპარაკოთ, როცა ერთადერთი კრიტერიუმი ჩვენეული არჩევანისა არის ის, რაც მე მომწონს, რაც მე მიმაჩნია სწორად, რაც მე მსიამოვნებს, რაც ჩემთვის არის ხელსაყრელი, ანუ მე, მე და მხოლოდ მე! დღევანდელი თემაც სწორედ ადამიანის ერთ-ერთ გაუაზრებელ, მაგრამ ალბათ “სასიამოვნო” საკითხს შეეხება. რატომ მომწონს ესა თუ ის ადამიანი? რა მიზიდავს, ან რა არის მოწონება? (ამდენ კითხვას ადამიანები, როგორც წესი, არ სვამენ). რატომ გვინდა, რომ ვიმეგობროთ უფრო სიმპათიურ ადამიანთან ვიდრე ნაკლებ სიმპათიურთან?

“ანტიკურ ეპოქაში ორიენტირი გარეგნობაზე იმდენად დიდი იყო, რომ ცნობილი დევიზი “ჯანსაღ სხეულში (იგულისხმება, ყოველ შემთხვევაში, ძვ. ბერძნები ამას იგულისხმობდნენ - ლამაზ სხეულში), ჯანსაღი სულიაო” იმდენად წამყვანი იყო მათ ყოფაში, რომ მაშინდელ ლეგენდებს თუ მითებს დღესაც ზოგ-ზოგიერთები აღტაცება-აღმაფრენაში მოჰყავს. ქრისტიანობამ ამგვარი სულისკვეთება გაანელა, მაგრამ თანამედროვეობა კვლავ უბრუნდება პირველ საწყისს.

ქრისტიანულ ცნობიერებაში არასდროს არ ყოფილა უგულებელყოფილი გარეგნული ანუ სხეულებრივი მომენტი ადამიანისა, უბრალოდ სულის უპირატესობა და დომინანტობა იყო წარმოჩინებული, რაც ადამიანთა შორის ჰარმონიული, ნაკლებ ემოციური, თუ გნებავთ არავულ-გარული დამოკიდებულის ჩამოყალიბებას უწყობდა ხელს. მაგრამ დღეს, როგორც მოგახსენეთ, ყველაფერი კვლავ მხოლოდ გარეგნულზე ჩამოკიდებული რჩება და ადამიანთა შორის ურთიერთობა ანგარებით წარიმართება, ოღონდ ეს ანგარება, მაინცდამაინც, ფულადმატერიალურ დაინტერესებას არ წარმოადგენს (რა თქმა უნდა, ამგვარადაც არის ხოლმე), მე მხედველობაში მაქვს ანგარება, რომელიც ჩვენს

შინაგან სამყაროს, ვნებებით აღსავსე სამყაროს, ბილწი გულისთქმებით აღავსებს, სამყაროს ეხება რაც მარტივ მაგალითშიც შეიძლება დავინახოთ: თუკი მე ვარ მაღაზიის მეპატრონე, გამყიდველ გოგონას შევარჩევ მისი სილამაზის მიხედვით - ეს გასაგებია, რადგან, იქნებ, ჩემი უფროსობით ვისარგებლო და ვაიძულო მომხიბლავი გოგონა დავითანხმო მრუშობაზე!

სამწუხაროდ, ამგვარი მაგალითები საკმაოდ ბევრია ჩვენს რეალობაში, იმდენად ბევრი, რომ შევეჩვიეთ კიდეც და ორდინალურ მოვლენადაც კი მივიჩნევთ, რადგან ჩვენც იგივეს გავაკეთებდით, თუკი ამის საშუალება გვექნებოდა! ამგვარი მარაზმული ყოფა კი ქრისტიანობა აღარ არის და შესაბამისად დასასრულის დასაწყისია. სანამ დროა დაფიქრდეთ: როგორია ჩვენი ადამიანების მიმართ დამოკიდებულება? ანგარებიანია თუ არა?

ბევრი ჩვენგანი აღიარებს, რომ სასიამოვნო გარეგნობის ხალხს სოციალურ ურთიერთქმედებაში უპირატესობა გააჩნია. თუმცა, ახლახან ჩატარებულმა გამოკვლევებმა აჩვენა, რომ ჩვენ ვერ ვაცნობიერებთ უპირატესობის მიზეზს. ასეთი რეაქცია ავტომატურია და მას სოციოლოგები მიაკუთვნებენ ე.წ. ჰალო-ეფექტის ტიპის კატეგორიას. ჰალო-ეფექტს ადგილი აქვს მაშინ, როცა ადამიანის ერთი დადებითი თვისება ხვდება თვალში გარშემომყოფთ და მისი სხვა თვისებები უკანა პლანზე გადააქვს. ფსიქოლოგებმა დაამტკიცეს, რომ ფიზიკური მომხიბვლელობა სწორედ ასეთი თვისებაა.

გამოკვლევებმა გვიჩვენა, რომ სასიამოვნო გარეგნობის მქონე ინდივიდებს ავტომატურად მიაწერთ ისეთ დადებით თვისებებს, როგორებიცაა: ტალანტი, სიკეთე, პატიოსნება, ჭკუა. გარდა ამისა, არც ვუფიქრდებით რა დიდ როლს თამაშობს ფიზიკური მომხიბვლელობა ხალხის ჩვენეულ აღქმაზე. შედეგი ქვეცნობიერი დაშვებისაა “ლამაზი ფორმა ტოლია ლამაზი შემადგენლობის”, შემაშფოთებელია. მაგა-

ლითად, კანადაში ჩატარებულ ერთ-ერთ ფედერალური არჩევნების ანალიზისას აღმოჩნდა, რომ გარეგნულად მომხიბვლელმა კანდიდატებმა მიიღეს 2,5-ჯერ მეტი ხმა. თუმცა, დამატებითმა გამოკვლევებმა აჩვენა, რომ ამომრჩევლები ვერ აცნობიერებდნენ. 73%, რომელთა პოზიციაც იყო ფსიქოლოგთა შესწავლის საგანი, გადაჭრით უარყოფდა, რომ მათ არჩევანზე იმოქმედა კანდიდატთა ფიზიკურმა მომხიბვლელობამ. მხოლოდ 14%-მა დაუშვა მსგავსი გავლენის შესაძლებლობა.

მსგავსი შედეგები იქნა მიღებული გამოკვლევაზე, სადაც განისაზღვრა რამდენად მნიშვნელოვანია პრეტენდენტთა გარეგნული სახე რომელიმე საპასუხისმგებლო თანამდებობაზე დანიშვნისას. მოდელირებული ინტერვიუს დროს, სამუშაოზე მიმღებნი უფრო მეტ ყურადღებას აქცევდნენ კანდიდატთა გარეგნობას, ვიდრე მათ სამუშაო უნარ-ჩვევებს. თანაც, გასაუბრების წამყვანნი ამტკიცებდნენ, რომ გარეგნობა მათ გადაწყვეტილებაზე არ მოქმედებდა.

როგორც სასამართლოების მსვლელობის გამოკვლევამ აჩვენა, მოსამართლის გადაწყვეტილებაზე ბევრადაა დამოკიდებული ბრალდებულთა გარეგნული სახე.

ლამაზი ხალხი უფრო ხშირად იღებს დახმარებას, როცა მათ სჭირდებათ. კამათში ძალადატანების გარეშე ახერხებენ ოპონენტის თავის მხარეზე გადმობირებას. ორივე სქესის წარმომადგენლები მომხიბვლელ გარეგნობაზე ერთნაირად რეაგირებენ. ჩატარებული გამოკვლევების თანახმად, სასიამოვნო გარეგნობის მამაკაცები და ქალები თავისი სქესის წარმომადგენლებისგანაც ხშირად იღებენ დახმარებას და არა მარტო საწინააღმდეგო სქესისგან. გარდა შემთხვევისა, როცა მომხიბვლელი ადამიანი განიხილება, როგორც მეტოქე. ნათელია, რომ სიმპათიურ ადამიანებს მნიშვნელოვანი უპირატესობა გააჩნიათ. ისინი უფრო მოსწონთ გარშემომყოფთ, უფრო დაჯერებულნი არიან, მათ სიამოვნ-

ნებით ეხმარებიან, თვლიან ჭკვიან და უფრო სასურველი თვისებების მქონედ. ჯერ კიდევ ადრეულ ასაკში ექმნება ბავშვს წარმოდგენა ლამაზი გარენობით განპირობებულ სოციალურ სარგებელზე.

საინტერესო მონაცემები იქნა მიღებული სკოლაში ჩატარებული გამოკვლევების შედეგად. აღმოჩნდა, რომ უფროსები ნაკლებ მნიშვნელობას ანიჭებენ აგრესიულ ქმედებებს, თუ მას სჩადიან ლამაზი ბავშვები, ხოლო მასწავლებლები ფიქრობენ, რომ მომხიზვლელი ბავშვები უფრო ჭკვიანები არიან, ვიდრე მათი ნაკლებად სიმპათიური თანაკლასელები.

რამდენადაც უფრო მოგვწონს ფიზიკურად მომხიზვლელი ხალხი და ვუთმობთ მათ, ვინც მოგვწონს, გასაგებია, რატომ ასწავლიან მომავალ სავაჭრო აგენტებს კარგად ეცვათ და კარგად მოიქცნენ, რატომაა, რომ მოდელიორები თავიანთ მაღაზიებში სამუშაოდ იღებენ სიმპათიურ ახალგაზრდებს და როგორც წესი, თაღლითების უმრავლესობა სილამაზით გამოირჩევა.

პარფიუმერიის წარმოებაში დიდი ხანი არაა, რაც ზემოთ აღწერილი ჰალოფექტის გონებამახვილური ხერხით - რეკლამირებით გამოყენება დაიწყეს. ვაშინგტონში მოქმედი კოსმეტიკის, პარფიუმერიისა და არომატების კომპანიამ მნიშვნელოვანი თანხები გამოყო გამოკვლევების დასაფინანსებლად, რომელთა მიზანიც მომხმარებელთათვის სილამაზის სარგებლიანობაზე ცნობების მოწოდება იყო. ნიუ-იორკში ერთ-ერთ კონფერენციაზე გამოცხადდა მსხვილი სამეცნიერო გამოკვლევის შედეგები, სადაც დამტკიცდა, რომ მომხიზვლელ გარეგნობას დიდი მნიშვნელობა აქვს. როგორც მკვლევრებმა განაცხადეს, მომხიზვლელი გარეგნობის მქონე ინდივიდებს ნაკლები შანსი აქვთ აღმოჩნდნენ ბრალდებულები დანაშაულის ჩადენისას და მეტი შანსი აქვთ იშოვონ

სამსახური თანაც მაღალანაზღაურებადი, მათ თვლიან კეთილ, საინტერესო და კომპეტენტურ ადამიანებად.

ასე რომ, დაფიქრდით, რატომ მოგწონთ ვინმე? - ერთი მხრივ, და რატომ მოსწონხართ ვინმეს? - მეორე მხრივ.

რას მოიცავს “საქმე მოციქულთა” და რამდენად მნიშვნელოვანია მისი ცოდნა ქრისტიანთათვის?

“საქმე მოციქულთა” ახალადთქმისეულ კოდექსში შედის და ამით ქრისტიანთათვის ამ წიგნის მნიშვნელობაც განსაზღვრულია. მაგრამ ღირსებითაც და შინაარსითაც წმინდა წერილში მას კონკრეტული სპეციფიკა და ადგილი აქვს.

მოგეხსენებათ, შინაარსის მიხედვით ბიბლიის წიგნები მოძღვრებით, სჯულდებით, საწინასწარმეტყველო და ისტორიულ კატეგორიებად განიყოფება. ძველი აღთქმის წიგნებიდან ამ უკანასკნელს “მეფეთა”, “მაკაბელთა” და სხვა წიგნები განეკუთვნება, ახალ აღთქმას კი ამ კატეგორიის ერთადერთი წიგნი - “საქმე მოციქულთა” აქვს. თუმცა ეს როდი ნიშნავს, რომ ამ წიგნს სხვა, მაგალითად, საღვთისმეტყველო დატვირთვა არ გააჩნია. თავად სათაურიც ნათლად მიანიშნებს, რომ მისი ძირითადი ტენდენცია იმ საქმეების აღწერაა, მოციქულებმა რომ აღასრულეს.

ბოლოს და ბოლოს, ღირსებითაც და შინაარსითაც ბიბლიის ამგვარი დაყოფა პირობითია, რადგან მისი ყოველი ნაწილი ღვთივსულისევი და თანაბრად მნიშვნელოვანია.

მართალია, ოთხივე სახარება უამრავ ისტორიულ მოვლენასა და ფაქტს შეიცავს, მაგრამ სახარების მიზანი და მოტივაცია მაინც სულ სხვაა.

ზოგი გვეკითხება - რატომ არ აღწერს ოთხთავი იესო ქრისტეს ბიოგრაფიას ბავშვობიდან ზრდასრულობამდე. იმიტომ, რომ მისი დანიშნულება იმ უდიდესი ამბების

ხარებაა, კაცობრიობას იესო ქრისტეს განკაცებამ რომ მოუტანა, ხოლო “საქმე მოციქულთა” იმას გვაუწყებს, თუ როგორ განეფინა სამყაროში ეს ნათელი და როგორ დამკვიდრდა წუთისოფელში. სწორედ ამ დიდ ამბებს აღწერს ზოგიერთი მათგანის თვითმხილველი და მონაწილე ლუკა მახარებელი, პირველი ისტორიკოსი ქრისტეს ეკლესიისა, სკრუპულოზურად და გამოწვლილვით რომ აღწუსხავს ყველაფერს და გულმოდგინედ ეძიებს წყაროებს.

ძალზე კარგად ჩანს მოციქულთა მდგომარეობა სულთმოფენობამდე, რომლის შემდეგაც მათი ცხოვრება რადიკალურად შეიცვალა: სანამ პეტრე სამგზის უარყოფს უფალს, “საქმე მოციქულთაში” ლუკა მოციქული მას სულ სხვა ადამიანად წარმოგვიჩენს: სიკვდილით დასჯამდე ერთი დღით ადრე, სანამ უფლის ანგელოსი დილეგიდან გამოიხსნიდა, პეტრეს იმგვარი უდრტვინველობით და სიმშვიდით სძინავს, რომ მისი განღვიძება ანგელოსს მახვილის კვრითაც კი უხდება... უფალი მასთანაა და აღარ ეშინია.

იოანე ოქროპირს “საქმე მოციქულთას” შესახებ საოცარი სიტყვა აქვს ნათქვამი: ეს წიგნი იესო ქრისტეს აღდგომის დამადასტურებელი უტყუარი მოწმობააო.

რომ არა აღდგომა, მოციქულები ასეთ საოცარ საქმეებს თავს ვერ იღებდნენ, თავიანთ მისიას ვერასოდეს აღასრულებდნენ და ვერც ისეთ ღვაწლს იტვირთავდნენ, როგორიც რწმენისთვის ტანჯვის დათმენა და სიკვდილია.

უტყუარი ფაქტია და მოციქულთა საქმეებიდანაც საჩინოვდება, რომ პირველი საუკუნის ბოლოსვე იმდროინდელი ცივილიზებული სამყაროს მომცველ რომის იმპერიაში, რომელიც სამ კონტინენტზე იყო გადაჭიმული, არ დარჩა ადგილი, ქრისტიანული ეკლესია ან თემი რომ არ ყოფილიყო. ქრისტიანობის გავრცელება მართლაც საოცრება იყო და რომ არა აღდგომა, მოციქულები ამას ვერასდროს შეძლებდნენ.

“საქმე მოციქულთა” მართლაც დასტურია იმისა, როგორ შეიწევა მკვდრეთით აღმდგარი მაცხოვარი თავის მოწაფეებს დიდ სამისიონერო საქმიანობაში.

- რა ენაზე და როდის შეიქმნა იგი?

- “საქმე მოციქულთა” ბერძულ ენაზე დაიწერა. ლუკა მახარებელი მოციქულთა 30-წლიანი მოღვაწეობის პერიოდს აღწერს - ქრისტეს ამალღებიდან მოციქულ პავლეს რომში ტყვეობამდე და იმას, თუ როგორ ფუძნდებოდა პირველი ეკლესია, რა პრობლემების გადალახვა უხდებოდა მას და ა.შ. წმინდა იოანე ოქროპირი ბრძანებს: “საქმე მოციქულთა” - მეხუთე სახარებააო და ასეც არის. იგი ნამდვილად გაგრძელებაა სახარებისა, რომელიც უფლის ამალღებასთან ჩერდება და მის შემდგომ ამბავთა თხრობას სწორედ “საქმე მოციქულთა” ძალზე გულახდილად და პირუთვნელად აგრძელებს.

ამ წიგნის მნიშვნელოვნება იმანაც განაპირობა, რომ იგი საერო ისტორიოგრაფიისთვისაც ფასდაუდებელი წყაროა, რადგან, როგორც ვთქვით, ლუკა მახარებელი მართლაც შეუდარებელი ქრონოგრაფია. ისევე, როგორც სახარებათა თითოეულ ავტორს, მასაც წერის განსხვავებული მანერა და სპეციფიკა აქვს. რაღა თქმა უნდა, წმინდა წერილის ყოველი წიგნი სულიწმინდის მადლით შეიქმნა, რაც ავტორის თავისთავადობას კი არ წარხოცს და გამოირიცხავს, პირიქით, წარმოაჩენს და ამიტომაც განსხვავდება სახარებების ავტორთა ენა, წერის მანერა, ტერმინოლოგია და ლექსიკა ერთურობისგან.

ლუკა მახარებელი სახარების წერისასაც კი პედანტი ისტორიკოსია და როდესაც მოვლენებს აღწერს, დეტალურად გვიამბობს, თუ ვინ იყო იმ დროს ამა თუ იმ რეგიონის პროკურატორი, მეფე, პრეფექტი, იმპერატორი, ათასისთავი, ასისთავი და ასე შემდეგ. “საქმე მოციქულთაში” წარმოჩნდა მისი სკრუპულოზურობა, სადაც უამრავი ისტორიული

პერსონაჟი და მაშინდელი რომის საზოგადოების სახელისუფლებო ელიტაა წარმოდგენილი. კვლავ გავიმეორებ, რომ “საქმე მოციქულთა” ამ პერიოდის მკვლევართათვის მართლაც ფასდაუდებელი საბუთია, რომლის უტყუარობას წარმართული წყაროებიც ადასტურებს. მაგალითად, ამ წიგნში მოხმობილი ფაქტი, რომ აკვილა და პრისკილა კეისარმა კლავდიუსმა სხვა ებრაელებთან ერთად რომიდან განდევნა, მთლიანად ემთხვევა ტაციტუსის მიერ მოწოდებულ იდენტურ ინფორმაციას. ლუკა ახსენებს იუდეის იმჟამინდელ პროკურატორ იოსტოს ფელიქსს, უძლიერეს მმართველს იუდეის ისტორიაში, რომელიც მაშინდელი მსოფლიოს პოლიტიკაში მნიშვნელოვან როლს თამაშობდა, რადგან იყო ღვიძლი ძმა იმპერატორ კლავდიუსის ძლევამოსილი პირველი მინისტრისა. ამ წიგნშივე გვხვდება ჰეროდე აგრიპაც, ცნობილი ჰეროდე დიდის შვილიშვილი და კალიგულას მეგობარი, რომლის წყალობითაც მიიღო მეფობა ამ უკანასკნელმა... გვხვდება ცნობილი ფილოსოფოსის სენეკას ღვიძლი ძმაც, სახელად ლალიონი, რომელიც საბერძნეთის პროკონსული იყო.

ერთი სიტყვით, “საქმე მოციქულთაში” უამრავი პერსონაჟი და მსოფლიო პოლიტიკური ვითარება გადაკვეთს ერთმანეთს და მასში აღწერილი 30-წლიანი პერიოდი ძალზე საინტერესოა როგორც ეკლესიის ისტორიისთვის, ისე საერო მკვლევართათვის.

უნდა აღინიშნოს, რომ ლუკა მახარებლის ენა თავისებური იუმორით გამოირჩევა. მოგეხსენებათ, იუმორი სარკაზმისა და ირონიისგან განსხვავდება. იუმორი ჯანსაღი აზროვნების მანიშნებელია, ხოლო დანარჩენი ორი - ბოროტების. “საქმე მოციქულთას” დამახასიათებელი თავისებურება არის ავტორის მოქნილი ორიგინალური იუმორული წერის მანერა. ორ მეტყველ მაგალითს მოვუხმობ: იგი დახვეწილი იუმორით აღწერს პავლე მოციქულის

სინედრიონის წინაშე წარდგენას, როდესაც მან ჩინებულად გამოიყენა თავისი რომის მოქალაქეობაც, ფარისევლობაც, ფარისევლებსა და სადუკევლებს შორის არსებული განსხვავებაც, და იმ აურზაურს, მისმა სიტყვამ რომ გამოიწვია სინედრიონში.

მეორე ეპიზოდში ასეთივე იუმორით გვიამბობს, როგორ ცდილობდა ფსევდოქრისტიანი, ცრუწინასწარმეტყველი და ფსევდოეგზორცისტი შვიდი ძმა ბოროტი სულით შეპყრობილის განკურნებას ამ შემახილით: პავლეს ღმერთის, ქრისტეს სახელით გიბრძანებ, განვედო და ამ შემახილზე როგორ მიუბრუნდა მასში მსუფთვეი ავი სული ამ სიტყვებით: ქრისტეც ვიცი, პავლეც, მაგრამ თქვენ ვინ ხართ, არ ვუწყიო და შვიდივეს სიავით სცემა.

როგორც ზემოთ ვთქვით, ეკლესიას უამრავი დაბრკოლების გადალახვა მოუხდა და სწორედ “საქმე მოციქულთა” აღწერს პრობლემათა მოგვარების პირველ შემთხვევას - საეკლესიო კრებას.

I მსოფლიო საეკლესიო კრება მეოთხე საუკუნეში შედგა. მანამდე უკვე არსებობდა ადგილობრივ კრებათა პრაქტიკა, მაგრამ პირველი კრება იერუსალიმში, რომელიც მოციქულთა კრების სახელით შევიდა ეკლესიის ისტორიაში, პირველი მაგალითი იყო, თუ როგორ უნდა სძლიო და დაარეგულირო თეოლოგიური თუ ყოფითი პრობლემები. ამ დროიდან კრებათა ტრადიცია ეკლესიის თანმდევ მოვლენად იქცა და იგი დღემდე ამ მოდელით იმართება.

სწორედ “საქმე მოციქულთაში” ვხედავთ სათავეს ეკლესიის მთლიანობისა მმართველობაშიც და მადლის-მიერადაც. ჩვენ სისხლისმიერი კავშირი გვაქვს მოციქულთა ეპოქასთან. მართლმადიდებელი ეკლესია ხომ უშუალო მემკვიდრეა მოციქულების.

- ახალი აღთქმის ეს ნაწილი, ძირითადად, ორი უდიდესი მოციქულის - პეტრესა და პავლეს ცხოვრებასა და საქმეებზე მოგვითხრობს...

- მართლაც ასეა და თითქოს ეს წიგნიც 2 ნაწილად არის დაყოფილი: პირველი 13 თავი პეტრე მოციქულის პალესტინაში მოღვაწეობას ეძღვნება, რომელმაც პალესტინაში პირველი ეკლესიის განმტკიცებისა და ქრისტიანული ებრაული თემის მომძლავრებისთვის იღვაწა და ერთი ქადაგებით 3000 ადამიანი მოაქცია, მეორე ქადაგებით კი - 5000; მეთოთხმეტედან ოცდამეორვე თავის ჩათვლით კი - პავლე მოციქულის მოქცევას და რომში ტყვეობამდე მოღვაწეობას, რომელმაც ისტორიული პალესტინის მიწებს იქით, წარმართთა შორის იქადაგა. სწორედ მისი მოწაფე და ხშირი თანამგზავრია ლუკა მახარებელი. როდესაც იგი მოვლენათა თვითმხილველია და პავლე მახარებელს ახლავს, პირველ პირში გვესაუბრება, სხვაგან კი - მესამეში. პეტრე მოციქულზე საუბრისას იგი შეშინებულსა და უფლის სამგზის უარმყოფელ ადამიანს კი არა, იმ პეტრეს აღწერს, რომლის ჩრდილიც კურნავს, ისევე, როგორც პავლე მოციქულის ოფლით დაცვარული პირსაწმენდი, რაც უეჭველი მოწმობაა ქრისტეს აღდგომისა და მაცხოვრის აღთქმის აღსრულებისა: ჩემი მიმდევარნი და მოყვარულნი ჩემზე უმეტეს საქმეებს აღასრულებნო.

შეიძლება ითქვას, პავლე მოციქულზე მასშტაბური და ბუმბერაზი ფიგურა ქრისტიანობის ისტორიაში ძნელად მოიპოვება. ამით რომელიმე მოციქულს, წმინდანსა თუ მოღვაწეს როდი ვაკნინებ. მოქცევიდან 35 წლის განმავლობაში, რომში, თავისკვეთამდე, იგი არ გაჩერებულა და დაუღალავად ამოწმებდა ქრისტეს სარწმუნოებას.

დამასკოს გზაზე მისი მოქცევისა და სამდღიანი სიბრმავის ამბავი, რომლის დროსაც მას არც საზრდელი უხმევია და არც წყალი, ძალზე საინტერესოდაა აღწერილი

“საქმე მოციქულთაში”, რაც მარხვის ან პროტესტის ფორმა კი არა, მართლაც შოკური მდგომარეობა იყო და უღრმესი გააზრება და ქრისტიანობასთან შესაბამისობაში მოყვანა მისი რწმენისა და უდიდესი განათლებისა. პავლესთვის მართლაც აღმოჩენა იყო, რომ ქრისტე სწორედ ის მესიაა, რომლის შესახებაც მოსედან ვიდრე იოანე ნათლისმცემლამდე ყველა წინასწარმეტყველი ამოწმებდა. იგი მაშინდელი სამყაროს უგანათლებლესი ადამიანი იყო, დიდი სწავლულის, გამალიელის მოწაფე. სწორედ ამ სამმა დღემ აქცია ქრისტიანობის მდევნელი სავლე პავლედ. მისი თეოლოგიური და საერო განათლება და ძველი აღთქმის ახალთან შესაბამისობაში მოყვანა ძალზე კარგად ჩანს მის ეპისტოლეებში, რომლებიც ქრისტიანული ღვთისმეტყველების მწვერვალია და ამასთანავე, პლატონის, სოკრატეს, არისტოტელეს და სხვა უდიდეს მოაზროვნეთა ინსტალაციას და ქრისტიანული სულით გაჯერებას წარმოადგენს. ეს მემკვიდრეობა მართლაც დიდი განძია ახალი აღთქმის ეკლესიისა.

როგორც გითხარი, “საქმე მოციქულთა” პავლე მოციქულის თავისკვეთაზე არაფერს ამბობს და რომში კეისრის სამსჯავროს მოლოდინამდე გრძელდება, სადაც დაახლოებით 10 წლის მანძილზე იღვაწა და მეოთხე სამისიონერო მოგზაურობაც განახორციელა. მხოლოდ ნერონის მიერ ქრისტიანთა დევნისას მოხდა მისი და პეტრე მოციქულის შეპყრობაც და რომში სიკვდილით დასჯაც, რაც უტყუარი ფაქტია.

პავლე მოციქული ძალზე პრინციპული ადამიანია, რაც სრულებითაც არ გულისხმობს სიჯიუტეს. ისევ მაგალითს მოვიხმობ: ქრისტეს აქეთ 49 წელს იერუსალიმში, მოციქულთა კრებაზე მთავარი საკითხი ის გახლდათ, აუცილებელი იყო თუ არა მოსეს სჯულის აღსრულება და წინადაცვეთა ებრაელობიდან მოსული ქრისტიანებისთვის. პავლე ამას საჭიროდ არ თვლიდა და ამტკიცებდა: თუკი

ქრისტეში ნათელვილეთ, ამის აღსრულება რაღა საჭიროაო. მაგრამ ამ კრების შემდგომ მან, ერთი შეხედვით, არაადეკვატური რამ ჩაიდინა: თავის მოწაფე ტიმოთეს წინადაცვეთინა, გარეგნული ნორმა დაარღვია და უმთავრესი - სიყვარულის კანონი აღასრულა, რადგან სხვაგვარად ებრაელობას ვერ შეიძენდა. მისი პრინციპულობა მუდამ ადამიანთა მოქცევასა და გადარჩენას მსახურებდა და ყველას და ყველაფერს ამ მიზნისთვის იყენებდა. სადაც საჭიროა, რომის მოქალაქეა, სადაც საჭიროა - ფარისეველი, ებრაელი ბენიამინის შტოდან, რაც, როგორც ზოგს ჰგონია, უპრინციპობა და ორსახოვნება კი არა, მიზანმიმართული მოქმედებაა ადამიანთა მოსაქცევად. თითოეული დღე - ბოლო დღე იყო მისთვის, მიუხედავად ფიზიკური უძლურებისა, უდიდესი თავგანწირვით ამსახურა ყოველი უფალს. კარვების კერვას მიჰყო ხელი, რათა ადამიანთა ყვედრებით დაღლილს თავი ერჩინა.

შემთხვევითი არ არის, რომ ადამიანი, რომელსაც არც მიწაზე მოღვაწე ქრისტე უნახავს და არც მისი სასწაულები და მისი მღევნელიც კი იყო, უდიდესი ღვაწლის წყალობით ეკლესიამ სამართლიანად აღამაღლა მოციქულთა თავის რანგში.

-1. ვინ იყო “საქმე მოციქულთას” ადრესატი? სად დაიწერა იგი?

- ირინეოს ლიონელის ვერსიით, იგი რომში დაიწერა, თუმცა სხვა ვერსიებიც არსებობს. რაც შეეხება ამ წიგნის ადრესატს, თეოფილეს, ცნობილია, რომ იგი ბერძენი არისტოკრატი და მთავარი იყო, რომელმაც დიდი ინტერესი გამოავლინა ქრისტიანობისადმი და ორი უდიდესი წიგნის - ლუკას სახარებისა და მოციქულთა საქმენის ადრესატად იქცა.

რაც შეეხება შექმნის კონკრეტულ დროს, რამდენადაც თავად ავტორის მიერ არ თარიღდება, მისი ზუსტად დადგენა შეუძლებელია, თუმცა ამას არც აქვს დიდი

მნიშვნელობა. ტექსტიდან გამომდინარე, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ იგი ქრისტიანთა პირველ დევნამდე, 63-64 წლებში შეიქმნა.

- მოციქულთა მოძრაობის მარშრუტზე რას გვეტყვით?

- აღწერილია პავლეს 3 სამისიონერო მოგზაურობა, თუმცა ისტორიულად ოთხია ცნობილი, რის შესახებაც თავად პავლე ამოწმებს თავის კორინთელთა მიმართ ეპისტოლეში. იერუსალიმი, ანტიოქია, ეფესო, გალატეა, ფილიპია, ათენი, რომი თუ სხვა რეგიონები უადრესი ეკლესიების დაფუძნების ადგილებია. მათ მიმართ დაიწერა მოციქულთა ეპისტოლეები, რომლებიც კონკრეტული საჭიროებიდან გამომდინარე იქმნებოდა.

- “საქმე მოციქულთას”, როგორც მთლიანად წმინდა წერილს, უამრავი კომენტატორი ჰყავდა...

- რაღა თქმა უნდა, მისი კომენტარები უადრეს ეპოქაშივე არსებობდა. მოციქულთა ეპისტოლენი უკვე ერთგვარი კომენტარები და განმარტებაა სახარებისა. შემდგომ კი, ქრისტეს აქეთ მეორე საუკუნეში, მოციქულთა მოწაფენი გვევლინებიან კომენტატორებად. ეკლესია ხომ მოწაფეთა უწყვეტი ჯაჭვია და ეს მემკვიდრეობაც სწორედ ამ ჯაჭვის მეშვეობით გავრცელდა. ადრეულ პერიოდში წმინდა წერილს და, მათ შორის, “საქმე მოციქულთას” განმარტავდნენ უდიდესი თეოლოგები და მოძღვრები: პოლიკარპე სმირნელი, ირინეოს ლიონელი, პაპია ჰიეროპოლელი, ორიგენე, ტერტულიანე, კლიმენტი ალექსანდრიელი, გრიგოლ ღვთისმეტყველი, ბასილი დიდი, იოანე ოქროპირი, ნეტარი იერონიმე, ეფრემ ასური, ისააკ ასური და სხვანი. უამრავი ჰომილია არსებობს წმინდა წერილის ამა თუ იმ წიგნსა თუ მოვლენაზე.

ჩვენი წინაპრები ნიადაგ ცდილობდნენ წმინდა წერილის ყველა კომენტარის უადრეს პერიოდშივე გადმოქართულებას და სინას მთის, შავი მთის, პალესტინისა თუ

ათონის ქართული მონასტრები ამ საქმეს ემსახურებოდნენ. მეტიც: ქართველები იმდენად გაისარჯნენ, რომ დღეს, როდესაც ამ კომენტარების ბევრი ბერძნული ორიგინალი დაკარგულია, მათი აღდგენა ქართული თარგმანის საფუძველზედაა შესაძლებელი.

ჩვენი წინაპრები მუდმივად სწორი თეოლოგიური აზროვნების ეპიცენტრში იყვნენ და სწორედ ამიტომ ამბობდა ანტიოქიის პატრიარქთან პაექრობისას გიორგი მთაწმინდელი: ქართული ეკლესია - ის ეკლესიაა, რომელიც, თუნდაც კონსტანტინოპოლის ეკლესიისგან განსხვავებით, არც მარცხნივ გადახრილა ოდესმე და არც მარჯვნივო. ჩვენი უძველესი მწერლობა და სასულიერო პირთა და მოაზროვნეთა სულიერება და განათლება არათუ ჩამორჩებოდა, მუდამ თანადროული იყო მაშინდელი მსოფლიო ეკლესიის აზროვნებისა.

როგორი დამოკიდებულება არსებობს ძველი და ახალი სტილის მიმართ?

საეკლესიო კალენდრის, კერძოდ კი ძველი და ახალი სტილის ურთიერთმიმართების შესახებ შესამჩნევია დიდი დაინტერესება და, არაიშვიათად, მძაფრი პოლემიკაც. ჩამოვყალიბებთ რამდენიმე პუნქტად იმ არსებითს, რაც ხსენებულ საკითხთან დაკავშირებით ყურადღებას იქცევს:

უპირველესად, როდესაც არგუმენტირებულად წარმოვაჩენთ ახალი სტილის ხარვეზებს, უნდა ვიცოდეთ ძველი სტილის ისტორიაც. კალენდარი, როგორც ათვლითი სისტემა, როგორც მათემატიკური მოდელი, ცხადია, თავისთავად არანაირი სარწმუნოებრივი მოძღვრების შემცველი არ არის (მსგავსად, ვთქვათ, გამრავლების ტაბულისა, გრამატიკისა, გეომეტრიისა, მათემატიკისა და სხვა). კალენდრის ერთადერთი დანიშნულებაა, პრაქტიკულად შეძლოს გარკვეული მნიშვნელოვანი მოვლენების დროში კანონზომიერი განაწილება, რომ აღნიშნულ მოვლენათა გამოყოფა (დღესასწაული) გახდეს შესაძლებელი. ეს არსებითი მხარე კალენდრისა მკვეთრადაა გამოხატული ძველ სტილში, რომელსაც, ჩვეულებრივ “იულიუსის კალენდარი” ეწოდება. თვით ეს სახელწოდებაც (“იულისის კალენდარი”) გამორიცხავს იმას, რომ ხსენებულ კალენდარში, როგორც ასეთში, ჩადებული იყოს “მთლიანად მართლმადიდებლური სწავლება”, “ბიბლიური აღქმა”, “სულიერ-მისტიკური და სარწმუნოებრივი ხედვა”. ხსენებული კალენდარი შეიქმნა არა ეკლესიის წიაღში, მისი შექმნის ინიციატორი “იულიუსი” არის არა საეკლესიო მამა, არამედ აღნიშნული კალენდრის სახით საქმე გვაქვს მხოლოდ და მხოლოდ წარმართულ, ქრისტიანობამდელ ძეგლთან, რომლის შექმნს ინიციატორი იყო წარმართი იმპერატორი იულიუსი

(ცნობილი იულიუს კეისარი), უშუალოდ ჩამომყალიბებელი კი - მეკერპე სოზიგენი.

როდესაც ნიკეის მსოფლიო კრებამ დააკანონა აღნიშნული წარმართული ეპოქის კალენდრის უცვლელად გამოყენება საეკლესიო მსახურებაში, დააკანონა არა იმიტომ, რომ “მართლმადიდებლურ მოძღვრებას” ხედავდა მასში (მეკერპე სოზიგენი როგორ ჩადებდა მართლმადიდებლურ მოძღვრებას თავის კალენდარში?), არამედ მხოლოდ იმიტომ, რომ ხსენებული კალენდარი აკმაყოფილებდა იმ ძირითად მოთხოვნებს, რაც საეკლესიო დღესასწაულების მოწესრიგებული წესით განლაგებასა და შესაბამის ხსენებათა თანაშეწყობას გულისხმობს. ამიტომაც, რომ IVს-ში ერთი და იგივე იულიუსის კალენდარი გამოიყენებოდა წარმართების მიერაც (წარმართული დღესასწაულების აღსანიშნავად) და ქრისტიანთა მიერაც (ქრისტიანული დღესასწაულების აღსანიშნავად).

მაშ, რა ღირსებანი აქვს იულიუსის კალენდარს?

1) აღნიშნული კალენდარი ღირსეულია როგორც მეცნიერული აზრის ნაყოფი, ანუ როგორც გამოსადეგი გამოთვლითი სისტემა. ეკლესია ყოველთვის სარგებლობდა კაცობრიობის ყველა ეპოქის მეცნიერული მიღწევებით, რადგან ჭეშმარიტი მეცნიერული აზრი ყოველთვის ობიექტურად იკვლევდა სამყაროს - ერთარსება სამების ქმნილებას, რის გამოც ყოვლადწმინდა სამების ქმნილების შესახებ ჭეშმარიტად მეცნიერული ნაკვლევი კანონზომიერებად მიიჩნეოდა ჭეშმარიტი ღვთის აღმსარებელი მოძღვრების ბუნებრივ ნაწილად. იულიუსის კალენდარს, რომ რაიმე სარწმუნოებრივი, რაიმე მისტიკურ-სიმბოლური არსი ჰქონოდა, ეს არის, ცხადია, ოდენ წარმართული, კერპთაყვანისმცემლური იქნებოდა და ეკლესია არანაირად არ შეიწყნარებდა მას. ამიტომაც, რომ ეკლესიამ აღნიშნული კალენდარი შეითვისა არა როგორც რაიმე სარწმუნოებრივი ღირებულებების

შემცველი სისტემა (ეს უმაღლესი წარმართების "სარწმუნოებრივ ღირებულებათა" შეთვისება იქნებოდა), არამედ როგორც მეცნიერული აზრის მონაპოვარი, ისევე, როგორც შეითვისა მან ქრისტიანობამდელი ანბანი, სამშენებლო ხელოვნება, სამხატვრო საშუალებები და სხვა. ასე რომ, ეკლესიაში იულიუსის კალენდარი მკვიდრდებდა როგორც ყველაზე უფრო გამოსადეგი ათვლითი სისტემა.

2) IVს-დან ანუ იმ დროიდან, როდესაც ხსენებული კალენდარი საეკლესიო მსახურების წიაღში ექცევა, ეს კალენდარი გარდაიქმნება საეკლესიო სიწმინდედ, თუმცა (კვლავ აღვნიშნავთ) სიწმინდედ არა იმ აზრით, თითქოს თავისთავად, არსობრივად ჰქონდეს მას რაღაც განსაკუთრებული სარწმუნოებრივი ღირსება, არამედ მხოლოდ იმ აზრით, რომ უწმინდეს დღესასწაულთა აღმნიშვნელი ხდება; ისევე, როგორც მაგალითად, ტაძრის კედელში ჩადებული ყველაზე უფრო გამოსადეგი ქვა შენობის წიაღში მოქცევის შემდეგ, გარდა ვარგისიანობისა, საეკლესიო სიწმინდედაც იქცევა, თუმცა არა იმიტომ, რომ ბუნებითად არის იგი რაღაც განსაკუთრებული სიწმინდის შემცველი და რაიმეთი თვისობრივად განსხვავებული სხვა, მისივე გვარის ქვისაგან, არამედ - მხოლოდ იმიტომ, რომ უკვე ტაძრის ანუ სიწმინდის ქვად გვევლინება, - მსგავსადვე იულიუსის კალენდარიც დიდი საეკლესიო სიწმინდეა, თუმცა - არა თავისთავად, არა თავისი არსით, არამედ მხოლოდ იმიტომ, რომ საეკლესიო მსახურებაში ჩაერთო იგი და უწმინდეს დღესასწაულთა აღმნიშვნელი გახდა. ასევე იქცევა სიწმინდედ ჩვეულებრივი პერგამენტი, როდესაც მასზე სახარების სიტყვები ამოიტვიფრება.

ამრიგად, იულიუსის კალენდარს აქვს ორი ღირსება: ა) გამოსადეგობა, ვარიგისიანობა (როგორც ათვლის სისტემას); ბ) საკრალურობა, სიწმინდე (როგორც ერთი მხრივ,

უწმინდეს დღესასწაულთა განრიგის, ხოლო მეორე მხრივ, საპასეჟო გამოთვლების საფუძველს).

აღნიშნულ ორ ასპექტს აგვირგვინებს მესამეც, ყველაზე მნიშვნელოვანი და უარსებითესი, რაც არის იულიუსის კალენდრის დოგმატური ღირსება. ეს მხარე, თავის მხრივ, უკავშირდება საკითხს იმის შესახებ, თუ რატომ არ შეიძლება იულიუსის კალენდრის შეცვლა გრიგორიანული (ანუ პაპი გრიგოლის ინიციატივით შედგენილი) კალენდრით, იგივე ახალი სტილით. არსებობს ორი მნიშვნელოვანი მიზეზი:

1. ამა თუ იმ სიახლის შემოტანისას დასაბუთებული უნდა იყოს, ერთი მხრივ, აღნიშნული სიახლის გარდაუვალი აუცილებლობა, ხოლო მეორე მხრივ, უეჭველად ისიც, რომ ხსენებული სიახლის შემოსვლა არ გამოიწვევს რაიმე სამომდევრო-საღვთისმსახურო გაუკუღმართებას. ნიშანი იმისა, რომ ამგვარი დასაბუთება უკვე მოცემულია, გახლავთ საყოველთაო თანხმობა. ეს თანხმობა არის სრულიად აუცილებელი, რადგან წინააღმდეგ შემთხვევაში მოცემულ სიახლეს ზოგი გაიზიარებს, ზოგი - არა და შედეგად მივიღებთ საეკლესიო ერთიანობის რღვევას, რაც დამღუპველია.

ამრიგად, თუ არსებობს კალენდარული სიახლის გარდაუვალობის სათანადო დასაბუთება და ამ საკითხზე საყოველთაო შეთანხმება, ამგვარი სიახლე დამღუპველ ზიანს მოუტანს ეკლესიის ერთობას, რაც გაცილებით მნიშვნელოვანია, ვიდრე ნებისმიერი კალენდარული ღირსება-ნაკლოვანებანი.

ამგვარი დასაბუთება ახალი სტილის გარდაუვალი აუცილებლობის შესახებ არ არსებობს და არც საყოველთაო შეთანხმებაა მიღწეული.

2. ეკლესიის მამათა განჩინებით, აღდგომა აუცილებლად უნდა ვიდღესასწაულოთ უთუოდ გაზაფხულის ბუნიობის შედმევ და, ყოველ მიზეზ გარეშე, იუდეველთა პასეჟის მომდევნოდ, მაშინ როცა, ახალი სტილით,

ხსენებული დღესასწაული ხშირად დამთხვევია იუდეველთა პასექს ან წინ გაუსწრია მისთვის. ძველი სტილი ამ მხრივ ურყევად იცავს ზემორე დოგმატურ განჩინებას.

ამრიგად, ძველი სტილის ახლით შეცვლა მიუღებელია არა იმიტომ, რომ თითქოს ძველი სტილი (იგივე იულიუსის კალენდარი) რაღაც განსაკუთრებულად ღრმა მართლმადიდებლურ ცნობიერებას ეყრდნობა, არამედ მხოლოდ ორი მიზეზით: ა) არ არსებობს ხსენებული ცვლილებების აუცილებლობის დასაბუთება და არც საერთო შეთანხმება ამ საკითხში, რის გამოც საფრთხე ექმნება ეკლესიურ ერთიანობას; ბ) ირლვევა კანონიკური განჩინება იუდეველთა პასექთან აღდგომის დღესასწაულის დაუმთხვევლობის შესახებ.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ვფიქრობთ, აშკარაა, რომ საქართველოს ეკლესიაში კვლავაც მყარად დაცულობა იულიუსის კალენდრისა არის არა რაღაც გაუაზრებელი, ტრადიციას მექანიკურად მიდევნებული ან კიდევ რომელიმე სხვა ეკლესიის (ამ შემთხვევაში რუსეთის ეკლესიის) ნების თითქოსდა იძულებით თავსმოხვეული მოქმედების შედეგი, არამედ სრულიად გაცნობიერებული, არგუმენტირებული მოქმედების შედეგი, არამედ სრულიად გაცნობიერებული, არგუმენტირებული პოზიცია. ხაზგასმა იმაზე, რომ თითქოს საქმე გვაქვს რუსეთის ეკლესიის ძალმომრეობასთან, ჩვეულებრივ კეთდება სწორედ იმ მიზანდასახულობით, რომ მიჩქმალოს ზემოაღნიშნული არგუმენტები და ძველი სტილის, როგორც არაეროვნულის, დისკრედიტირება მოხდეს. საქართველოსთვის ეროვნულია ის, რაც მართლმადიდებლურია და, შესაბამისად, ვიდრე ზემორე დოგმატური საკითხი არ იქნება უხარვეზოდ მოგვარებული (აღდგომის დღესასწაულმა წინ რომ არ გაუსწროს და არ დაემთხვეს ებრაელთა პასექს), ცხადია,

ძველი სტილის ახლით შეცვლის მიზანშეწონილობა სრულიად დაუსაბუთებელი დარჩება.

ვფიქრობთ, ღვთის განგებით, სტილის საკითხი თავისთავად არის მოგვარებული და ხელოვნურად არ უნდა ვცდილობდეთ უწესრიგობის შექმნას. მართლაც, ახალი სტილი, როგორც ყოფითი მოვლენა, კარგად ესადაგება სამოქალაქო ცხოვრებას და ამ მხრივ არავითარი ხელშესახები ხარვეზი მას არ ახლავს. რაც შეეხება ძველ სტილს, როგორც სიწმინდეს, იგი ზედმიწევნით გამოსადეგია საეკლესიო ცხოვრებისთვის და არც მას ახლავს ამ მხრივ რაიმე ხარვეზი, კარგად იტევს რა იგი სადღესასწაულო კალენდრის ფუნქციას.

რა დამოკიდებულება ჰქონდა ეკლესიას დროსთან და რას ამბობს ამაზე წმინდა წერილი?

საეკლესიო აზროვნებაში დრო ისეთივე ქმნილებაა, როგორიც ადამიანი. ბანალურადაც კი იქცა გამოთქმა: იყო დრო, როცა დრო არ არსებობდაო. საეკლესიო გადმოცემა კი იუწყება, რომ დადგება ჟამი, როდესაც დრო (მხედველობაში ამსოფლიური დრო მაქვს) განქარდება.

ნებისმიერი ეპოქის ადამიანს თავისი თანადროულობა საუკეთესო ჰგონია და ამ სტერეოტიპისგან არც ჩვენ ვართ თავისუფალნი.

ადამიანებს გადაჭარბებული წარმოდგენა აქვთ საკუთარ თავზე და, შესაბამისად, იმ პერიოდზეც, რომელშიც იშვნენ. პირველ საუკუნეთა სახარებისეული აზროვნება დროსა და, საზოგადოდ, ამსოფლიურ ჟამზე დღევანდელისგან მკვეთრად განსხვავდება. ბევრს მიაჩნია, რომ ეს საუკუნე ყველაზე სრულქმნილი, ცივილიზებული და პროგრესულია (ცივილიზაციაში, როგორც წესი, ტექნოგენეზის გულისხმობენ), მაგრამ ეს ერთგვარი ოპტიკური ტყუილია, მირაჟის მსგავსი მოჩვენება, რადგან ის, რითაც თანამედროვე ადამიანს თავი მოაქვს, - ტექნიკური, საინფორმაციო თუ სამედიცინო მიღწევები, - საბოლოო ჯამში, არაფრის მომცემია, რადგან ადამიანის ფსიქოტიპს არ ცვლის. თქვენ წარმოიდგინეთ, გართობის ინდუსტრიაც კი არ შეცვლილა. ყველაზე მკაფიო არგუმენტი - სამედიცინო მიღწევებიც ერთგვარი ბლეფია, რადგან თუ ზოგიერთ სნეულებას ვუპოვეთ წამალი, ახალწარმოქმნილთ ვერაფრით ვკურნავთ. ძველ დროებასთან შედარებით სტატისტიკამ ვერც სიკვდილიანობის შემცირება დააფიქსირა.

ახალ აღთქმაში მართლაც ხშირად იხსენიება დრო და იგი ყოველთვის ქრისტეს უკავშირდება.

ბოლო ჟამის თემატიკა, რომელიც დღეს ძალზე პოპულარული და, როგორც ძველად, მაგანთა სპეკულაციის საგანია, ახალდთქმისეულ წერილებსა და პირველ ქრისტიანთა აზროვნებაშიც ძალზე აქტუალური იყო, მაგრამ, ჩვენგან განსხვავებით, ისინი ბოლო ჟამს ქრისტესთან მისვლის პერიოდს უწოდებენ. ჩნდება შეკითხვა: თუ ბოლო ჟამად უკვე პირველი საუკუნეებიც იხსენიებოდა, მაშ, ცდებოდნენ მოციქულები, ან ეს ორიათასწლიანი ხანა მთლიანად ბოლო ჟამია?

ამპარტავნული, ტენდენციური და ემოციურია განმარტება, თითქოს ეს ხანა, პირდაპირი გაგებით, ხვალ ან ზეგ დადგება. მაშ, რა ბოლო ჟამს გულისხმობენ მოციქულები? საკმარისია, ახალი აღთქმა გავიხსენოთ, - ამ ჟამთა შესახებ არავინ იცის, ყოვლადწმინდა სამების გარდაო, - რომ ყველაფერი ნათელი გახდება.

თავად ძველი აღთქმაც და ახალიც დროს გულისხმობს. მოდით, განვმარტოთ: რა ტექსტთა კრებულია ან ერთი, ან მეორე? თანამედროვე ენაზე თუ ვთარგმნით, ეს ძველი და ახალი კონტრაქტებია, საურთიერთობო კანონები. მაგრამ ვის და ვის შორის? ერთი მხრივ, ღმერთსა და ადამიანს, მეორე მხრივ კი ადამიანსა და ადამიანს შორის. ახალი კონტრაქტი, რომელიც ძველის აღსრულება და ახალი ერის დასაწყისია, თავად მაცხოვარმა მოგვცა. სწორედ ამ კუთხითაა იგი ახალი და მხოლოდ მაშინ დასრულდება, როდესაც მატერიალური სამყარო შეწყვეტს არსებობას. სხვაგვარად თუ ვიტყვით, ახალი კონტრაქტი არ დამკველდება და არც უახლესი დაიდება. ასე რომ, პერიოდი ახალი აღთქმიდან ვიდრე ქვეყნის აღსასრულამდე სულ ბოლო ჟამია. სწორედ ამ შინაარსს გულისხმობენ მოციქულებიც, თუმცა მაგანნი ამ თემით დღემდე სპეკულირებენ და თავისეულ ინტერპრეტაციებს ისევ გვთავაზობენ.

როგორ უნდა გავიგოთ ახალი აღთქმის კოდექსი ჩვენს საუკუნეში? იგი ხომ 2000 წლის წინ დაიწერა და შესაბამისი დამოკიდებულება სჭირდება?! ან რა სიცხადით ისმის სახარებისეული ტექსტები ამდენი საუკუნის გადმოღმა, გაცვდა კი მისი მცნებები და შინაარსი?

ქრისტიანობის მოწინააღმდეგენი სწორედ დროის ფაქტორს იშველიებენ და იქედნურად კითხულობენ: ოცდამეერთე საუკუნეში წმინდა წერილის მოთხოვნები განა უხეში და უადგილო არ არის? აღარ დადგა დრო, ეკლესიამ ყოველივეს გადახედოს და “გაალაითოს” თუნდაც მცნება “არა იმრუმო”?

რალა თქმა უნდა, სახარება, ისევე როგორც მოციქულთა ეპისტოლენი, დროში შეიქმნა და მისი ადრესატები, უპირველესად, იმ დროის კონკრეტული ადამიანები თუ ქალაქებია, მაგრამ ამბავი განკაცებული ღმერთის მიერ ჩვენთვის გაღებული გამომხსნელი მსხვერპლისა და საუკუნო წყევლისაგან განთავისუფლებისა მხოლოდ მათ კი არა, იმ ადამიანებსაც ეხება, ვისაც ოდესმე უცხოვრია, ცხოვრობს და იცხოვრებს. ქრისტე კაცობრიობის გამაერთიანებელია, სწორედ ამიტომაც მისი მსხვერპლი საყოველთაოა. ასე რომ, მატერიალური დრო ამ სასიხარულო ამბავს ზიანს ვერ მოუტანს.

ჩინებული ქართული სიტყვაა “მედროვე”, რომელსაც ხშირად ვიწრო მნიშვნელობით ვხმარობთ, მაგრამ მასში გაცილებით ფართო შინაარსი იგულისხმება. მედროვეა თავისი დროის მაქებარი და მეხოტბე კაცი. მათ გასაგონად მინდა ვთქვა: მაცხოვრის განკაცებისას მცნება “არა იმრუმო” მაშინდელი უკიდურესად დაცემული და გარყვნილი სამყაროსთვის ყველაზე მიუღებელი მოთხოვნა იყო. დღევანდელი ადამიანი ახლოსაც ვერ მივა იმ მდგომარეობასთან. მაგრამ მოხდა საოცრება და ასეთმა სამყარომ ეს მცნება, დღევანდელი, მეტ-ნაკლებად გაქრისტიანებული საზოგა-

დოებისგან განსხვავებით, მთელი სისავსით მიიღო და მისი შემსუბუქება არც უფიქრია.

მოდით, ვიკითხოთ: არის კი თანამედროვე ადამიანი თავის ახლო თუ შორეულ წინაპრებზე უკეთესი? ან რაში მდგომარეობს პროგრესი?

მართალია, ტექნიკური პროგრესი თვალსაჩინოა, მაგრამ ადამიანის ფუნდამენტურმა ღირებულებებმა, პირიქით, რეგრესი განიცადა. არც ბუნებრივი კატაკლიზმებისა და, საერთოდ, გარემოსგან ვართ უკეთ დაცულნი. საკმარისია, ელექტროენერგია, გაზი, წყალი ან თუნდაც მობილური ტელეფონი გაგვითიშონ, ნერვული აშლილობის ზღვარზე მყოფ ყოვლად უსუსურ არსებებად ვიქცევით. ჩვენი ძველები ამდენ გარე ფაქტორზე დამოკიდებულნი არ ყოფილან. იმას არ ვგულისხმობ, რომ ტექნიკური მონაპოვრის გამოყენება ცუდია, პირიქით, მაგრამ რეალობის ადეკვატური გააზრებაც აუცილებელია: ამ სიკეთეებს კი ვიყენებთ, მაგრამ თან ვემონებთ. მოკლედ თუ ვიტყვით, ამ ყველაფერზე დამოკიდებულნი უფრო ვართ, ვიდრე დაცულნი. ეს თავისუფლება კი არა, მონობაა, თავისუფლება კი უფლისგან ნაბოძები ყველაზე დიდი საჩუქარია. მაშ, რომელ პროგრესზე ვსაუბრობთ?

მართალია, ძველი აღთქმაც და ახალიც დროში შეიქმნა, მაგრამ მათში მოცემული ინფორმაცია ყავლგაუსვლელია, რადგან ჭეშმარიტად მარადიული არსებისგან - ღვთისგან გვებოძა. უფალი მიღმიერი ანუ ტრანსცენდენტული და იმავდროულად ყველგან მყოფი ანუ იმანენტურია. ეს წმინდა წიგნები სწორედ ამგვარ მდგომარეობას - განღმრთობას, უფალთან შეერთებასა და მის მსგავსად ყოფნას გვთავაზობენ.

შეუძლებელია, უფლის მცნებები ოდესმე გაცვდეს და რადგან ჩვენ ვერ შევესაბამებით მათ, ძალზე მარტივ გამოსავალს ვპოულობთ - იქით ვცდილობთ მათ მორგებას ჩვენს

დაცემულ, ცოდვილ ბუნებაზე, რაც ოდენ სიბრმავე და თავის მოტყუებაა. სწორედ ამ სიბრმავეთ მოაქვთ თავი თანამედროვე მედროვეებს.

- რა ცვლილებები მოხდა დროთა განმავლობაში ეკლესიაში, ლიტურგიკაში?

- მოგეხსენებათ, ეკლესია ადამიანების კი არა, ღვთისგან დაფუძნებული ორგანიზაციაა, სულთმოფენობა კი ახალადთქმისული ეკლესიის შობის თარიღი. სწორედ ამ დღეს მიენიჭათ მადლმოქმედება და ძალმოქმედება მოციქულებს საქადაგებლად და ქრისტიანობის გასავრცელებლად და დღემდე ასეა. ეკლესია მატერიალურ სამყაროშია და დაარსებიდან უამრავი დაბრკოლების - ფარული თუ აშკარა დევნის, მწვალებლობათა მთელი რევოლუციის... - გადალახვა მოუხდა. მისი მთავარი მისია ადამიანთა სიყვარულით, თავგანწირვით და არა ძალით მობადურება, ქრისტეში გადარჩენა და მათთან ღვთის სიტყვის მიტანაა. ამ მხრივ, რაღა თქმა უნდა, ცვლილებები განხორციელდა, მაგრამ ცალსახად უნდა გავმიჯნოთ, რას შეეხო ისინი: დოგმატები, სჯული და სწავლა - მოძღვრება უცვლელია და მისი გადახედვა დაუშვებელია. მაშ, როგორი ცვლილებები ხდებოდა? ეს გარეგნული, ღვთისმსახურებასთან დაკავშირებული კორექტივებია და არამც და არამც - შინაარსობრივი.

მოდით, განვმარტოთ: რა არის დოგმა? ეს გახლავთ ღვთივ გამოცხადებული ჭეშმარიტება ადამიანთათვის გასაგებ, ლინგვისტურად გამართულ ენაზე, რომლის განმცხადებელიც თავად უფალია. სწორედ წმინდა წერილი გვაუწყებს ამ მცნებებს და დოგმატებს, რადგან ადამიანი ღვთის ქმნილებაა, ქმნილება კი შემოქმედს ვერასოდეს ჩასწვდება, ან სწორედ იმდენი და ის იცის ღმერთზე, რამდენის გაცხადებაც უფალმა თავად მოიწადინა. ასე რომ, ღვთივ გამოცხადებულის შეცვლა, გამარტივება ან გაუქმება შეუძლებელია. ცვლილებას ექვემდებარება არა დოგმატიკა,

არამედ მატერიალური, ყოფითი თუ ტექნიკური პირობები ეკლესიაში. მაგალითად: თუკი წარსულში სასულიერო პირები ცხენით, ჯორით, სახედრით თუ ნავით გადაადგილდებოდნენ, დღეს ავტოტრანსპორტით სარგებლობენ. სხვათა შორის, თავად უფალი და მისი მოციქულნი ყველა იმჟამინდელ ტექნიკურ მიღწევას იყენებდნენ და ამაში ექსტრაორდინალური არაფერია. ეს არც კარგია, არც - ცუდი, უბრალოდ, ფაქტია.

ეკლესიის კანონები პირობითია, რაც სულაც არ ნიშნავს, რომ ისინი არ უნდა აღვასრულოთ. არავინ ამბობს, სჯულის კანონი ზედმიწევნით უნდა აღსრულდესო, რადგან ეს იდეალური მდგომარეობა უფროა, ვიდრე რეალური. ამიტომ რადგან იდეალური ადამიანი არ არსებობს, ვერც ამ კანონებს აღასრულებს ვინმე სრულყოფილად. კანონებს იდეალურად ფარისევლები აღასრულებდნენ, მაგრამ მთავარი განზე დარჩათ და ღვთის მკვლელებად იქცნენ. ეკლესიურ აზროვნებაში მთავარი ფასეულობა - ადამიანია და არა კანონი. ეკლესიის მიზანს პავლე მოციქული კორინთელთა მიმართ ეპისტოლეში ნათლად განმარტავს: იგი ეყრდნობა უმთავრეს კანონს - “გიყვარდეს მოყვასი შენი, ვითარცა თავი თვისი” და მართლაც საოცარ სიტყვებს ამბობს: ყველასგან თავისუფალი ყველას დავემონე, რომ უფრო მეტი შემეძინა; იუდეველთათვის გავხდი, როგორც იუდეველი, რათა იუდეველნი შემეძინა, ურჯულოთათვის გავხდი ურჯულო, თუმცა არ ვარ ღვთის ურჯულო, მაგრამ ქრისტეს რჯულიერი, რათა ურჯულოები შემეძინა, უძლურთათვის გავხდი, როგორც უძლური, რათა უძლურნი შემეძინა, ყველასთვის ყველაფერი გავხდი, რათა ზოგიერთნი მეხსნა როგორმე და ამას სახარებისთვის ვაკეთებ, რათა მეც გავხდე მისი თანამონაწილეო.

ფარისეველთა მსგავსად, მარტოოდენ ნორმატიული აქტებით არ უნდა ვიხელმძღვანელოთ, მთავარი ფასეულობა

- ადამიანია, მისი ხსნა ქრისტეში და ამისთვის შეიძლება ყველა კანონი უარყო და მხოლოდ ერთით - სიყვარულის კანონით იხელმძღვანელო.

ერთ ფაქტს მოვიყვან: ქრისტეს აქეთ 49 წელს იერუსალიმში შედგა მოციქულთა კრება, რომლის მთავარი საკითხი გახლდათ - აუცილებელი იყო თუ არა მოსეს სჯულის აღსრულება და წინადაცვეთა ებრაელობიდან მოსულ ქრისტიანთათვის. პავლე მოციქული ამას საჭიროდ არ თვლიდა და ამტკიცებდა: თუკი ქრისტეში ნათელვიდეთ, ამის აღსრულება რაღა საჭიროაო, მაგრამ ამ კრების შემდგომ მან, ერთი შეხედვით, არაადეკვატური რამ ჩაიდინა: თავის მოწაფე ტიმოთე საკუთარი ხელითვე წინადაცვითა - გარეგნული ნორმა დაარღვია, მაგრამ მთავარი - სიყვარულის კანონი აღასრულა, რადგან სხვაგვარად ებრაელობას ვერ შეიძენდა. უსიყვარულოდ კი, მოგეხსენებათ, ყოველივე უფასურდება.

ცხადია, კანონები ის ორიენტირი და მოძრაობის წესებია, რომლებსაც გაუვალი ჯუნგლებიდან სინათლისკენ მივყავართ, მაგრამ დგება დრო, როდესაც ისინი, შესაძლოა, აღარ დაგვჭირდეს და სიყვარულის კანონითღა ვიხელმძღვანელოთ. მაგალითად, თუ მასპინძელი, სარწმუნოების უმეცარი, სიყვარულით გვემსახურება, ამისთვის შრომობს და ჩვენს პატივსაცემად არასამარხვო კერძებს გვთავაზობს, შესაძლოა, მარხვის კანონი გარეგნულად კი დავარღვიოთ, მაგრამ ისევ და ისევ სიყვარულის სახელით. ამ ადამიანის ქრისტეში შესაძენად მის დონემდე უნდა დაეშვა და გადარჩენის შანსი მასაც მისცე. მაგრამ ვინ იტყვის, რომ მარხვა საჭირო არ არის? იმის თქმა მსურს, რომ ყოველი კანონი კაცთათვის შეიქმნა და არა პირიქით. სწორედ გარეგნულ ცვლილებებს განიცდის სჯული.

იყო დრო, როდესაც მრუშობისთვის აღმსარებელ ქრისტიანებს 15-წლიანი უზიარებლობით სჯიდნენ, მაგრამ დღეს თუ ამხელა სასჯელი დავადეთ, ადამიანი ეკლესიისკენ

აღარც მოიხედავს და საბოლოოდ დაიღუპება. ხსენებული კანონი დღეს აღარ სრულდება და ამით არც რჯული ირღვევა. თუ ამას ცვლილებას დავარქმევთ, ცვლილება ნამდვილად მოხდა, მაგრამ კანონი სიყვარულისა - უცვალებელია.

ცვლილება ლიტურგიკასაც შეეხო. მაგალითად, იაკობ მოციქულის ჟამის წირვა, რომელიც იერუსალიმში დღესაც აღევლინება წელიწადში ერთხელ, ჯერ - შედარებით ხანმოკლე ბასილი დიდის, შემდეგ კი იოანე ოქროპირის სახელობის წირვამ შეცვალა, თუმცა არსობრივად ყველაფერი იგივე დარჩა - ადამიანთა ყოფიდან, საჭიროებიდან და უძლურებიდან გამომდინარე (რასაც ეკლესია მიწყევითვალისწინებდა) მხოლოდ საკითხავი ლოცვები შემცირდა; ღამისთევის მსახურება შუაზე გაიყო - მწუხრი და ცისკარი შაბათს იკითხება, ჟამნი და წირვა კი კვირადღეს.

- არცთუ იშვიათად მავანნი, რაც დოგმატური არ არის, დოგმად ნათლავენ...

- ეს დღეს მართლაც ძალზე მტკივნეული თემაა. ხშირად მას, რაც დოგმა არ არის, დოგმის ხარისხს ვანიჭებთ. მოდით, ძალზე ბანალური საკითხი ავიღოთ: უნდა ეცვას თუ არა ქალს შარვალი ეკლესიაში, რაც ხშირად დიდ გაუგებრობებს იწვევს და მესანთლეთა და სხვათა (სასულიერო პირებს არ ვგულისხმობ) უხეშ მითითებათა შემდეგ ადამიანები ეკლესიას კარგავენ.

ეს საკითხი, რაღა თქმა უნდა, დოგმატის ხარისხში აღსაყვანი არ არის. თავად საკითხის ასე დასმა - ან შარვალი, ან ეკლესია - არასწორია. მოდით, ადამიანები ჯერ ეკლესიაში მოვიყვანოთ და ცნობიერება ისე შევუცვალოთ, რომ თავად აღარ მოუნდეს შარვლის ჩაცმა. აქ საუბარი ვულგარულ სამოსზეა. ასე რომ, გამომწვევი არც კაბა უნდა გვემოსოს და არც შარვალი.

მავანი ბიბლიას იმოწმებს, - სწორედ იქ წერია, დედაკაცისთვის შარვლის ჩაცმა დაუშვებელიაო, მაგრამ აღარაფერს ამბობენ, რა განმარტება, აკრძალვები და სასჯელი მოსდევს ძველი აღთქმის ამ მონაკვეთს. საქმე სოდომურ ცოდვებს - ლესბოსურ და ჰომოსექსუალურ ურთიერთობებს ეხება, ცოდვას, რომელიც მაშინ სიკვდილით ისჯებოდა. მამაკაცისთვის - ქალის, ქალისთვის კი მამაკაცის სამოსის ტარების აკრძალვაც სწორედ ამ სექსუალურ ფობიას, ფობიით ცოდვას ეხებოდა. ან ვინ დაადგინა, რომ ქალს, რომელსაც შარვალი აცვია, მამაკაცის სამოსი აცვია (ვიმეორებ, გამომწვევ, ტანზე მომდგარ შარვალს არ ვგულისხმობ)? ეს ქალის თარგზე შექმნილი შარვალია, რომელსაც მამაკაცი ვერ ჩაიცვამს და თუ ჩაიცვამს, მისი მოტივაცია უკვე საეჭვოა და, შესაბამისად, დასჯადიც. საქმე სწორედ მოტივაციაშია.

სხვათა შორის, იმ დროს, როდესაც სჯული იწერებოდა, ქალისა და მამაკაცის ტანსაცმელი ერთურთისგან უმნიშვნელოდ განსხვავდებოდა, მისი მთავარი დეტალი - კვართი ორივე სქესისთვის თითქმის იდენტური იყო.

- ხშირად გვსმენია: ღმერთის მწამს, მაგრამ სასულიერო პირების საჭიროებას ვერ ვხვდებით...

- ყოველგვარი გადაჭარბების გარეშე შეიძლება ითქვას, რომ ამგვარად მოსაუბრენი საკუთარ თავს ტვინის ამოქმედების საშუალებას არ აძლევენ. ეს შეურაცხყოფა კი არა, ფაქტია. გავიხსენოთ, რას ბრძანებს მოციქული იაკობი: სარწმუნოება საქმეთა გარეშე მკვდარიაო. იმის აღიარება, რომ შემოქმედის არსებობის გწამს, არაფრის მომცემია, რადგან ეშმაკმაც მშვენივრად იცის, რომ ღმერთი არსებობს, მაგრამ იცავს კი მის მცნებებს?

მათ უკეთ გავუგებდი, რომ ეთქვათ - ათეისტები ვართო, რადგან შეუძლებელია, ნაკურთხის გწამდეს, მაკურთხევის კი - არა.

ვინც ზედაპირულად მაინც იცის ეკლესიის ისტორია, ამგვარად არასოდეს იფიქრებს. თუ მავანი გადაწყვეტს, რომ ღმერთი არ არსებობს, უფალი ამით არ გაქრება. არიან ისეთნიც, ეკლესიასაც რომ აღიარებენ, ხატსაც, სანთელსაც, მაგრამ მღვდელს - არა, რაც კიდევ უფრო დიდი აბსურდია.

ასეთი აზროვნება, ერთი მხრივ, გაუნათლებლობის შედეგია, მეორე მხრივ კი საკუთარ ცოდვათა არდანახვისა, რაც ძალზე "მომგებიანი" პოზიციაა და თავის მოტყუება, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ამგვარად მოაზროვნეს საკუთარ დაცემულ ბუნებასა და ცოდვებთან მოუწევს ჭიდილი, რაც ერთობ არაკომფორტულია, რეალობის ადეკვატურად დანახვა და შეფასება კი ქრისტიანის ბუნებრივი მდგომარეობაა. ხომ გახსოვთ, რას ბრძანებს უფალი? მე ვარ გზა, ჭეშმარიტება და სიცოცხლე! სცან ჭეშმარიტება და ჭეშმარიტებამან განგათავისუფლოს შენ!

- თანამედროვე ტექნოლოგიები ეკლესიის ცხოვრებაშიც შეიჭრა. ზოგს ეს აღიზიანებს და თვლის, რომ ტექნიკა ადამიანებს სულიერ ცხოვრებაში ხელს უშლის...

- ზემოთ ვთქვი, ეკლესია ყოველთვის თანამედროვეა და გარემოს და ყოფით ადამიანურ მომენტებს ყოველთვის ითვალისწინებდა და ითვალისწინებს. თანამედროვე ტექნოლოგიებს ქრისტიანები სწორედ ქრისტიანობის უკეთ გავრცელებისთვის იყენებენ. მეტსაც გეტყვით: ძველები წარმართულ, ანტიკურ განათლებასაც იყენებდნენ. არაერთმა უდიდესმა საეკლესიო მოღვაწემ, მათ შორის - ბასილი დიდმა, გრიგოლ ღვთისმეტყველმა და იოანე ოქროპირმაც, ანტიკურ აკადემიებში მიიღო განათლება და ეს ცოდნა ქრისტიანობის სამსახურში ჩააყენა. სწორედ ეს გახლავთ სწორი დამოკიდებულება განათლებისა და გარესამყაროსადმი და მაგალითი იმისა, როგორ მივიღოთ მისგან სარგებელი, ხოლო მიუღებელი განვაგდოთ. თავის დროზე ამ პრინციპს გრიგოლ ხანძთელიც ითვალისწინებდა -

ყველაფერს სწავლობდა, მაგრამ უკეთურს განაგდებდა. რა არის იმაში ცუდი, თუ მონასტრები ელექტრო თუ მზის ენერგიით ნათდება? ნუთუ ეს სულიერ ცხოვრებაში ვინმეს ხელს უშლის? თუ დღეს ონკანიდან ვიღებ წყალს და მის მოსატანად ცხრა მთას იქით აღარ მიწევს სიარული, ეს ქრისტიანად ყოფნაში ხელს მიშლის? რატომ ვეძებთ სარწმუნოებას ყოფაში და არა იქ, სადაც საჭიროა? ან რატომ უნდა განვიკითხავდეთ სასულიერო პირებს, რომლებსაც ავტომატები ჰყავთ და მათი მეშვეობით მოძრაობენ? ეს ხომ, უბრალოდ, გადაადგილების საშუალებაა და სხვა არაფერი! რატომ გვაქვს ასეთი გაცეცხლებული რეაქცია სწორედ სასულიერო პირების მიმართ? ქრისტიანად ყოფნაში არათუ მსგავსი რამ, სიკვდილიც კი არ უნდა გვიშლიდეს ხელს. ნახეთ, რას ამბობს პავლე მოციქული: სიკვდილი - ჩემი შენაძენია, რადგან ქრისტესთან მაახლოებსო.

ნებისმიერ ფაქტსა თუ მოვლენას, ისევე როგორც მედალს, ორი მხარე აქვს. ეკლესიას ამ შემთხვევაში ორი ალტერნატივა აქვს: ქრისტიანობის სამსახურში ან გამოიყენოს ტექნიკური მიღწევები, ან მხოლოდ იმიტომ თქვას უარი, რომ ჩვენს წინაპრებს ეს ყველაფერი არ გააჩნდათ. მაგრამ თუ გასულ საუკუნეთა მეთოდებით ვიხელმძღვანელებთ, უფლის ერთ სიტყვასაც კი ვერ მივითმანთ ადამიანებამდე. თავის დროზე ქრისტიანობამ წარმართული კალენდარიც გამოიყენა, ყოველი ადამიანური მიღწევა ქრისტიანობის სამსახურში ჩააყენა, თავისი სულით შემოსა და ისევ და ისევ ადამიანთა გადარჩენას მოახმარა.

რა შედეგების მომტანია „თავისუფალი“ სექსუალური ურთიერთობები?

კაცობრიობას არაერთხელ დასტეხია თავს შემმუსვრელი სნეულებანი, რომელთა ძლევის იმედიც კი არ

გააჩნდა. მსოფლიო ისტორია აღსავსეა მაგალითებით, როდესაც ადამიანები, ქალაქები, მთელი ცივილიზაციებიც კი დაღუპულან კაცობრივი გონებით მიუწვდომელი და აუხსნელი მოვლენების ზემოქმედებით, მაგრამ ამგვარ ფაქტებს, როგორც წესი, ადამიანთათვის გაუცნობიერებლად და გაუაზრებლად ჩაუვლია და არ ქცეულა საკუთარ შეცდომებსა თუ შეცოდებებზე სწავლის, გამოსწორების და დაძლევის ქვაკუთხედად.

1981 წელს ამერიკის ერთ-ერთ საავადმყოფოში ხუთ ახალგაზრდა ჰომოსექსუალს სისხლძარღვთა სპეციფიკური ავთვისებიანი სიმსივნე აღმოაჩნდა. ამან ექიმები ერთობ გააოცა, რადგან ეს დაავადება მხოლოდ მოხუცებს ემართებოდა, ახალგაზრდებს კი, ფაქტობრივად, არ ემუქრებოდა. დაახლოებით იმავე ხანებში აღინუსხა ფილტვების ანთების ისეთი ფორმები, რომლებიც, ჩვეულებრივ, მკურნალობას არ ექვემდებარებოდა. 1992 წელს საქართველოში შიდსის პირველი შემთხვევა დაფიქსირდა.

მიუხედავად იმისა, რომ მსოფლიო ამ მიმართულებით უზღვავ მატერიალურ თუ ინტელექტუალურ რესურსებს ხარჯავს, ეფექტური ვაქცინის შექმნა ჯერჯერობით ვერ მოხერხდა, მაგრამ ასეც რომ არ იყოს, ეს მოვლენა უპირველეს ყოვლისა მაინც სულიერი თვალთ შინა დავინახოთ და გავიაზროთ; სხვაგვარად პრობლემის დაძლევის ყოველი მცდელობა ამაო და უეფექტო აღმოჩნდება.

თანამედროვე ადამიანისთვის მორალი, ისევე როგორც რელიგია, სურვილთა კატეგორიად გვევლინება. ის, რაც მე მინდა და ვირჩევ, არა მარტო ჭეშმარიტია (ჩემთვის), არამედ სწორიც (ჩემთვის). ის, რომ სხვადასხვა ადამიანი სხვადასხვა საგანს ანიჭებს უპირატესობას, ადასტურებს, რომ ჭეშმარიტება და მორალი შედარებითია (მათთვის). “მე მაქვს უფლება” საკუთარ სურვილებზე და პირიქით - “არავის აქვს უფლება”, გააკრიტიკოს ჩემი სურვილები და არჩევანი - აი,

ეს პრინციპი წარმოადგენს ადამიანთა უმრავლესობის ცხოვრებისეულ კრედოს, ამგვარი დამოუკიდებლობის შედეგად კი მთავარ სათნოებად შემწყნარებლობა წარმოგვიჩნდება.

პოსტმოდერნისტული აზროვნების თანახმად, კულტურული მრვალფეროვნების პრინციპი გულისხმობს იმას, რომ თანამოაზრეთა ნებისმიერი ჯგუფი წარმოადგენს კულტურულ წარმონაქმნს, რომელიც უნდა განიხილებოდეს ისევე დადებითად, როგორც ყველა დანარჩენი. ხოლო პოსტმოდერნისტულ ცოდვებად გვევლინება “განმკითხავი დამოუკიდებლობა”, “შეხედულებათა სივიწროვე”, “პრეტენზია ჭეშმარიტების მონოპოლიაზე” და “სწრაფვა, სხვებს თავს მოახვიონ საკუთარი ფასეულობები”. ის, ვინც ეჭვქვეშ აყენებს პოსტმოდერნისტულ დოგმას იმის შესახებ, რომ “აბსოლუტური ფასეულობები არ არსებობს”, ვერ თავსდება შემწყნარებლობის კანონთა ჩარჩოში, ერთადერთი არასწორი აზრი ჭეშმარიტების რწმენაა, ერთადერთი ცოდვა კი - რწმენა ცოდვის არსებობისა.

სურვილებზე დაფუძნებულმა მორალმა სქესობრივი ცხოვრების სფეროში სრული ქაოსი გამოიწვია, კონტრაცეპტივებმა სქესობრივი ურთიერთობები შთამომავლობის გაგრძელების ფუნქციისგან და ქორწინებისგანაც კი გამოიჯნა. დღეისთვის უკვე ჩვეულებრივი მოვლენაა ქორწინების გარეშე ქალისა და მამაკაცის ერთად ცხოვრება. ქალები, რომელთაც შვილის ყოლა სურთ, ქორწინების გარეშე აჩენენ მას. სექსუალურმა რევოლუციამ დაანგრია ოჯახის ინსტიტუტი. სადღეისოდ საზოგადოება სქესობრივი სურვილების დაკმაყოფილებას განიხილავს ადამიანის განუყოფელ უფლებად, რომელიც კრიტიკას არ უნდა ექვემდებარებოდეს.

ახლა კი სქესობრივ აღვირახსნილობას გამოწვევას უცხადებს ახალი ჭირი - შიდსი. ადამიანს იმუნური სისტემა მისავე წინააღმდეგ შემოუბრუნდა და ანადგურებს. შიდსი პოსტმოდერნისტული დაავადებაა, რომელიც მუქარის

მატარებელია არა იმიტომ, რომ ადამიანი საშინელ თვით-განადგურებამდე მიჰყავს, არამედ იგი XX საუკუნის 60-იანი წლების - სექსუალური რევოლუციის, და ნარკოტიკული ეიფორიის საშინელი მემკვიდრეობაა. მაშინ, როცა მრავალი სქესობრივ მორალს მიმართავს, სხვები შიდსისთვის თავის დაღწევას ცდილობენ, მაგრამ როგორ? - ისინი მიმართავენ სქესობრივ ურთიერთობას ადამიანის გარეშე: პორნოგრაფიას, სატელეფონო სექსს და ბოლოს - ტექნოლოგიურ სიახლეს “ვირტუალურ სექსს”, სადაც ადამიანი სამგანზომილებიან სექსუალურ ფანტაზიაში ერთვება, ყოველივე ეს კი სქესობრივი ურთიერთობების საბოლოო დეჰუმანიზაციის წინამორბედი.

ადამიანები სურვილების ეთიკას ეჭიდებიან. მათი დევიზი ასეთია: “მე უნდა მქონდეს ძალაუფლება, რათა გავაკეთო ყველაფერი, რაც მსურს, თქვენ კი არ გაქვთ ძალა, რომ შემაჩეროთ”, - შედეგად კი ვიღებთ იმ სისასტიკეს, იმ გარყვნილებასა და ანარქიას, რაც აღწერილია ბიბლიის მსაჯულთა წიგნში, რომელიც პოსტმოდერნისტული ეთიკის თეორიის ზუსტ დეფინიციას იძლევა: თითოეული აკეთებდა იმას, რაც მას მიაჩნდა სამართლიანად” (მსაჯ. 21:25).

სანამ არ გავაცნობიერებთ, რომ შიდსი ცოდვის შედეგია, მანამდე ეს საშინელი დაავადება სულ უფრო მეტად დაასნებოვნებს დედამიწის მოსახლეობას. გაეროს მონაცემებით, დღიდან შიდსის აღმოჩენისა, მსოფლიოში 40 მილიონ ადამიანს შეხვდა იმუნოდეფიციტის ვირუსი. ამათგან 20 მილიონი უკვე გარდაიცვალა. აფრიკის ზოგიერთი ქვეყანა ამ ავადმყოფობის გამო სრული გადაშენების ზღვარზე დგას.

შიდსი, შეიძლება ითქვას, უნიკალური დაავადებაა. რაში გამოიხატება მისი უნიკალურობა? უწინარეს ყოვლისა, ჩვენ პირველად შეგვიძლია ასე აშკარად მივაღწევოთ თვალი პირდაპირ კავშირს ადამიანის ცოდვილ ქმედებასა და მის

სიკვდილს შორის. ვის ხვდება შიდსის ვირუსი? ადამიანებს, რომლებსაც, თანამედროვე ტერმინოლოგიით, “რისკის ჯგუფს” უწოდებენ. ვიღა ქმნის ამ ჯგუფს? ისინი, ვინც უზნეო ცხოვრებას ეწევა, ვინც აშკარად, ურცხვად თელავს ზნეობრივ ნორმებს. ე.ი. დაავადება უზნეო ადამიანებს ემართებათ (აქ ლაპარაკი არ არის კლინიკურ შემთხვევებზე, ბავშვთა ინფიცირებაზე და ა.შ.; ეს უკვე სამწუხარო შედეგია). სავსებით ცხადია უშუალო კავშირი ცოდვასა და სიკვდილს (ანუ სასჯელს) შორის. მაგრამ როგორ შეიცნობა ეს ახალი ცხოვრებისეული რეალობა თანამედროვე აზროვნებით? ვინმე ამბობს, რომ აუცილებელია ცხოვრების წესის შეცვლა? ეს ფიქრადაც არავის მოსდის. კითხვა ასეთნაირად ისმის: როგორ ვიპოვოთ ამ დაავადების საწინააღმდეგო ვაქცინა? წამალი უნდა შეიქმნას, ხალხმა კი, დაე, განაგრძოს ისე ცხოვრება, როგორც მანამდე ცხოვრობდა. ეს თითქოს უკვე ჩიხია. თითქოს დროა, უკან მოვიხედოთ, უკან დავბრუნდეთ, მაგრამ არც ამაზე ფიქრობს ვინმე - წინ მიდიან და ეძებენ ვაქცინას ან წამალს, რისთვისაც კოლოსალური ფულადი სახსრები იხარჯება. თანაც, რაკი ეს დაავადება საკმაოდ სიღრმისეულია, ჯერ კიდევ არავინ იცის, რას მოიტანს ეს ვაქცინა და რა ნაყოფს გამოიღებს მკურნალობა მომავალ თაობებში. ცდების ჩატარება შეუძლებელია - ეს ხომ პირველად კეთდება!

მსოფლიო საზოგადოებამ შიდსთან ბრძოლის დღევ კი დააწესა - 1 დეკემბერი. თვით ბრძოლის ხერხებიც კი გაოცებას იწვევს: მსოფლიო კინოსა თუ პოპ-მუსიკის ვარსკვლავები მოძღვრებენ ახალგაზრდა თაობებს, თუ როგორ დაიცვან თავი სქესობრივი ურთიერთობების დროს, იმედი აქვთ, რომ პრეზერვატივი შეაჩერებს შიდსს. დიდი ხანი არ არის, საქართველოშიც დაიწყეს ამ დღის აღნიშვნა, უფრო სწორად, “შიდსთან ბრძოლა”. 1 დეკემბერს ჩამოივილიან ხოლმე სასწავლებლებს და ახალგაზრდებს

პრეზერვატივებს ურიგებენ. ეს კი სხვა არაფერია, თუ არა მოწოდება: “იმრუშეთ, იმრუშეთ, იმრუშეთ, ოღონდ უსაფრთხოდ!” ამ ხალხს არავინ მოუწოდებს, რომ ქრისტე უკვე ორი ათასი წელია განკაცდა, ამიტომ ქრისტიანულად იცხოვრეთ და გადაურჩებითო შიდსს, სიკვდილსა და წყევას.

**როგორია თანამედროვე ქრისტიანის ტვირთი
მაღალტექნოლოგიურ ეპოქაში? ხელოვნური განაყოფიერება,
ევთანაზია, ბიოეთიკური საკითხები**

დროის მიუხედავად, ქრისტიანი ყოველთვის ასოცირდებოდა პასუხისმგებლობასთან, მართალია, სხვადასხვა დროს სხვადასხვა პასუხისმგებლობა და ტვირთი ჰქონდა საზიდი ქრისტიანს, მაგრამ იგი თუკი შეჭურვილი იყო ქრისტეს მხურვალე რწმენით, ტვირთი მსუბუქი ხდებოდა. დღევანდელობამ თავისი ტვირთი და პრობლემები მოუტანა ქრისტიანებს, მე ვიტყვოდი, მასშტაბი და გაქანება ამ სიმძიმეებისა ვერ შეედრება უახლოესი წარსულის ვერც ერთ პრობლემატიკას - კრებსითად ერთად აღებულს! ეს არის ბიოეთიკური საკითხებით დამძიმებული ეპოქა და ქრისტიანმა თავისი მკაფიო არჩევანი უნდა დააფიქსიროს.

ტექნოლოგიის განვითარებამ ახალი ეთიკური საკითხები დააყენა დღის წესრიგში. ხელოვნური განაყოფიერება, კოლბაში ჩასახული ბავშვები, სუროგატული დედები, ორგანოთა ტრანსპლანტაცია, ორგანოთა შეგროვება, გენების შერწყმა და კლონირება, ყველა ესენი სამედიცინო რეალიებია. საკითხი უკვე ისე კი აღარ დგას, შესაძლოა თუ არა მათი გაკეთება, არამედ - უნდა გაკეთდეს თუ არა ისინი. აქაც კვლავ თვალსაზრისები ფართო გაგებით შესაძლოა დაიყოს ორ კატეგორიად: სეკულარულ-ჰუმანისტური მიდგომა და ქრისტიანული პერსპექტივა.

არსად ისე არაა გამოკვეთილი სადემარკაციო ხაზი სეკულარულ-ჰუმანისტურ პერსპექტივებს შორის, როგორც ეს ბიოსამედიცინო საკითხშია. ეს ასე იმიტომ, რომ ეთიკური გადაწყვეტილებები არ ყალიბდება ვაკუუმში. ისინი გამოიკვეთება მსოფლიო თვალსაზრისთან დამოკიდებულებაში. და სწორედ ადამიანის საქმეა გადაწყვიტოს, რა არის სწორი და რა არის მცდარი, როდესაც ორი პოზიცია აშკარა კონფლიქტშია ერთმანეთთან. ასეთი განსხვავებების დროს კონფლიქტები გარდაუვალია, მსგავსი კონფლიქტები გვახსენებენ თავს ბიოსამედიცინო საქმიანობის მრავალ სფეროში. ეს აშკარა გახდება, როდესაც გაიშლება ჩვენი დისკუსია ორ ოპოზიციასთან დაკავშირებით.

სეკულარულმა ჰუმანისტებმა თავიანთი შეხედულებები მკაფიოდ ჩამოაყალიბეს ჰუმანისტურ მანიფესტში (1933, 1973). ისინი მხარს უჭერენ აბორტს, ევთანაზიას და თვითმკვლელობას. ისინი სულ უფრო მეტს ლაპარაკობენ ტექნოლოგიაზე და გულმოდგინედ უარყოფენ, რომ არსებობს რაიმე კონტროლი ღვთისაგან. ისინი აცხადებენ, რომ "ჩვენ გვესაჭიროება მეცნიერული მეთოდების გამოყენება, გაფართოება... ვდგავართ რა პირისპირ მომავლის წინაშე, ჩვენ უნდა გადავწყვიტოთ, რას გავყვეთ". ისინი უარყოფენ შემოქმედსა და ღვთაებრივ შეწევნას და იქადიან "არანაირი ღვთაება არ გადაგვარჩენს ჩვენ, ჩვენ თავადვე უნდა გადავირჩინოთ საკუთარი თავი". აქედან გამომდინარე ისინი "აცხადებენ, რომ მორალური ფასეულობები სათავეს იღებენ ადამიანური გამოცდილებიდან. ეთიკა ავტონომიური და სიტუაციურია და არ საჭიროებს თეოლოგიურსა და იდეოლოგიურ სანქციებს.

ყველა სეკულარულ ჰუმანისტს სჯერა ბიოლოგიური ევოლუციისა. მრავალს სწამს, რომ რადგანაც ადამიანებს აქვთ მოწინავე ტექნოლოგიური დონე, ვალდებულნი არიან, წარმართონ რასის მომავალი ევოლუცია. ზოგიერთებისთვის

იმედი სცილდება ბიონიკურ კაცს და მიდის გენეტიკური ინჟინერიით შექმნილ ადამიანებთან. გენების შერწყმა გვპირდება ახალი ცხოველების შექმნასა და პატენტირებას. სპერმის ბანკები, ხელოვნური განაყოფიერება და სუროგატული დედები ახლა შესაძლებელს ხდის გამოვიყვანოთ უმაღლესი ადამიანური არსებები. საბოლოო მიზანია სრულად, დეტალურად პროექტირებული ადამიანური არსება, ახალი უმაღლესი მოდგმის შექმნა. დაბადებამდელ ტესტებს უკვე შეუძლიათ გააფრთხილონ მშობლები გენეტიკურად არასრულყოფილი შთამომავლობის შესახებ და აბორტს შეუძლია მათი დახმარება. ფინალური მიზანი ფაბრიკულად გამოყვანილი ადამიანია.

ჰუმანისტური მტკიცება, ინდივიდუუმებისთვის ანდა მთლიანად რასისათვის, განსაზღვრული ბიოსამედიცინო პროცედურებისგან სავარაუდო სარგებლობის მოტანაზე, მომდინარეობს მათი ვარაუდებიდან. თუკი არ არსებობს ღმერთი და კაცია უმაღლესი სულიერი არსება, მაშინ გამოდის, რომ არ არსებობს ლოგიკური მიზეზი ჰუმანისტთა დასკვნების უარყოფისათვის. თუმცა, მიუხედავად ამისა, არსებობს რამდენიმე კარგი რაციონალური საფუძველი მათი საგულისხმო ვარაუდისათვის.

უპირველს ყოვლისა, რას ნიშნავს “სიცოცხლის ხარისხი? არის ეს ფიზიკური, სოციალური ან სულიერი ხარისხი? თუ კომბინაციაა, მაშინ, როგორი პროპორციით? ხშირად, ეს არაჯანსაღად განსაზღვრული და ორაზროვანი ტერმინების ტრიალია, რაც გამოიყენება იმ ქმედებათა გასამართლებლად, რომლებიც მოკლებულნი არიან რაიმე ეთიკურ ღირსებას. მეორე, ვინ წყვეტს, რას ნიშნავს “სიცოცხლის ხარისხი”? პაციენტი? ექიმი? საზოგადოება? მესამე, რა ხალხი იღებს ამ “ხარისხიან” მკურნალობას? რის საფუძველზე ვაკეთებთ არჩევანს? ასაკის? რასის? სოციალური მდგომარეობის? მეოთხე, როგორ შეგვიძლია

დარწმუნებით ვიცოდეთ რა პროცედურები მოიტანენ ამ მოუხელთებელ “სიცოცხლის ხარისხს”. ვინმე უნდა იყოს ღმერთი იმისათვის, რათა იცოდეს ყველა ფაქტორი, რომლებიც საჭიროა ჩვენი გენეტიკური გამოქედვისათვის ანუ რასის რეალური განვითარებისთვის. ამას შეუძლია გამოასწოროს ზოგიერთი პრობლემა, მაგრამ გამოიწვიოს გაცილებით დიდი პრობლემები.

ბიბლია შეუცდომლად გამოკვეთს, რომ ჩვენ არა ვართ სუვერენები ჩვენს საკუთარ სიცოცხლეზე, უფალმა მომცა და უფალმა წაიღო” (იოხ. 1:21). ღმერთმა უთხრა მოსეს: “მე ვკლავ და მე ვაცოცხლე (დაბ.9:6; გამოსვ. 20:13).

თუმცა, წმინდა წერილის ამ ჭეშმარიტებების გარდა, არსებობს მრავალი სხვა ცხადი საფუძველი დასკვნისათვის, რომ ჩვენ არ ვფლობთ საკუთარ სიცოცხლეს. უპირველეს ყოვლისა, ყველასათვის ნათელია, რომ ჩვენ არ შეგვიქმნია სიცოცხლე. სიცოცხლე იყო დედამიწაზე მანამდე, ვიდრე კაცი მოვიდოდა აქ და ადამიანის სიცოცხლეს აშკარაა, რომ არ დაწყებულა მისი აქტიური მცდელობით. მეორე, მიუხედავად ყველა სამედიცინო წარმატებისა, ჩვენ არ შეგვიძლია თავი დავაღწიოთ სიკვდილს. ესეც ადამიანის ძალღონეს აღემატება. მესამე, ადამიანები არ არიან იმის შემძლენი, რომ შექმნან საერთოდ სიცოცხლე და მითუმეტეს ადამიანის სიცოცხლე. აქამდე ადამიანურმა გონმა შექმნა მხოლოდ ბიოლოგიურად საინტერესო ქიმიკალები (მაგალითად, ამინომჟავები) და შეაჯვარა და შეაერთა სიცოცხლის უკვე არსებული ფორმები. მაგრამ ადამიანებმა ვერ შეძლეს თავად გამოეჩორკნათ რაიმე ახალი ცოცხალი არსებები, რომ არაფერი ვთქვათ სავსებით სრულქმნილ ადამიანურ არსებაზე.

თუნდაც შევძლოთ შევქმნათ ზოგიერთი მარტივი ფორმები (და ამიტომაც გაგვაჩნდეს გარკვეული მტკიცებულებები მათი სახით) მაინც არ არსებობს რეალისტური

პერსპექტივა ადამიანური სიცოცხლის მსგავსი რაიმეს შექმნისა. ამგვარად, თუ ჩვენ არ მოგვიტანია ადამიანური სიცოცხლე ამ წუთისოფელში, მაშინ აღარც იმის უფლება გვაქვს, ვამტკიცოთ სუვერენობა ამ სიცოცხლეზე, როდესაც ის გვტოვებს. სეკულარული ჰუმანისტური პრეტენზიულობა სიცოცხლის სუვერენობაზე ინგრევა ცხოვრებისეულ ფაქტებთან შეჯახებისას.

მიზნები არ ამართლებს საშუალებებს. საშუალებებს თავისი საკუთარი გამართლება უნდა ჰქონდეთ. მეორე, თავის მხრივ მიზნებსაც სჭირდებათ გამართლება. ყველა მიზანი არ არის კეთილი, თუნდაც ეს მრავალთა ძლიერი სურვილი იყოს. მრავალ გერმანელს სურდა ებრაელების განადგურება, მაგრამ ეს არ ამართლებს ამას. მესამე, თუ კეთილი მიზნები ამართლებენ ყველანაირ საშუალებებს, მაშინ ეროვნული ჰარმონიისათვის პოლიტიკური ოპოზიციონერების მოკვლა გამართლებული იქნებოდა; გამართლებული იქნებოდა შიდსიანი ავადმყოფების მოკვლაც იმისათვის, რათა თავიდან აგვეცილებინა ამ მომაკვდინებელი სნეულების გავრცელება. მარტივი გაფიქრებაც კი ცხადად წარმოაჩენს მორალურად მიუღებელი შედეგების მქონე მრავალ მსგავს თვალსაჩინოებას, რასაც ამგვარი ეთიკის მიყოლა გამოიწვევდა.

მაშინ, როდესაც ბიოსამედიცინო ეთიკის ჰუმანისტური წვდომა წარმოადგენს ღმერთთან თამაშს, ქრისტიანული პოზიციაა - გამოვიყენოთ სამედიცინო წარმატებები ღვთისმსახურებისათვის. ჰუმანსიტებს სჯერათ, რომ კაცია სიცოცხლის სუვერენი; ქრისტიანებს კი სწამთ, რომ ღმერთია სიცოცხლის უფალი. ეს, რაღა თქმა უნდა, არ ნიშნავს იმას, რომ ტექნოლოგიასა და მედიცინას არავითარი როლი არ აქვს ადამიანთა ცხოვრების განვითარებაში. ეს უფრო მეტად იმას ნიშნავს, რომ ჩვენ ვერ გამოვიყენებთ მას ადამიანური სიცოცხლის შესაქმნელად. ეს გამოყენებული უნდა იქნეს

გასაუმჯობესებლად და არა გასაკონტროლებლად იმისა, რაც ღმერთმა მოგვცა.

ბიოსამედიცინო საკითხების ორგვარი წვდომის შედარება დაგვეხმარება, ყურადღება გავამახვილოთ განსხვავებებზე და მოგვემსახურება როგორც ტრამპლინი იმისათვის, რათა თვალსაჩინოდ გამოვკვეთოთ ბიოსამედიცინო საკითხების ქრისტიანული წვდომის ბაზისური პრინციპები.

ბიოსამედიცინო ეთიკის თანამედროვე ჰუმანიოსტურ თვალსაზრისში არსებობს გარკვეული ბაზისური დაშვებები, რომლებიც საჭიროებენ მხილებას ქრისტიანული პერსპექტივიდან. ხშირად ისინი უფრო იგულისხმება, ვიდრე ფორმულირდება, თუმცა ქმედებისას ოპერატიულობა თან სდევთ.

რაც მოხდა, უნდა მომხდარიყო - ძალიან მარტივი ლოგიკაა! რახან რაღაცა ხდება, ეს არ ნიშნავს, რომ უნდა მომხდარიყო. მხოლოდ ის, რომ ჩვენ ვიშორებთ ბავშვებს არ ნიშნავს იმას, რომ ჩვენ უნდა ვიშორებდეთ მათ (აბორტით); ისევე როგორც ის ფაქტი, რომ რაკილა ხდება გაუპატიურება და ბავშვისადმი ცუდი მოპყრობა, არ ნიშნავს იმას, რომ ეს ყოველივე უნდა ხდებოდეს. მსგავსადვე ის ფაქტი, რომ მეცნიერები ატარებენ კლონირებას, გენების შეერთებას და ორგანოების შეგროვებას, სრულიადაც არ ნიშნავს იმას, რომ ისინი უნდა იქცეოდნენ ასე. ასეთი ქმედებები საჭიროებენ გარკვეულ მორალურ გამართლებას თავისთავად. “არის” არ გულისხმობს “უნდას”.

თუ ამის გაკეთება შესაძლებელია, მაშინ უნდა გაკეთდეს - ეს და სხვა მსგავსი რამ საერთოდ ეთიკური სოფიზმია, იგი აცხადებს - რაც შესაძლოა გაკეთდეს, უნდა გაკეთდეს, ე.ი. რაც ადამიანებს შეუძლიათ გამოიგონონ და გამოიყენონ. მეცნიერული პროგრესი აბსოლუტიზდება. მაგრამ მხოლოდ ის, რომ რაღაც ტექნოლოგიურად შესაძლებელია, არ აქცევს მას მორალურად მისაღებად. ტექნოლოგიურად შესაძლებელია გავანადგუროთ ადამიანთა მოდგმა ბირთვული იარაღით,

თუმცა არავის, საღ გონებაზე მყოფს, არ მიაჩნია, რომ კაცთა მოდგმა უნდა განადგურდეს! ტექნოლოგიური პროგრესი აუცილებლად ეთიკურ პროგრესსაც არ ნიშნავს. პირიქით, ის შესაძლოა ეთიკური რეგრესი იყოს.

მიზანი ამართლებს საშუალებას - ეს სოფიზმი, რომელიც უკვე განვიხილეთ, იქცევა ემოციურად მიმზიდველად, როდესაც მას ტანჯვის ფაქტორი ემატება. ჩვენ ვკითხულობთ, რატომ არ უნდა გამოვიყენოთ აბორტირებული ბავშვის ტვინის ქსოვილი, რათა განკურნებაში დავეხმაროთ პარკინსონის სნეულებით დაავადებულებს? რატომ უნდა დავუშვათ ხალხის ტანჯვა, როდესაც ჩვენ გვაქვს საშუალებები მათი შემსუბუქებისათვის? პასუხი, რა თქმა უნდა, ის არის, რომ ეს საშუალებები ბოროტია. უცოდველი ადამიანური არსების მოკვლა იმისათვის, რომ სხვას ტანჯვა შევუმსუბუქოთ, არ არის მორალურად გამართლებული საშუალება ამ მიზნის მისაღწევად.

ბოროტებას თუ ბოროტებას დავუმატებთ სიტუაცია არ გამოსწორდება - უბრალოდ ერთს მეორე მიემატება. აბორტის დანაშაული არ გამართლდება, თუკი მას მივუმატებთ დამატებით დანაშაულს, ცოცხალ აბორტირებულ ბავშვებზე ექსპერიმენტების სახით - მედიცინის წინ წასვლის პერსპექტივით. თუ არ არსებობს ეთიკური მოვალეობა ვიცოდეთ ყველაფერი და არად ჩავაგდოთ ის, თუ როგორ ვიღებთ ამ ინფორმაციას, მაშინ მთავრობის მიერ პიროვნულობის ხელყოფა გამართლდება დამხმარე ინფორმაციის მოძიების საბაბით, რომელიც უზრუნველყოფს დანაშაულობათა ალაგმვას და ეხმარება საზოგადოებას.

ღვთის სუვერენულობა - პირველი და უპირველესი სუვერენულობა სიცოცხლეზე. ღმერთმა შექმნა ყველა ცოცხალი არსება; (დაბ. 1:21) და ადამიანიც თავის ხატად და მსგავსად (1:17). ღმერთი განაგებს სიცოცხლესაც და სიკვდილსაც. ის იძლევა სიცოცხლეს და მიაქვს ეს სიცოცხლე

(დაბ. 3:19). უფალი კლავს და უფალივე აცოცხლებს (მეორ. რჯ. 32:39). ჩვენ ჩვენს თავს კი არა, არამედ მას ვეკუთვნით. მან შეგვექმნა და მას ვეკუთვნით. ამაშია საქმე, ადამიანებს არა აქვთ უფლება, ესწრაფოდნენ კონტროლს ადამიანის სიცოცხლეზე, ან სცადონ მისი ევოლუციური “გაუმჯობესება”, ანდა სცადონ მისი გენეტიკურად შეკეთება.

ადამიანის ღირსება. - სხვა პრინციპი, რომელიც მოთავესებულია ქრისტიანული ბიოსამედიცინო ეთიკის გულში, არის ადამიანის ღირსება. ადამიანები შექმნილნი არიან ღვთის ხატად და მსგავსად(დაბ. 1:27). ისინი არიან ღვთის ქმნილებათა გვირგვინი. ადამიანური არსებები წარმოადგენენ და ჰგვანან ღმერთს. სწორედ ამ მიზეზის გამოა, რომ მკვლელობა ასეთი მძიმე დანაშაულია, ვინაიდან ეს ღვთის მკვლელობას ემსგავსება. ამიტომაც დაადგინა ღმერთმა სიკვდილით დასჯა მძიმე დანაშაულებებისათვის, როდესაც თქვა: “ვინც ადამიანის სისხლს დაღვრის, ადამიანის მიერვე დაიღვრება მისი სისხლი, რადგან ღვთის ხატად შეიქმნა ადამი” (დაბ. 9:6). ადამიანურ არსებებს ისეთი ღირსება გააჩნიათ, რომ მათი დაწყევლაც კი დანაშაულია, რადგანაც ისინი “ღვთის მსგავსად არიან შექმნილნი” (იაკ. 3:9). ადამიანური სიცოცხლის ღირსება სხეულსაც გულისხმობს, რომლისთვისაც ზრუნვაა საჭირო (ეფ. 5:29) და თუნდაც დავმარხოთ პატივისცემით, მომლოდინეა მომავალი აღდგომისა (1 კორ. 15).

სიწმინდე სიცოცხლისა. - ადამიანურ სიცოცხლეს ორივე აქვს: ღირსებაც და სიწმინდეც. პირველი პატივისცემისკენ მოგვიწოდებს, მეორე - მოკრძალებისკენ. ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ადამიანის სიცოცხლე თავყვანისცემის საგანი უნდა გახდეს, არამედ მხოლოდ იმას, რომ ის უნდა შეირაცხოს წმინდად. ადამიანის სიცოცხლე არ უნდა გავაღმერთოთ, როგორც შემოქმედისა, არამედ მოკრძალებით უნდა მოვეპყრათ, როგორც ერთ-ერთი მისი ქმნილების სიცოცხლეს. ჩვენ

არა ვართ ღმერთი, ჩვენ მხოლოდ ღვთის მსგავსნი ვართ. ჩვენ შექმნილნი ვართ “ანგელოზებზე ოდნავ მცირედ” (ფსალ. 8:6), თუმცა ამავედროულად ჩვენ “დიდება და ღირსება გვადგა გვირგვინად”. ვინაიდან ღმერთი წმინდაა (ლევ. 13:44); და ჩვენ შექმნილნი ვართ მის მსგავსად (დაბ. 1:27), აქედან გამომდინარეობს ის, რომ ჩვენც ემონაწილეობთ ამ მორალურ მსგავსებაში. ის სიწმინდით მოსავს სიცოცხლეს და უნიკალურად ასახავს ბუნებას ღვთისას. არა აქვს მნიშვნელობა, რა მძიმედაც არ უნდა დამახინჯდეს ადამიანის სიცოცხლე, ის მაინც ღვთის მსგავსია და იმსახურებს ღრმა პატივისცემით მოპყრობას.

ორგანოთა ტრანსპლანტაცია. - ორგანოთა ტრანსპლანტაცია რეალობად იქცა. გულის, ფილტვისა და თირკმლის გადანერგვა უკვე ჩვეულებრივი საქმეა. ასეულობით ადამიანმა გაიხანგრძლივა სიცოცხლე ამ კორექტული ტექნოლოგიის მეშვეობით. ტრანსპლანტაცია თანხმობაშია მრავალ ბიბლიურ პრინციპთან. პირველი, მოწყალების (სიყვარულის) პრინციპი: “იმაზე დიდი სიყვარული არ არსებობს, როცა ვინმე თავის სულს სწირავს თავისი მეგობრისათვის” (იონ. 15: 13). მე ზალზე მიჭირს იმის წარმოდგენა, რომ მისცე ვინმეს თვალი, ფილტი, თირკმელი. ვისაც არა აქვს, როგორც ეს ზოგიერთმა ცოცხალმა ადამიანმა გააკეთა. მით უმეტეს ნაკლები მსხვერპლი მოითხოვება ასეთი ქცევისთვის, როდესაც ჩვენ გარდაცვლილნი ვართ და უკვე აღარ გვჭირდება ეს ორგანოები! ორგანოთა ტრანსპლანტაცია საჭიროა არა როგორც ზოგიერთები გვიჩვენებენ, მოკვდავობის პრინციპის დასარღვევად. მას შეუძლია და გამოყენებული უნდა იქნეს კიდევ, როგორც საშუალება სიცოცხლის გასახანგრძლივებლად და არა როგორც საშუალება სიკვდილისგან გასაქცევად. ამ კუთხით საკითხავია, რა შემთხვევაში გამოვიყენოთ ის ღრმა მოხუცებულთან, ვინაიდან აქ შანსები

ოპერაციის გადატანისა ნაკლებია ისევე, როგორც საჭიროება თავად ოპერაციისა.

მოკვდავობა სიცოცხლისა. - ბიოსამედიცინო ეთიკის ქრისტიანული თვალსაზრისის სხვა დამახასიათებელი პრინციპია ადამიანის მოკვდაობის ფაქტი. ეს დაცემული მსოფლიოა და დაცემის შედეგი სიკვდილია. ადამს ეთქვა შემეცნების ხეზე: “...როგორც კი ჭეშამ, მოკვდებიო” (დაბ. 2:17). მოციუქლმა პავლემ დაამატა, “ამიტომ, როგორც ერთი ადამიანის მიერ ცოდვა შემოვიდა წუთისოფელში, ხოლო ცოდვის მიერ - სიკვდილი, ასევე სიკვდილი გადავიდა ყველა ადამიანში, იმიტომ, რომ ყველამ შესცოდა” (რომ. 5:12). ამგვარად “...ადამიანებს ერთხელ უწერიათ სიკვდილი და მერე განკითხვა” (ებრ. 2:27). მოსე ლაპარაკობდა ადამიანის სიცოცხლის დასაზღვრულობაზე, როდესაც მან თქვა: “ჩვენს წელთა რიცხვი სამოცდაათი წელიწადია, ხოლო ჯანმარობის დროს - ოთხმოცი წელიწადი... რადგან სწრაფად გაივლიან და ჩვენ მივფრინავთ” (ფს. 89:10). მოკლედ, ამ ქვეყანაზე ადამიანის სიცოცხლე დასაზღვრულია. კაცი მოკვდავია და ადამიანის მცდელობა გაექცეს მას ანდა დაძლიოს ის, ამაოა და მცდარია. ადამიანური სიცოცხლის სიყვარული ქრისტიანული ეთიკის არსია, ვინაიდან იესომ თქვა, რომ ეს არის უდიესი მცნება პირველი, გიყვარდეს ღმერთი და შემდეგ, გიყვარდეს სხვა ადამიანი, როგორც საკუთარი თავი (მათ. 22:37-39). ამიტომაც საჭიროა, რომ ეს სიყვარული მივმართოთ სხვა ადამიანებისადმი ეთიკური პასუხისმგებლობის ყველა სფეროში, ბიოსამედიცინო საკითხების ჩათვლით. ქრისტიანული სიყვარული (აგაპე) არ არის ეგისტრი სიყვარული. ის ღვთისგან მოდის, რომელიც სიყვარულია (1 იოან, 4:16) და მიმართული უნდა იყოს სხვებისადმი (იოან. 15:130). ეს პასუხისმგებლობაა, რომელიც ჩვენს გვაქვს ღვთის წინაშე (მათ. 25:45) და ყვეალს წინაშე, ვინც ჩვენზე უიღბლონი არიან. სიყვარული არ არის ფუჭი

და უქმი გრძნობა ან დამოკიდებულება. ის ხორცშესხმულია სპეციფიკურ მცნებებში. იესომ თქვა: “თუ მე გიყვარვართ, ჩემი მცნებანი დაიცავით” (იოან. 14:15). ამგვარად, ქრისტიანები ეყრდნობიან წმინდა წერილს ბიოსამედიცინო საკითხებშიც ისევე, როგორც სხვა მორალურ საკითხებში.

არსებობს სერიოზული მორალური კითხვები ტრანსპლანტაციის პროცედურებთან დაკავშირებით. უპირველეს ყოვლისა, ეს უნდა შეიცავდეს ინფორმაციულ თანხმობას. არავინ არ უნდა იქნეს ძალდატანებული, გაიღოს თავისი ორგანოები, და არც ერთ ორგანოს არ უნდა მოვკიდოთ ხელი თავად დონორის თანხმობის გარეშე, რომლებიც უძლურნი არიან ამ გადაწყვეტილების გასაკეთებლად (როგორებიც არიან ფიზიკური ნაკლის მქონენი). არავის არა აქვს უფლება, გამოიყენოს პიროვნების ორგანოები თავისი ჯანმრთელობისათვის. დავაზუსტოთ, ჩემი სხეული მე მეკუთვნის და სიკვდილი არ აუქმებს ამ უფლებას. ეს ჯერ კიდევ ჩემი სხეულია, რომელიც ჩემს საფლავში უნდა ჩასვენდეს. ადამიანური ღირსების პატივისცემა მოითხოვს, რომ სხეული, რომელიც პიროვნების სხეულებრივი სიმბოლოა, არ გაიქურდოს. ისევე, როგორც ეროვნული დროშა ერის სიმბოლო და მოითხოვს პატივისცემას, ზუსტად ასევე სხეულია პიროვნების სიმბოლო და მოითხოვს პატივისცემით მოპყრობას, თვით იმისაგანაც, ვინც ეუფლება მას.

მეორე, არსებობს მორალური კითხვა დონორის სიცოცხლისა და სიკვდილის სტატუსთან დაკავშირებით. ახალი ორგანო (ახალგაზრდის), რომელსაც დიდი შანსი ახლავს წარმატებული ტრანსპლანტაციისათვის და ცოცხალი დონორების ორგანოები საუკეთესოა, მიუხედავად ამისა, თუ ორგანოს აღება გამოიწვევს სიკვდილს, მაშინ ეს დანაშაულებრივი ქმედებაა, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ვიღებთ “სათადარიგო” ორგანოებს, როგორებიცაა ერთი თირკმელი ანდა ერთი თვალი. დონორის ტვინი

ორგანოს აღებამდე უკვე მკვდარი უნდა იყოს. სიკვდილის განსაზღვრა ძნელია, თუმცა ზოგადი ტერმინებით ეს ნიშნავს სასიცოცხლო ნიშნების არქონას, როგორცაა სუნთქვა, პულსი, ნერვული რეაქცია, ანდა ტვინის სიგნალები (EEG). ეს არ ნიშნავს, რომ პიროვნების სიკვდილის შემდეგ შეუძლებელია სხეულის შენახვა “ცოცხლად” მანქანით, რათა არ დაუშვათ ორგანოების გახრწნა. ეს უბრალოდ ნიშნავს იმას, რომ ჩვენ არ უნდა დავაჩქაროთ სიკვდილი ქორთა (ცოცხალი) ორგანოს ასაღებად.

გენური ქირურგია. - გენური ქირურგია ახლა შესაძლებელია. დასაშვებია თუ არა ეს? აქაც კვლავ პასუხი დამოკიდებულია იმაზე, არის თუ არა ეს ცდა, შევასწოროთ და აღვადგინოთ სიცოცხლე ისე, როგორც ეს ღმერთმა შექმნა, თუ ეს ის ცდაა, რომ მოვახდინოთ ამ სიცოცხლის რეკონსტრუირება ისე, როგორც ჩვენ გვინდა. ეს შესწორების ქირურგიაა, თუ შექმნის? ეხმარება თუ არა პროცედურა ღვთისაგან შექმნილ სიცოცხლეს, თუ ეს სიცოცხლის ინჟინერიაა კაცთა სურვილის კვალობაზე? თუ ეს ქირურგია აღსადგენად არის და არა შესაქმნელად, მაშინ ის დასაშვებია მორალურად. ერთი სიტყვით, ღმერთმა შექმნა სრულყოფილი ადამიანური არსებები და მას სურს, რომ ჩვენ ისეთი სრულყოფილნი ვიყოთ, როგორც შეგვიძლია რომ ვიყოთ, თუნდაც ამ დაცემულ მსოფლიოში.

არსებობს გენური ქირურგიის სხვა ტიპიც. ღმერთმა შექმნა “მამაკაცი და დედაკაცი” (დაბ. 1:27). ის ფაქტი, რომ მათ ეთქვათ - გაემრავლებინათ თავისი მსგავსნი (მუხ. 28), აჩენს იმას რომ, ეს გაგებულ იქნა, როგორც ბიოლოგიური მამაკაცობა და დედაკაცობა. ამ მიზეზის გამო გენეტიკური ქირურგია ვინმესთვის სქესის შესაცვლელად მორალურად არასწორია. როგორც არ უნდა იყოს ჩვენი ფსიქოლოგიური თუ სოციოლოგიური ტენდენციები, ჩვენ ისინი უნდა

მოვიყვანოთ იმ სახის შესაბამისობაში, როგორადაც ღმერთმა შეგვქმნა.

სქესის დადგენა და სელექცია. - ახლა უკვე შესაძლებელია ჯერ კიდევ დაუბადებელი ბავშვის სქესის დადგენა. ამგვარად სასურველი სქესის ამორჩევა შესაძლებელია. არის ეს მორალურად სწორი? ზემოთ განხილული ქრისტიანული პრინციპების შუქზე მისაღები პასუხი ასეთია: სქესის დადგენა - კი; სქესის შერჩევა - არა. არსებითად მცდარი არაფერია იმის წინასწარ ცოდნაში, მუცელში მყოფი ბავშვი ბიჭია თუ გოგო. ადრე თუ გვიან, ჩვენ ისედაც შევიტყობთ ამას. მეცნიერებამ გახადა შესაძლებელი, ადრევე ვიცოდეთ ეს. მეცნიერებამ გახადა შესაძლებელი, მრავალი რამ ადრევე შევიტყოთ - ქარიშხლები, მიწისძვრები, ტორნადოები, გრიგალები. ადამიანთაგან ძალზე ცოტანი თუ ჩათვლიან უსარგებლოდ ამ ცოდნას, თუმცა ბოროტების ჩასადენად არ უნდა გამოვიყენოთ ეს ცოდნა.

არსებობს სქესის დადგენის მეთოდებისათვის ნიშანდობლივი საფრთხე; ისინი ხშირად გადაიქცევიან ხოლმე სქესის შერჩევის საშუალებებად. სამწუხაროდ, ერთადერთი გზა სასურველი სქესის ამორჩევისა მისი დადგენის შემდეგ, არის აბორტი. ეს კი მორალურად დანაშაულია. ამგვარად, თუ ვინმეს სურს იცოდეს თავისი შვილის სქესი დაბადებამდე (ამის გაკეთება კი სულაც არ არის აუცილებელი), ის მორალურად ვალდებულია მიიღოს შვილი ღვთის ყოვლისმპყრობელი და მოწყალე ხელისგან ისეთი როგორიც მოევლინება ამ ქვეყანას. სქესის შერჩევა ჩასახვამდე მაინცდამაინც არ არის მორალურად მცდარი. თუმცა ეს სოციალურადაც და ფსიქოლოგიურადაც შესაძლოა საზიანო იყოს.

ხელოვნური განაყოფიერება (ჩათესლვა). - არსებობს ხელოვნური განაყოფიერების ორი ფორმა. ხელოვნური განაყოფიერება ქმრისგან (AIH) და ხელოვნური განაყოფიერება

დონორისგან (AID). თითქოსდა არ არსებობს საფუძვლიანი მორალური შეპასუხება ქრისტიანული პერსპექტივიდან პირველისათვის. რადგანაც პიროვნება იღებს იმ წანამძღვარს, რომ მორალურად მისაღებია გამოასწორო ხელის-შემშლელი ფაქტორები, რათა აღასრულო ღვთის ბრძანება გამრავლებისა, მაშინ ჩანს, რომ AIH ამ კატეგორიაში ხვდება. თუ არა, მაშინ პიროვნება უნდა გამოვიდეს სხვა კონკრეტული ოპერაციების წინააღმდეგაც, მათ შორის მხედველობის აღდგენის წინააღმდეგ.

ხანდახან ბიბლიიდან (გამოს. 4:11) ციტირებები გამოყენებულია ყველა ჩვენი არასრულყოფილების მიღების მხარდასაჭერად, თუნდაც ისინი გამოსწორებადნი იყვნენ. მაგალითად, ეს – ღმერთმა უთხრა მოსეს: “...ვინ ბადებს მუნჯს ან ყრუს, თვალხილულს ან ბრმას, თუ არა მე, უფალი?” მიუხედავად ამისა, ამ მუხლის ამდაგვარი გამოყენება ფაქტობრივად მისი კონტექსტიდან ამოგდებაა და წმინდა წერილის სხვა მკაფიოდ ჩამოყალიბებული მუხლების იგნორირებაა. უპირველეს ყოვლისა, მუხლი აღწერითია და არა მითითებითი. ის აღწერს სიტუაციას, როგორიც ის არის და არა აუცილებლად ისე, როგორადაც ის უნდა იყოს. მეორე, კონტექსტში მტკიცებულებაა იმისა, რომ ღმერთს აქვს უნარი, გადალახოს ეს სიძნელებები და არა უსურვილობა – გააკეთოს ეს. ღმერთმა უთხრა ეს მოსეს იმ დროს, როცა მოსე შესჩიოდა მას, რომ ის ენამჭევრი არ არის ღვთის ბრძანების შესასრულებლად ფარაონთან სალაპარაკოდ (მუხ. 10). მესამე, თუ სიბრმავისა და სიყრუის გამოსწორება დანაშაული იყო, მაშინ გამოდის, რომ იესო ხშირად სცოდავდა, როდესაც ასეთ ადამიანებს კურნავდა (იოან. 9; მარკ. 7).

AID კი წამოსწევს ისეთ მორალურ კითხვებს, რომლებიც არ არის ჩათვლილი AIH-ში. ზოგიერთები ამბობენ, რომ ეს “გადაცემითი ადიულტერიაა”, რადგანაც სპერმა არ

არის ქალის ქმრისა. მიუხედავად ამისა, ეს შეპასუხება ცოტათი უადგილოა, ვინაიდან სხვა კაცთან სექსუალური აქტი არ ჩატარებულა, არც რაიმე ძლიერი ვნება გაჩენილა. სხვები ლაპარაკობენ ეგრეთწოდებულ ერთხორცობის პრინციპზე, რომელიც უპირისპირდება AID-ს, თუმცა უბრალოდ იმიტომ, რომ განაყოფიერება არ დამდგარა ქმარსა და ცოლს შორის სექსუალური ურთიერთობით, არ ნიშნავს იმას, რომ ისინი არ არიან, “ერთი ხორცი” თავიანთ ქორწინებაში. ფაქტია, რომ “ერთხორცობა” შესაძლებელია სექსუალური ურთიერთობის გარეშეც, რადგანაც ეს ეხება ქორწინების მჭიდრო ურთიერთობებს და არა მხოლოდ სექსუალურ ურთიერთობებს (დაბ. 2:24).

ზოგიერთები ჯერ კიდევ ამბობენ, რომ AID-ში ბავშვი სინამდვილეში არ არის ქმრის ბავშვი, არამედ მხოლოდ ცოლისა. ეს ყველაფერი გასათვალისწინებელია, განსაკუთრებით ბოლო მოსაზრება შვილად აყვანაზე, მაგრამ, ჩემი აზრით, AID-განაყოფიერება მორალურად მაინც ბოლომდე ვერ ჩაითვლება თუნდაც იმიტომ, რომ განაყოფიერებისთვის საჭირო სპერმის მიღება ავტოსექსუალური მეთოდით ხდება.

ხელოვნური განაყოფიერების მორალურობა ქორწინების ფარგლებში ავტომატურად არ ვრცელდება დაუქორწინებლობაზე. მაგალითად, ბიბლია არ ურჩევს მორწმუნეს იქორწინოს ურწმუნოზე (1 კორ. 7:39) და კრძალავს გაყრას ურწმუნო მხარესთან (მუხ. 12). მსგავსადვე, ერთმშობლიანი ოჯახები შესაძლოა გაჩნდეს სიკვდილის ან სხვა გარემოებების გამო. მაგრამ ისინი უფრო ცოტანი არიან და არ უნდა იქნენ ხელშეწყობილნი ხელოვნური განაყოფიერებით. აქედან გამომდინარე, ლესბოსური წყვილი ანდა მარტოხელა დედა ხელოვნური განაყოფიერებით არ არის ღვთიური იდეა. ბავშვებს მამაც სჭირდებათ და დედაც. და ამიტომაც ღმერთი განსაკუთრებულად ზრუნავს ნაქმარე ქალებზე (ქვრივებზე) (მეორე. რჯ. 14:29; 1 ტიმ. 5:9) და ბიბლია ძალზე

ხშირად იხსენებს ობლებს (ფს. 10:33; 81:3). ობლის სახლი ტრაგედიაა, რომელსაც უნდა ვუშველოთ და არა მოდელი, რომელიც უნდა წავახალისოთ.

სუროგატი დედობა. - იმ ქრისტიანებისთვისაც კი, რომლებიც დასაშვებად მიიჩნევენ ხელოვნურ განაყოფიერებას, სუროგატული დედობა გაცილებით რთულ პრობლემებს ქმნის. სინამდვილეში, ეს არის “საშვილოსნო გაქირავებით”, რადგანაც დედა, რომელიც მუცლით ატარებს ბავშვს, არ არის ქმრის ცოლი. და მიუხედავად იმისა, რომ აქ სახეზე არ არის ადიულტერი, მაინც არსებობს სერიოზული სოციალური, ლეგალური და ფსიქოლოგიური პრობლემები, რომლებიც განსაზღვრას მოითხოვენ. როგორც გახმაურებული სასამართლო შემთხვევები აჩვენებენ, დედობრივ ინსტინქტი ძლიერია და ბიოლოგიურ დედებს ხშირად უძნელდებათ, სხვებს გადასცენ თავისი ბავშვი.

თეორიულად, სუროგატული დედობა მხოლოდ ხელოვნური განაყოფიერების საპირისპირო რამეა და ჰგავს შვილად აყვანას. ამ მხრივ არაფერია საგანგებოდ ამორალური ამაში. თუმცა, ჩვენ არ ვცხოვრობთ თეორიულ მსოფლიოში. მასში ღრმა ადამიანური განცდებია ჩართული. სუროგატული დედობის თანამდევი მოვლენაა ქალების ექსპლუატაცია და დედობის დეგრადაცია. ეთიკური სიძნელებები სახეზეა. ამიტომაც უფრო ბრძნული გვეჩვენება შვილად აყვანა. და თუ აბორტი მოთხოვნილებისამებრ არ განხორციელდება, შეიქმნება გასაშვილებელი ბავშვების სიუხვე, რაც პასუხია ამ სიძნელეზე.

სუროგატული დედობა კომფორტის გამო, ცხადია, რომ მცდარია. დედობა, ისევე როგორც ცოლობა არ უნდა იყოს დაქირავებისათვის. ამ მხრივ სუროგატული დედობა არაფრით არ არის უკეთესი გარყვნილებაზე. ღმერთმა შექმნა სხვა პიროვნება სექსისტვის, ეს იმ პიროვნების კანონიერი ცოლია. ღმერთმა შექმნა ადგილი ბავშვების გაჩენისათვის; ეს ამ

პიროვნების კანონიერი ცოლის საშვილოსნოა. თუ ჩვენ არ შეგვიძლია მათი იქ ჩასახვა, მაშინ ჩვენ შეგვიძლია გავიაზროთ, თუ სად არის ღვთის ნება, რომ გვყავდეს საკუთარი გენეტიკური შთამომავალი. შესაძლოა, არსებობენ სხვა ბავშვები, რომლებიც გველიან, რომ ვიშვილოთ, ანდა შესაძლოა ღმერთს უნდა დაგვეხმაროს, რომ ჩვენ ვიზრუნოთ ობლებზე და არ გვყავდეს ჩვენი საკუთარი.

ვიტრო ფერტილიზაცია (IVF). - მიუხედავად იმისა, რომ ვიტრო ფერტილიზაცია უფრო ცნობილია პოპულარული გამოთქმით „სინჯარის ბავშვები“, უფრო ზუსტი იქნებოდა გვეთქვა „სინჯარული ჩასახვა“. სპერმა და კვერცხუჯრედი ერთდება პეტრი დისკ-ში და მოგვიანებით გადაინერგება დედის საშვილოსნოში. ამ მეთოდით უკვე მრავალი ბავშვი დაიბადა იმის გამო, რომ მრავალ წყვილს სხვანაირად არ შეეძლოთ ჰყოლოდათ ბავშვები. ამის გაკეთება შესაძლებელია, მაგრამ აქ კვლავ წამოიჭრება კითხვა, როდის უნდა გაკეთდეს ეს.

თუ ხელოვნური განაყოფიერება დასაშვებია, მთავარი კითხვა IVF-ში ქრისტიანული პერსპექტივიდან ეხება “ზედმეტ” ემბრიონებს. ახლანდელი მეთოდების მიხედვით, ემბრიონების უმრავლესობა მსხვერპლად იწირება იმისათვის, რათა მივიღოთ ერთი, რომელიც გადარჩება. ეს ნიშნავს, რომ ჩვენ შეგნებულად ვწირავთ სიკვდილისათვის მრავალ ნამცეცა ადამიანურ არსებას, რათა მივიღოთ ერთი განვითარებისათვის. ვინაიდან მიზანი არ ამართლებს საშუალებას, ვიტრო ფერტილიზაცია, რომელიც ყრის ემბრიონებს, მორალურად მცდარია. ის ფაქტი, რომ მრავალი ბუნებრივად ფერტილიზებული კვერცხუჯრედი იკვეთება (კვდება) უადგილოა, ვინაიდან არსებობს მნიშვნელოვანი მორალური განსხვავება ბუნებრივ სიკვდილსა და კაცისკვლას შორის. IFY არ არის ბუნებრივი სიკვდილი; ეს არის ხელოვნურად ჩაფიქრებული და აუცილებლობას მოკლებული სიკვდილი.

აღარც იმის თქმაა საჭირო, რომ IVF ადამიანებზე გაკეთებული გამოკვლევებისა და ექსპერიმენტების შემთხვევაში ორმაგად მცდარია.

რალა თქმა უნდა, არსებობს საშუალება მეთოდის სრულყოფისა; რომ არ გადავადგოთ ადამიანური სიცოცხლე, ანდა გამოვიყენოთ ბუნებრივი ფორმა და იმას შევცადოთ, რომ ქმრის სპერმა ხელოვნურად შევიყვანოთ მისი ცოლის საშვილოსნოში. თუმცა მანამდე, სანამ ეს ყოველივე ამგვარად ხდება, IVF მორალურად არასწორია.

ორგანოებისა და ქსოვილის თესვა. - არსებობს სამედიცინო ტექნოლოგიების მიერ ადამიანების ორგანოებისა და ქსოვილების შექმნასთან დაკავშირებული მზარდი მოძრაობა და ეს მასზე მოთხოვნილების გამო ხდება. აბორტირებული ბავშვების ორგანოები გამოიყენება ტრანსპლანტაციისთვის. ტვინის ქსოვილებს იყენებენ პარკინსონის დაავადების სამკურნალოდ. სხეულის სხვა სითხეებსაც სამედიცინო ფასეულობა გააჩნიათ. აქაც ჩვენ ფრთხილად უნდა ვიყოთ, რომ განვასხვაოთ “შეიძლება” “უნდასაგან”. კითხვა ის კი არ არის, თუ როდის შეიძლება ამის გაკეთება, ან როდის გაკეთდა ეს, არამედ საერთოდ უნდა გაკეთდეს თუ არა.

სწორია პრინციპი, რომ გადანერგვა არასოდეს არ უნდა გაკეთდეს ინფორმირებული თანხმობის გარეშე, მაგრამ აქ დგას ადამიანური ღირსების საკითხიც. ადამიანის სხეული არ არის ქიმიური ქარხანა და არც ორგანოა ფარმაცევტული კომპანიისთვის. მისი მიზანია არა იფუნქციონეროს როგორც ორგანოთა ფერმამ, არამედ როგორც სხეულმა უკვდავი პერსონისა, რომელსაც შეუძლია თაყვანი სცეს და განადიდოს ღმერთი (1 კორ. 6:19-20).

მიუხედავად იმისა, რომ არ არსებობს შეპასუხება იმასთან დაკავშირებით, რომ გავიღოთ ჩვენი ორგანოები ჩვენი სიკვდილის შემდეგ, ჩვენს ღირსებასა და მოკვდაობას ეწინააღმდეგება, შევინახოთ ჩვენი სხეული მხოლოდ იმიტომ,

რომ გამოვიყენოთ გადანერგვის მიზნებისათვის. ერთადერთი შემთხვევა, რომლის დროსაც გადანერგვა ლეგიტიმურია ესაა მხოლოდ ერთხელ, სიკვდილის შემდეგ ინფორმირებული თანხმობის დროს დონორული საჩუქარი. მაგრამ ემბრიონის გამოყვანა ანდა სხეულთა ცოცხლად შენახვა ხელოვნურად ამ მიზნისათვის, არის ადამიანის ღირსების შელახვა.

კრიონიზმი. - დღეს შესაძლებელია სასიკვდილოდ გავყინოთ ადამიანის სხეულები იმ იმედით, რომ ერთ მშვენიერ დღეს ისინი კვლავ გავაცოცხლოთ. ე.ი. შესაძლებელია გავახანგრძლივოთ სიცოცხლე მნიშვნელოვნად, განსაკუთრებით მათთვის, რომლებიც დაიხოცნენ იმ სნეულებებით, რომელთათვისაც ჩვენ მოგვიანებით შევძლებთ წამლის შოვნას. ჩვენ შეგვიძლია არ ვიკითხოთ, შესაძლებელია თუ არა ეს. ეს შესაძლებელია და გაკეთდება რამდენიმე მიზეზის გამო.

არ არსებობს სიცხადე იმასთან დაკავსირებით, რომ შევძლებთ პიროვნების უკან, სიცოცხლეში დაბრუნებას ამ გზით. თუნდაც შევძლოთ სხულის ბიოლოგიური გაცოცხლება, არ არსებობს სიცხადე იმაში, რომ ის ინდივიდუმი, რომელიც მყოფობდა ამ სხეულში დაბრუნდება. ბიბლია გარკვევით გვეუბნება, რომ როდესაც ინდივიდუმი ტოვებს სხეულს (ფილ. 1:23, კორ. 5:8), მხოლოდ ღმერთს შეუძლია დააბრუნოს იგი თავის სხეულში და ის ამას გააკეთებს კიდევ აღდგომისას (იოან. 5; 1 კორ. 15; გამოცხ. 20). მიზეზი, რომელიც დგას გაყინვის უკან, არის სურვილი თავი დავაღწიოთ ადამიანურ მოკვდაობას. მაგრამ ბიბლია გარკვევით ამბობს, რომ ღმერთმა დაადგინა სიკვდილი (რომ. 5:12; ებრ. 9:27) და საზღვრულია ჩვენი სიცოცხლის ხანგრძლივობა (ფს. 89:10). ცდები, თავი დავაღწიოთ ან უარვეყოთ სიკვდილი, არ არის ღვთისაგან (ნახ. დაბ. 3:4). ჩვენ უნდა მივიღოთ ბუნებრივი სიცოცხლის საზღვრულობა და

ბუნებრივი სიკვდილის გარდაუვალობა და არ ჩავერიოთ მისგან გასაქცევ ამაო ცდებში.

კლონირება - "Carbon-copy". ადამიანური არსებობის მიღება გენეტიკურად შესაძლებელია. სხეულში თითოეულ უჯრედს აქვს გამოკვეთილი ასლი - გეგმა ამ სხეულის რეკონსტრუქციისა. აქედან გამომდინარე, თეორიულად შესაძლებელია გამოვიყვანოთ იდენტური ტყუპი არასექსუალური გზით. კლონირება უკვე ჩატარდა ზოგიერთ ცხოველზე. მოცემულ ადამიანურ ძიებაში მეცნიერული პროგრესისათვის, ბოლოს და ბოლოს, ვინმე გამოიყენებს მოწინავე ტექნოლოგიას ადამიანის კლონირებისათვის. ქრისტიანული თვალსაწიერიდან არსებობს სერიოზული პროტესტი კლონირების საწინააღმდეგოდ. უპირველეს ყოვლისა ეს ღმერთთან თამაშია და არა მისი მსახურება. ის არღვევს ფუნდამენტურ პრინციპს, რომ ჩვენ ადამიანური სიცოცხლის მხოლოდ მცველები ვართ და არა შემოქმედები. ეს არის საზღვარი ადამიანური თავდაჯერებისა და სიამაყისა, კაცთა ტექნოლოგიური ბაბილონის გოდოლი (დაბ. 11:1-2). მეორე, კლონები გამოიწვევენ ვინაობის აღქმის უპრეცედენტო ფსიქოლოგიურ და სოციალურ პრობლემებს და ბავშვების დაპირისპირებას. მესამე, ის უგულებელყოფს ღვთისაგან დადგენილ საშუალებებს კაცთა გამრავლებისა, კერძოდ, ფერტილიზაციას დედის საშვილოსნოში.

მეოთხე, ეს არის ახალი გზა იმისათვის, რომ თავი ავარიდოთ მოკვდაობას იდენტური "ტყუპისცალის" ყოლით, რომელიც ცოცხალი იქნება პიროვნების სიკვდილის შემდეგ და ასე ამგვარად დაუსრულებლად. ასე რომ, ეს შესაძლებელიც რომ იყოს, მორალურად საკამათო იქნება.

გენების შეერთება. - დღეს შესაძლებელია ვაწარმოოთ ახალი სახეები ბიოლოგიური ორგანიზმებისა გენების ერთმანეთთან შერწყმის მეშვეობით. ასეთი ლაბორატორიული ჰიბრიდები უკვე დაპატენტებულია. ამგვარ ხელოვ-

ნურად კონსტრუირებულ “სუპერ მწერს” შეუძლია, როგორც ამბობენ, ნავთობის დიდი ლაქების გაქრობა, რადგანაც ის იკვებება ნავთობით და მრავლდება ნავთობში. დაგეგმილია უფრო დიდი მიზნებიც, მათ შორის სამედიცინო წამლები, მაღალი საკვები თვისებებით გამორჩეული პროდუქტები, გარემო ბუნების გამწმენდი საშუალებები, უფრო სასარგებლო ცხოველები და უფრო მეტად პრდუქტიული ადამიანებიც კი!

გენების შეერთებას ახლავს რამდენიმე სერიოზული პრობლემა. ჯ. კერბი ანდერსონმა ხაზი გაუსვა მრავალ მათგანს თავის შესანიშნავ წიგნში „ გენეტიკური ინჟინერია“. არსებობს სერიოზული მეცნიერული პრობლემები, მათ შორის შესაძლებლობა ორგანიზმების გაფანტვისა, ახალი სნეულების შექმნისა და დელიკატურად მოწესრიგებულ მიკროსამყაროში ბალანსის დარღვევისა. ბოლოს, არსებობს სერიოზული ეთიკური პრობლემები. ადამიანის გენების შერწყმა არღვევს რამდენიმე პრინციპს. პირველი სავარაუდო სარგებლობა (მიზნები) არ ამართლებს საშუალებებს. გენების შერწყმა შემდეგი მაგალითია ჰუმანისტური “მიზანი ამართლებს საშუალებებს” - ეთიკისა. მეორე, ღმერთმა კაცი “თავის ხატად” შექმნა. გენების შერწყმა ადამიანებისა და ცხოველების უკვე შექმნილი კატეგორიების დარღვევაა. მესამე, ადამიანთა გენების შერწყმა კლასიკური მაგალითია ადამიანთა სურვილისა, მეფობდნენ შემოქმედების პროცესზე და არა იყვნენ მსახურნი შემოქმედისა. ეს არის შემოქმედის უარყოფა და ცდა ბუნების რეკონსტრუირებისა. შექმნის მანდატი (დაბ. 1:28) არ მოიცავს იმის დანგრევასა და განახლებას, რაც ღმერთმა შექნა (ნახ. თავ. 16). ის გულისხმობს მსახურებას შემოქმედებაში და არა მის განკარგვას (მასზე მბრძანებლობას).

ზოგიერთები აღნიშნავენ, რომ დაპირისპირება გენეტიკური ინჟინერიის, კლონირებისა და გენების შერწყმის

პრობლემებთან აფერხებს მეცნიერულ პროგრესს. მიუხედავად ამისა, ამ შეპასუხებას სერიოზული სირთულეები გააჩნია თავისთავად. ის ვარაუდობს, რომ ეს ჩანაფიქრები რეალურად პროგრესულია, უფრო მეტად, ვიდრე მხოლოდ ცვლილებები. ყოველივე ახალი მორალურად უკეთესი არ არის. "მეცნიერული პროგრესი" არის ორაზროვანი ტერმინი, რომელიც გამოყენებულია თითქმის ყოველივე იმის გასამართლებლად, რისი გაკეთებაც ჩვენ გვსურს. ეს არგუმენტი აბსოლუტურს ხდის მეცნიერულ პროგრესს, როგორც ნორმას, რომლის მეშვეობითაც ყველაფერი გამართლებულია. თუმცა მეცნიერება არ არის მორალურად ნორმატიული. მეცნიერება გვეუბნება - რა არის და არა იმას, თუ რა უნდა იყოს. სტანდარტი მეცნიერებისთვის იქმნება არა შიგნიდან, არამედ გარედან. ეს მტკიცნეული რეალობაა, რომ ნაცისტების რეჟიმის დროს გერმანელმა მეცნიერებმა ადამიანის სიცოცხლის ფასად წამოიწყეს საშინელი გამოკვლევები; ანუ სხვათა სიცოცხლის ფასად, ისინი ცდილობდნენ ადამიანებისთვის ეპოვათ რამე.

მიჩნეულია, რომ მეცნიერული მიღწევების გამოყენების უკმარისობა ადამიანის ტანჯვის შესამსუბუქებლად, გამოხატავს გულგრილობას ადამიანის ტანჯვისადმი. რატომ უნდა დავუშვათ ვინმეს ტანჯვა პარკინსონის დაავადებით, როდესაც აბორტირებული ბავშვის ტვინის ქსოვილით შესაძლოა მათი წამების შემსუბუქება? მიზანი არ ამართლებს საშუალებებს. ერთი პიროვნების სიცოცხლის გაგრძელება არ ამართლებს მეორის სიცოცხლის ხელყოფას. ბოროტი საშუალებები არ მართლდება კეთილი მიზნებით. მხოლოდ კეთილი საშუალებები უნდა იქნეს გამოყენებული კეთილი მიზნებისთვის.

ადამიანის სიცოცხლისა და ღირსების პატივისცემა ჯეროვანი ზრუნვის საგანია, რა თქმა უნდა. მაგრამ ამ ღირსებისა, სიწმინდისა და პასუხისმგებლობის ხელყოფა არ

არის გზა ამ ზრუნვის გამოსაჩენად. ჰუმანისტის სტანდარტი ამ რეალურ თანაგრძნობას ვერ ამართლებს. მას შეიძლება ჰქონდეს ამ თანაგრძნობის რწმენა, მაგრამ რეალური გამართლება მის ამ რწმენას არ გააჩნია. როცა ის ცდილობს, გაამართლოს თავისი მორალური კანონები, ის თავის თავს მორალური კანონმდებლის პირისპირ აყენებს. მაგრამ რადგან არსებობს ღვთაებრივი იმპერატივი ადამიანის სიცოცხლის მიმართ, უტილიტარული თანაგრძნობის მთელი ჰუმანისტური შენობა ირღვევა.

შეჯამება და დასკვნა:

ბიოსამედიცინო საკითხებს არევ-დარევა შეაქვს ეთიკური დასკვნების სფეროში. ამ საკითხებთან დაკავშირებული აზრთა სხვადასხვაობა წარმოიშობა ორი დაპირისპირებული თვალსაზრისის კვალდაკვალ; ეს თვალსაზრისებია, სეკულარულ-ჰუმანისტური და ქრისტიანული. პირველი უარყოფს შემოქმედს, იმას, რომ ადამიანები შექმნილნი არიან და იმასაც, რომ ღმერთმა მოგვცა მორალური ვალდებულებები. მათი აზრით ადამიანები წარმოადგენენ მხოლოდ უმაღლეს ცხოველებს უდიდესი ინტელექტით. ეს ინტელექტი გამოყენებულ უნდა იქნეს ადამიანური გვარის განსავითარებლად. ამიტომაც სეკულარი ჰუმანისტები იწონებენ აბორტს, ევთანაზიას და გენურ ინჟინერიას ამის მისაღწევად.

ჰუმანისტური ბიოსამედიცინო ეთიკის საპირისპიროდ, ქრისტიანებს სწამთ, რომ ღმერთმა განზრახულად შექმნა ადამიანები თავისივე მსგავსად და მისცა მათ მორალური იმპერატივები, რათა დაიცვან ადამიანური სიცოცხლის ღირსება და სიწმინდე. აქედან გამომდინარე, ქრისტიანული ვალდებულებაა ვემსახუროთ და არა ვეთამაშოთ ღმერთს, ჩვენ ვართ არა სიცოცხლის ინჟინრები, არამედ მხოლოდ მისი მცველები. სამედიცინო ინტერვენცია ამიტომაც უნდა იყოს არა შემქმნელური, არამედ შემსწორებლური. ჩვენ უნდა

“შევაკეთოთ” სიცოცხლე, და არა ვცადოთ მისი რეკონსტუირება. ტექნოლოგია მორალურობას უნდა მოემსახუროს და არა პირუკუ.

ეს არის ქრისტიანების თანამედროვე გამოწვევები და დიდი ტვირთი, რომელიც იქნება იქამდე, მანამ ღირსეული არჩევანი არ გაკეთდება ღვთის სასარგებლოდ!

არსებობს თუ არა ნების თავისუფლება? არის კი რამ,
რაც ჩვენზეა დამოკიდებული?

მსჯელობა იმის თაობაზე, რაც ჩვენზეა დამოკიდებული, უპირველესად იმის გამოძიებით უნდა დავიწყოთ, არის თუ არა რაიმე ჩვენზე დამოკიდებული, რადგან ბევრი ვინმეა, ვინც ამას ეწინააღმდეგება. შემდეგ უნდა გავარკვიოთ, რა არის ჩვენზე დამოკიდებული და რისი უფლებამოსილება გვაქვს. ბოლოს, გამოსაკვლევი იქნება მიზეზი, თუ რის გამო შეგვქმნა ჩვენ თვითუფლებრივი შემოქმედმა ღმერთმა.

ამრიგად, დავიწყებთ რა პირველი საკითხით, უპირველესად იმას აღვნიშნავთ, რომ არის რაღაც ჩვენზე დამოკიდებული, დავამტკიცებთ კი ამას თვით მოწინააღმდეგეთა დებულებების საფუძველზე და ასე ვიტყვით:

ყველა მოვლენის მიზეზად ან ღმერთს ამბობენ ან აუცილებლობას, ან სვეს ან ბუნებას, ან ბედს ან კიდევ ხდომილებას. მაგრამ: ღვთის საქმეა არსება და წინაგანგება; აუცილებლობისა - მარადის იგივედ მყოფთა მოძრაობა; სვისა - აუცილებლობის ძალით სრულყოფა იმისა, რაც მისგანაა (რადგან სვეც აუცილებლობას განეკუთვნება); ბუნებისა - წარმოქმნა, ზრდა, ხრწნა, მცენარეები და ცხოველები; ბედისა - იშვიათობანი და მოულოდნელობანი (რადგან ბედს განსაზღვრავენ, როგორც თანხედომასა და

თანხვედრას ორი მიზეზისას, რომელთაც არჩევანისგან აქვთ დასაბამი და რომლებიც ჩვეულებრივისგან განსხვავებულ რამეს სრულყოფენ, როგორიცაა, მაგალითად, საფლავის თხრისას განძის პოვნა, რადგან არც განძის ჩამდებს ჩაუდია იგი იმ მიზნით, რომ გამოთხრელს ეპოვა, არცა მპოვნელს უთხრია საფლავი იმ მიზნით, რომ განძი ეპოვა, არამედ პირველმა ჩადო იმიტომ, რომ სურვილისამებრ ამოეღო, ხოლო მეორემ გათხარა იმიტომ რომ საფლავი ჰქონოდა, მაგრამ მოხდა კი იმისგან განსხვავებული რამ რა არჩევანიც ორივე მათგანს ჰქონდა); ხდომილებისა - უსულოთა და პირუტყვთა შემთხვევები, რაც არც ბუნებრივია, არც ხელოვნური.

აი, ამგვარად ამბობენ ისინი. მაგრამ რომელ მათგანს დავუძევმდებაროთ ადამიანთაგან (ნამოქმედარნი), თუკი ადამიანი თვითვე არ არის მიზეზი და სათავე საქმისა? მართლაც, არც ის შეიძლება, რომ ღმერთს განვუკუთვნოთ ზოგი უშვერი და უსამართლო საქმე, არც აუცილებლობას (რადგან ამგვარი საქმეები მარადის იგივედ მყოფთა თვისება არაა), არც სვეს (რადგან სვეს ეკუთვნის არა ის, რაც შესაძლებელია არამედ ის, რაც აუცილებელია), არც ბუნებას (რადგან ადამიანთა საქმეები იშვიათი და მოულოდნელი არ არის), არც ხდომილებას (რადგან უსულოთა და პირუტყვთა შემთხვევებს ამბობენ ხდომილების კუთვნილებად). ამრიგად, რჩება ის, რომ ვინც საქმეს აკეთებს, ესე იგი, თვით ადამიანი, უნდა იყოს თავისი საქმეების სათავე და მათზე უფლებამოსილი.

კიდევ თუ ადამიანი საქმის სათავე არ არის, ზედმეტი ყოფილა მისთვის განმზრახველობა, რადგან რაში გამოიყენებდა იგი განზრახვას, თუ არანაირი საქმის ბატონ-პატრონი არ იქნებოდა? ყველა განზრახვის საგანი ხომ საქმეა! უკიდურესი უგუნურება იქნებოდა, თუკი ზედმეტად წარმოგვიჩნდებოდა ის, რაც ადამიანის ნიჭთა შორის უმშვენიერესია და უპატიოსნესი. ასე რომ, თუკი რაიმეს

განიზრახავს ადამიანი, საქმისათვის განიზრახავს, რადგან სწორედ საქმისთვისაა და საქმის გამოა ყოველი განიზრახვა.

მომხდართაგან ნაწილი ჩვენზეა დამოკიდებული, ნაწილი კი - არა. ჩვენზეა დამოკიდებული ის, რისი კეთების თუ არკეთების უფლებამოსილნიც ჩვენვე ვართ, ესე იგი, ყველაფერი, რაც ჩვენ მიერ ნებაყოფლობით კეთდება (რადგან თუ რომელიმე საქმე ჩვენზე არ არის დამოკიდებული, არც ითქმის, რომ ნებაყოფლობით ვაკეთებთ მას), ანუ მარტივად, - რასაც მოჰყვება ქება თუ მაგება და არავიზეც ვრცელდება წაქეზება და რჯული. საკუთრივ ჩვენზეა დამოკიდებული ყოველივე სულისმიერი და, აგრეთვე, ყოველივე ის, რის შესახებაც განვიზრახავთ, ხოლო განიზრახვა იმას განეკუთვნება, რაც თანაბრად შესაძლებელია. თავის მხრივ, "თანაბრად შესაძლებელი" - ესაა იმგვარი შემთხვევა, როდესაც ერთიც ძალგვიძს და მისი საწინააღმდეგოც, ხოლო არჩევას ჩვენი გონება ახდენს, და ეს არის საქმის დასაბამი.

ამრიგად, ჩვენზეა დამოკიდებული, რაც კი თანაბრად შესაძლებელია, როგორც, მაგალითად, ის, რომ ვიმოდრაოთ და არ ვიმოდრაოთ, აღვიძრაოთ და არ აღვიძრაოთ, ვისურვოთ ის, რაც აუცილებელი არ არის, და არ ვისურვოთ, ვიცრუოთ და არ ვიცრუოთ, მივცეთ და არ მივცეთ, გავიხაროთ და არ გავიხაროთ იმიტ, რაც გასახარებელია ან კიდევ - რაც არ არის გასახარებელი... და სხვა ამგვარი, რაშიც კი არის სათნოებისა და ბოროტების საქმენი. აი, ამათი უფლებამოსილნი ვართ.

თანაბრად შესაძლებელთაგანია ხელობებიც, რადგან ჩვენზეა დამოკიდებული შევუდგებით იმ ხელობას, რომელსაც ვინებებთ, თუ არ შევუდგებით. საჭიროა ვიცოდეთ, რომ არჩევა იმისა, რაც გასაკეთებელია, ჩვენზეა დამოკიდებული, მაგრამ საქმე ხშირად ბრკოლდება წინაგანგების რამ გვართ.

ამრიგად, ვამბობთ, რომ მოაზროვნეობასთან ერთად მყისვე წარმოჩნდება თვითუფლებრიობა.

ყოველი ქმნილება, ამავე დროს, ცვალებადიცაა, რადგან ის, რისი შექმნის სათავეც ცვალებადობით დაიწყო, აუცილებლად ცვალებადია. ცვალებადობა არის არარსებობიდან არსებობაში შემოსვლა და საფუძვლადმყოფი ნივთის გზით სხვა რამედ გახდომა. ამიტომ, უსულოები და პირუტყვები იცვლებიან ზემოთქმული სხეულებრივი გარდაქმნების მიხედვით, მოაზროვნეობითნი კი არჩევანისამებრ. მოაზროვნეობითის ერთი მხარე არის მჭვრეტელობითი, ხოლო მეორე - საქმითი. მჭვრეტელობითი შეიმეცნებს იმას, თუ როგორ არსებობენ არსნი, საქმითი კი არის განმსაზღვრელობითი და იგი მართებულ განზომილებას განუსაზღვრებს მას, რაც გასაკეთებელია. და უწოდებენ მჭევრმეტყველობითს გონებას, საქმითს კი - კეთილგონიერებას. ყოველი განზრახველი განიზრახავს იმდენად, რამდენადაც თვით მასზეა დამოკიდებული საკეთებელი საქმის არჩევა, რათა ის ირჩიოს მან, რასაც განზრახვაში ამჯობინებს და არჩეული გააკეთოს. მაგრამ თუ ეს ასეა, მაშინ ცხადია, რომ მოაზროვნეობითობას აუცილებლად თანაშეენივებება თვითუფლებრიობა, რადგან ადამიანი ან არ უნდა იყოს მოაზროვნეობითი, ანდა თუ იგი მოაზროვნეობითია, საქმეთა ბატონ-პატრონი უნდა იყოს და თვითუფლებრივი. ამის გამოა, რომ პირუტყვები თვითუფლებრივნი არ არიან, რადგან უმაღლ იმართებიან ბუნების მიერ, ვიდრე თვით მართავენ მას. ამიტომ, ისინი არც უმაღლიანდებიან ბუნებრივ სურვილს, არამედ როგორც კი მოესურვებათ რაიმე, მყისვე აღიძვრიან სამოქმედოდ. ადამიანი, მეორე მხრივ, როგორც მოაზროვნეობითი, უმაღლ მართავს ბუნებას, ვიდრე იმართება მისგან. ამიტომ, თუკი იგი ინებებს, ძალმოსილია იმისა, რომ თუნდაც მოესურვოს, აილაგმოს სურვილი, ანდა მიჰყვეს ამ სურვილს. აქედან

გამომდინარე, პირუტყვებს არც აქებენ, არც აძაგებენ. ადამიანს კი აქებენ კიდეც და აძაგებენ.

საჭიროა ვიცოდეთ, რომ ანგელოზებიც, როგორც მოაზროვნეობითნი, თვითუფლებრივნი არიან და როგორც ქმნილნი ცვალებადნიც. ეს ცხადყო ეშმაკმა, რომელიც კეთილი დაიბადა შემოქმედის მიერ, მაგრამ რომელიც თვითუფლებრივად გახდა ბოროტების აღმომჩენი, ისევე როგორც მასთან ერთად განდგომილი ძალები ანუ დემონები, მაშინ როცა ანგელოზთა დანარჩენი დასები სიკეთეში მდგრადობენ.

მათგან, რაც ჩვენზე არ არის დამოკიდებული, გარკვეული ნაწილი სათავეს ანუ მიზეზს იღებს იქედან, რაც ჩვენზეა დამოკიდებული (კერძოდ, ესაა ჩვენეულ საქმეთა საზღაური როგორც აწინდელ, ისე სამომავლო საუკუნეში), სხვა ყველაფერი კი საღვთო განზრახვას ექვემდებარება.

ყოვლის შესაქმე ღვთისგან არის, ხრწნილება კი ჩვენი უკეთურების გამო მოიწია როგორც სასჯელი და სარგებელიც. “ღმერთს სიკვდილი არ შეუქმნია, არც ცოცხალთა დაღუპვა ახარებს მას” (სიბრძნე სოლ. 1.13). უმაღლესი ადამიანისგანაა სიკვდილი (ესე იგი, ადამის ცთომილებისგან), ისევე როგორც სხვა სასჯელნი.

აღნიშნულის გარდა სხვა ყველაფერი ღმერთს უნდა განეკუთვნოს, რადგან მისი დამზადებლობითი ძალის შედეგია ჩვენი შესაქმე, მისი შემამტკიცებლობითი ძალისა - ჩვენი მდგრადობა, მისი წინაგანგებითი ძალისა - ჩვენი წარმართვა და გამოხსნა, მისი სიკეთისა - საუკუნო კეთილთა მიერ დატკბობა მათი, რომლებიც იცავენ იმას, რაც ბუნებისეულია (რისთვისაც შევიქმენით კიდეც).

ამასთან, რადგან ზოგიერთები ეწინააღმდეგებიან წინაგანგებას, ახლა ცოტა რამ წინაგანგების შესახებაც ეთქვათ.

წინაგანგება არის არსთა მიმართ ღვთისგან გამოვლენილი მზრუნველობა და კიდევ: წინაგანგება არის ღვთის ზრახვა, რომლის მიერაც ყოველი არსი სათანადოდ წარიმართება. თუ ღვთის ზრახვაა წინაგანგება, სრულიად აუცილებელია, რომ წინაგანგებით შექმნილები, მართებული აზრის თანახმად, უმშვენიერესნი და უმეტესად ღვთისმშვენი იყვნენ, იმგვარნი, რომელთა უკეთესის შექმნაც შეუძლებელია, რადგან უთუოდ ერთი და იგივე უნდა იყოს არსთა შემოქმედი და წინაგანმგები. მართლაც, შეუფერებელია და არაკანონზომიერი, სხვა იყოს არსთა შემოქმედი, სხვა კი - წინაგანმგები, რადგან ამ სახით ორივე მათგანი უეჭველად უძლურებაში აღმოჩნდება: ერთი - იმ მხრივ, რომ წინაგანაგოს, მეორე - იმ მხრივ, რომ შექმნას. ამიტომ, ღმერთია შემოქმედიც და წინაგანმგებიც, რომლის შემოქმედებითი, შემამტკიცებლობითი და წინაგანმგებლობითი ძალა - ესაა მისი კეთილი ნებელობა. “ყოველივე, რაც ინება უფალმა, ქმნა” (ფს. 134.6), და მის ნებას ვერავინ შეეწინააღმდეგა. ინება მან შექმნილიყო ყოველივე, და შეიქმნა. ნებავე მას ქვეყნიერების შემყარება და შემყარებულია იგი. ყოველივე, რაც მას ნებავეს, ხდება.

რომ წინაგანაგებს იგი და რომ კარგად წინაგანაგებს, ამის უმართებულისი განჭვრეტა შემდეგნაირად შეიძლება: მხოლოდ ღმერთი არის ბუნებით კეთილი და ბრძენი. ამიტომ, იგი, როგორც კეთილი, წინაგანაგებს (რადგან ვინც არ არის წინაგანმგები, კეთილიც არ არის იგი; ამასთან, ადამიანებიცა და პირუტყვებიც ბუნებითად წინაგანაგებენ მათი შვილებისთვის და ვინც წინდაწინ არ განაგებს, კიცხავენ მას), ხოლო როგორც ბრძენი, გამორჩეულად ზრუნავს იგი არსთათვის.

ამიტომ, ვუკვირდებით რა ამას, გვმართებს, რომ მისეული წინაგანგების ყოველი საქმე გვიკვირდეს, ყოველივეს ვაქებდეთ და ყოველივეს გამოუძიებლად ვიწონებდეთ,

თუნდაც ბევრისთვის უსამართლო ჩანდეს ეს საქმეები, რადგან უცოდნელია და უწვდომი წინაგანგება ღვთისა.

ეს ყოველივე, ვამბობ, ჩვენზე არ არის დამოკიდებული, რადგან ის, რაც ჩვენზეა დამოკიდებული, განეკუთვნება არა წინაგანგებას, არამედ ჩვენს თვითუფლებრიობას.

რა შეიძლება ითქვას სამყაროს ევოლუციის თეორიის შესახებ?

პარადოქსია, მაგრამ ფაქტია, რომ ერთი შეხედვით თითქოს—და ქრისტიანობისთვის მიუღებელი სიტყვაა “ევოლუცია”, სათავეს სწორედ სამყაროზე ბიბლიური შეხედულებიდან იღებს. საქმე ისაა, რომ არაბიბლიური ტრადიცია (როგორც ინდურ-ჩინური, ისე ანტიკური) განვითარების ეტაპობრივ გაგებას არ იცნობს, მათთვის მატერიალური სინამდვილე ან მირაჟი და ილუზიაა (ინდუიზმი), ან მარადიულ წრებრუნვაში მყოფი რეალობა. ამგვარი ციკლურობა სავსებით უცხოა სამყაროს შექმნის ბიბლიური (და ე.ი. ქრისტიანული) გააზრებისათვის. სწორედ ბიბლიის პირველ თავებში აღწერილი 6 დღის შესაქმე არის პირველი “ევოლუციური თეორია”, რომელიც მთელი ხილული სამყაროს შექმნა-განვითარებას გარკვეული წერტილიდან იწყებს და 6 დღის მანძილზე ანაწილებს.

ბიბლიური მსოფლალქმისათვის უცხოა ანტიკური ფილოსოფიის მიერ ვერ გადაჭრილი სულისა და მატერიის დაპირისპირების პრობლემა, ქრისტიანულ მოძღვრებაში წინა პლანზე სხვაგვარი რეალობა წარმოჩინდება - შემოქმედისა და ქმნილებისა. აქ ათვლის წერტილი ღმერთია, რომელიც არაფრისგან “კეთილად” ქმნის არა მარტო სულიერ, არამედ მატერიალურ სამყაროსაც, რომელიც მართალია უფრო დაბალი რანგის (სულიერთან შედარებით), მაგრამ მაინც გარკვეულ ფასეულობას წარმოადგენს,

რომელსაც ღმერთი განვითარების უნარს ანიჭებს. იგი ანიჭებს მიწას მცენარეთა აღმოცენების, ე.ი. შემოქმედებითი აქტივობის უნარს.

აქვე ისიც უნდა აღვნიშნოთ, რომ შესაქმეს ტექსტში ქმნადობის აღმნიშვნელი ორი ებრაული სიტყვა იხმარება: “ბარა” და “ყასა”. პირველი ნიშნავს რაღაც თვისებრივად ახლის ქმნას და იგი სამჯერაა გამოყენებული: დასაწყისში, როდესაც ღმერთი არაფრისგან ქმნის მატერიას, სიცოცხლის შექმნისას და ბოლოს ადამიანის შექმნისას. სხვა დანარჩენ შემთხვევაში ნახმარია სიტყვა “ყასა”, რაც ნიშნავს უკვე არსებული მასალისაგან რაიმეს შექმნას, კეთებას. სწორედ ამგვარი “შექმნა” იგულისხმება მაშინაც, როცა ლაპარაკია ცალკეულ დღეთა მიხედვით ორგანული სამყაროს სხვადასხვა ჯგუფის შექმნაზე. რაც შეეხება “დღეების” ხანგრძლივობას, ზოგიერთი წმიდა მამა მიიჩნევს, რომ ისინი კალენდარული დღეებს მიხედვით უნდა გავიგოთ, ზოგს კი (მაგ. ბასილი დიდს) მიაჩნია, რომ ბიბლიური შესაქმეს დღეები დროის გარკვეულ პერიოდს (შესაძლოა საკმაოდ ხანგრძლივსაც) მოიცავს. საქმე ისაა, რომ ებრაული სიტყვა “იომ” ნიშნავს როგორც ჩვეულებრივ დღეს, ისე დროის განუსაზღვრელ პერიოდსაც. ამას ქრისტიანისათვის პრინციპული მნიშვნელობა არა აქვს, რადგან ღმერთს, როგორც აბსოლუტურად ყოვლისშემძლე არსებას, სავსებით ერთნაირად ძალუძს შექმნას სამყარო, როგორც მყისიერად, ისე თანდათანობით - მილიონი წლების მანძილზე.

ამგვარად გაგებული “ევოლუცია”, რომლის მამოძრავებელიც ღმერთია, მისი ბრძანებაა, რასაკვირველია ქრისტიანული აზრისთვის სავსებით მისაღებია და მას ბევრი თანამედროვე მართლმადიდებელი ღვთისმეტყველი იზიარებს.

რაც შეეხება დარვინის “თეორიას”, იგი ევოლუციის მამოძრავებლად ღმერთსა და მისგან ცოცხალი

ორგანიზმებისთვის მინიჭებულ აღორძინება-გამრავლების უნარს კი არ მიიჩნევს, არამედ მათ ადგილზე არსებულ, გარკვეული რაოდენობის ინდივიდს გულისხმობს, მაგრამ დარვინი ვერ პასუხობს კითხვას, თუ როგორ წარმოიშვა სიცოცხლე. ამდენად, ბუნებრივია, იგი ვერც იმ კითხვას უპასუხებს, თუ როგორ გაჩნდა ის საწყისი რაოდენობა ცოცხალი ორგანიზმებისა, რომელთა შორისაც დაიწყო ბუნებრივი გადარჩევის პროცესი.

დარვინის მიხედვით, არსებობისათვის ბრძოლაში გადარჩენის მეტი შანსი იმ ორგანიზმებს აქვთ, რომელთაც ე.წ. "სასარგებლო ნიშანთვისებები" გააჩნიათ. ეს ბრძოლა ორმხრივია: გარემო პირობებთან ბრძოლა და შიდა სახეობრივი კონკურენცია. ამ პირობებში უკეთშეგუებული ინდივიდი იმარჯვებს, ხოლო ნაკლებადშეგუებული ისპობა. დარვინიზმი ადვილად მოერგო ეპოქის სულიერ მისწრაფებას, თუმცა მას მაშინვე კრიტიკოსებიც გამოუჩნდნენ, რომლებიც მის უსაფუძვლობასა და არამეცნიერულობაზე მიუთითებენ.

დარვინის მიხედვით, უკეთშეგუებულ ორგანიზმთა გადარჩენა ცოცხალი სამყაროს პროგრესს განაპირობებს და ამგვარად იქმნება აღმავალი კიბე, რომლის პირველ, უმდაბლეს საფეხურზე ერთუჯრედიანი ორგანიზმები დგანან, უკანასკნელზე კი ადამიანი, მაგრამ ფაქტები საპირისპიროს ამტკიცებენ. სწორედ განვითარების გაცილებით დაბალ საფეხურზე მდგომი არსებანი არიან ყველაზე უკეთ შეგუებულნი მკაცრ გარემო პირობებს (მაგალითად ვირუსები). გამოდის, რომ ვირუსი უფრო პროგრესულია, ვიდრე ადამიანი. ამას გარდა ვირუსებსა და ბაქტერიებს უმაღლესი ორგანიზმების გარეშე ცხოვრება არ შეუძლიათ, მაშ როგორ არსებობდნენ ისინი იმ დროს (დარვინიზმის მიხედვით, მილიონობით წლის განმავლობაში), როცა უმაღლესი ორგანიზმები ჯერ კიდევ

არ არსებობდნენ. დარვინი ბუნებრივი გადარჩევის დამადასტურებლად ხელოვნურ გადარჩევას ასახელებდა. ეს კი პრინციპულად მცდარი დებულებაა, რადგან ხელოვნური გადარჩევის დროს ადამიანს გამოყავს ერთი და იგივე სახეობის ცხოველის განსხვავებული ჯიშები, მაშინ, როდესაც ბუნებრივი გადარჩევის დროს თითქოს ადგილი აქვს ერთი სახეობიდან სხვა სახეობის წარმოშობის ფაქტს. მართლაც რაც არ უნდა განსხვავებული ზომის, ფერის, ფორმის, ხასიათის მქონე ძაღლის ჯიშში გამოვიყვანოთ, მას სხვა სახეობის ცხოველად ვერანაირად ვერ ვაქცევთ და ყველა ეს ჯიშში, ადამიანის ჩარევის გარეშე, კვლავ უნიფიცირებას განიცდის. ბუნებაში გარდამავალი სახეობები არ არსებობენ, სახეობა მყარი, "ჩაკეტილი" სისტემაა, რომელსაც საკუთარი მორფოლოგიური, ფიზიოლოგიური, გეოგრაფიული და, რაც მთავარია, გენეტიკური კრიტერიუმები გააჩნია. სწორედ ეს უკანასკნელია ამა თუ იმ სახეობის სტატიკურობის ყველაზე მყარი მცველი. პირველ რიგში სწორედ გენეტიკური შეუთავსებლობის გამო არ ეჯვარებიან ერთმანეთს თვით ერთმანეთთან ახლოს მდგომი სახეობები და თუ ეჯვარებიან, მათი ჰიბრიდი ან უნაყოფოა (მაგ. ჯორი), ან მხოლოდ ერთი სქესის (უპირატესად მდედრი), რომელიც შთამომავლობის მოსაცემად კვლავ ერთ-ერთ თავის წინაპარ სახეობას უნდა შეუჯვარდეს, რასაც შედეგად კვლავ თავდაპირველი მდგომარეობის აღდგენა მოჰყვება.

დარვინის მიერ ევოლუციის, როგორც მარტივიდან რთულისაკენ თანდათანობით პროგრესირებადი ორგანიზმების წარმოქმნის პროცესმა ბუნებრივად დააყენა ადამიანის წარმოშობის საკითხი, დარვინმა ამ უკანასკნელის წინაპრად მაიმუნი გამოაცხადა.

თავი რომ დავანებოთ იმ ფაქტს, რომ ადამიანის წინაპრად მაიმუნის მიჩნევას არ ადასტურებენ პალეონტოლოგიური მონაცემები, თანამედროვე ე.წ. "ადამიანის მსგავს

მაიმუნთა” (შიმპანზე, გორილა, ორანგუტანი, გიბონი) და ადამიანს შორის არსებული ბიოლოგიური განსხვავებანი იმდენად დიდია, რომ დარვინიზმს ჰიპოთეზური, ადამიანის უშუალო წინაპარი არსების - ნახევრად მაიმუნისა და ნახევრად ადამიანის ოდესღაც არსებობის დაშვება უხდება, რომელსაც ცხადია არასოდეს უცხოვრია დედამიწაზე, ხოლო რაც შეეხება, ცალკეულ ძვლებსა და ჩონჩხებს (პითეკანთროპი, ავსტრალოპითეკი და ა.შ.) მათი მეშვეობით ცოცხალი არსების სულიერი მდგომარეობის შესახებ დასკვნის გაკეთება უაზრობაა. გარდა ამისა, ექსპონატების გამოფენის დროს ხშირად ჰქონდა ადგილი ფალსიფიკაციის ფაქტებს.

ადამიანი იმდენად სპეციფიკური, თავისთავადი და ყველა სხვა ცოცხალი ორგანიზმისგან განსხვავებული არსებაა, რომ როგორც ზოგიერთები მოსწრებულად აღნიშნავენ, მისი წარმოშობა ევოლუციური კი არა, მხოლოდ “რევოლუციური გზით”, ანუ უშუალოდ ღვთის მეოხებით იყო შესაძლებელი.

ადამიანის შესახებ გაუკუღმართებული სწავლება დარვინიზმის ყველაზე ანტიქრისტიანული მხარეა. მართლაც, თუ სახეობათა ევოლუციის გზით წარმოშობას უბრალოდ მცდარად, ჰიპოთეზურ თეორიად მივიჩნევთ, ისე რომ ამით ქრისტიანის სულიერ ცხოვრებას ზიანი არ მიადგება, ადამიანის წინაპრად მაიმუნის გამოცხადებით ხდება ადამიანის, როგორც ღვთის ხატისა და მსგავსის იგნორირება, რაც მიუტევებელი ცოდვაა. ამიტომაც იყო, რომ დარვინის ეს დებულება ძალზედ მოსწონდა ფ. ენგელსს და საერთოდ, დარვინიზმი მარქსიზმის საბუნებისმეტყველო საფუძვლად იქცა - ადამიანი, როგორც ცხოველი ხომ მშვენიერი მასალაა პროლეტარული რევოლუციისათვის. მეორე მხრივ, დარვინის მოძღვრება თავისებურად გააგრძელა ფ. ნიცშემ, რომელმაც მაიმუნის მსგავს გარდამავალ ეტაპად თვით ადამიანი მიიჩნია, ეტაპად, რომელიც უნდა დაიძლიოს,

გადაილახოს, რათა მოვიდეს ზეკაცი, არსება, რომლის-
თვისაც ყოველივე ნებადართულია. იგი სიკეთისა და
ბოროტების მიღმა დგას. როგორც ვხედავთ, ძნელი არ არის
ნიცშეს ზეკაცში მსოფლიოს მომავალი მზრძანებლის -
ანტიქრისტეს კონტურები დავლანდოთ.

მართლმადიდებელი ეკლესია ფსევდოშეხედულებების ზღვარზე

ბოლო ხანებში მასმედიის საშუალებით ძალზე
გახშირდა რელიგიურ თემატიკასთან დაკავშირებული
პუბლიკაციები. პრესა, რადიო თუ ტელევიზია საკმაოდ
ფართოდ და ოპერატიულად აშუქებს ჩვენს ქვეყანაში მიმ-
დინარე რელიგიურ პროცესებს. ცხადია, რომ მედიის ამგვარი
ინტერესი მისასალმებელია, მაგრამ ისიც აღსანიშნავია, რომ
ხსენებული პუბლიკაციები ზოგჯერ მცდარი, ზერელე და
არაკეთილმოსურნე შინაარსის მქონენი არიან, რაც ნამდ-
ვილად არ უწყობს ხელს ჩვენი საზოგადოებისთვის რეალური
ვითარების ობიექტურად წარმოჩინების პროცესს. არადა, 70-
წლიანმა ტოტალურმა ათეიზმმა ეკლესიასა და სეკუ-
ლარიზებულ საზოგადოებას შორის საგრძნობი ვაკუუმი
შექმნა, რომლის დაძლევაც მასმედიისა და ეკლესიის
ერთობლივი ძალისხმევით უნდა მოხდეს.

ის ასპექტები, რომელთა მიხედვითაც ხდება ეკლესი-
ისადმი პრეტენზიების წაყენება, ფრიად მრავალგვარია,
თუმცა მაინც შეიძლება რამდენიმე ძირითადი ტენდენციის
გამოყოფა და მათთვის შესაბამისი ახსნა-განმარტების მი-
ცემა. აქვე იმასაც დავძენთ, რომ საქართველოს მართლ-
მადიდებლური ეკლესიის (სმე) პოზიციის კრიტიკა
ხორციელდება როგორც “მარჯვნიდან”, ისე “მარცხნიდან”,
ანუ იქმნება პარადოქსული სიტუაცია. თუ დემოკრატი-

ლიბერალები “ბნელეთის მოციქულებს”, რეტროგრადებსა და უვიცებს გვიწოდებენ, კონსერვატიზმში, ფუნდამენტალიზმსა და იზოლაციონიზმში გვდებენ ბრალს და მოდერნიზაციისკენ მოგვიწოდებენ. სქიზმატი ულტარადიკალები - პირიქით, ლიბერალიზმს, ეკუმენიზმსა და მართლმადიდებლობის ღალატს გვწამებენ.

ერთ-ერთი საკითხი, რომლის შესახებაც ჩვენი ოპონენტები ხშირად ამახვილებენ ყურადღებას, ორიენტაციის საკითხია. იმთავითვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ ორიენტაციის პრობლემა პირველ რიგში საკითხისადმი პოლიტიკურ მიდგომას გულისხმობს და რელიგიური მომენტი ამ შემთხვევაში უნდა გამოირიცხოს, მიუხედავად იმისა, რომ რელიგიის როლი და გავლენა პოლიტიკაზე ხშირად ძალზე დიდია. საქმე ისაა, რომ თავად საკითხი არაა სწორად დასმული. კერძოდ, აქსიომატურადაა მიჩნეული, რომ თითქოს არსებობს ორი, პოლარულად განსხვავებული საორიენტაციო მხარე - ერთი დასავლეთი, პროტესტულკათოლიკური მენტალიტეტითა და წყობით და მეორე - აღმოსავლურ-მართლმადიდებლური, რომელიც ფაქტობრივად რუსულ ორიენტაციასთანაა გაიგივებული. ამგვარი მიდგომა არასწორია, ჯერ ერთი იმიტომ, რომ საქართველოსთვის მართლმადიდებლობის დაცვა და შენარჩუნება გაცილებით ადრე იქცა ბუნებრივ თვისებად, ვიდრე რუსეთი სახელმწიფოდ ჩამოყალიბდებოდა; მეორე - სმე-ს არასოდეს დავიწყებია ის ზიანი, რომელიც მას რუსეთმა მიაყენა ეგზარქოსობის დროს. თვით ბოლშევიკური ტერორის დროსაც ქართული ეკლესიის რბევა ათეისტურთან ერთად ეროვნული ნიშნითაც მიმდინარეობდა; მესამე - საბერძნეთი მართლმადიდებლობის კლასიკური ქვეყანაა, იქ მართლმადიდებლობა სახელმწიფო რელიგიადაა გამოცხადებული. ამავე დროს, ეს ყოველივე მას ხელს არ უშლის იყოს ნატოს, ევროკავშირის და ა.შ. წევრი; მეოთხე - თვით დასავლეთის

და უპირველეს ყოვლისა აშშ-ის წარმოჩინება მონოლითურ პროტესტანტულ სამყაროდ მთლად სწორი არ არის. მართალია, იგი ძირითადად პროტესტანტული მრწამსის მქონე ხალხის მიერაა დაარსებული, მაგრამ იგივე აშშ-ში დღეს მოსახლეობის მნიშვნელოვანი ნაწილი კათოლიკეა, თვით პროტესტანტიზმიც არ არის ერთგვაროვანი და ათეულობით მიმდინარეობასა და სექტას ითვლის და, რაც მთავარია, მასში 6 მილიონზე მეტი მართლმადიდებელი ცხოვრობს. საყურადღებოა, რომ კონსტანტინეპოლის მსოფლიო საპატრიარქოს იურისდიქციაში მყოფი მრევლის ნახევარს აშშ-ის მოქალაქეები შეადგენენ. ამერიკაში ამის გარდა არსებობს თვით ამერიკის ავტოკეფალიური მართლმადიდებელი ეკლესია. აშშ-ში საკუთარი ეპარქიები აქვთ ანტიოქიის, რუმინეთის, სერბეთის, ბულგარეთის, რუსეთის ეკლესიებს. ათასობით მართლმადიდებელი ცხოვრობს დიდ ბრიტანეთში, გერმანიაში, საფრანგეთში, კანადაში, ავსტრალიასა და სხვა განვითარებულ ქვეყნებში.

აღსანიშნავია ისიც, რომ მართლმადიდებლობისათვის სრულიად არ არის უცხო დემოკრატიული საზოგადოების პრინციპები, კერძოდ, ის ფასეულობანი, რომლებიც პატივს მიაგებენ ადამიანის თავისუფლებას, ხელს უწყობენ სამართლებრივი სახელმწიფოს შენებას, აღიარებენ სახელმწიფოსა და კანონის წინაშე ყველა მოქალაქის თანასწორობას. ნუ დაგვავიწყდება, რომ ადამიანთა თანასწორობის იდეა ქრისტიანობის კუთვნილებაა, იგი უცხო იყო როგორც წარმართული მონათმფლობელური საზოგადოებისთვის, ისე აღმოსავლური დესპოტიზმისა და ინდოეთის კასტური სისტემისათვის. როგორც ცალკეულ პიროვნებათა, ისე ცალკეულ ერთა ღვთის წინაშე თანასწორობის ქრისტიანული კონცეფცია შეიძლება გახდეს საფუძველი ჭეშმარიტი კოსმოპოლიტიზმისა, რომელიც ბევრს დასავლეთ ევროპის მიერ XVIII-XIX საუკუნეებში აღმოჩენილ იდეად მიაჩნია.

ნამდვილი კოსმოპოლიტიზმი და ინტერნაციონალიზმი კი სრულებითაც არ გამორიცხავს პატრიოტიზმს - საკუთარი ერის, როგორც ისტორიულ-კულტურული ერთობის სიყვარულსა და მისთვის თავდადებას.

მეორე საკითხი - ტოლერანტიზმის საკითხია. ჩვენ ხშირად გვიკვირებენ, რომ ქრისტიანობა თავისი არსით ტოლერანტული რელიგიაა, რომ ჩვენი წინაპრების ცხოვრება ტოლერანტიზმის კლასიკური მაგალითია და ახლა რა მოგვდის, რატომ გავხდით ასეთი არაშემწყნარებელი? ჩვენი აზრით, ამ შემთხვევაში საქმე გვაქვს თვით ტოლერანტიზმის ცნების არასწორ გაგებასთან. ტოლერანტიზმი გულისხმობს სხვა სარწმუნოების, ეროვნების, ან პოლიტიკური მრწამსის მქონე პიროვნების, ადამიანთა ჯგუფის ან ერისადმი შემწყნარებლურ დამოკიდებულებას, როდესაც არ ხდება მისი რბევა, შევიწროება, ღვთისმსახურების აკრძალვა და ა.შ. ამ მხრივ ქრისტიანობა (და ქართველი ერიც) ჭეშმარიტად ტოლერანტული იყო და არის, ჩვენთან საუკუნების მანძილზე მშვიდობიანად ცხოვრობდნენ სხვა ეროვნების და აღმსარებლობის მქონე ადამიანები (ებრაელები, სომხები, მაჰმადიანები). ეს ყოველივე არ ნიშნავს იმას, რომ ჩვენი წინაპრები, ან თავად ჩვენ, ერთ სიბრტყეზე ვაყენებთ ყველა სარწმუნოებას, თითოეული ჭეშმარიტად თანაბრად მიგვაჩნია, ანუ ვიჩენთ სარწმუნოებრივ ინდიფერენტიზმს, სრულებითაც არა! ჩვენ ვიცით, რომ მართლმადიდებლობის გარეშე ცხოვრება შეუძლებელია. ამიტომ წმინდა მეფე დავით აღმაშენებელი თბილისის მუსლიმანთა უბანში ღორის დაკვლას კრძალავდა, მაგრამ ამავე დროს მისი სურვილით მოწვეულ რუის-ურბნისის კრების მეგლისწერაში მკაფიოდ არის დაფიქსირებული მართლმადიდებლური სარწმუნოებრივი მრწამსი და ერეტიკული სარწმუნოების სრული მიუღებლობა. ამასვე ადასტურებს “გალობანი სინანულისანი”. “გარნა არავე აღვიხუენ ხელნი, არცა დავდე

სასოებაში ჩემი ღმრთისა მიმართ უცხოისა, არცა უცხო-
თესლი რაიმე სარწმუნოებაი საწურთელ ვყავ სულისა გარეშე
მისსა, რომელი მასწავეს ღმრთისმეტყველთა შენთა!”

იმ შემთხვევაში, თუკი უცხო სარწმუნოების მიმდევარი
პიროვნება, ადამიანთა ჯგუფი ან ერი დაუპირისპირდება
მართლმადიდებლობას, გამოავლენს მისდამი აგრესიას და
საკუთარი პოზიციისა თუ მრწამსის დაძალებას დაიწყებს,
ქრისტიანი ვალდებულია დაიცვას საკუთარი სარწმუნოებაც
და მორწმუნე თანამომხმენიც. ამის კლასიკური მაგალითია
ჩვენი ერისა და ეკლესიის ისტორია. დღეს კი რა ხდება?
თუკი რომელიმე მართლმადიდებელმა სასულიერო პირმა,
ან ერისკაცმა ხმა აიმაღლა იმ სულიერი აგრესიის წინა-
აღმდეგ, რომელიც ნიაღვარივით მოედინება ჩვენი ქვეყ-
ნისკენ (სექტები, ათასგვარი ოკულტური სწავლება, უცხო
რელიგიები), მას მაშინვე ფანატიკოსისა და “ბნელეთის
მოციქულის” იარლიყს მიაწებებენ. საგულისხმოა, რომ ამ
შემთხვევაშიც ტერმინ “ფანატიკოსის” პროფანაცია ხდება,
რადგან ფანატიზმი არის სულიერი სიამაყე, ამპარტავნება,
ორიენტირება საკუთარ თავზე და არა უფალზე. ფანატიკოსს
სჯერა არა ჭეშმარიტებისა, არამედ საკუთარი შეხედულებისა.
ფანატიზმი არის სიყვარულის სრული დეფიციტი სხვა
ადამიანთა მიმართ, იგი სხვათა აზრის გაგების და მოსმენის
სურვილის არქონაა. ფანატიზმს არაფერი საერთო არა აქვს
პრინციპულობასთან. პრინციპული ადამიანი მუდამ
მოუთითებს თავისი შეხედულების არსზე, ანუ იმაზე, რომ
მისი სარწმუნოება თავისთავადაა ჭეშმარიტება და არა
იმიტომ, რომ თვით ის პიროვნებაა ამ სარწმუნოების მქონე.
ამდენად, არაკორექტულია ფანატიკოსი უწოდო ადამიანს,
რომელიც საკუთარ სარწმუნოებას იცავს უცხო, აგრესიული
ცრუსწავლებისაგან.

მესამე, რაზეც ღირს ყურადღების შეჩერება, ისაა, რომ
ჩვენში ხშირად მუსირებს აზრი მართლმადიდებელი

ეკლესიის ჩამორჩენილობის შესახებ, რომელიც უნდა ჩაებას თანამედროვე ცხოვრების ფერხულში, როგორც პოლიტიკურ პროცესებში, ისე მეცნიერულ-ტექნიკურ და კულტურულ პროგრესში. ამასთან დაკავშირებით, უნდა აღვნიშნოთ, რომ პოლიტიკური პროცესები თავისი სპეციფიკიდან გამომდინარე ეკლესიასგან დამუკიდებლად ვითარდებიან. ეკლესია კი, თუმცა არაა პოლიტიკური ორგანიზაცია, მაგრამ, რადგანაც მისი მრევლი იმავდროულად სახელმწიფოს მოქალაქეებიც არიან, ისიც შეძლებისდაგვარად ცდილობს გამოეხმაუროს ყველა მნიშვნელოვან საერო მოვლენას და საკუთარი პოზიცია დააფიქსიროს ამა თუ იმ ფაქტის შესახებ. ეკლესია მუდამ საკუთარი ქვეყნის ტკივილითა და სიხარულით ცხოვრობს და ამის დაუნახაობა უსამართლობაა.

რაც შეეხება თანამედროვეობის ფერხულში ჩაბმას, ჩვენი ოპონენტები აქ ალბათ მოდერნიზმს გულისხმობენ, მაგრამ ისინი ვერ ითვალისწინებენ იმ ფაქტს, რომ მართლმადიდებლობა მოდერნიზმსა და ევოლუციონიზმს ვერ ჰგუობს. იგი კონსერვატიული რელიგიაა (ამ სიტყვის საუკეთესო გაგებით), კონსერვატიზმი ტრადიციისადმი ერთგულებას გულისხმობს, იგი ინახავს იმ სულიერ საუნჯეს, რომელიც წყაროც თავად ღმერთია და რომელიც უშუალოდ მოციქულთაგან მემკვიდრეობით მომდინარეობს. მოდერნიზმის უარყოფა ეკლესიის ახირება კი არ არის, არამედ ეს მისი ბუნებრივი, ონტოლოგიური თვისებაა. ეკლესიაში მუდამ მოქმედებდა “იკონომიისა” და “აკრიბიის” კანონები. იკონომია ითვალისწინებს ეკლესიისთვის არაარსებით, არადოგმატურ, უმთავრესად საწესჩვეულებო ხასიათის ცვლილებებს, ისიც გარკვეულ ფარგლებში (უწინ მაგიის მიმდევარს 12-წლიანი უზიარებლობით სჯიდნენ, დღევანდელი პირობების გათვალისწინებით ეს ვადა ბევრად შემცირდა), რაც შეეხება არსებით, დოგმატური ხასიათის ცვლილებებს, ამგვარი რამ მართლმადიდებლობაში

გამორიცხულია. აქ უპირობოდ მოქმედებს აკრიბიის კანონი, რომელიც გულსიხმობს, რომ დოგმატი ესაა ვერბალურ დონეზე (სიტყვიერად) გამოთქმული ღმრთივგანცხადებული მარადიული და უცვლელი ჭეშმარიტება, რომლის შეცვლაც სარწმუნოების ღალატს ნიშნავს.

მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მხარის სწორებისკენ მოწოდებას ეკლესია არ საჭიროებს, რადგან ეკლესია სხვაზე ნაკლებ როდი აფასებს ცოდნასა და განათლებას. სწორედ ქრისტიანული მონასტრები წარმოადგენდა განათლებისა და მეცნიერების კერებს. ქრისტიანულ წიაღში მოხდა მთელი ევროპული მეცნიერების გენეზისი. ყველა კულტურულ ევროპულ ერს, რომელსაც კი ეროვნული ლიტერატურა გააჩნია, იგი ბიბლიის თარგმნით დაუწყია, როცა მეცნიერებას რელიგიას უპირისპირებენ, ავიწყდებათ ფრენსის ბეკონის შეგონება: “მცირე ცოდნა გვაშორებს ღმერთს, ხოლო ღრმა შემეცნება კი გვაახლოვებს”. ასე დაემართა XIX საუკუნის მეცნიერებას. მან საკუთარი წარმატებით თავბრუდახვეულმა რელიგიის იგნორირება დაიწყო, მაგრამ XX საუკუნეში საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა სწრაფვა-განვითარებამ ვითარება მკვეთრად შეცვალა და რელიგიური ელფერი შესძინა ჩვენს შეხედულებას სამყაროზე. ამიტომ შემთხვევითი არაა, რომ ამ პერიოდის ყველა დიდი ფიზიკოსი (ნილს ბორი, ალბერტ აინშტაინი, მაქს პლანკი, პოლ დირაკი, ვერნერ ჰაიზენბერგი და სხვები) თავს რელიგიურ ადამიანებად მიიჩნევდნენ და უზენაესის არსებობას აღიარებდნენ. საერთოდ, მეცნიერებისა და რელიგიის დაპირისპირება თუ შედარება უადგილოა, რადგან მეცნიერების საგანი მატერიალური სინამდვილეა, რელიგიისა - სულიერი სამყარო; მეცნიერების მეთოდი დაკვირვება და ექსპერიმენტი, ხოლო რელიგიისა - ლოცვა და მჭვრეტელობა; მეცნიერების მიზანია შეიმეცნოს მატერიალური სამყარო, რელიგიისა - მარადიული ცხოვრება და

ღმერთთან ურთიერთობა. ასე რომ, რელიგიისა და მეცნიერების ხელოვნური გაერთიანება თუ შედარება არ შეიძლება, რადგან სავსებით განსხვავებულია მათი საგანიც, მეთოდიცა და მიზანიც. ამის გარდა, მეცნიერება ევოლუციურებადი სფეროა და ის, რასაც დღეს ჭეშმარიტების პრეტენზია აქვს, ხვალ შეიძლება ჰიპოთეზათა სასაფლაოზე აღმოჩნდეს.

როგორ დავიცვათ ბავშვები მავნე ზეგავლენებისგან?

სულიერი ფასეულობების შემდეგ ყოველი ნორმალური ადამიანის იერარქიულ სისტემაში ბუნებრივად ზის შვილებთან დაკავშირებული ყველა საკითხი, განსაკუთრებით ჯანმრთელობა. მშობლების უმთავრეს მოვალეობას და პასუხისმგებლობას არა მარტო შვილებზე ჩაცმა-დახურვით და ჭამა-სმით შემოიფარგლება, არამედ სულიერ ფასეულობებთან ერთად მათ ფიზიკურ ჯანმრთელობაზე ზრუნვა. სულიერი საუნჯის შევსება აუცილებელია, რადგან ადამიანი ორივეს ერთად მოიცავს – სულიერსაც და ხორციელსაც. ხოლო თემა ფსიქიკური აშლილობა კი პირდაპირ მიუთითებს სულიერი საზრდოს ნაკლებობაზე ოჯახში, სადაც ბავშვები იზრდებიან. ეს დიდი ნაკლი კი, როგორც წესი, მშობლების ბრალია, რომელსაც ისინი, ხშირ შემთხვევაში, ვერ აცნობიერებენ. ამას ემატება გარემო პირობებიც და საშინელი შედეგებით ვიღებთ დეგრადირებულ თაობას.

ნებისმიერ ქვეყანას, რომელიც იმყოფება გარდამავალ პერიოდში, თან ერთვის მძიმე ეკონომიკური, პოლიტიკური და სოციალური კრიზისი. ერთ-ერთი ყველაზე მძიმე ტვირთი ქვეყნის მომავალ თაობას აწევს, ანუ ბავშვებსა და მოზარდებს.

ამ პერიოდისათვის, ჯერ კიდევ მოუმწიფებელი, ბოლომდე ჩამოუყალიბებული ბავშვის ფსიქიკა ადვილად ემორჩილება ნებისმიერ ზეწოლას. უარყოფითი ზემოქმედების მიმართ საზოგადოების ყურადღება კი, როგორც წესი, მოდუნებულია.

დროთა განმავლობაში ასეთი ვითარების ამოძირკვა უფრო და უფრო ძნელი ხდება, ვინაიდან საზოგადოება ეჩვევა ვითომ თანამედროვე ახალგაზრდობას და შემდგომში ღებულობს მას, როგორც ნორმას. საუბედუროდ, ასეთი მოზარდის ნიღბის ქვეშ არის დამალული ძლიერი, აგრესიული ფონი, მტრული განწყობა ირგვლივ მყოფთა მიმართ, დაუნდობლობა, ნარკომანია, ტოქსიკომანია, პროსტიტუცია და საზოგადოებისათვის მიუღებელი სხვა გამოვლინებები.

ერთ-ერთი უპირველესი ფარი ბავშვის ფსიქიკის დაცვისა არის მისი ოჯახი. ქვეყნის გარდამავალი პერიოდი იწვევს სახეცვლილებას ამ ფარისა და მას აქვს მხოლოდ მატერიალური დაცვის ფენომენი. ის კარგავს ემოციურ დატვირთვას და ბავშვი ან მოზარდი რჩება საზოგადოების წინაშე ყველანაირი დაცვითი იარაღის გარეშე. იმისათვის კი, რომ გადაირჩინოს თავისი ფსიქიკა, ის უნდა შეიარაღდეს საზოგადოებისთვის მისაღები იარაღით, ანუ აგრესიით, მტრობით, დაუნდობლობით.

დროთა განმავლობაში ასეთი ბავშვები ხდებიან ლიდერები თავიანთ წრეში. მათ ბაძავენ უფრო სუსტნი, ცდილობენ იყვნენ მათ გვერდით, რათა დაიცვან თავი. სიანტერესოა ის ფაქტი, რომ ყოველ ავტორიტეტს დროთა განმავლობაში ვეჩვევით. იმისათვის, რომ ყოველთვის გაგრძელდეს ლიდერული პოზიცია, საჭიროა პერიოდულად რაიმე ახალის შემოტანა ე.წ. მოდურის, საინტერესოს. საინტერესო კი შესაძლოა მივიღოთ განათლების საშუალებით, რასაც შრომა ესაჭიროება და არის ძნელი. ან ავიღოთ

გამზადებული მასალა, რომელშიც აღინიშნება, რასაკვირველია, აგრესიის, მტრობის, გარყვნილების ელემენტები. მათი ათვისება ბევრად ადვილია და გონების შეწუხებას არ მოითხოვს.

უარყოფითი ლიდერისათვის გამზადებულ აგრესიულ, ეროტიკულ და სხვა უარყოფით მასალას კი თვით საზოგადოება აწვდის სხვადასხვა წყაროებიდან. ასეთ წყაროებს წარმოადგენს ხოლმე სხვადასხვა არაპროფესიული საინფორმაციო წყაროები და სათამაშოები (დატვირთული აგრესიით, დაუნდობლობით, ეროტიკული ელემენტებით და ა.შ.).

აქვე შესაძლოა მოვიყვანოთ ყველაზე მარტივი ყოველდღიური მაგალითი სხვადასხვა ასაკის ბავშვებისათვის: სკოლამდელი ასაკის ბავშვები ამჟამად თამაშობენ ისეთ თამაშს, სადაც საჭიროა მოატეხო ხელი, ფეხი, თავი, დაასახიჩრო, მიაყენო ტკივილი და ა.შ. უფრო დიდი ასაკისათვის საუბრის თემა და თამაშის სპეციფიკა მიმართულია აზარტულობისკენ (ცუდი გაგებით). გარდატეხის ასაკის მოზარდები კი ცდილობენ თავის სხეულზე დაიხატონ სვირინგები და ის აუცილებლად უნდა ჩანდეს. აგრეთვე, ისახიჩრებენ სხეულს (განსაკუთრებით ხელებს). რათა აჩვენონ სხვას, რომ ტკივილზე უფრო ძლიერები არიან. თვითდამკვიდრების ეს მეთოდი საკმაოდ პოპულარულია. მან შეიძლება მოზარდი დაღუპვამდე მიიყვანოს. საზოგადოების ვალია, მიმართოს საკუთარ თავს, რომ გაერკვეს სად იქნა დაშვებული შეცდომა, როდის დაიკარგა პატივისცემა უფროსი თაობის და, განსაკუთრებით, დედისა და მამის მიმართ. რის გამოსწორებაა შესაძლებელი ფინანსების გარეშე? რა არის ამისათვის საჭირო?

ჩვენი აზრით, საზოგადოების ნაწილი ვერ გრძნობს, ვერ ხედავს ამ საშიშროებას, ან არ სცალია დაფიქრდეს ამ პრობლემაზე. რასაკვირველია, ეს გამოსავალი არ არის. იმედია, დროთა განმავლობაში დაიხვეწება ისეთი

საკითხები, როგორიცაა პრესის, ტელევიზიის, ლიტერატურის ასაკისამებრ ხელმისაწვდომობა. გააქტიურდება ინტელექტუალური, სპორტული და სხვა ინტერესები, დაიხვეწება ტელე- და რადიომაუწყებლობა, მათი ლექსიკონი შეიცვლება ტერმინოლოგიის მხრივაც. რაც უფრო მალე დაიწყება ამ პრობლემის გამოაშკარავება და საზოგადოების გათვითცნობიერება ამ საკითხში, მით უფრო მალე მიიღწევა დადებითი შედეგი. ამ საკითხის მოგვარებაში განსაკუთრებული როლი, პირველ რიგში, ენიჭება პრესას, ტელევიზიას, რადიოს, სარეკლამო საშუალებებს.

მოზარდის ფსიქიკა იმდენად ლაბილურია, რომ ნევროზულ მდგომარეობაში იგი ღებულობს ხასიათობრივ თავისებურებას, რომლის შეცვლა საკამოდ ძნელი და ხშირად უშედეგოცაა. ასეთი პიროვნებები არ მიეკუთვნებიან ფსიქიკური აშლილობის რეგისტრს, მაგრამ მათი ხასიათი ხელისშემშლელი ფაქტორია საზოგადოებაში ნორმალური ცხოვრებისათვის.

ეს ყველაფერი კი იწყება ოჯახური გარემოდან. მშობლებო, უფრო მეტი დრო დაუთმეთ თქვენს შვილებს, საქმით დაამტკიცეთ თქვენი სიყვარული, რათა მოუფრთხილდეთ თქვენთვის ამქვეყანაზე ყველაზე ძვირფას საუნჯეს და თუ ამ საუნჯეს განამრავლებთ სათნოებებით, მაშინ მშობლის მისია შესრულებულია და ეს კი ნიშნავს, რომ ცათა შინაც დაგროვილი გექნებათ საუნჯე და უფალში იცხოვრებთ მარადიულად და თქვენი ცხოვრების მთავარი მისიაც შესრულებული იქნება.

როდესაც მაცხოვარი იცდებოდა ეშმაკის მიერ ნათლისღების შემდეგ, მაშინ იგი ადამიანური ბუნებით დაძლია და მოიგერია და ამით ყველა ჩვენგანს მისცა მაგალითი იმისა, რომ ადამიანს ძალუძს ბოროტის ცდუნებების საკუთარი ძალებით დაძლევა, მაგრამ ის რაც მაცხოვარს ეშმაკმა მესამე ცდუნებით შესთავაზა, იგი კაცობრიობისთვის დღესაც აქტუალურია და არათუ აქტუალური, სასურველიც და სანატრელიც კია (ვგულისხმობ ცდუნებას). იესო ქრისტეს ბოროტმა მთელი ამ ქვეყნიური სიკეთენი და ძალაუფლება შესთავაზა თაყვანისცემის სანაცვლოდ ანუ შესთავაზა ძალაუფლება სხვაზე საბატონებლად, ჭეშმარიტად, მთავრობისმოყვარეობის საცთური შემოვიდა სამყაროში და მას ბევრი მიმდევარი და თაყვანისმცემელიც ჰყავს ჩვენს დროში. შეიძლება გადაჭრით ითქვას, რომ ეს არის ყველაზე ძლიერი ვნება ადამიანისა, არაჯანსაღი ვნება, სურვილი იმისა, რომ ბატონობდე სხვებზე. თანამედროვე ფსიქოლოგების დაკვირვებაც ამას ადასტურებს. მათი გამოკვლევებით დასტურდება, რომ ყველაზე დიდი სიამოვნება, რაცკი შეიძლება განიცადოს ადამიანმა, სექსუალურ თუ ნარკოტიკულ ტკბობაზე მეტი, ეს არის ძალაუფლებით ტკბობა, აქედან გამომდინარე გასაკვირი სულაც არ არის ადამიანთა უმრავლესობა როგორ ელტვის ამ ვნებას და მნიშვნელობა არა აქვს ის ათასებზე ბატონობს თუ ერთი ადამიანის უფროსია. თავისთავად, ამგვარი მანკიერი დამოკიდებულება გარესამყაროსთან და შემოქმედის მიმართ მრავალ გაუკუღმართებას წარმოშობს და მათ შორის ცენტრალური ადგილი უჭირავს თავის მართლებას, სხვაზე გადაბრალებას, პასუხისმგებლობის თავიდან არიდებას. ეს კი იწვევს რელიგიურ საკითხებში მუდამ თავის დაძვრენის პოზიციების ძებნას - ამაზე მოწმობს კაცობრიობის ისტორია,

ბედისწერა, განგებულება თანაც წინასწარი, ბედის ვარსკვლავი (განსაკუთრებით ამა თუ იმ ძალაუფლების მქონე ადამიანისა) და ა.შ. შემოდის დამახინჯებული ადამიანის რელიგიურ ცნობიერებაში. ამით ადამიანი ნებისმიერ საქციელს ამართლებს, ძალაუფლების გადაჭარბება, ბოროტად გამოყენება და სხვა, მაგრამ როგორც წმინდა პავლე მოციქული გვეუბნება “თავს ნუ მოიტყუებთ” ამგვარი მდგომარეობით სასუფეველს ვერ იხილავთ.

ნების თავისუფლების საკითხი ღვთისმეტყველების ერთ-ერთი უძირითადესი საკითხია. ადამიანის, როგორც თავისუფალი ნების მქონე არსების შესახებ სწავლებას, ცენტრალური ადგილი უჭირავს ქრისტიანულ ანთროპოლოგიაში. ამიტომაც შემთხვევითი არ არის ის ფაქტი, რომ სწორედ თავისუფლების პრობლემის გადაჭრისას განსაკუთრებით მკვეთრად წარმოჩნდება ხოლმე ის განსხვავება, რომელიც ქრისტიანობასა და დაპირისპირებულ რელიგიებსა და ფილოსოფიურ სისტემებს შორის არსებობს. რაოდენ ყოვლისმომცველობის პრეტენზიაც არ უნდა ჰქონდეთ ამ უკანასკნელთ, ადამიანის პრობლემა მათთვის მაინც უმთავრესია და ისინიც იძულებულნი არიან როგორმე გადაჭრან ეს პრობლემა.

მიუხედავად ადამიანის თავისუფლების შესახებ არსებულ შეხედულებათა ნაირგვარობისა, მაინც შეიძლება გამოიყოს ის უმთავრესი ნიშნები, რაც ყველა მათგანს მეტნაკლებად ახასიათებს. ეს ნიშნებია: ფატალიზმი, ვოლუნტარიზმი და დეტერმინიზმი.

ფატალიზმი თავისი კლასიკური სახით ანტიკურ სამყაროში ჩამოყალიბდა. ბერძნულ-რომაული პანთეონის ყველა ღვთაება, თვით ზევსის ჩათვლით, უპირობოდ ემორჩილება ბედისწერას. ამ შემთხვევაში ადამიანის თავისუფლებაზე ლაპარაკიც ზედმეტია. მისი მოქმედება მკაცრადაა შემოსაზღვრული ბრმა ბედისწერის მიერ და

ადამიანს ამ საზღვრებს გარეთ გასვლა არ ძალუძს. ამგვარი ფატალისტური დეტერმინიზმი მთლიანად აუქმებს ადამიანს, როგორც ზნეობრივ არსებას და უხსნის პასუხისმგებლობას ჩადენილ საქციელზე. ადამიანი თუ მკვლელობას ჩადის, ეს ცოდვა კი არაა, არამედ ბედისწერის მიერ წინასწარგანზრახულის აღსრულება. ასევე კეთილი საქმე მას სათნოებად კი არ შეერაცხება, არამედ ისიც აუცილებლობის გამოვლინებად ითვლება. ამგვარ მიდგომას კი სიკეთისა და ბოროტების განუსხვავებლობამდე, მათ შორის ტოლობის ნიშნის დასმამდე მივყავართ.

მსგავსი ფატალიზმი ახასიათებს ბევრ ოკულტურ სწავლებას, მათ შორისაა ასტროლოგიაც, რომელიც დღეს ჩვენში ძალზე პოპულარულია, მაგრამ იქ ბრმა ბედისწერის ბატონობა ადამიანის ბედზე ციურ სხეულთა (ზოდიაქოს ნიშნების) მოქმედებით არის შეცვლილი. რაც შეეხება აღმოსავლურ (ჩინურ და ინდურ) რელიგიებს, მათი საერთო ნიშნები პანთეიზმი და იმპერსონალიზმია, რაც არა მხოლოდ პიროვნული ღმერთის ცნებას აუქმებს, არამედ თვით ადამიანშიც მისი ბუნების და პიროვნების იგივეობასაც ამტკიცებს. ამ შემთხვევაში ადამიანის მოქმედება ერთმნიშვნელოვნადაა განპირობებული მისივე ბუნებით. იგი საკუთარი თავის წინაშეც კი არაა თავისუფალი. გარდა ამისა, ინდუიზმსა და ბუდიზმში კარმის კანონი ბატონობს, რომლის მიხედვითაც ადამიანის ცხოვრებას მისი უწინდელი ცხოვრების წესი განსაზღვრავს.

სხვაგვარადაა საქმე ისლამში, როგორც მონოთეისტურ რელიგიაში, მაგრამ საბოლოოდ ადამიანის თავისუფლების საკითხი იქაც გადაუჭრელი რჩება. მუსლიმანური თეოლოგიის საყრდენს ვოლუნტარიზმი და ფატალიზმი წარმოადგენს. მასში ღმერთი მოიაზრება, როგორც სამყაროს შემოქმედი, მარადიული სული. ამასთან, იგი უპიროვნო არსია (ზოგიერთ მკვლევარს ეს გნოსტიციზმის გავლენად

მიაჩნია). ალაჰის, როგორც უპიროვნო ღვთაებრივი არსის, განმარტება სულ უფრო პოპულარული ხდება თანამედროვე მუსლიმან ღვთისმეტყველთა შორის. მუსლიმანურ მონოთეიზმთან მჭიდროდაა დაკავშირებული ალაჰისადმი აბსოლუტური მორჩილების იდეა, რომელიც ყოვლისმომცველ ხასიათს ატარებს. ღვთის მიერ დადგენილი წესრიგისადმი უსიტყვო მორჩილების მოთხოვნა აიხსნა წინასწარგანზრახულობის შესახებ მოძღვრებაში. საერთოდ უნდა ითქვას, რომ ღვთისა და ადამიანის ნებათა ურთიერთმიმართება ყურანში მკაფიოდ არაა ჩამოყალიბებული, რის გამოც მასში როგორც აბსოლუტური წინასწარგანზრახულობის, ისე ადამიანის თავისუფლების მომხრენი თავიანთი თვალსზრისის დადასტურებას პოულობენ. პირველ მათგანს აღიარებს ისლამის ოფიციალური თეოლოგიური დოქტრინა - ქალამი, რომლის მიხედვით ყველაფერი, რაც სამყაროში ხდება, წინასწარაა განსაზღვრული და აუცილებლობის ძალით ხდება, შემთხვევითობა და თავისუფლება გამორიცხულია. ამდენად ადამიანის ყოველი საქმე, კეთილიცა და ბოროტიც, წინასწარ არის განსაზღვრული. ადამიანს არ შეუძლია ჩაიდინოს ან არ ჩაიდინოს სიკეთე თუ ბოროტება. ღვთის ნება აბსოლუტურად თვითნებურია. ყველაფერი, რასაც ის ჩადის, სამართლიანია, იგი ქმნის ადამიანში სიკეთესაც და ბოროტებასაც. მართალია, ადამიანს არ ძალუძს წინ აღუდგეს ბოროტებას, მაგრამ ღმერთს შეუძლია ბოროტების ქმნისთვის დასაჯოს იგი ისე, რომ თავად ბოროტება არ ჩაიდინოს.

აქვე ისიც უნდა აღვნიშნოთ, რომ ისლამში არსებობდა განსხვავებული აზრიც მუთაზილიტების მოძღვრების სახით. ისინი ცდილობდნენ, შეერბილებინათ ზემოაღნიშნული სწავლება და უარყოფდნენ იმას, რომ ღმერთი ბრმა თვითნებობით განაგებს სამყაროს, თუმცა ღვთაებრივი

წინასწარგანჩინების უნივერსალობას მუთაზილიტებიც აღიარებდნენ.

წინასწარგანზრახულობის, წინასწარგანჩინების იდეა განსაკუთრებით პროტესტანტიზმისთვისაა დამახასიათებელი, რომელშიც ღვთის განგებულებისა და ადამიანის თავისუფლების შესახებ სწავლება ყველაზე გაუკუღმართებული ფორმით აისახა. პროტესტანტიზმის მიხედვით, პირველქმნილი ცოდვა, სნეულება, კაცისა და სამყაროს დაცემა კი არ არის, რამედ მათი ქაოსში დანთქმაა. აქედან გამომდინარე შეიძლება დავასკვნათ, რომ ადამიანი უძლურია გამართლებისათვის რაიმე იღონოს, მას მხოლოდ რწმენა დარჩენია, რწმენა იმისა, რომ ქრისტემ ყველა ადამიანის ნაცვლად “დააკმაყოფილა” ღვთის სამართალი. აქედან პროტესტანტიზმი ლოგიკურად მიდის იმ დასკვნამდე, რომ კეთილი საქმეები სულაც არაა აუცილებელი ცხოვრებისთვის, რაც თავისთავად ყოველგვარი ცოდვის დაშვებასა და სიკეთესა და ბოროტებას შორის ზღვარის წაშლას ნიშნავს. მეტი თვალსაჩინოებისთვის მოვიყვანოთ მარტინ ლუთერის სიტყვები. იგი თავის მეგობარს, მელანქტონს წერდა: “იყავ ცოდვილი, თამამად სცოდე, მისგან (ღმერთისგან) ჩვენ ვერ განგვაშორებს ვერავითარი ცოდვა, თუნდაც დღეში ათასი სიძვა და მკვლელობა ჩავიდინოთ”, “არ არსებობს სხვა რამ ცოდვა, გარდა ურწმუნოებისა”. ამ დებულებათა ანტიქრისტიანული ხასიოთი აშკარა ხდება, როცა მათ წმინდა წერილის სიტყვებს ვადარებთ: “ვითარცა ხორცნი თვინიერ სულისა მკუდარ არიან, აგრეთვე საურწმუნოებაში თვინიერ საქმეთა მკუდარ არს” (იაკ. 2.26). მ. ლუთერის (1483-1531წ.წ.) მიერ დაწყებული ამგვარი ტენდენცია უკიდურესობამდე მიიყვანეს რეფორმაციის სხვა ბელადებმა - ულრიხ ცვინგლიმ (1484-1531წ.წ.) და ჟან კალვინმა (1509-1564წ.წ.) ამ უკანასკნელს მიაჩნდა, რომ ცოდვით დაცემის შემდეგ

ადამიანმა თავისუფალი ნება დაკარგა და იგი ბოროტებას ჩადის არა თავისუფლებიდან, არამედ აუცილებლობიდან გამომდინარე, რომ ყველა ჩვენი საქმე, თუნდაც გარეგნულად კეთილი, შინაგანად მაინც ბოროტებაა. ასე რომ, ადამიანს ბუნებით მხოლოდ ბოროტების ქმნა ძალუძს, სიკეთე - მადლის საქმეა. ამგვარად, კალვინი უპირობო წინასწარგანზრახულობის აღიარებამდე მივიდა, რომლის მიხედვითაც, ღმერთმა წინასწარ განსაზღვრა ზოგიერთი ადამიანის ცხოვნება, ზოგის წარწყმედა, მიუხედავად მათი სულიერი მდგომარეობისა და ცხოვრების წესისა, მაშინ როდესაც მართლმადიდებლებს გვწამს ღმერთი, "რომელსა ყოველთა კაცთაი ჰნებავს ცხოვნებაი და მეცნიერებასა ჭეშმარიტებისასა მოსლვაი" (I ტიმ. 2.4). კალვინი უარყოფს ადამიანის თავისუფლებას და იმის მტკიცებამდე მიდის, რომ ბოროტება ამქვეყნად ღვთის ნებით ხდება.

როგორც ვხედავთ, ადამიანის თავისუფლების უარყოფელი ყველა სწავლება მისი ნების დეტერმინაციულობას, ანუ გარეშე პირობებით განპირობებულობას აღიარებს, სხვაობა მხოლოდ ისაა, თუ ამ პირობებად რა მოიაზრება: ციური სხეულები, ირაციონალური ფაქტუმი, ღმრთის აბსოლუტური წინასწარგანჩინება, სოციალური გარემო, თუ თვით ადამიანის ბუნება. ყველა შემთხვევაში ადამიანის მოქმედება განპირობებულია არა თავისუფალი ნებით, არამედ მკაცრი აუცილებლობით. სხვათა შორის, მარქსიზმი თავისუფლებას განსაზღვრავს, როგორც გაცნობიერებულ აუცილებლობას. ამ ტერმინის აბსურდულობა აშკარაა, რადგან სადაც გაცნობიერებული აუცილებლობაა, იქ თავისუფლებისათვის ადგილი აღარ რჩება. გარდა ამისა, აუცილებლობის გასაცნობიერებლად ადამიანი ინტელექტუალური განვითარების გარკვეულ საფეხურზე უნდა იდგეს. ამდენად, თავისუფალი შეიძლება იყოს მხოლოდ ის, ვინც აუცილებლობას აცნობიერებს, ანუ ჩვენი ნების

განმაპირობებელი ფაქტორების გაცნობიერება გარკვეულ ფილოსოფიურ აზროვნებას მოითხოვს. ამის შესაბამისად, თავისუფლების ცნება რაღაც ელიტარულ თვისებებს იძენს, მაშინ როდესაც ქრისტიანი თავისუფლებას საკუთარი შინაგანი ცხოვრების ფაქტად აღიქვამს. ქრისტიანული ანთროპოლოგია ეფუძნება იმ უმთავრეს თეზისს, რომლის მიხედვითაც ადამიანი, ისევე როგორც ღმერთი, პიროვნული არსებაა და არა ბრმა ბუნება. ამაშია მისი, როგორც “ღვთის ხატის” არსი. ღვთის ხატი კი არ შეიძლება “ნატურალიზებული” ანუ ადამიანური არსების მხოლოდ ერთ რაიმე ატრიბუტად ქცეული იყოს. ღვთის ხატად ყოფნა, პირველ რიგში პიროვნულ არსებად ყოფნას, თავისუფალ და საკუთარ ქმედებაზე პასუხისმგებელ ზნეობრივ არსებად ყოფნას ნიშნავს. ასეთი შექმნა იგი ღმერთმა, რადგან სურდა მოეხმო ის უდიდეს ჯილდოსთან - განღმრთობასთან, რათა ადამიანს შესაძლებლობა ჰქონოდა, მაღლით ქცეულიყო იმად, რაც თავად ღმერთია თავისი ბუნებით, არსით, მაგრამ ეს ძახილი, მოხმობა თავისუფალ პასუხს მოითხოვს. მას სურს რომ ადამიანის სწრაფვა უფლისკენ სიყვარულით იყოს განმსჭვალული, რადგან უსიყვარულოდ ღვთისა და კაცის ერთობა მექანიკური იქნებოდა. სიყვარული კი თავისუფლებას, არჩევანის ან უარის საშუალებას გულისხმობს. ღვთის მოყვარულად რომ ვიქცეთ, საჭიროა საპირისპირო შესაძლებლობის დაშვება, უნდა არსებობდეს ღვთის წინააღმდეგ ჯანყის, ამბოხის, მისდამი ურჩობის შესაძლებლობაც. პიროვნულ არსებას ძალუმს უყვარდეს ვინმე თავის საკუთარ ბუნებაზე, საკუთარ სიცოცხლეზე მეტად, ასე რომ პიროვნება, ანუ ღვთის ხატი ადამიანში, ადამიანის თავისუფლებაა საკუთარ ბუნებასთან მიმართებაში. წმინდა გრიგოლ ნოსელი გვასწავლის, რომ პიროვნება აუცილებლობის კანონებისაგან გათავისუფლება და ბუნების ბატონობისგან თავის დაღწევა, საკუთარი თავის

თავისუფალი თვითგამორკვევის შესაძლებლობაა. ადამიანი უმეტეს შემთხვევაში ბუნებრივი იმპულსების მიხედვით მოქმედებს. იგი, როგორც სულიერ-სხეულებრივი არსება, განპირობებულია საკუთარი ტემპერამენტით, ხასიათით, მემკვიდრეობით, კოსმოსური და სოციალურ-ფსიქიკური გარემოთი, მაგრამ მისი ჭეშმარიტი არსი, მისი პიროვნება ყოველგვარი განპირობებულობის, ყოველგვარი დეტერმინიზმის მიღმა იმყოფება. მისი ღირსება საკუთარი ბუნებისგან გათავისუფლებაა.

თავისუფლების მიზანი, როგორც წმინდა გრიგოლ ღვთისმეტყველი ამბობს, იმაში მდგომარეობს, რომ სიკეთე სინამდვილეში ეკუთვნის იმას, ვინც მას ირჩევს. უფალს არ სურს, დარჩეს მის მიერ ქმნილი სიკეთის მესაკუთრედ. მას ნებავეს, ადამიანმა შეგნებულად მიიღოს საკუთარი ბუნება და თავისუფლად ფლობდეს მას ვითარცა სიკეთეს.

პიროვნული არსების შექმნით ღვთაებრივი ყოვლის-შემძლეობა ერთგვარ “რისკზე” მიდის, რადგან თავისუფალ არსებას ღვთის საწინააღმდეგო გადაწყვეტილების მიღებაც შეუძლია. ამგვარი “რისკი” პარადოქსული სახით ვლინდება ღვთის ყოვლისშემძლეობაში. ღმერთი დებს ადამიანში როგორც სიყვარულის, ისე უარყოფის უნარსაც. ამით ღმერთი უშვებს თავისი უმაღლესი ქმნილების დღუპვის “რისკს” სწორედ იმიტომ, რომ იგი სრულყოფილი არსება გახდეს. ამგვარი პარადოქსი აუცილებელია: ადამიანს შეუძლია დაეცეს, მაგრამ ამ დაცემის უნარის გარეშე არც მისი სიდიადე არსებობს. ამიტომ, როგორც მამები ამბობენ, ადამიანმა გამოცდა უნდა გაიაროს, რათა შეიმეცნოს საკუთარი თავისუფლება და მოიხვეჭოს ის თავისუფალი სიყვარული, რომელსაც ელის მისგან ღმერთი. წმინდა ბასილი დიდი წერს: “ღმერთმა ადამიანი შექმნა არსებად, რომელსაც ნაბრძანები აქვს გახდეს ღმერთი”. ადამიანი მხოლოდ ღვთის ნებით შეიქმნა, მაგრამ ამ ერთი ნებით მისი

განმდრთობა არ ხდება, ამისთვის საჭიროა ადამიანის ნებაც, ანუ ერთი ნებით ხდება ღვთის “ხატის” შექმნა, ხოლო ორი ნებაა საჭირო იმისათვის, რომ ღვთის “ხატი” ღვთის “მსგავსად” იქცეს. ადამიანის მიმართ ღვთის სიყვარული იმდენად დიდია, რომ რაიმე იძულება და ძალდატანება ადამიანურ ნებაზე გამორიცხულია, რადგან სიყვარული პატივისცემის გარეშე არ არსებობს. ღვთიური ნება მუდამ “ნებდება”, უთმობს ადამიანური ნების გადახრებს, დაბნეულობას, თვით ამბოხსაც კი, რათა იგი თავისუფალ თანხმობამდე მიიყვანოს. ადამიანის ცხოვნება და განმდრთობა სინერგიზმით, ანუ ადამიანურ და ღვთაებრივ ნებათა თანხმობით და თანამოქმედებით მიიღწევა, რადგან ღმერთს ყველა ადამიანის ცხოვნება ნებავს. გადამწყვეტი სიტყვა ამ დროს ადამიანს, როგორც თავისუფალი ნების მქონე არსებას ეკუთვნის. თავისუფლების ამგვარი გაგება კი პრინციპულად განსხვავდება როგორც ანტიკური ფატალიზმის, ისლამური ვოლუნტარიზმისა და პროტესტანტული წინასწარგანჩინებულობისგან, ისე აღმოსავლური (და არა მარტო აღმოსავლური) პანთეისტური დეტერმინიზმისგან, რომელიც ადამიანის არსებას მისსავე ბუნებას უიგივებს და ის ნებას მთლიანად ვიტალური ან სოციალური პირობებით განპირობებულად მიიჩნევს. ამიტომ, ვაღიარებთ რა ადამიანს, როგორც პიროვნებას და თავისუფალი ნების მქონე არსებას, ჩვენ აუცილებლად ქრისტიანული ტიპის პერსონალისტური მონიზმის პოზიციაზე უნდა ვიდგეთ. სხვა შემთხვევაში ადამიანი გაითქვიფება უპიროვნობის, ფატალიზმისა და აუცილებლობის სამყაროში, სადაც თავისუფლების, სიკეთისა და ბოროტების ცნებებისთვის ადგილი არ არსებობს. ან იქნებ აწყობს ადამიანს ამგვარი თავის მოტყუება? ამ არჩევანშიც ადამიანი თავისუფალია, მაგრამ წმინდა პავლე მოციუქლის სიტყვებისა არ იყოს, “თავს ნუ მოიტყუებთ, ვერც მრუშნი, ვერც მკვლელნი და ა.შ. (ანუ

არასწორი არჩევანის გამკეთებელნი) ვერ შევლენ
სასუფეველში!”

რამდენად გამართლებული იყო ქრისტიანულად
დამნაშავეთა სიკვდილით დასჯა?

ადამიანთა მოდგმის უმრავლესობა ისე ცხოვრობს, ისე
ფლანგავს თავის ცხოვრებას, ისე ფუჭად წარმართავს ღვთივ
ბოძებულ უნარებს ამა სოფელში, რომ არც კი ფიქრობს. აქეთ
ღმერთთანაც კი აქვს პრეტენზიები და საკუთარი ცხოვრების,
საკუთარი ცდომილებების მუდამ გამართლებაშია, “კაცი არ
მომიკლავს” და სხვა რა შემიცოდავს”, “ღმერთო, რა შეგცოდნე
ამისთანა...”, “ეს მეკუთვნოდა ახლა მე, ღმერთო...” მუდამ
ამგვარი აზროვნებით და ტერმინოლოგიით წარიმართება
კაცობრიობის ავად სახსენებელი ცხოვრება. არადა კაცსაც
კლავენ და უარესსაც სჩადიან. სცოდავენ ბევრს და ის
სასჯელიც რომ მიიღონ, რაც მათ ეკუთვნის, მათი ნაცარიც კი
აღარ დარჩებოდა დედამიწაზე. მაგრამ ღმერთის მოწყალებას
საზღვარი არა აქვს, ისევე როგორც ადამიანთა უმადურობას.
მუდამ ისმის თავის მართლება და ძახილი: “როგორც ყველა
ჩვენც ისე ვცხოვრობთ”, “ყველა ასე ცხოვრობს და რა ვქნათ”,
“ყველა ასე იქცევა, ყველა ასე იცვამს” და ა.შ. მუდამ
აპელირება ამ “ყველაზე” მიდის, თითქოსდა ღვთის მცნებების
და თავად ღმერთის “ყველათი” დაშანტაჟება შეიძლებოდეს.
ღმერთს ვერ შევაშინებთ “ყველათი”, იმიტომ რომ გვანახა
უკვე ერთხელ, როცა ყველა განუდგა მას - ყველა დალუპა
წარღვნით ნოეს ოჯახის გარდა, როდესაც ხუთ ქალაქში
(სოდომი, გომორი, სეგორი...) ათი მართალი ადამიანიც კი არ
აღმოჩნდა, ცეცხლოვანი გოგირდოვანი წვიმით დალუპა
“ყველანი” მართალი ლოთის ოჯახის გარდა”. ასე რომ,
„ყველა“ არგუმენტი არ არის უზნეო ცხოვრებისთვის, თორემ

სიკვდილს დავიმსახურებთ, ოღონდ არა სხეულის და სულის გაყრას (რა თქმა უნდა, ესეც იგულისხმება), არამედ, რაც ყველაზე სამწუხარო იქნება, მარადიული ღვთის გარეშე ყოფნას, რაც მარადიული სიკვდილია და ტანჯვა. ეჭვი რომ არ შეგეპაროთ, განვიხილოთ ბიბლია და ვნახოთ, თუ როგორ უყურებს წმინდა წერილი სასჯელს, თანაც უმაღლეს სასჯელს - სიკვდილს.

აქ არის ის ოცდაერთი დანაშაული, რომლებიც ისჯებოდა სიკვდილით ძველი აღთქმის დროს:

1. მკვლელობა (გამოს. 21:12)
2. კადნიერება მსაჯულის წინაშე (მეორ. რჯ. 17:12)
3. მუცლის მოშლა (გამოსვ. 21:22-15).
4. ცრუმოწმეობა მძიმე დანაშაულზე (მეორ. რჯ. 1(:16-19).
5. მორქენალი ხარის პატრონის დანაშაულებრივი დაუდევრობა (გამოს. 21:29)
6. კერპთაყვანისმცემლობა (გამოს. 22:19)
7. ღვთის გმობა (ლევ. 24:15-"16)
8. ჯადოქრობა (გამოსვ. 22:17)
9. ცრუ წინასწარმეტყველება
10. განდგომილობა
11. შაბათის დარღვევა
12. ჰომოსექსუალიზმი
13. ბესტიალიზმი
14. მრუშობა
15. გაუპატიურება
16. ინცესტი
17. მშობლების ლანძღვა
18. შვილების ურჩობა
19. ადამიანების გატაცება
20. მღვდლების სიმთვრალე

სიკვდილით დასჯა წმინდა წერილში ძველი აღთქმის დასაწყისიდანვე იგულისხმება. ის კვლავდაკვლავ მეორდება წმიდა წერილის ფურცლებზე ახალი აღთქმის ჩათვლით.

სიკვდილით დასჯის საჭიროება იგულისხმება ადამიანის ბუნებაში. ადამიანური არსებანი - მამაკაცი და დედაკაცი შექმნილნი არიან ღვთის ხატად (დაბ. 1:27). ისინი ემსგავსებიან და წარმოადგენენ ღმერთს დედამიწაზე. მათი დახოცვა არის შეტევა ღმერთზე, რომელმაც შექმნა ისინი. ეს არის მისი სუვერენულობის უგულებელყოფა ადამიანურ სიცოცხლეზე (მეორ. რჯ. 32:29). ამ მძიმე დანაშაულისათვის ღმერთმა მოგვიანებით გამოკვეთილად განაცხადა, რომ მოითხოვს სიკვდილით დასჯას (დაბ. 9:6). თუმცა ასეთი სასჯელი იგულისხმება თვით დანაშაულის ბუნებაში, რაც ადრევე გამოკვეთილად იყო ხაზგასმული კაენის შემთხვევაში, რომელიც პირველი მკვლელი იყო.

კაენმა დაიმსახურა და ელოდა სიკვდილით დასჯას. მრავალი მაჩვენებელია ტექსტში იმის ნათელსაყოფად, რომ როდესაც კაენმა მოკლა თავისი ძმა აბელი, ელოდა და დაიმსახურა კიდევ სიკვდილით დასჯა. ღმერთმა თქვა: “...შენი ძმის სისხლი მიწიდან შემომღალადებს” (დაბ. 4:10). ეს ძახილი სისხლის (სიცოცხლის) შურისძიებისთვის, არის ნათელი მაჩვენებელი იმისა, რომ სამართალი მოითხოვს სიცოცხლეს უკან. კაენი თავისთავად მოელოდა კიდევ შურისძიებას, როდესაც მან თქვა, “...ყოველ შემხვედრს შეეძლება ჩემი მოვლა” (მუხ. 14). თვით ღმერთის ნათქვამიც კი კაენის დაცვაზე, გულისხმობს შვიდჯერ მეტ სასჯელს იმის მიმართ, ვინც მოგვიანებით მოკლავდა კაენს (მუხ. 15). ვინაიდან არ არსებობდა არანაირი მთავრობა და არც არავინ იყო დარჩენილი (გარდა კაენის მამისა და დედისა), რომ დაესაჯა კაენი, ღმერთმა პირველად შეცვალა კაენის დამსახურებული სასიკვდილო განაჩენი, ვინაიდან ღმერთია სიცოცხლის შემოქმედი, მას აქვს ამისი გაკეთების უფლება.

მაგრამ ტექსტი, მიუხედავად ამისა, ცხადყოფს, რომ სიკვდილით დასჯა მოსალოდნელიც იყო და დამსახურებულიც.

ღმერთმა სიკვდილით დასჯის უფლება მისცა ადამიანურ მთავრობას. ნოეს დრომდეც არსებობდა სიკვდილით დასჯა, თუმცა, ეს საქმე ნათესავებს ჰქონდათ მინდობილი, შურისძიება მკვლელზე (დაბ. 4:14). სიკვდილით დასჯის დაწესებით ღმერთმა მოკლულის ოჯახის წევრებს გამოაცალა სამართალი და მახვილი ადამიანურ მთავრობას მისცა ხელთ. ამ გზით სამართალს შეეძლო უფრო ობიექტურად განხორციელებულიყო პერსონალური შურისძიებისა და ემოციური ფაქტორის გამორიცხვით. ასე რომ, ნოე არ ყოფილა პირველი, ვისაც გადაეცა სიკვდილით დასჯის უფლება. (დაბ. 9:6). ეს უბრალოდ ის მომენტი იყო, როდესაც ღმერთმა დაადგინა ადამიანური მთავრობა, რომელმაც ამგვარად თავის თავზე აიღო სამოქალაქო ძალაუფლება, რაც ადრე უკვე ხორციელდებოდა ოჯახების მიერ.

სიკვდილით დასჯა შეუერთდა მოსეს რჯულს. როდესაც ღმერთმა სიკვდილით დასჯა დაუწესა ისრაელს (გამოს. 21), ეს არ ყოფილა პირველად დადგენილი. ეს დასაბამიდანვე იყო ნაგულისხმევი (დაბ. 4), და მიეცა ადამიანურ მთავრობას ნოეს დროს მძიმე დანაშაულებებისთვის სიკვდილით დასჯის უფლება (დაბ. 9:6). რაც მოსეს რჯულმა გააკეთა, იყო უბრალოდ მისი გავრცელება სხვა დანაშაულებებზე, მათ შორის რელიგიურსა და რიტუალურზე. ისრაელი იყო რჩეული ერი, რომლის მიმართ ღმერთს განსაკუთრებული დამოკიდებულება ჰქონდა (გამოსვ. 19). აქედან გამომდინარე, ისრაელი რადგანაც თეოკრატიული სახელმწიფო იყო, დამატებითი მიზეზები სიკვდილით დასჯისათვის არ ყოფილა განზრახული სხვა ერების მიმართ. მაგალითად, ღმერთს არასოდეს უბრძანებია სხვა ერებისათვის, თაყვანი ეცათ შაბათობით, ანდა მიეცათ

მეათედი იერუსალიმის ტაძრისათვის. ე.ი. წარმართი ერები არ გაიკიცებოდნენ ამის გაუკებლობისათვის, თუმცა, ისინი განისჯებოდნენ სიამაყისა და უსამართლობის ცოდვათა რიგისათვის (ნაბ. აბდ. 1). ისრაელი კი ხშირად გაიკიცებულა ღვთისაგან ამ საგანგებო კანონების დარღვევისათვის. შაბათის დარღვევისათვის ინდივიდუუმებს სიკვდილით დასჯა ემუქრებოდათ (გამოს. 31:14).

მოსეს ღვთის ჩაგონებით არ დაუწესებია სიკვდილით დასჯა მძიმე დანაშაულებებისათვის; მან უბრალოდ გადმოიტანა ის ღვთის კანონში (რჯულში), მაგრამ მან სიკვდილით დასჯა გაავრცელა სხვა არასასიკვდილო დანაშაულებებისათვის. მას არ დაუწესებია სიკვდილით დასჯა სხვა ერებისათვის საერთოდ. მაგრამ ის იყენებდა ამას ღვთის რჩეული ხალხისათვის სპეციალური გზებით.

თუ სიკვდილით დასჯა მძიმე დანაშაულებებისათვის არ იყო დადგენილი მოსეს რჯულთან ერთად, მაშინ ის არც გაუქმებულია მოსეს რჯულის გადასვლასთან ერთად. ის დარჩა, მაშინ როდესაც ის, რაც უნიკალური იყო მოსეს რჯულისათვის, გაუქმდა (ებრ. 7-8).

სიკვდილით დასჯა კვლავ გაცხადდა ახალ აღთქმაში. სიკვდილით დასჯა მძიმე დანაშაულებებისათვის, ღმერთს მოსეს რჯულებით მხოლოდ ისრაელისათვის არ ჰქონდა გადაცემული (მეორ. რჯ. 4:8, ფს. 147:19-20). ის მიეცა ნოეს მთელი კაცთა მოდგმისთვის (დაბ. 9:6), 9-10) და ვინაიდან ღმერთს არასოდეს გაუუქმებია ეს სასჯელი კაცთა მოდგმისათვის, მთელი დედამიწის წყლით რღვნისაგან განსხვავებით (დაბ. 9:11), ამიტომაც ღვთისაგან დადგენილი სიკვდილით დასჯა ჯერაც ძალაშია მთელი მოდგმისთვის.

მახვილი, რომელიც ღვთისაგან გადაეცა ადამიანურ მთავრობას სიკვდილით დასჯისათვის (დაბ. 9:6), კვლავ გამოკვეთილად გაცხადდა ახალ აღთქმაში (რომ, 13:14). იესომ აღიარა ეს პილატეს წინაშე (იოან 19:11), და პავლემაც

აღიარა ეს რომაელთა წინაშე (სქმ. 25:11). ასე რომ სიკვდილით დასჯა მძიმე დანაშაულთათვის დადგინდა მოსეს რჯულის წინ და გამეორებულ იქნა მის შემდეგაც. აქედან გამომდინარე, ის რაც მოსეს რჯულში დაემატა სიკვდილით დასჯასთან დაკავშირებით სხვა მიზეზების გამო, აღარ არის კაცთა მოდგმის დამავალდებულებელი დღეს.

**რატომ არის დანაწევრებული, დაყოფილი სხვადასხვა
დენომინაციებს შორის იერუსალიმის
მაცხოვრის აღდგომის ტაძარი?**

იერუსალიმი, მართლაც და დედამიწის ჭიპია, სიწმინდის ეპიცენტრი, რომელიც ამავედროულად დამდაბლებულია უკიდურეს ცოდვამდე. თუმცა იერუსალიმის ამგვარი კონტრასტულობა ყველა კატეგორიის ადამიანისთვის საინტერესოა, დიდი სულიერი საუნჯე მხოლოდ ქვაში ქცეულ რელიკვიას წარმოადგენს, ხოლო სულიერი განძი მხოლოდ რჩეულთათვისაა გაცხადებული, რაც მატერიალური საზომით ვერ აიწონება. ამ საუნჯის დასანახად დიდი გულის ქონაა საჭირო!

წმინდა მიწაზე ყოველი პილიგრიმის მთავარი მიზანი მსოფლიო ქრისტიანობის სიწმინდეთა სიწმინდის - უფლის საფლავის მოლოცვაა.

გაივლი ქვის თაღს და თვალწინ მოკირწყლული ეზო გადაიშლება, რომელიც მაღალ ნაცრისფერ, ხორკლიან კირქვის კედელთან თავდება - ეს არის ტაძრის ფასადი. ტაძრის კედლებს სამრეკლოები და უძველესი საცხოვრებელი სახლები აგრძელებენ, ამიტომ კარებში შესვლამდე ვერც იფიქრებ, თუ რა დიდი სივრცე იშლება შიგ. ორი ციცაბო ქვის თაღი, ერთი მათგანის კარი ამოქოლილია.

მეორე თაღის მძიმე ხის კარებს ყოველ დილა-საღამოს ადებს და კეტავს პალესტინელი მუსლიმანი - იმ ოჯახის შთამომავალი, რომელსაც XII საუკუნეში სულთანმა სალადინმა უდიდესი ქრისტიანული სიწმინდის გასაღები ჩააბარა. ჯერ კიდევ მაშინ სხვადასხვა კონფესიის წარმომადგენლები თავგანწირვით იბრძოდნენ ტაძარში საუკეთესო ადგილისთვის, განსაკუთრებით ღამდამობით. ტაძართან თავს იყრიდნენ მორწმუნეები ჩირაღდნებით ხელში და გაცხარებულნი ცდილობდნენ ურთიერთობის გარკვევას. ამ დავიდარაბის აღსაკვეთად ტაძარში მობინადრე მღვდლებს, სალადინის ბრძანებით, ყოველ ღამეს გასაღებით კეტავდნენ. 1852 წელს ექვსმა კონფესიამ - მართლმადიდებლებმა, კათოლიკეებმა, სირიელებმა, სომხებმა, კოპტებმა და ეთიოპიელებმა გაიყვეს ტაძრის ყოველი გოჯი, თურქეთის სულთნის ზეწოლით მოაწერეს ხელი ხელშეკრულებას და მას შემდეგ იცავენ სტატუს-კვოს. მაგრამ აღდგომის ტაძრის “პატრონი” კონფესიების მეტოქეობამ ახლა ბგერების სფეროში გადაინაცვლა. ეკლესიის სხვადასხვა ნაწილში მსახურების დროს კათოლიკეები ხმამაღლა რთავენ გოთური ორღანის მაგნიტოფონურ ჩანაწერს. მართლმადიდებელი მღვდლები ამ ხმის დასაფარავად იწყებენ ხმამაღლა გალობას. ამ “აკუსტიკურ ომში” ტექნიკური უპირატესობა ლათინელების მხარეზეა, რადგან ბერძნები მხოლოდ “ცოცხლად” გალობენ.

იერუსალიმის მართლმადიდებელი ეკლესია მართლაც ყველა ქრისტიანული ეკლესიის დედაა. არც არის გასაკვირი. აქ მომხდარმა მოვლენებმა - იესო ქრისტეს წამებამ, ჯვარცმამ, სიკვდილმა და აღდგომამ - კაცობრიობის ისტორიის ცენტრად აქცია იგი. იერუსალიმის ეკლესიის პირველი ეპისკოპოსი გახდა მოციქული იაკობი, უფლის ხორციელ ძმად წოდებული. იერუსალიმში წამებით აღესრულა ქრისტესა და ეკლესიისთვის თავდადებული

წმინდა პირველდიაკონი სტეფანე. აქ მოხდა უდიდესი მოვლენა - დედოფალმა ელენემ პატიოსანი და ცხოველყოფილი უფლის ჯვარი იპოვა. საერთოდ, ბიზანტიური პერიოდი სამართლიანად ითვლება იერუსალიმის ეკლესიის ოქროს საუკუნედ, რადგან ძლიერი იმპერია ქრისტიანულ სარწმუნოებას განამტკიცებდა მსოფლიოს უმორეს კუთხეებშიც კი. ამ დროის ეკლესიამ მოგვცა ისეთი ბურჯნი და ქომაგნი ჭეშმარიტებისა, როგორებიც იყვნენ წმინდა კირილე იერუსალიმელი, წმინდა ილარიონი, წმინდა ექვთიმე, წმინდა საბა განწმენდილი, ღირსი თეოდოსი და მრავალი სხვა. იერუსალიმის ეკლესიამ შემოუნახა პალესტინის სიწმინდეები მომლოცველებს. მავანნი, კერძოდ, მრავალრიცხოვანი არაბული მრევლიდან, უკმაყოფილო არიან ბერძნების "მეტისმეტი" გავლენით. სწორედ მშვიდობიანმა ბერძენმა მღვდლებმა და არა შეიარაღებულმა რაინდმა გრანკებმა დაიცვეს ქრისტიანობა წმინდა მიწაზე. ისინი ყოველთვის იყვნენ მარჯვე დიპლომატები. ჯერ კიდევ ოსმალების დროს, რომელნიც პალესტინას 400 წელზე მეტ ხანს (XVI-XX ს.ს.) მართავდნენ, იერუსალიმის პატრიარქმა შესძლო მოეპოვებინა გარკვეული უპირატესობა. თურქი ხელისუფალნი დიდი ხნის განმავლობაში მართლმადიდებლებს მიიჩნევდნენ იერუსალიმის მთელი ქრისტიანობის ერთადერთ წარმომადგენლებად. ამით ისარგებლა იერუსალიმის საპატრიარქომ და კონტროლი დააწესა აქაური ქრისტიანული სიწმინდეების უმრავლესობაზე. მხოლოდ ცოტა ხნის წინ დაიბრუნა კათოლიკურმა დასავლეთმა ჯვაროსნული ლაშქრობის დროს დაკარგული გავლენა. ამჟამად ორივე კონფესია მორიგებულია 1855 წლის სპეციალური შეთანხმებით, რომელიც უზრუნველყოფს სიწმინდეებთან ყველა კონფესიის წარმომადგენელთა დაშვებას.

დღეს იერუსალიმის მართლმადიდებელი ეკლესია, რომლის იურისდიქცია ვრცელდება ისრაელზე, იორდანია

და პალესტინის ავტონომიაზე, ითვლის 100000 მორწმუნეს, ძირითადად არაბებს. ყველა იერარქი ბერძენია, რაც ხშირად უთანხმოების მიზეზი ხდება. სხვათა შორის, ამის გამო არ უნდა განაწყენდნენ, რადგან სხვა მართლმადიდებელი ნაციონალური ეკლესიები, რომლებიც ისრაელში არიან წარმოდგენილი - რუსული და რუმინული - ასევე მიეკუთვნებიან ადგილობრივ ბერძნულ მართლმადიდებლურ საპატრიარქოს და მის იურისდიქციას ემორჩილებიან. მაგალითად, რუსული სასულიერო მისია, რომელმაც ძალიან ბევრი გააკეთა ამ ადგილებში მართლმადიდებლობის განსამტკიცებლად, იძულებულია, ბერძნებს მოუსმინოს. ეს წესი ჯერ კიდევ ოსმალთა იმპერიის დროს დამკვიდრდა და მაშინდელი კანონები რელიგიურ საკითხებში ისრაელში დღესაც ურყევია, ჯვაროსნების "საგმირო საქმეების" გამო ლათინელთ წმინდა მიწაზე შესვლა აკრძალული ჰქონდათ, მხოლოდ XVIII-XIX სს-დან შერბილდა მდგომარეობა და იერუსალიმში ფრანცისკანელ ბერთა ორდენი დამკვიდრდა. მართლმადიდებლებსა და ორდენს შორის წმინდა მიწაზე მწვავე კონკურენციაა.

XIXს-დან ასევე გაძლიერდა სხვადასხვა პროტესტანტული ორგანიზაციის მისიონერთა მოღვაწეობა. განსაკუთრებით აქტიურია 1841 შექმნილი ანგლიკანური თემი. რახან მუსულმანებს შორის მისიონერული მოღვაწეობა თურქული კანონმდებლობით სიკვდილით ისჯებოდა, ანგლიკანელებმა ყურადღება მიაქციეს ებრაულ თემს, რამაც ნაყოფი გამოიღო. ქრისტიან ებრაელთა უმრავლესობა მიეკუთვნება ტრადიციულ კონფესიებს - მართლმადიდებლებს (ძირითადად რუსეთიდან და დსთ-დან ჩამოსულები) და კათოლიკეებს. ქრისტიანები ისრაელელებს შორის, ოფიციალური სტატისტიკის მიხედვით, ძალიან ცოტანი არიან - მოსახლეობის მხოლოდ 2%-მდე. მისიონერების თქმით, ბევრი, სამუშაოს დაკარგვის და ახლობლებთან ურთიერთობის გაფუჭების

შიშით, გულმოდგინედ მალავს ქრისტიანობას. სინამდვილეში იესოს მიმდევრები ისრაელში სამჯერ მეტნი არიან. რაც შეეხება ძველთაგანვე აქ მყოფ მცირერიცხოვან თემებს: ქართველებს, ეთიოპიელებს, კოპტებს და იაკობიტებს - მათი გავლენა ძველი ქალაქის კედლებს არ სცილდება.

საუკუნე-ნახევარი ფლობდნენ წმინდა ქალაქს ევროპელი რაინდები და მათ მკაფიო კვალი დატოვეს. ძველ ქალაქში ეკლესიათა უმრავლესობა ააშენეს და მნიშვნელოვნად გადააკეთეს ბიბლიურ ამბებთან დაკავშირებული ტაძრები. მაგალითად, ქრისტეს აღდგომის ტაძარი გოთური არქიტექტურის ნიმუშია. პირველი ქვის სამლოცველო ქრისტეს აღდგომის ადგილას IV საუკუნეში ააშენა იმპერატორმა კონსტანტინემ დედის, ელენე დედოფლის თხოვნით. დროთა განმავლობაში ტაძარი არაერთხელ გაიძარცვა, დაინგრა და აღდგა, ოღონდ სხვანაირი სახით. აღდგომის ტაძარმა ახლანდელი სახე მიიღო 1149 წელს. მან სრულიად დაკარგა პირველეული ბერძნული ბაზილიკის სახე, მაგრამ ლათინური ჯავშნის ქვეშ სცემს ცხელი მართლმადიდებლური გული. უკვე შესასვლელშივე ჩანს ერთმორწმუნეთა ყოფნის კვალი - თვით ღმერთის მიერ აღნიშნული! ხის კარების მარცხნივ ერთ-ერთი სამ ბოძთაგან, რომელნიც თაღს იკავებენ, გახლეჩილია. გადმოცემით, მრავალი საუკუნის წინ, როდესაც მართლმადიდებლებს აეკრძალათ სააღდგომო მსახურება, ბოძი გახლიჩა ციურმა ცეცხლმა, იგი გადმოვარდა არა უფლის საფლავზე, სადაც სომხები ამაოდ ელოდებოდნენ, არამედ ბერძენი პატრიარქის ხელში, რომელმაც სააღდგომო სანთელი ქუჩაში აანთო. ცოტა მარცხნივ არის კოშკი, საიდანაც გადმოხტა თურქი მეომარი ამირი, რომელმაც ამ სასწაულის გავლენით ირწმუნა უფალი და არ დაიმსხვრა. ამ რწმენისთვის მუსლიმანებმა მას თავი მოჰკვეთეს. ტაძარში შესასვლელში დევს მოგრძო ქვა. გადმოცემის თანახმად, ამ ქვაზე, რომელიც ახლა

მარმარილოთია მოპირკეთებული, ჯვრიდან გარდამოხსნილი ქრისტეს ცხედარი იყო დასვენებული დასაფლავების წინ ნელსაცხებლის წასასმელად.

ტაძრიდან კიბით ჩადიხართ ბნელ, ცივ, მრგვალ დარბაზში. ცენტრში დგას ვარდისფერი მარმარილოთი მოპირკეთებული პატარა სამლოცველო, რომელიც 1810 წელს დაიდგა უფლის საფლავზე. ბერძნები მას კუვუკლიას (სარეცელს) უწოდებენ. სამლოცველოს აქვს ორი სამყოფელი. ერთი - ანგელოზებისა, სადაც ისინი მარიამ მაგდალინელმა საფლავის ქვაზე მჯდომარე იხილა. “და აი, მოხდა დიდი მიწისძვრა, რადგან ღვთის ანგელოზი ზეციდან ჩამოვიდა, გადაწვა ქვა საფლავის კარიდან და დაჯდა მასზე. იგი ელვას ჰგავდა და მისი სამოსი იყო თეთრი, როგორ თოვლი”. ანგელოზის მიერ გადაგორებული ქვა დგას სამლოცველოს ცენტრში და იგია წმინდა საყდარი (ტახტი) მართლმადიდებელი ლიტურგიის შესრულებისას. ანგელოზის სამლოცველოს კედლების მარჯვნივ და მარცხნივ არის შავი ოვალური ხვეული - “მილები” დიდ შაბათს წმინდა ცეცხლის გარეთ გადასაცემად.

კონფესიებს შორის მეტოქეობა აქაც ჩანს; ჩრდილო სარკმელი - მართლმადიდებლებისთვისაა, სამხრეთი - სომხებისთვის. კათოლიკეები არ ცნობენ მადლმოსილი ცეცხლის სასწაულს.

კუვუკლიის მეორე ნახევარი არის საფლავი, სადაც დაბალი შესასვლელით შევდივართ და ძალაუნებურად ვიხრით ქედს. საფლავში, რომელიც განათებულია კანდელებით, სივიწროვეა და შიგ ორ-სამ მომლოცველს უშვებენ. აქ არის სწორედ მთელი მსოფლიოს ქრისტიანების მთავარი სიწმინდე - უფლის საფლავი. ეს ქვის სარეცელი მარმარილოთია დაფარული სიწმინდის გაქრობის თავიდან ასაცილებლად.

უკანასკნელი ადამიანი, რომელმაც 1810 წელს, კუვუკლიის რემონტის დროს, მაცხოვრის ნამდვილი

სარეცელი ნახა, მაქსიმე სიმეოსი, ამტკიცებდა, რომ სარეცელი ძალიან იყო დაზიანებული უთვალავი უგუნური “ღმრთისმოყვარის” მიერ, რომლებიც ცდილობდნენ რელიკვიის ნაწილის მოტეხას.

კუეჟულიაში შაბათს, აღდგომის წინ, ერთსა და იმავე საათზე, ნაშუადღევს, გადმოდის მადლმოსილი ცეცხლი. მისი “მოპოვება” მხოლოდ იერუსალიმის პატრიარქს შეუძლია. დამკვიდრებული ტრადიციის მიხედვით, სიყალბის თავიდან ასაცილებლად, წინადღით, პარასკევს, ტაძარში აქრობენ ყველა სანთელს, ყველაფერს გულმოდგინედ ათვალეიერებენ, შესასვლელი ილუქება დიდი სანთლის ბეჭდით. პატრიარქს სინჯავენ, ხდიან სამოსს და მიტრას. იგი რჩება მხოლოდ კაბით. ამის შემდეგ აღებენ კარს და მეუფეს შეუძლია შევიდეს წმინდა საფლავის სამლოცველოში. გულმოდგინე ღოცვის შემდეგ გარდმოდის წმინდა ცეცხლი.

პატრიარქი ანთებს სანთლების შეკვრას (თითოეულ შეკვრაში 33 სანთელია - მაცხოვრის მიწიერი ცხოვრების წლების მიხედვით) და გადაცემს ტაძარში მყოფთ. ადამიანები ცეცხლს ერთმანეთს გადასცემენ თავიანთი სანთლებით და რამდენიმე წუთის შემდეგ ყველას სანთელი ანთებულია.

რუსი მლოცველი, ილუმენი დანიელი, რომელმაც წმინდა მიწა მოინახულა XII საუკუნეში, თავის “მოგზაურობაში” დაწვრილებით აღწერს ტაძარს, რომელიც მაშინ ჯვაროსნების ხელში იყო.

1099 წელს პალესტინაში შეიქმნა იერუსალიმის სამეფო, რომელსაც მეთაურობდა ჯვაროსნული ლაშქრობის პირველი წინამძღოლი ბალდუინ I.

აი, რას წერს ილუმენი დანიელი მეუფის საფლავის გამოქვაბულზე: “მეუფის საფლავი გამოკვეთილია კედელში, პატარა გამოქვაბულის მსგავსად, პატარა კარებით, იქ

ადამიანს მხოლოდ მუხლებზე დაჩოქილს და თავდახრლს შეუძლია შესვლა. გამოქვაბული კვადრატულია, ოთხი მხრის სიგრძისა და ოთხის - სიგანისა. გამოქვაბულის მარჯვენა მხარეს არის პატარა ქვის დახლი. მასზე ესვენა იესო ქრისტეს სხეული. ამჟამად ეს წმინდა ქვა დაფარულია მარმარილოთი. გვერდით გაკეთებულია სამი მრგვალი სარკმელი, ამ სარკმლებში ჩანს წმინდა ქვა და აქ ეთაყვანება ყველა ქრისტიანი”.

კუვუკლიის შესასვლელზე ახლაც ოთხმაგი კანდელები ჰკიდია. მათი რიცხვი მკაცრად არის დადგენილი - სულ ორმოცია. ზედა რიგში ცამეტი - ლათინელებისაა, ქვედა ცამეტი - სომხებისა, ორი შუა მწკრივი კანდელებისა ეკუთვნით მართლმადიდებლებს.

გარდამოხსნის ქვის მარჯვნივ ორ კიბეს გოლგოთაზე ავყავართ. მათ მივყავართ იმ ადგილამდე, სადაც, გადმოცემის თანახმად, იდგა ჯვარი, რომელზედაც ჯვარს აცვეს ქრისტე. სიღრმეში ღია ტრაპეზზე აღმართულია ჯვარცმა. აქვე შავი წრეებით აღნიშნულია ჯვრების ადგილები, რომლებზეც ორი ავაზაკი გააკრეს. დაბლა. გოლგოთის საკურთხევლის ქვეშ დილეგია, სადაც ინახება უფლის ქვის ბორკილები. მარჯვნივ არის მწუხარე ღვთისმშობლის ხატი. ამბობენ, ღვთისმშობლის სახეზე დროდადრო ცრემლები ჩნდება. ეკლესიის მარჯვნივ არის კიბე, რომელსაც მივყავართ ჯვრის გამოქვაბულში. მარმარილოს ფილა გვიჩვენებს ადგილს, სადაც იპოვეს ჯვარი, რომელზეც აცვეს ქრისტე. გოლგოთის ქვემოთ არის შესასვლელი ადამის საკურთხეველში, სადაც იგი ცოდვით დაცემის შემდეგ ცხოვრობდა. გადმოცემის თანახმად, ადამმა იწინასწარმეტყველა, როცა ქრისტეს ჯვარცმა აღესრულებოდა, მაშინ გოლგოთის ქვის საძირკველი გაიხლიჩებოდა. მეორედ მოსვლის დროს ეს გახლეჩილი ნაწილი დედამიწას ორად გახლეჩს. სამლოცველოს სიღრმეში მინის სარკმლიდან

ჩანს გახლეჩილი ნაწილი, რომელიც წარმოიქმნა მიწისძვრების, ქრისტეს ჯვარცმის დროს. ქრისტიანებმა მასზე დადეს სახაზავი, რომელიც ზომავს გახლეჩილი ნაწილის სიგანეს და რეგულარულად იწერენ მონაცემებს. თუ ბზარი დაიწყებს გაგანიერებას, აპოკალიფსი შორს არ არის.

1808 წელს ტაძარი ხანძარმა საშინლად დააზიანა. კუვუკლია სასწაულოთ გადარჩა, მაგრამ მისი ზედა ნაწილი და კედლები საგრძნობლად შეილახა გუმბათის ჩამოვარდნის გამო. ეს იყო ნაპოლეონის ომების დასაწყისი და ქრისტიანულმა სახელმწიფოებმა ვერ შეძლეს იერუსალიმის სიწმინდის აღდგენა. მხოლოდ ბერძნებმა დაიწყეს ტაძრის აღდგენა, რადგან მათ მართლმადიდებელი რუსეთის დახმარების იმედი ჰქონდათ. რუსი ხალხი ხალისით გამოეხმაურა ამ თხოვნას.

ბერძნებისთვის განსაკუთრებით ღირებული იყო რუსეთის სულიერი მხარდაჭერა. მართლმადიდებელი რუსეთის მხარდაჭერის წყალობით ბერძნები შეუდგნენ უფლის საფლავის ტაძრის აღდგენას. ამას მოგვაგონებს სხვადასხვა ადგილას მოთავსებული ორთავიანი რუსული არწივი. აღდგენის შემდეგ ტაძარი თავისი ძველი მშვენიერებით წარსვა მომლოცველების წინაშე.

XIX საუკუნის დასაწყისისთვის აღდგომის ტაძარი ეკუთვნოდათ კათოლიკეებს. საერთოდ ტაძარი დაყოფილი იყო რვა ქრისტიანული აღმსარებლობის წარმომადგენლებს შორის. მხოლოდ 1812 წლის ომში რუსეთის არმიის გამარჯვების შემდეგ, რუსეთის გავლენით, ბერძნებს ლათინელებმა დაუთმეს უფლის საფლავის ნაწილი, რომელიც იმ დროიდან მოყოლებული გაიყო სამ ნაწილად: ერთი ნაწილი ეკუთვნოდა ბერძნებს, მეორე - კათოლიკეებს და მესამე - სომხებს. ის თაყვანისცემის ადგილები, რომელნიც წინათ ეკუთვნოდათ მარონიტებს, სირიელებს, ეთიოპიელებს და ქართველებს, ასევე ბერძნებს გადაეცათ.

უფლის საფლავის ტაძარი დაყოფილია “გავლენის სფეროებად”, რომელთაც ფლობენ სხვადასხვა ქრისტიანული კონფესიის თემები. “ქრისტეს ძმებს” შორის ურთიერთობა ყოველთვის არ შემოიფარგლებოდა მხოლოდ თეოლოგიური კამათით. როგორც ცნობილია, კათოლიკური დასავლეთის მისწრაფება, წმინდა მიწაზე მართლმადიდებლებზე აღმატებულნი ყოფილიყვნენ, გახდა ერთ-ერთი მიზეზი ყირიმის ომისა, რომელშიც რუსეთის წინააღმდეგ გაერთიანდნენ ინგლისი, საფრანგეთი და თურქეთი. ომის საბაბი კი ის გახდა, რომ 1852 წელს თურქულმა ხელისუფლებამ, საფრანგეთის ზეწოლით, კათოლიკეებს გადასცა ბეთლემში ქრისტესშობის ტაძრის გასაღები, რომელიც ძველთაგანვე ბერძნებს ეკუთვნოდათ. რაც შეეხება იერუსალიმის ქრისტეს საფლავის ტაძარს, იგი დღესაც არა მარტო ქრისტიანული სამყაროს უდიდესი სიწმინდეა, არამედ მწუხარე სიმბოლოა გათიშულობისა.

რატომ არსებობს სამყაროში ტანჯვა, ბოროტება, სისასტიკე?

რატომ არის ეს სამყარო სავსე ტანჯვით? აქვს თუ არა ახსნა იმას, რომ კეთილისმყოფელი, ყოვლადძლიერი და ყოვლისმცოდნე ღმერთი არ ათავისუფლებს ჩვენს სამყაროს ტანჯვისაგან? თითქოს გამოდის, რომ ღმერთს ეს არ უნდა?

ღმერთმა იცის ტანჯვის შესახებ, შეუძლია შეცვალოს და ეს უნდა კიდევ, მაგრამ არ გვიფარავს ამისგან. ადამიანებს უჭირთ ამის გაგება, თუ რატომ ხდება ასე, რადგან ყოველი ადამიანი ჩათვლიდა ეგოიზმის უმაღლეს გამოვლინებად იმას, რომ არ დაეხმაროს თავის მეგობარს, რომელიც იტანჯება და ითხოვს დახმარებას. ამიტომ ათეისტები ამ მოვლენას მხოლოდ ღმერთის არასებობის ვარაუდით ხსნიან.

ღმერთი რომ არსებობდეს, იგი, როგორც ყოვლისშემძლე და კეთილისმყოფელი, გააკეთებდა ყველაფერს, რომ ჩვენ არ დავტანჯულიყავით. ასეთია მათი ლოგიკა. დიდრომ თავის დროზე განაცხადა, რომ სწორედ ამ პრობლემამ წარმოშვა ათეისტების უდიდესი რაოდენობა.

ხშირად გაიგონებთ, რომ ადამიანი დაიჯერებდა ღმერთის არსებობას, სამყაროში რომ არ იყოს ამდენი ბოროტება. როგორ უყურებს ქრისტიანობა ამ პრობლემას? პასუხი კი ძალიან მარტივია: ბოროტება ღმერთისგან არ არის, ეს ჩვენი თავისუფლებისგანაა. ადამიანი შექმნილია ღვთის ხატად და მსგავსად, რაც ადამიანის თავისუფლებაში გამოიხატება. ღმერთს რომ ადამიანისთვის ჩამოერთმია მისი თავისუფალი ნება, მაშინ ადამიანს ჩამოართმევდა მის არსს და ადამიანი შეწყვეტდა ადამიანად ყოფნას. ამიტომ ადამიანი თუ რჩება ადამიანად, მაშინ მას შეუძლია გააკეთოს არჩევანი სიკეთესა და ბოროტებას შორის. და თუ ის აკეთებს არჩევანს სიკეთესა და ბოროტებას შორის, მაშინ მას შეუძლია აირჩიოს ბოროტებაც. სხვაგვარად ის არ იქნებოდა ადამიანი, სხვაგვარად ის არ იქნებოდა თავისუფალი.

ამგვარად, ღმერთი არ აგებს პასუხს ბოროტებაზე, რომელიც სამყაროში ხდება, პასუხს აგებს ამაზე მხოლოდ ადამიანი. მაგრამ არის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორი, რომლის გთვალისწინების გარეშე, სამყაროში ბოროტების წარმოშობის ახსნა შეიძლება მწვალებლურად იქცეს.

ჩვენ ყველამ ვიცით, რომ პირველყოფილი ცოდვა იმაში მდგომარეობდა, რომ ევამ შეჭამა ნაყოფი სიკეთისა და ბოროტების შეცნობის ხიდან და ადამსაც აჭამა. რაში მდგომარეობს ამ ისტორიის არსი? ეს რომ გავიგოთ, მოდით გავერკვეთ, თუ რატომ მისცა ღმერთმა ადამიანს მცნება “არ შეჭამოთ სიკეთისა და ბოროტების შეცნობის ხიდან ნაყოფი, რადგანაც იმ დღეს, როდესაც იგემებ მისგან, სიკვდილით

მოკვდებითო”. ჩვეულებრივად ამბობენ, რომ ეს იყო პირველი მცნება მარხვისა. დიახ, ასეა, მაგრამ რატომ სახელდობრ ამ ხიდან არ შეიძლებოდა ჭამა? ღმერთი ხომ არ იძლევა უაზრო მცნებებს ან კი ჩვენ ხომ ცხენები არ ვართ, რომელნიც ტვირთს მიათრევენ და არ იციან რატომ მიდიან და სად მიდიან. მხედარი და ცხენი - ესენი პრინციპულად სხვადასხვა არსებანი არიან და ცხენი ვალდებული არ არის იცოდეს საითკენ მიმართავს მას მხედარი. აბა, მაშინ რატომ მიეცა ასეთი მცნება პირველ ადამიანებს? იქნებ, ადამსა და ევას არ უნდა სცოდნოდათ თუ რა არის სიკეთე და ბოროტება, და აი, როდესაც მათ შეჭამეს ამ ხიდან, მაშინ წარმოიშვა სიკეთე და ბოროტება? ეკლესიის მამები ერთმნიშვნელოვნად უარყოფენ ამგვარ ვერსიას.

წმინდა იოანე ოქროპირი, მაგალითად, შეგვახსენებს, რომ ადამის წარმოშობამდე, დიდი ხნით ადრე სატანა მოსწყდა ღმერთს. სამყაროში უკვე იყო ბოროტება და ადამიანმა უკვე იცოდა ამის შესახებ და როდესაც იგი ხვდებდა სატანას, მან იცოდა თუ ვის ელაპარაკებოდა.

თუ დაუფიქრდებით სიტყვის “შეცნობის” არსს, მოცემული აკრძალვის მიზეზის გაგება შესაძლებელი გახდება. მცნება “არ ჭამოთ სიკეთის და ბოროტების შეცნობის ხიდან” ნიშნავდა სიკეთისა და ბოროტების არ შეცნობას. თითქოს ერთი შეხედვით, ძალიან უცნაური ბრძანებაა. პირიქით, ადამიანმა უნდა იცოდეს რა არის სიკეთე და რა ბოროტება, რომ აკეთოს პირველი და არ გააკეთოს მეორე. მაგრამ ძველ აღთქმაში “შეცნობაში” იგულისხმებოდა არა სიტყვის ჩვეულებრივი მნიშვნელობა, არამედ უფრო მეტად “ფლობა”. როდესაც ვამბობთ “ცნებას” ვგულისხმობთ რაღაც ცხოვრებიდან განცალკევებულ ცოდნას, უბრალო ინფორმაციას. მაგალითად, ადამიანს შეუძლია გადაგვიშალოს გული, მოგვიყვეს თუ რა ცუდად არის, ჩვენ მოუსმენთ და მშვიდად ვეტყვი: “გმადლობთ, მე

მას მხედველობაში მივიღებ", გულში კი ვფიქრობთ: "ეს ხომ შენი პრობლემაა და მე არ მეხება". ხოლო ძველი აღთქმის ადამიანისთვის, ისე ანტიკურისთვის, ასევე ქრისტიანისთვის ცოდნა - ეს არის ჭეშმარიტების ფლობა, მასთან ერთობა.

თუკი ადამიანმა შეიცნო ჭეშმარიტება, იგი მასთან ერთსულოვანია. ამ გაგებით ჩვენ შეგვიძლია გავიგოთ პირველი მცნების შინაარსი, რომელიც ადამიანს მიეცა: მას უნდა ახსოვდეს, რომ იგი კი არ არის სამყაროს შემქმნელი, არამედ ქმნილებაა. სამყარო შეიქმნა ადამიანისათვის და მთლიანად მას გადაეცა. მის განკარგულებაში იყო ყველაფერი, გარდა ზნეობრივი კრიტერიუმისა. ადამსა და ევას უნდა სცოდნოდათ, რომ ზნეობრივი კრიტერიუმები, სიკეთის და ბოროტების კრიტერიუმები, მათში კი არ არის, არამედ ღმერთშია. ამით მითითებულია, რომ სწორედ სიკეთე და ბოროტება წარმოადგენს ადამიანისთვის ყველაზე მნიშვნელოვან ცნებებს: მას შეუძლია თავისი შეხედულების მიხედვით აკეთოს ყველაფერი, გარდა იმისა, რაც ეკუთვნის ზნეობრივ სფეროს, აი რას ნიშნავს ეს. და მაშინ, როდესაც პირველმა ადამიანებმა შეჭამეს ეს ნაყოფი, დაარღვიეს მიცემული აკრძალვა, მათ თითქოს თქვეს: "მაპატიე, მაგრამ ჩვენ არ გეთანხმებით. ჩვენ ვართ სიკეთისა და ბოროტების კრიტერიუმები. სიკეთედ ითვლება არა ის, რასაც ღმერთი გვეუბნება, არამედ ის, რასაც ჩვენ ვირჩევთ". სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ადამი და ევა დააყენეს არჩევანის წინაშე, შეატყობინეს აგრეთვე, რომელი კრიტერიუმებით ესარგებლათ. ამავე დროს მათ თქვეს: "ჩვენ კი უკეთესად ვიცი. დიახ, ღმერთი ამბობდა, "არ შევჭამო", ჩვენ კი ვიფიქრეთ და გადავწყვიტეთ, რომ ეს არასწორია. ჩვენ თვითონ ვირჩევთ, თუ რა არის საჭირო". ასეთია მთელი კაცობრიობის პოზიცია ცოდვით დაცემის შემდეგ. თუ ჩვენ დავინახავთ, როგორ მიდის თანამედროვე დისკუსიები ამა თუ იმ პრობლემების

შესახებ: პოლიტიკური, ზნეობრივი და სხვები, წაიკითხავთ გაზეთებს, უყურებთ ტელევიზორს და უბრალოდ დაელაპარაკებით ადამიანებს, რომლებიც ეკლესიისგან შორს არიან, დაინახავთ, რომ ადამიანი ყოველთვის ეფუძნება თავის საკუთარ წარმოდგენებს. ხშირად ამბობენ, რომ ადამმა შესცოდა და არა მე, მაშ რატომ უნდა დავიტანჯო მე და პასუხი ვაგო სხვისი ცოდვის გამო? დიახ, ეს პოზიცია ნაცნობია: მე ხომ არ შემიცოდავს, რატომ უნდა ვაგო პასუხი ადამის საქმეების გამო? მაგრამ სინამდვილეში ყოველი ჩვენგანი, ყოველდღე რამდენიმე ასეულჯერ აკეთებს ერთსა და იმავე არჩევანს. ქრისტიანები კი იშვიათად ვუყენებთ ჩვენს თავს ამოცანას, მოვიქცეთ მხოლოდ ისე, როგორც ეკლესია გვმოდერავს.

თუ საქმე მარხვაში ხორცის ჭამას ეხება, აქ ჩვენ შეგვიძლია მტკიცედ ვიდგეთ, მაგრამ როდესაც მეტია შესასრულებელი, მაშინ იწყება: “მე უკვე ორი კვირაა არ ვჭამ ხორცს და ჩემგან კიდევ რაღაცას მოითხოვენ. ეს მეტისმეტია, წმინდა ხომ არ ვარ, ჩემთვის კი საკმარისია ხორცზე, ხაჭოზე უარის თქმა” ამიტომ არ არის საჭირო იმის თქმა, რომ ჩვენ წმინდანები ვართ, ჩვენ გამუდმებით პირველქმნილ ცოდვას ჩავდივართ.

მაგრამ შემდეგ წარმოიქმნება სრულებით გაუგებარი სიტუაცია. დავუშვათ, ადამმა და ევამ შეჭამა ბოროტისა და სიკეთის შეცნობის ხის ნაყოფი, მაგრამ სამოთხიდან გამოგდება. რაღა საჭირო იყო? მაგალითად, მე შვილებს ვეუბნები: არ ჭამოთ კანფეტები”, მათ არ გამიგონეს და შეჭამეს. მე ხომ არ ვეტყვი მათ: “გაეთრიეთ, ჩემ სახლში თქვენი ფეხი აღარ იყოს!” ასე უნდა მოვიქცეთ? ეს არის ჭეშმარიტი მართლმადიდებლური პოზიცია? ჩვენ ხომ გვვალება სხვების მრავალჯერ პატიება ? ღმერთმა კი არ აპატია. ეს რა საქციელია, ჩვენ გვეუბნება - შეუნდეთ, თვითონ კი არ შეუნდო და მაშინვე გაყარა სამოთხიდან. ამ

საკითხის უკეთ გაგებისთვის, უნდა შევიგნოთ, როგორი იყო ცოდვით დაცემის შედეგი კაცობრივი ბუნებისათვის. ადამიანმა, რომელმაც ღმერთს არ დაუჯერა, ღმერთისგან ერთი ნაბიჯი გადადგა. ღმერთი არის სიცოცხლე, მაშასადამე, ადამიანმა გადადგა რა ნაბიჯი სიცოცხლისაგან, ამით მან გადადგა ნაბიჯი სიკვდილისაკენ. ფაქტობრივად, ღმერთის ურჩობა ეს არის თვითმკვლელობის აქტი. სახელდობრ, ამიტომ უთხრეს ადამიანს: “შენ მოკვდები, თუ შეჭამ ამ ხის ნაყოფს”. ამიტომ ცოდვისაგან სიკვდილი შემოვიდა სამყაროში”. ხოლო სამოთხეში, უფლის სამეფოში ადგილი სიკვდილისათვის, რა თქმა უნდა, არ არის. გაძევებაც კი ამ სიტყვის პირდაპირი გაგებით არ მომხდარა, თუმცა ბიბლიაში პირდაპირ წერია: “და განდევნა ადამი და სამოთხის აღმოსავლეთით ბაღთან დააყენა ქერუბიმი ცეცხლოვანი მახვილით, რომ დაეცვა გზა სიცოცხლის ხისკენ”. ბიბლიის ეს სიტყვები სიმბოლურად, ალეგორიულად უნდა გავიგოთ. ადამიანი გახდა მოკვდავი, მისი არსება გახდა სულ სხვა, ზეციური სამეფოს ბუნებასთან შედარებით, ამიტომ ადამიანს არ შეეძლო სამოთხეში დარჩენა. ეს იქნებოდა უფლის სამეფოს ჰარმონიის დარღვევა. მცნების დარღვევამ შეცვალა ადამიანის არსება. როდესაც ჩვენ ვპატიობთ ბავშვს და მკვლელსაც კი, ჩვენ ვპატიობთ იმიტომ, რომ მათმა ცოდვებმა არ შეცვალეს მათი ბუნება. შეიცვალა ადამიანი და მისი ცხოვრების ადგილიც მასთან ერთად იმიტომ, რომ სამყარო იყო შექმნილი ადამიანისთვის. სამოთხე, რასაკვირველია, არ შეცვლილა, მაგრამ სამყარო შეიცვალა. ამ შემთხვევაში გასაგები ხდება, თუ რატომ არ შეუძლია ღმერთს სამყაროში ბოროტების და ტანჯვის შეწყვეტა. პირველქმნილი ცოდვა იმიტომ ხდება შესაძლებელი, რომ ადამიანი იყო და რჩება თავისუფალი. მაგრამ რა გამოდის, ღმერთმა განდევნა ადამიანი სამოთხიდან და არაფერს აკეთებს იმისთვის, რომ დააბრუნოს უკან? იქნებ

უკვე დადგა დრო შეუნიდოს კაცობრიობას პირველქმნილი ცოდვა? მაგრამ აქ იქმნება პარადოქსული სიტუაცია. ერთი მხრივ, ღმერთს არ შეუძლია დააბრუნოს ადამიანი სამოთხეში იმიტომ, რომ ამისთვის საჭიროა ადამიანის სრული გამოსწორება, ადამიანი, ფაქტობრივად, უნდა გახდეს წმინდანი, როგორც ადამი ცოდვით დაცემამდე. მაგრამ ადამიანები სცოდნენ და არც ცდილობენ გამოსწორებას, ხოლო ღმერთს იძულებით არ შეუძლია ადამიანი აქციოს უცოდველად იმიტომ, რომ მაშინ იგი ადამიანს აქცევდა არათავისუფალ არსებად და ადამიანი აღარ იქნებოდა ადამიანი. მაგრამ სხვა მხრივ, ღმერთს არ შეუძლია შეურიგდეს ადამიანის ასეთ გაჭირვებულ მდგომარეობას და უნდა მისი გადარჩენა. და მაშინ ღმერთი თვითონ ხდება ადამიანი (განკაცდა), ჩვენთვის ჯვარსცემება, კვდება და მკვდრეთით აღსდგება, ამარცხებს სიკვდილს. ქრისტე თვითონ ხდება უცოდველ ადამად და გვეუბნება, რომ ჩვენი გადარჩენა შესაძლებელია, რომ მან ჩვენ შეგვინდო, მან თვითონ გამოისყიდა ჩვენი ცოდვები, ხოლო ჩვენგან მხოლოდ ერთი რამეა საჭირო - ვირწმუნოთ ქრისტესი, რომ ის ნამდვილად ძეა ღვთისა, ჩვენთვის ვნებული და მკვდრეთით აღმდგარი. ანუ ღმერთმა მოაგვარა ჩვენთვის გადაუჭრელი ამოცანა: ჩვენი თავისუფლების დაურღვევლად კვლავ გააღო ჩვენთვის სამოთხის კარიბჭე. იმიტომ იმის თქმა, რომ ღმერთი არაფერს აკეთებს იმისთვის, რომ აგვაშოროს ბოროტება და ტანჯვა, ნიშნავს იმას, რომ არაფერი გაგვეგება ქრისტიანობაში.

რა შეიძლება ითქვას იმაზე, რომ ღმერთმა ადამიანის შექმნისას წინასწარ იცოდა, რომ ადამიანი არ დაუჯერებდა მას და იძულებული იქნებოდა დაეტოვებინა სამოთხე? ღმერთის ჩანაფიქრი სამყაროზე, შესაძლებელია მხოლოდ იმ პირობებში, რომ ადამიანს აქვს თავისუფლება და შესაძლებლობა ამ თავისუფლების რეალიზებისა. ე.ი. აქვს

არჩევანი. ნეტარი ავგუსტინეს თანახმად, ღმერთმა შექმნა ადამიანი, რომელსაც შეეძლო ჩაედინა ცოდვა და ასევე შეეძლო არ ჩაედინა ცოდვა. და ადამიანს უნდა მიეღწია სრულყოფილებისთვის, ისეთი მდგომარეობისთვის, როდესაც მას უკვე აღარ შეეძლებოდა აეცდინა ცოდვა. ეი. გახდებოდა ფაქტობრივად მეორე ღმერთი. მაგრამ ადამიანმა უარი თქვა ამ გზაზე, მას შეეძლო ჩაედინა ცოდვა და კიდევ ჩაედინა. ე.ი. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, თუ ღმერთი ადამიანს აუკრძალავდა არჩევანს, შეზღუდავდა მას ცდუნებისაგან - აკრძალული ნაყოფისგან, მაშინ ადამიანი ვერ შეძლებდა თავისი თვისების რეალიზებას, რომელიც განგვასხვავებს ჩვენ ცხოველებისაგან - თავისუფლებას. ადამიანი არის ღვთის ხატება, თავისუფალი არსება და ყოველი ძალადობა ადამიანზე, მის სიკვდილს წარმოადგენს, ადამიანის ცხოველად გადაქცევას, ანუ მანქანად, რობოტად, მარიონეტად გადაქცევას. მაგრამ რჩება კიდევ ერთი კითხვა. ჩვენ ვლაპარაკობდით მხოლოდ ბოროტების შესახებ და არა ტანჯვაზე. რა არის ტანჯვა? ეს არის რაღაც არასწორი მდგომარეობა, თუ ადამიანი რაღაცით ავადდება, ადამიანს ესმის, რომ უნდა იმკურნალოს. სულიერი ან ფიზიკური ტკივილი არის სიგნალი აუცილებელი მკურნალობისთვის. სამოთხეში ღმერთის მორჩილების მცნების დარღვევა, ღმერთის უარყოფა, გახდა სიცოცხლის უარყოფა და ნაბიჯის გადადგმა სიკვდილისაკენ, ამიტომ კანონიერად წარმოიშვა ტანჯვაც. ყოველ ადამიანს ესმის, რომ ავადყოფობა და მისი თანმხლები ტკივილები არის სიკვდილის სიმპტომები, თუ არ იმკურნალებს, ავადმყოფობა დამთავრდება ლეტალური აღსასრულით.

რატომ იყო ნათქვამი, რომ მამაკაცს უნდა ეშოვა პური არსობისა ოფლითა თვისითა, ხოლო ცოლს ტანჯვით უნდა ეშოვა? არ უნდა გავიგოთ ეს როგორც სასტიკი სასჯელი დაუმორჩილებლობისთვის. ათეისტები ამბობენ: “და თქვენ

ეს ღმერთი გიყვართ, რომელიც პატარა დაუმორჩილებლობის გამო მიუსჯის სატანჯველსა და სიკვდილს? თქვენ გინდათ ცხოვრება მასთან ერთად სამოთხეში?!” არადა ამ პრობლემის გადაჭრა მარტივად ხდება. ეს სასჯელიც არ არის, არამედ უფრო სწორად, ფაქტის კონსტატაციაა იმიტომ, რომ ადამიანმა თვითონ აირჩია ეს გზა, იგი თვითონ განუდგა სიცოცხლეს, იმიტომაც თვითონ დატოვა სამოთხე, ხოლო ღმერთი, როგორც ექიმი, ფაქტის კონსტატირებას ახდენს. ტანჯვა ამ სამყაროში ჩვენი საერთო წინაპრისა და ყოველი ჩვენგანისგანაა, ჩვენ ხომ ვცოდავთ ყოველ წუთში და ყოველ წამში და ვცხოვრობთ სიკვდილსა და ტანჯვაში. მაგრამ ჩვენ თუ გვწამს ქრისტესი, მაშინ ჩვენ გვესმის, რომ ეს არის გზა, რომელსაც მივყავართ ჭეშმარიტ ცხოვრებამდე, იმიტომ, რომ მაცხოვარმა თქვა, რომ “მე ვარ გზა და ჭეშმარიტება და სიცოცხლე” და როდესაც ჩვენ ვირჩევთ ამ გზას, მაშინ ჩვენ ვიძენთ იმ პირველყოფილ მდგომარეობას.

როგორ შეიძლება აიხსნას ის ფაქტი, რომ წესიერი ადამიანები ხშირ შემთხვევაში ტანჯვაში ცხოვრობენ, მაშინ როდესაც ავაზაკები და ცოდვილები განცხრომაში არიან? ქრისტემ გვითხრა, რომ გზა ზეციური სამეფოსკენ - ეს არის ვიწრო გზა, ეს გზა გულისხმობს ტანჯვას. რატომ არის საჭირო ასეთი რთული გზა, რატომ უნდა შევიდეთ ვიწრო კარიბჭეში? საქმე იმაშია, რომ ტანჯვა - ეს არის აუცილებელი თანამგზავრი ყოველი შრომისა. თომას ელისონმა თქვა, რომ გენიოსი ეს არის 1% ტალანტისა და 99% ოფლისა. თუ ჩვენ გვინდა, რომ მივაღწიოთ რაღაცას, ამიტომ ძალ-ღონე არ უნდა დავიშუროთ და ამიტომ ნათქვამია, რომ ცათა სასუფეველი ძალით მიიღწევა. მაგრამ ამავე დროს საჭიროა გვესმოდეს, რომ არსებობს ტანჯვა სიკეთისთვის, ღმერთის სიყვარულისთვის და მოყვასის სიყვარულისთვის. არსებობს უაზრო ტანჯვებიც. თუ მე თითოს სპეციალურად კარში

მოვიყოლებ, ამით მე ვერ დავუახლოვდები ვერც ღმერთს და ვერც სამოთხეს.

საერთოდ ტანჯვა - ეს არის საზომი იმისა, სწორად ვცხოვრობთ თუ არა. ჩვენ თუ არა გვაქვს ტანჯვა, მაშინ უნდა დავფიქრდეთ: ალბათ, რაღაც ისე არ არის, ხოლო როდესაც არის ტანჯვა, ჩვენ გვესმის რომ სწორ გზას ვადგავართ. ამიტომ ხშირად გვესმის, რომ ღმერთი უგზავნის განსაცდელს სინამდვილეში იმათ, ვისაც უყვარს იგი, თუმცა ჩვენი სისუსტის გამო, ბუნებრივია, ჩვენ არ გვინდა ეს. მოვიყვან ასეთ შედარებას: არის ორი სპორტსმენი, ერთი ნიჭიერია, მეორე კი არც ისე. რას ეტყვის მწვრთნელი ნიჭიერ სპორტსმენს? ბუნებრივია, აიძულებს დღეში რამდენიმეჯერ ვარჯიშს, გამუდმებით მისცემს შენიშვნებს, მოსთხოვს უკეთეს შედეგებს, მეორეს კი ეტყვის: ერთი საათი იხტუნავე, ირბინე, იცურავე და შეგიძლია წახვიდე სახლში. პირველს იგი აძლევს ტანჯვას, მას შეეძლო წყენოდა, მაგრამ მას ესმის, რომ ახლა ეს მისთვის ძნელია, მაგრამ შეიძლება მერე ოლიმპიური ჩემპიონიც კი გახდეს. მეორემ კი უკეთეს შემთხვევაში შეიძლება ჯანმრთელობა გაიუმჯობესოს.

ადამიანი თავიდან აიძულებს თავს, ხოლო შემდეგ თვითონ განიცდის კმაყოფილებას. ეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც შენ მიდიხარ სწორი მიმართულებით.

რთულია ადამიანის ფსიქიკისათვის გაგება იმისა, რომ ღმერთი უფრო მეტ სატანჯველს უშვებს იმათზე, ვისაც უყვარს ღმერთი. მნიშვნელოვანია გაგება იმისა, რომ ღმერთი ჩვენი გადარჩენისთვის და კეთილდღეობისთვის ჩვენივე შეცდომებს იყენებს.

ღმერთი არ ქმნის ბოროტებას, რომ გამოიყენოს როგორც საჭირო ინსტრუმენტი გადარჩენისათვის. ასეთი გაგება მანიქეველობის ნაირსახეობა იქნებოდა. მაგრამ ღმერთი იყენებს ჩვენს საკუთარ შეცდომებს ჩვენდა სასარგებლოდ. შეიძლება ითქვას, რომ ტანჯვა არის გზა გადარჩენისაკენ.

ღმერთი ასეთი უგულო არ არის. თვითონ იქცა ადამიანად და თვითონ დაიტანჯა არა მარტო ფიზიკურად, არამედ სულიერადაც. მას ხომ უღალატეს მოწაფეებმაც და ღმერთის რჩეულმა ხალხმაც.

ამიტომ ღმერთი - გამოცალკევებული არსება კი არ არის, რომელიც გულგრილად უყურებს, თუ როგორ იტანჯება მისი ქმნილება. არიან ადამიანები, რომელთაც შეუძლიათ ძლიონ თავს, შეუძლიათ თავის უბედურებაზე მაღლა დადგნენ და გაიმარჯვონ თავის საკუთარ ბუნებაე, საკუთარ უძლურებაზე.

ერთ-ერთი ამერიკელი როკ-მომღერალი თავის ინტერვიუში აკრიტიკებდა დასავლეთის ცივილიზაციას იმის გამო, რომ მან შექმნა უკვდავების კულტი. ე.ი. ადამიანი ცხოვრობს ისე, თითქოს მას სიკვდილი არ ელოდება, ადამიანი ცხოვრობს სიამოვნებისთვის. ხოლო სიამოვნებები რომ იყოს აბსოლუტური, უნდა წარმოიდგინონ, რომ ისინი უკვდავნი არიან და არავითარი პასუხისგება მათ არ ექნებათ. ამიტომ არ არის მიღებული არც ლიტერატურაში, არც ფილმებში, განსაკუთრებით ჰოლივუდში, ილაპარაკო სიკვდილის შესახებ, როგორც სატანჯველზე, როგორც მეტაფიზიკურ საშინელ პრობლემაზე, რომელზეც მუდამ უნდა ვიფიქროთ.

ჩვენი ცივილიზაცია - ეს ცივილიზაციაა, სადაც ესწრაფიან ტანჯვის აცილებას. ძალიან ხშირად თვლიან, რომ ღმერთი გვიგზავნის ჩვენ ტანჯვას სასჯელად ჩვენი რაღაც ცოდვების გამო. თვით მოციქულებიც ასე ფიქრობდნენ და პარადოქსულ ფორმაში დაუსვეს ქრისტეს კითხვა ადამიანზე, რომელიც დაბადებიდან ბრმა იყო: "ვინ ჩაიდინა ცოდვა, თვითონ თუ მისმა მშობლებმა, რომ იგი ბრმა დაიბადა?" როგორ შეიძლება შესცოდოს მან, რომელიც ჯერ არ დაბადებულა? ქრისტე პასუხობს: "არ ჩაუდენია ცოდვა არც მას და არც მის მშობლებს. მაგრამ ეს იმისთვისაა, რომ

მასზე ღვთის საქმეები განცხადდნენ”. ასე რომ, სატანჯველს აქვს სხვა მიზეზი და არა უბრალოდ როგორც სასჯელი ცოდვებისთვის. ბიბლიაში არის წიგნი, რომელიც მთლიანად ეძღვნება ტანჯვის პრობლემას. ეს არის იოხის წიგნი. მართალი იოხი, როგორც გვახსოვს, არ ეთანხმება იმას, რომ იგი იტანჯება თავისი რაღაც ცოდვის გამო. მაგრამ მეგობრები მას მუდმივად ეუბნებიან: “შენ იტანჯები, ე.ი. შენ შესცოდე”. იოხი კი ეუბნება: “დაე, ღმერთმა მიპასუხოს, რისთვის ვიტანჯები, მე სუფთა ვარ ღმერთის წინაშე”. ღმერთი კი პასუხობს: “მოემზადე ორთაბრძოლისთვის, თუ შენ თვლი, რომ ჩემი ტოლი ხარ”. შემდეგ ამ ორთაბრძოლაში ღმერთი იოხს უსვამს რამდენიმე კითხვას, რომლის არსი შემდეგში მდგომარეობს: “შენ ამბობ, რომ სამყაროში ბევრია ცუდი, მაგრამ შენ შეგიძლია ასეთივე სამყაროს შექმნა? უკეთესის კი არა, ასეთივეს შექმნა?” “არა” - პასუხობს იოხი. “თუ არა, მაშინ რის შესახებლა ლაპარაკობ?” არის ასეთი ფრაზა: გაკრიტიკება იოლია, გააკეთე უკეთესი. ჩვენ სხვის თვალში ბეწვს ვხედავთ, საკუთარში კი დირესაც ვერ ვამჩნევთ. ასეა აქაც, თუ იოხი ამბობს, რომ სამყარო ცუდია, ე.ი. მან იცის, როგორ შექმნას უკეთესი, ხოლო თუ არ იცის და მით უმეტეს არ შეუძლია, მაშინ უნდა იცხოვროს იმ სამყაროში, რომელიც ღმერთმა შექმნა. და მაშინ იოხს ესმის და ეთანხმება, ღებულობს სამყაროს ისეთს, როგორიც არის. ე.ი. ესმის, რომ სიკეთისა და ბოროტების კრიტერიუმი სამყაროში თვითონ იოხი კი არა, არამედ ღმერთია და მაშინ ყველაფერი ბრუნდება წინანდელ მდგომარეობაში.

სწორედ ამაში მდგომარეობდა ცოდვით დაცემა, როდესაც ადამმა თქვა: “მე ვარ სიკეთისა და ბოროტების კრიტერიუმი”. ამაში იყო იოხის პატიება, როდესაც მან თქვა: “დიახ, მე იოხი კი არ ვარ კრიტერიუმი, არამედ ღმერთია”. ამიტომ ბოროტება და ტანჯვა სამყაროში არის აუცილებელი შედეგი ახლანდელი სამყაროსი, რომელიც გახრწნილია

პირველქმნილი ცოდვით. და ჩვენ უნდა მივიღოთ სამყარო ისეთი, როგორიც ის არის, ღმერთს კი უნდა მადლობა შევწიროთ ყველაფრისთვის, რაც მან შექმნა და გააკეთა ჩვენი გადარჩენისათვის.

ოჯახური სიხარული

ოჯახური ბედნიერება წარმოდგენელია ოჯახური სიხარულის გარეშე. გარკვეულწილად სიხარულიც მოვალეობაა: “ჰმონებდით უფალსა სიხარულით, შევუდოდით ის წინაშე მხიარულებით” (ფს. 92-2), ბრძანებს წმინდა წინასწარმეტყველი მეფე დავითი. “გიხაროდეთ მოხარულთა თანა” (რომ. 12.15), “მარადის გიხაროდენ” (1 თეს. 5.16) გვმოდგრავს წმინდა მოციქული პავლე და აქედან თვით ქრისტიანული მოვალეობებისადმი დამოკიდებულებაც ნათლად ჩანს;

“უღელი ჩემი ტკბილ არს და ტვირთი ჩემი სუბუქ არს” (მათე, 11.38), - ბრძანებს უფალი.

ქრისტიანული ცხოვრება მარადიული სიხარულია: ღმერთი ადამიანს იმდენ წყალობას უგზავნის, იმდენ სიკეთეს აძლევს, რომ უსიხარულობა ჩვენი მხრიდან დიდი უმადურობაა. შინაგანად სულ უნდა გვიხაროდეს - გვიჭირს თუ გვილხინს, მაგრამ, სამწუხაროდ, ჩვენ ცოდვილი ადამიანები ვართ და ყოველთვის ვერ ვასრულებთ ამ მცნებას, რამეთუ ის, რაც ადამიანს სიხარულისაგან აყენებს, არის მისი ცოდვა: - დაშვებული შეცდომა, შეუსრულებელი მოვალეობა, ვერ დათმენა განსაცდელისა; სიხარული არსებობს, და ჩვენ ვერ ვმონაწილეობთ მასში. ქრისტიანმა ასეთ შემთხვევაში სასოება ისევ ღმერთზე უნდა დაამყაროს და ისევ მას უნდა შეევედროს წმინდა დავით წინასწარმეტყველის სიტყვებით: “ნუ განმაგდებ მე პირისა

შენისაგან და სულისა წმიდასა შენსა ნუ მიმიღებ ჩემგან” (ფს. 50,11) - გვწამს, ღმერთი კვლავაც შეისმენს ჩვენს ვედრებას.

ადამიანური სიხარული წარმოდგენილია გაზიარების გარეშე. ახლობელი ადამიანის თანადგომა როგორც გლოვის ჟამს არის აუცილებელი, ასევე სიხარულისას, და უფრო მეტადაც: თუ მწუხარების მარტო გადატანა ადამიანისათვის ძალიან ძნელია, გაუზიარებელი სიხარული - ლხინი მოლხინეთა გარეშე, დღესასწაული, რომელიც არ შედგა, ადამიანის გულში მოურჩენელ იარას ტოვებს. სწორედ ამიტომ იესო ქრისტემ ღმერთაებრივი განგებულება შეცვალა და თავისი პირველი სასწაული, წინასწარმეტყველების საწინააღმდეგოდ დროზე ადრე, იერუსალიმის ნაცვლად, გალილეის ქალაქ კანაში მოახდინა: ქორწილის დროს ღვინო რომ არ გათავებულიყო, წყალი გადააქცია ღვინოდ, რათა საქორწილო სიხარულს ჩრდილი არ მისდგომოდა.

სიხარული, ერთი მხრივ, მასში მონაწილეთა რიცხვით მრავლდება, მეორე მხრივ კი - მით უფრო იზრდება, რაც უფრო ახლობელნი არიან ერთად მოხარულნი. ამიტომ ოჯახური სიხარული კაცობრივ სიხარულთა შორის უდიდესია. ოჯახური სიმყუდროვე, სითბო შეუცვლელია ადამიანისათვის, ჩვენ შეიძლება გავმხიარულდეთ, კიდევაც გავშინაურდეთ უცხოთა შორის, პირადი სიამოვნება შეიძლება განცხრომასა და წრეგადასულ მხიარულებაშიც გადავიდეს, მაგრამ იგი არასოდეს ისეთი თბილი და წმინდა არ იქნება, როგორც სიხარული თვისთა შორის. ჩვენ მარტოც შეგვიძლია განვიცადოთ სიამოვნება და სიხარული, მაგრამ თუ ახლობელს გავუზიარებთ ამ გრძნობას, იგი ორმაგდება, რამეთუ ცნობილია, რომ თითოეული ადამიანისათვის საკუთარი ოჯახი, საკუთარი სახლი და სამშობლო მისი სამყაროს ქვაკუთხედი. რაოდენ დასანანი, როცა ადამიანი ოჯახს გარეთ ეძიებს გასართობს მაშინ, როდესაც სახლში

მოუთმენლად ელიან შვილს დანატრებული მშობლები თუ მშობლებს დანატრებული შვილები და მეუღლე.

ჩვენში დღემდე ძალაშია დაუწერელი წესი, რომ ახალ წელს ადამიანთა უმეტესობა, თვით დაუდგრომელი მოზარდი თაობაც კი ჯერ ოჯახში ხვდება, და მხოლოდ შემდეგ მიდის სტუმრად.

ოჯახური სიხარულისთვის სულ ცოტა არის საკმარისი. მას არ სჭირდება დიდი ძალისხმევა და მატერიალური შესაძლებლობა, რაც პირიქით, ამძიმებს სიხარულს. საკმარისია სულ მცირე საჩუქარი, მცირე ყურადღება - თუნდაც ერთი გაღიმება და ერთი სანუგეშო სიტყვა. ერთი მხრივ მუდამეამ სიხარულზე ფიქრი ძალიან ძნელია, ადამიანი ყოველთვის კარგ ხასიათზე ვერ იქნება, შეიძლება გაჩნდეს საფრთხე გარეგნულობისა და ხელოვნურობისა. მაგრამ, მეორე მხრივ, თვით განწყობა მოქმედებაზეა დამოკიდებული: კეთილი შინაგანი მდგომარეობა მიიღწევა სწორი მიზანდასახული მოქმედებით. მაგალითად წმინდა იოანე ოქროპირი სიყვარულის შესახებ ბრძანებს, რომ თუ ადამიანის მიმართ ეს გრძნობა არ გაგაჩნია, უნდა მოექცე ისე, თითქოს გიყვარდეს და ამ მძიმე სულიერი შრომისთვის ღმერთი დაგაჯილდოვებს სიყვარულის ნიჭით. იგივე ითქმის სიხარულზეც. თითოეული ადამიანი სისტემატიურად და გამიზნულად უნდა ეცადოს, რომ თავისი მოქმედებით თუ სიტყვით გარშემო მყოფთ მუდამ სიხარულს ანიჭებდეს.

ყველა სახელმწიფოსა და ერს აქვს თავისი დღესასწაულები და უქმეები, ღირსშესანიშნავი მოვლენის აღსანიშნავი დღეები, საოჯახო დღესასწაულები, მიცვალებულთა მოხსენიება.

ოჯახის წევრები უნდა ეცადონ, მათ საერთო ზეიმში სხვა ადამიანებიც შემოიერთონ, განსაკუთრებით გლახაკები, გაჭირვებულები, მოხუცები: საკმლით მათი მოკითხვა,

დასაჩუქრება დღესასწაულს ერთიორად გაზრდის და მეტ სიწმინდეს შემატებს.

სულიერი სიხარული აუცილებელია მწუხარების ჟამსაც. მგლოვიარე ადამიანისგან სიცილი და მიწიერი გართობა არაბუნებრივად და უზნეობად აღიქმება, მაგრამ სულიერი სიხარული, მაგალითად ჩვილ ბავშვთან ურთიერთობით ან სხვა სიკეთით გამოწვეული, მწუხარე სულს დიდ შვებას ანიჭებს. ალბათ გარკვეულწილად ამითაცაა განპირობებული დღეს უკვე თითქმის მექანიკური ტრადიცია ახალშესვენებულის ოჯახში სახლის კურთხევისა და მოუნათლავი წევრის გაქრისტიანებისა, რასაც მწუხარე სულში სადღესასწაულო ელფერი შეაქვს.

ღმერთმა ყველა ოჯახს და თითოეულ ადამიანს მისცეს განცდა ჭეშმარიტი მარადიული სულიერი სიხარულისა.

რა არის ათეიზმი?

კაცობრიობის ისტორიას დასაბამიდან არ ახსოვს პერიოდი, რომ კაცობრიობის რომელიმე ნაწილი ყოფილიყო არარელიგიური, მთელი თავისი განვითარების ისტორიის განმავლობაში კაცობრიობა იყო რელიგიური - მას სწამდა ღმერთის არსებობის. სხვა საკითხია რამდენად ჭეშმარიტი იყო კაცობრიობის გარკვეული ნაწილის რწმენა.

რაც შეეხება ათეიზმს, მას ძალიან მოკლე ისტორია აქვს. იგი იწყება დაახლოებით XVII-XVIII საუკუნეებიდან, როდესაც ევროპაში ე.წ. განმანათლებლობა შემოდის. დღეს ათეიზმს რენესანსის, აყვავების ხანა უდგას, მეტსაც გეტყვით - ათეიზმი ყველაზე პერსპექტიული რელიგიაა. თუ რატომ არის რელიგია, ამაზე ცალკე ვისაუბროთ...

სიტყვა ათეიზმი სიტყვასიტყვით, პირდაპირი თარგმანით უღმერთობას ნიშნავს, ეს სიტყვა საკმაოდ დიდი ხანია არსებობს, მაგრამ მის ქვეშ რელიგიური ცნობიერების მატარებელ ადამიანთა ჯგუფი მსოფლიოში არ არსებობდა. მაგალითად, ძველი რომაელები ქრისტიანებს ათეისტებს უწოდებდნენ - მათი აზრით ქრისტიანები იმდენად ღარიბები იყვნენ, რომ მხოლოდ ერთი ღმერთი გააჩნდათ და ამას უკვე ათეიზმად თვლიდნენ. ამდენად ამ სიტყვის ეტიმოლოგია და წარმოშობა არსებობდა, მაგრამ მას სრული მნიშვნელობითი დატვირთვა არ ჰქონია, მხოლოდ შეურაცხყოფითი დამოკიდებულების გამოსახატავად იყენებდნენ. თუკი ადამიანისთვის შეურაცხყოფის მიყენება სურდათ, მას უწოდებდნენ უღმერთოს, როგორც რომაელები აყენებდნენ ქრისტიანებს "შეურაცხყოფას" ამ თვალსაზრისით.

რამ განაპირობა ამ ტერმინის - ათეიზმის ქვეშ რეალური ადამიანების არსებობა და ათეისტური იდეოლოგიის ჩამოყალიბება - რომლის თანახმადაც ღმერთი არ არსებობს? მიზეზი ამისა გახლდათ დასავლეთის ეკლესიის განდგომა. ვიცით, რომ XI საუკუნეში, დასავლეთის ეკლესიის მხრიდან დოგმატური ცდომილებებისა და პოლიტიკური მიზეზების გამო მოხდა აღმოსავლეთისა და დასავლეთის ეკლესიების განყოფა. შედეგად მივიღეთ აღმოსავლეთის ეკლესია, რომელიც იწოდა მართლმადიდებელ ეკლესიად და დასავლეთის ეკლესია, რომელსაც ეწოდა კათოლიკური ეკლესია. თითქოსდა იმ უმნიშვნელო დოგმატურმა ცვლილებებმა, რომლებიც დასავლეთის ეკლესიამ მიიღო, ევროპა მიიყვანა იმ მდგომარეობამდე, რასაც ჰქვია ინკვიზიცია. მოედნებზე ცეცხლის გიზგიზი, ადამიანთა დაწვა, შეუწყნარებლობა, ქრისტეს სახელით ადამიანთა მოკვდინება და ა.შ. თავის მხრივ ამგვარმა დამოკიდებულებამ, ქრისტესაგან ამგვარმა გაუცხოებამ შეუწყო ხელი ათეიზმის წარმოშობას: მართლაც რომ ქრისტესგან გაუცხოებამ, რადგან არ შეიძლება ადამიანი

მოკლა მხოლოდ იმის გამო, რომ სხვაგვარად უყურებს დოგმატურ საკითხს, ან ეჭვი მიიტანო, რომ კუდიანია და ამის გამო დაწვა. ამ მიმართულებით მართლმადიდებელი ეკლესია იყო უპრეცედენტოდ დემოკრატიული ორგანიზმი. დაფუძვით, თუკი ვინმე არ ეთანხმებოდა მართლმადიდებელი ეკლესიის შიდა განაწესს - გინდაც დოგმატურ საკითხებს, გინდაც იერარქიას, მარტივად გვარდებოდა ეს საკითხი, ისევე როგორც დღეს ნებისმიერ დაწესებულებაში ხდება, ვინც არ ეთანხმება ამ ორგანიზაციის წესდებას, კანონებს - განიკვეთებოდა ეკლესიისგან. ადამიანზე არანაირი ძალადობა არ ხდებოდა - გინდა თუ არა, უნდა გადაგარჩინო და ამის გამო უნდა დაგწვა. ამგვარი დამოკიდებულება მართლმადიდებელ ეკლესიაში არასოდეს ყოფილა, რაც სამწუხაროდ არსებობდა დასავლეთის ეკლესიაში და მთავარი მიზეზი ათეიზმის წარმოშობისა და გაფურჩქვნისა ეს გახლდათ. უკვე გვიან, XVII-XVIII საუკუნეებში, ადამიანთა რიგებში გამოვიდნენ ადამიანები და თქვეს - თუკი ღმერთი არსებობს, ამგვარ დამოკიდებულებას არ დაუშვებდა, შეუძლებელია ღმერთის მორწმუნე ორგანიზაციამ ღმერთის სახელით ამდენი სისასტიკე ჩაიდინოს, ამდენი ადამიანის სიცოცხლე შეიწიროს. ცხადია, ეს მოსაზრება არ იყო მართებული, მაგრამ ათეიზმის ტალღა იყო ერთგვარი პროტესტი კათოლიკური ეკლესიის და იმ რეალობის მიმართ, რაც მაშინდელ ევროპაში არსებობდა. წარმოიშვა ე.წ. განმანათლებლობა, რაც გულისხმობს, რომ არ არსებობს ღმერთი, ყველა ამქვეყნიური პროცესი ბუნებრივი ძალებით მიმდინარეობს და ყველაფერი ხდება მეცნიერულ დაკვირვებებზე. ამდენად, სიტყვა ათეიზმის უკან უკვე რეალური ადამიანები ჩნდება, რომლებიც ამ მდგომარეობამდე იმ სასტიკმა, შავბნელმა და არაადეკვატურმა რეალობამ მიიყვანა, რაც იმდროინდელ ევროპაში არსებობდა.

- რატომ არის ათეიზმი რელიგია და რა არგუმენტებით ცდილობენ ათეისტები იმის დამტკიცებას, რომ ღმერთი არ არსებობს? საინტერესოა ისიც, რატომ გახდა ადამიანთა მასებისთვის ათეიზმის რელიგია მისაღები?

- ქრისტიანს სწამს იესო ქრისტესი, სხვას - ბედის, ვიღაცას მუჰამედის, კრიშნასი... ათეისტს სწამს, რომ ღმერთი არ არსებობს, მაგრამ რადგან რაღაცის სწამს, ბუნებაში ეს განცდა არსებობს, ეს უკვე რელიგიური განცდაა ადამიანის ფსიქოლოგიასა და აზროვნებაში - თავად ათეიზმის რელიგიაა, თუმცა ათეიზმს ჩამოყალიბებული კონცეფცია არ გააჩნია, მეტიც, ათეისტსაც და მორწმუნე ადამიანსაც ერთნაირი მაგალითების მოყვანა უხდებათ თავიანთი პოზიციების დასამტკიცებლად - ერთმა დაამტკიცოს, რომ ღმერთი არსებობს, მეორემ - რომ ღმერთი არ არსებოს, რა მაგალითებია ეს? - ეკლესიური ცხოვრება და რელიგიური გამოცდილება. მორწმუნე ადამიანისთვის ეკლესიური ცხოვრება არის მაგალითი იმისა, რომ ღმერთი არსებობს, ათეისტი კი ეკლესიური ცხოვრებიდან გამომდინარე ცდილობს ღმერთის არარსებობის დამტკიცებას. ათეიზმს მსოფლმხედველობა, თავისი ჩამოყალიბებული სწავლება არ გააჩნია, მარტოოდენ არსებული რელიგიური გამოცდილებისა და ეკლესიური ცხოვრების კრიტიკითაა დაკავებული, ყოველთვის აპელირებს არსებულ რელიგიურ პრაქტიკაზე დაყრდნობით, ხოლო დასაბუთებული არგუმენტები, რომელთა მეშვეობითაც შეძლებს დაამტკიცოს, რომ ღმერთი არ არსებობს, არ გააჩნია, თუმცა ათეიზმს საკმაოდ ბევრი მომხრე გამოუჩნდა, რადგან ათეიზმის რელიგია ძალიან "კომფორტული" რელიგიაა. ათეისტად ყოფნა კომფორტულია იმ გაგებით, რომ ადამიანი შეზღუდული არ არის თავის მოქმედებაში.

მორწმუნე ქრისტიანიც და ათეისტიც თვლის, რომ თავისუფალია, ორივე აპელირებს თავისუფლებაზე, ორივე აღიარებს, რომ თავისუფლების იდეალები აღმატებული, მისაღები და პრიორიტეტულია კაცობრიობისთვის, მაგრამ თავისუფლების გაგება აქვს სხვადასხვანაირი. ათეისტისთვის თავისუფლება გულისხმობს შემდეგს: ვაკეთო ის, რაც მსურს, რაც სიამოვნებას მანიჭებს კარგია. ამის კეთება მისაღები და გამართლებულია. რაც ტკივილს ანიჭებს, ყველაფერი ცუდია. თუმცა, აქაც ვერ არიან ათეისტები ჩამოყალიბებულნი მოძღვრების დონეზე: მშობიარე ტკივილით შობს, მაგრამ ცუდი არ არის, რომ შემდეგ ნაყოფი იშვება. მაზოხისტს ტკივილი სიამოვნებს, თუმცა, ეს არ ნიშნავს, რომ მაზოხიზმი კარგია. ამდენად, აქაც ვერ თანხმდებიან, რადგან აპრიორი არ არის - რაც მსიამოვნებს ყველაფერი კარგია, რაც ტკივილს ანიჭებს, ყველაფერი ცუდი, მაგრამ ეს კომფორტული პოზაა. ვთქვათ, ადამიანს სიამოვნებს სიზარმაცე - ძილი, უსაქმოდ ყოფნა. დილით ადრე ადგომა და წირვა-ლოცვაზე დასწრება დისკომფორტულია. ჯობია კვირადღეს სახლში დარჩეს და გამოიძინოს, ურჩევნია ამ პრინციპით იმოქმედოს. ასევე, ვთქვათ მინდა მრუშობა და უნდა ვიმრუშო რადგან ეს სასიამოვნოა. ქრისტიანი ამბობს - შეიძლება მე მრუშობა მინდა, მაგრამ ვებრძვი ამ ვნებას, რადგან საწინააღმდეგოა ღვთის მცნებებისა. ათეისტისთვის ზნეობრივი ბარიერი არ არსებობს, ყველაფერი რისი კეთებაც სურს და სიამოვნებს თავისუფლების ნორმებში ჯდება - მათთვის თავისუფლება მდგომარეობს იმაში, რომ გამოიყენო საკუთარი ნებელობა, საკუთარი არსება რაც გსურს იმის კეთებაში. მორწმუნე ქრისტიანის შემთხვევაში რეალობა სხვაა. თავისუფალი ვარო კი ამბობს, მაგრამ მისთვის თავისუფლება ნიშნავს - შენ ხარ თავისუფალი, შენ ფლობ შენს თავს, შენს ნეგატიურ ემოციებს, შენს მანკიერ სურვილებს, აგრესიას. განა არ გაქვს,

მაგრამ გმობ, აკონტროლებ, ებრძვი მათ, რომ არ გქონდეს. სწორედ ამაში ხედავს ქრისტიანი თავისუფლების აზრს და ეს არის მისი თავისუფლების კონცეფცია, განსხვავებით ათეისტისგან. აქედან გამომდინარე, ათეისტის თავისუფლება ქრისტიანისთვის არის უკიდურესი დამონებულიობა და მონობა.

ერთ-ერთი მთავარი კითხვა, მთავარი არგუმენტი, რომლის საშუალებითაც ცდილობენ ათეისტები ღმერთის არარსებობის დამტკიცებას, არის ბოროტების პრობლემა: თუკი ღმერთი არსებობს, რატომ უშვებს ყოვლადმღიერი და ყოვლადკეთილი ღმერთი ბოროტების არსებობას სამყაროში. შეიძლება ითქვას, ბოროტების პრობლემა ათეისტების ხელში არის მთავარი კოზირი, მთავარი არგუმენტი და ამით მანიპულირებენ - თუკი ბოროტება არსებობს სამყაროში, მაშინ ღმერთი არ არსებობს, რადგან ყოვლადმღიერ და ყოვლადკეთილ ღმერთს არ შეიძლებოდა სამყაროში ამდენი ბოროტება დაეშვაო. დაახლოებით მსგავსი არგუმენტაცია - როგორ, ყოვლადმღიერ და ყოვლადკეთილ ღმერთს არ შეეძლო სრულყოფილი, სრულფასოვანი სამყარო შეექმნა? თუკი ღმერთი არსებობს, რატომ არის ნაკლოვანი, პრობლემებით აღსავსე ეს სამყარო? სხვათა შორის, ამასთან დაკავშირებით ბევრს მსჯელობენ, მაგრამ არა მართლმადიდებლურ სამყაროში, რადგან მართლმადიდებლობაში ეს საკითხი გარკვეულია, არამედ მსჯელობა მიდის ევროპელი თეოლოგების მიერ. მათ ამ არგუმენტაციაზე ამგვარი პასუხი აქვთ: ამ სამყაროში, დედამიწაზე ამიტომ არსებობს ამდენი ბოროტება, რომ ადამიანმა დააფასოს სიკეთე, ალტერნატივა არსებობს და შენ უკეთესი უნდა აირჩიო. ეს არასწორი პოზიციაა. მართლმადიდებლური პოზიციით ბოროტება არ არის ღმერთის მიერ შექმნილი, იგი სამყაროში შემოვიდა ისევ და ისევ ადამიანის მიერ, თუმცა აქ ათეისტების მხრიდან აქაც იჩენს თავს ადამიანის თავისუფალი

ნებელობის პრობლემა. დაცემული სამყარო, რა თქმა უნდა, არ არის ღმერთის შექმნილი, არამედ ადამიანის დაცემის შედეგი და ჩვენ ყველანი პოსტსამოთხისეულ შედეგებს ვიმკით (რატომ მოხდა დაცემა, ამაზე მსჯელობა შორს წაგვიყვანს). ეს საკითხი ერთ-ერთი მთავარი არგუმენტი ათეისტებისა - თუკი ღმერთმა იცოდა, რომ ადამი დაეცემოდა, რატომ შეუქმნა ისეთი გარემო პირობები, რომ დაცემულიყო, შემდეგ დაეტოვებინათ სამოთხე და მომხდარიყო ის ყველაფერი, რაც კაცობრიობის ისტორიაში მოხდა. ეს ძალზე მნიშვნელოვანი მომენტი და ამიტომაც მინდა ამაზე გავამახვილო ყურადღება, რადგან კარგად გავიგოთ ღვთის განგებულება ადამიანზე და ზოგადად შემდგომ განვითარებული მოვლენები. ღმერთმა შექმნა იდეალური და სრულფასოვანი გარემო პირველი ადამიანებისთვის, ჰარმონიული ურთიერთობისთვის ადამიანებსა და ღმერთს შორის, მაგრამ ეს გარემო დაირღვა. საქმე რაშია? - ღმერთმა ადამიანი შექმნა თავის ხატად და მსგავსად, რაც გამოიხატება იმაში, რომ ჩვენ გვაქვს შემოქმედის მსგავსი და არა მისნაირი, აზროვნების უნარი, გონიერება და თავისუფალი ნებელობა - არჩევანის თავისუფლება გაგვაჩნია. ადამიანი ამ ორი კრიტერიუმით ემსგავსება შემოქმედს და განსხვავდება ყველა სხვა ქმნილებისგან. ათეისტების პოზიციით, თუკი ღმერთი არსებობს, რატომ დაუშვა ხის არსებობა, რომლის ნაყოფიც იგემეს პირველმა ადამიანებმა. ნუ იქნებოდა საერთოდ ეს ხე. თუკი დაუშვა ე.ი. გამიზნულად დაუშვა, რომ ადამიანები შემცდარიყვნენო. ვერ ხედავენ ლოგიკას ამაში. რეალურად რა ხდება? - ვიმეორებ, ადამიანს გააჩნია არჩევანის თავისუფლების თვისება და აზროვნების უნარი და ამ კრიტერიუმებით ემსგავსება შემოქმედს. მოვიყვან მაგალითს, დავუშვათ, ადამიანი, რომელმაც იცის რამდენიმე უცხო ენა, ფლობს ამ ნიჭს, ტყეში მწყემსად რომ გაუშვათ, ექნება ამ ცოდნის,

თავისი ნიჭის რეალიზების საშუალება ცხოველებთან? რა თქმა უნდა, არა - მან თავისი ენების ცოდნა უნდა გამოიყენოს იმ ადამიანებთან ურთიერთობაში, რომლებმაც ეს ენები იციან. ანალოგიურად შეიძლება განვმარტოთ ის სიტუაცია, რაც ხდებოდა სამოთხეში. ადამიანებს კი ჰქონდათ ეს უმაღლესი თვისებები - ანალიტიკური უნარი და თავისუფალი ნებელობა, მაგრამ სად უნდა მომხდარიყო ამ თვისების რეალიზაცია? - სწორედ კეთილისა და ბოროტის ცნობადის ხე იყო ამ ნიჭების რეალიზაციის ბრწყინვალე საშუალება: არ ეხმიათ ამ ხის ნაყოფი, ეს იყო მცნება ღვთისა, ადამიანებს ჰქონდათ უნარი, ანალიზი გაეკეთებინათ - მე თუ მინდა ღმერთთან ყოფნა, არ ვჭამ. ამასთან, ადამიანს ჰქონდა თავისუფალი ნებელობაც, რომ ანალიტიკური აზროვნების შედეგად დასკვნები გამოეტანა და აერჩია რომ არ ეჭამა. აკრძალული ნაყოფის ჭამაც კი იყო ამ ნიჭის რეალიზაცია. ანუ ღმერთმა შეუქმნა ამ ნიჭების რეალიზაციის საშუალება, თუნდაც ეს მომხდარიყო არასწორი გზით. მართალია, არჩევნის საშუალება ადამიანმა ცუდად გამოიყენა, მაგრამ ესეც არჩევანი იყო და იმის რეალიზება, რასაც ჰქვია ადამიანი. ამდენად, სამოთხის შუაგულში მდგარი ხე ღვთის მიერ დაგებული მახე კი არ იყო, არამედ ადამიანის რეალიზაციისთვის საჭირო და აუცილებელი ხე.

ადამიანმა ცუდად გამოიყენა ეს თავისუფლება და პოსტამოთხისეული შედეგებიც მივიღეთ. ადამიანი გახდა მოკვდავი, ეკოლოგიაც კი გაუკუღმართდა, ცხოველთა სამყარო აგრესიული გახდა და დაუპირისპირდა ადამიანს, შეიცვალა იდეალური, ჰარმონიული გარემო, დამოკიდებულება გარესამყაროსა და ღმერთს შორის... თუმცა, ამ გარემოშიც აქვს შენარჩუნებული ადამიანს ის თვისებები, რითაც ემსგავსება ღმერთს - აქაც შეუძლია აირჩიოს კარგი ან ცუდი. ამდენად, ბოროტების არსებობა კარგის და ცუდის განრჩევაში კი არ გვეხმარება, არამედ ეს არის ერთი მხრივ,

ჩვენი საერთო წინაპრების არასწორი არჩევანი, მეორე მხრივ კი ჩვენი არასწორი არჩევანის დადასტურება. ეს არის რეალობის სწორი დანახვა, რაც ათეისტებს არ შეუძლიათ.

- ღვთის არსებობის დამადასტურებელ არგუმენტებს, დამამტკიცებელ ნიშნებსაც შევხებით...

- საუბრისას ღვთის არსებობის დამამტკიცებელი რამდენიმე არგუმენტი მოვიყვანე. ამის უამრავი არგუმენტი და დასაბუთება არსებობს, ერთ-ერთი, როგორც ვთქვით, არის ისტორიული გამოცდილება, ისტორიული არგუმენტი - კაცობრობის ისტორიაში არ ყოფილა პერიოდი, როდესაც ადამიანი ყოფილიყო ათეისტი, ყველა ადამიანი იყო რელიგიური, სწამდა ღმერთის არსებობის, სხვა საკითხია რამდენად ჭეშარიტი იყო მათი შეხედულება ღვთის შესახებ. მეორე, უმთავრესი არგუმენტი არის კოსმოლოგიური, ასევე დიზაინის არგუმენტი, რომელსაც თავის დროზე იშველიებდნენ იგივე პლატონი, არისტოტელე... რაში მდგომარეობს ეს არგუმენტაცია? - უნდა დააკვირდე გარესამყაროს და ნახავ როგორ იდეალურადაა მოწყობილი იგი, როგორი ჰარმონიული კანონზომიერებითაა აღსავსე დედამიწაც და კოსმოსიც. ამ არგუმენტის მოყვანისას ხშირად მოჰყავთ "ლეპტოპის" მაგალითი: "ლეპტოპი" დავშალოთ ნაწილებად, ჩავყაროთ ყუთში და ვანჯღრიოთ თუნდაც რამდენიმე წელი, თეორიულად რა თქმა უნდა, აიწყობა იგი? - ცხადია არა. მის ასაწყობად საჭიროა ადამიანური გონება. შეიძლებოდა ლეპტოპზე უკეთესად აწყობილი, მოწყობილი და მომუშავე სამყარო თავისთავად დალაგებულიყო? ქაოსი გარდაქმნილიყო კოსმოსად, წესრიგად? - უადრესად მოწესრიგებულია ჩვენი გალაქტიკა, სამყაროში ყველაფერი ჰარმონიულ წონასწორობაშია. ყველაფერი რომ ასე წესიერად დალაგებულიყო, ამისთვის საჭირო იყო უმაღლესი გონება. უმაღლესი გონება არის სწორედ ღმერთი, რომელმაც მოაწყო ეს სამყარო. კოსმოლოგიური არგუმენტი ცნობილი იყო ადრიდანვე.

ზოგიერთი განმმართველი აკავშირებს, რომ თვით აბრაამის მოქცევაც ამ არგუმენტით მოხდა. მან ღმერთი შეიცნო ულამაზესი სამყაროს შემყურემ და ამ ყველაფრის შემოქმედად აღიარა ერთი ჭეშმარიტი ღმერთი, შეიმეცნა, რომ არ შეიძლებოდა ეს ყველაფერი ყოფილიყო ძლიერი ღმერთის გარეშე - რასაც ჰქვია ერთი ჭეშმარიტი ღმერთი. იგი შეიქმნა ჭეშმარიტი ღმერთის თაყვანისმცემელი, რომლისგანაც გამრავლდა შემდეგ რჩეული ერი.

- რა ზნეობრივი შედეგები მოჰყვება ათეისტურ აზროვნებას?

- ზნეობრივი შედეგები არის დამღუპველი, რადგან ათეიზმი ძალიან კომფორტული პოზაა. ათეისტური აზროვნება კომფორტულია საკუთარი ვნებების ფართო რეალიზაციისთვის. არ ვამბობ, რომ ყველა ათეისტი ამორალურია, მაგრამ ამგვარ მდგომარეობას - ამ რელიგიას დიდი პერსპექტივა გააჩნია, რომ ადამიანი ასეთი გახდეს. დღეს ჩვენ მომსწრენი ვართ რელიგიური ფასეულობების დევალვაციისა და დაკნინებისა. მავანნი თანამედროვე საშუალებების მეშვეობით - პრესა იქნება, ტელევიზია, კინო თუ სხვა, ქადაგებენ, რომ რაღა დროს შუასაუკუნეებრივი აკრძალვებია, ან რაღა საჭიროა რაღაც აკრძალვები, როდესაც ახალგაზრდობას ესმის ასეთი მოძღვრება, ბევრს არ ფიქრობს ამაზე, არ იყენებს იმ ღვთივმინიჭებულ პრივილეგიას - აზროვნებას, ანალიტიკურ უნარს, რადგან არ სჭირდება. სამწუხაროდ, ისეთ დროში ვცხოვრობთ, აღარ გვცალია აზროვნებისთვის, ჩვენც, ისევე როგორც მთელი მსოფლიო, ინფორმირებული ერი ვართ, მაგრამ ამ ინფორმაციის გაანალიზების საშუალება აღარ გაგვაჩნია, რადგან დრო აღარ გვაქვს, რომ მიღებულ ინფორმაციას დავუფიქრდეთ და გავანალიზოთ. ფაქტობრივად, ჩვენ გვართმევენ იმ ფუნდამენტურ თვისებას, რაც ღმერთმა ჩადო ადამიანში - ანალიტიკურ უნარს, აზროვნების უნარს. ეს ხდება მოზ-

ღვაწეული ინფორმაციის მეშვეობით, რომლის გადამუშავებაც ადამიანს აღარ შეუძლია, ამიტომ მზამზარეულ რეცეპტებს იყენებენ, რაც მრავლადაა კინოში, ტელევიზიაში, რეკლამებშიც კი. ამგვარი მზა რეცეპტები ძალზე კომფორტულია, მათი პრინციპიდან გამომდინარე რაც მსიამოვნებს ის კარგია, ანუ თავისუფლება იმაში მდგომარეობს, რომ აკეთო ის, რაც გსიმოვნებს. ადამიანებიც უკვე პირდაპირ იღებენ არსებულ მოცემულობას. ამიტომაც ათეიზმს დასაყრდენი ძალიან დიდი აქვს ამგვარი მედიასაშუალებებით. როდესაც ახალგაზრდა ადამიანი არჩევანის წინაშე დგას - ვიყო თუ არა ეკლესიურად მცხოვრებელი ადამიანი, რომლის დროსაც უნდა შეიზღუდო რაღაცებისგან - ვებრძოლო ჩემს ინსტინქტებს, ჩემს ცხოველურ მისწრაფებებს, უნდა მოვთოკო ვნებები, მანკიერი მხარეები, ბევრი ამ გზას აღარ ირჩევს, რადგან თვლის, რომ ეს დისკომფორტია, საპირისპიროდ აქვს ათეისტური აზროვნება - განთავისუფლდით ყოველგვარი აკრძალვებისაგან; მიიღეთ მაქსიმუმი ცხოვრებისგან. სლოგანებს ვიმეორებ რეკლამებიდან და კინოფილმებიდან. რას ნიშნავს მაქსიმუმის მიღება ცხოვრებისგან? - მაქსიმუმი სიამოვნების, მაქსიმალური უდარდელობის მიღებას, მაქსიმუმ დროსტარებას, ანუ რაც თავის დროზე, 2000 წლის წინ დასძლია ქრისტიანობამ და მოუტანა კაცობრიობას - უბიწოება, სიკეთე, სიმშვიდე, პატიოსნება, ამ ყველაფრის დევალვაცია და გარეცხვა ხდება ათეიზმის ნიღაბს ამოფარებული ადამიანების მიერ. ე.ი. ათეიზმის მიღმა ყველაზე კარგად იმალება კაცობრიობის მტერი - სატანა, თუმცა ათეისტები ამასაც კი ვერ ხვდებიან, რადგან არ სწამთ მისი არსებობა, მაგრამ ბოროტის მანიპულაციის მსხვერპლნი არიან. მატერიალურ სამყაროში ეშმაკმა მიაღწია, რომ დაერწმუნებინა თანამედროვე მატერიალური სამყარო მის არარსებობაში. თუკი ეშმაკი არ არსებობს, ე.ი. არც ღმერთი

არსებობს და ადამიანის თითოეული ქმედება არის თავად ადამიანისგან განპირობებული. შესაბამისად გამოდის, რომ ადამიანი არის თავად ღმერთი, ანუ ისტორია მეორდება. გავიხსენოთ როგორ მოხიბლა და აცდუნა ეშმაკმა პირველი ადამიანები, რათა აკრძალული ნაყოფი ეხმიათ: ჭამეთ და გახდებით ვითარცა ღმერთი. დღესაც იგივე მეორდება. ადამიანებს თავიანთი თავი მიაჩნიათ ყოვლისმცოდნედ, ყოვლისშემძლედ, ყველაფრის გამკეთებლად. ეს სხვა არაფერია, თუ არა ბოროტის ძველი ხრიკები. სამწუხროდ, ადამიანთა უმეტესობას ამ ყველაფრის დანახვა და ანალიზი აღარ შეუძლია.

- ნაწილობრივ ითქვა, მაგრამ იქნებ უფრო კონკრეტულად ვისაუბროთ რა მდგომარეობაა დღეს ათეიზმის თვალსაზრისით?

- დღეს ამ მხრივ ძალზედ მძიმე, სამწუხარო რეალობის წინაშე ვდგავართ. ვთქვი კიდევ - ათეიზმს ამჟამად აყვავების ხანა უდგას. დასავლეთის სამყარო გარეგნულად ქრისტიანიზირებულია, მაგრამ ფაქტობრივად ეს არის მატერიალისტური საზოგადოება, მატერიალიზმი იგივე ათეიზმია. ამ მხრივ მდგომარეობა განსაკუთრებით მძიმეა ევროპაში, ვიდრე ამერიკაში. ეს სიმძიმე საქართველოშიც პირდაპირ აისახება. გლობალიზაცია იმდენად აქტუალური თემაა, ძალიან პატარაა დედამიწა და საქართველო იმდენად ჩართულია მსოფლიოში მიმდინარე ყველა პროცესში, თუნდაც ინტერნეტის საშუალებით, რომ ჩვენი ერი ვერ ასცდება ვერანაირ მიმდინარეობას, თანაც იმდენად ნიჭიერები ვართ, სხვებზე მეტად ავითაცვებთ ხოლმე ყველაფერს. არც ამ მხრივ ჩამოვრჩებით. მატერიალისტური და ათეისტური აზროვნება, ზოგადად უმღერთობა ძალზედ აქტუალური ხდება ჩვენს საზოგადოებაში. სამწუხარო ტენდენციაა და არა წინასწარმეტყველება, რომ რაც დრო გავა, მეტად შემცირდება მორწმუნეთა რიცხვი ამ

ყველაფრის გამო. ამ დრომ, ელექტრონულმა და ტექნოლოგიურმა მიღწევებმა შედეგად მოგვიტანა ის, რომ ადამიანი გახდა ინფორმირებული და არა გონიერი. კიდევ ვიმეორებ - ინფორმაცია გვაქვს, მაგრამ ადამიანს ამ ინფორმაციის ანალიზი არ გააჩნია, რაც იმას ნიშნავს, რომ ადამიანის ფუნდამენტური ღირსება ირეცხება და ამგვარ მდგომარეობაში ადამიანს შეიძლება ნებისმიერი დამოკიდებულება მოახვიო თავს. ტელევიზიიდან თუ სხვა ინფორმაციის წყაროს საშუალებით ადამიანს დრო აღარ აქვს, გაანალიზოს რა არის კარგი, რა ცუდი და რა აირჩიოს. ირჩევს იმას, რასაც აწვდიან ინფორმაციის მომწოდებლები. სამწუხაროდ, ამგვარი ტენდენციები აშკარად შეიმჩნევა. შეიძლება ითქვას, აშკარად დგას ადამიანის ფუნდამენტური ღირსების გაუქმების ტენდენციები. ათეისტები გვიკიჟინებენ - ღმერთმა რატომ მოუწყო გამოცდა ადამს და ევას სამოთხეშიო. მათ ღმერთმა არჩევანის საშუალება მისცათ, დღეს კი ისეთი სიტუაცია იქმნება, რომ ჩვენ არჩევანის საშუალება აღარ გვექნება და ავირჩევთ მხოლოდ ერთს - უღმერთობას. აქედან გამომდინარე მის ყველა შედეგს მოვიმკით. მორწმუნეთა რიცხვი ძალზე შემცირდება და საზოგადოების მხრიდან მორწმუნეობა იქნება დევნილი, არა ფიზიკურად, არამედ მორალურად, დისკრედიტირებული იქნება საზოგადოების თვალში.

- მათთვის, ვისაც გადარჩენა სურთ, რა არის გამოსავალი?

- ადამიანი ქრისტეს სხეულში, ქრისტეს ეკლესიის ერთგული უნდა იყოს. ერთგულება ცხადია არ ნიშნავს ეკლესიის ფიზიკურად დაცვას. თითოეული ადამიანის ეკლესიასთან სიახლოვე განისაზღვრება არა ეკლესიაში გატარებული საათების რაოდენობით, არამედ ინტელექტით, განათლებულობით - რამდენად ესმის რა არის ქრისტიანობა და რამდენად არის ქრისტიანობა მის გულსა და გონებაში. ამ

მიმართულებით უნდა იმუშაოს, რაც თავისთავად გააძლიერებს რწმენას ქრისტეს მიმართ. ამ მოზღვავებული ინფორმაციულ, ათეისტურ გარემოს სხვას ვერაფერს ვერ დაუპირისპირებ. მხოლოდ განათლებულობას, შესაბამის ცოდნას, თურმე ძალიან დიდია ურწმუნოებისა და ათეიზმის ზღვა და ძალიან მცირეა მორწმუნეთა კუნძული, რომელსაც შეიძლება გადაუაროს და წალეკოს ტალღებმა. ამ ურწმუნოების ზღვაში ყოფნისას ერთადერთი საშუალება თავის დაცვისა არის იყო ღრმად მორწმუნე, რაც განაპირობებს სარწმუნოების ღრმად, მეცნიერულად შესწავლას. გამეცნიერებული სარწმუნოება და გასარწმუნოებელი მეცნიერება არის გარანტია იმისა, რომ ჩვენ, ქრისტეს მორწმუნეები, არ დავცეთ, გადავრჩეთ და გადავარჩინოთ ჩვენს გარშემო სხვებიც.

ჯერ კიდევ XIX საუკუნეში წმ. ილია მართალი ამბობდა, რომ ხმლებით ბრძოლა უკვე დამთავრებულიაო, დღეს კალმით ბრძოლის დროაო. რაღა ვთქვათ XXI საუკუნეში. ქრისტიანობას დაცვა არ ესაჭიროება, მას აღმსარებლობა სჭირდება, რადგან თვითონ გახდეს დაცული და არა დამცველი უღმერთო წუთისოფლისაგან.

რა არის ბედნიერება ?

თუკი ადამიანის ცხოვრება ღვთის რწმენით და ღვთისმოშიშებით, მცნებათა დაცვით, მორჩილებით და კეთილი საქმეებით არის წარმართული, მაშინ ღვთის ქმნილება, სამყაროს გვირგვინი - ადამიანი აღმოაჩენს, რომ მას ამაოდ არ უცხოვრია, ის ბედნიერია ამქვეყნადაც და იმედი აქვს, ბედნიერება სრული სისავსით იმ ქვეყანაზეც მოიპოვოს.

თითქოსდა რა იოლია იყო ბედნიერი! დღესაც დაობენ, რა არის ბედნიერება, როგორ მოიპოვება და სად ქრება, ან არსებობს თუ არა საერთოდ, მაგრამ ავიწყდებათ მთავარი: ბედნიერება არ იზომება, არ იწონება, ხელს ვერ შეახებ და, საერთოდ, არამატერიალური ფენომენია ადამიანთა ემოციურ სამყაროში. იგი სულიერი წარმომავლობისაა და დღეისათვის უკვე ბანალური ფრაზა “ბედნიერება სიმდიდრეში არ არის” უამრავი მაგალითით შეიძლება ვირწმუნოთ.

თუკი ბედნიერება უპირველეს ყოვლისა სულიერი განცდაა, შეიძლება ვიკითხოთ - დაკავშირებულია თუ არა ჩვენი სულიერი მდგომარეობა გარეგნულ ბედნიერებასთან? რა თქმა უნდა, ასეა, იმიტომ რომ ყოველივე სულიერის საწყისი ღმერთია, მისგან მოედინება ყოველგვარი სიკეთე, მაგრამ ადამიანს თავადაც შეუძლია წვლილი შეიტანოს საკუთარი ბედნიერების მოპოვებასა და წარმართვაში. ღმერთს სურს, ადამიანი ბედნიერი იყოს. ადამიანსაც უნდა ეს, ოღონდ მხოლოდ სიტყვით, საქმე კი საპირისპიროზე მეტყველებს და ადამიანს ღმერთთან მეზრძოლად, ურწმუნოდ, მცნებათა დამრღვევად, მკრეხელად, ზარმაცად წარმოაჩენს.

თუკი ადამიანი შეეცდება გაიაზროს, შეიმეცნოს და შეიყვარო ცოცხალი ღმერთი, ერწმუნოს მას, მაშინ აქვს შანსი, იყოს ბედნიერი სრული სისავსით. ყოველივე ეს კი

ცხოვრებაში საკმაოდ იოლი აღსასრულებელია. უფლის რწმენა გამოიხატება იმით, თუ როგორ წარვმართავთ ჩვენს ცხოვრებას. თუკი მას იერარქიული პრინციპით წარვმართავთ, რაც იმას ნიშნავს, რომ ყველას - დედ-მამას, და-ძმას, მეუღლეს, შვილებს, მეგობრებს, ნათესავებს, და რაც მთავარია, ღმერთს - თავ-თავისი კუთვნილი პატივი მივაგოთ, მაშინ შეგვეძლება ვთქვათ, რომ ვართ მორწმუნენი ერთადერთი ჭეშმარიტი ღმერთის. ადამიანის ყოველგვარი უბედურების სათავე ის არის, რომ მის ცხოვრებაში აღრეულია იერარქიულობის პრინციპი და ღმერთი, როგორც წესი, ბოლო ადგილზე დგას (თუკი აღმოჩნდა საერთოდ მისი ადგილი). ამ გაგებით, უმადურობაა ყველაზე დიდი დაცემა ადამიანისა. ამგვარი ადამიანი განსაცდელის დროს ხშირად წამოიძახებს ხოლმე: “რა დავაშავე, ღმერთო?! ამის ღირსი ვიყავი?!” უბედურების მიზეზს ის ეძებს არა საკუთარ თავში, არამედ სხვაში. უფრო მეტიც - ყოველგვარ უბედურებას თვით ღმერთს მიაწერს, ისევე, როგორც მოიქცა ადამი - იმის მაგივრად, რომ ღვთის მცნების დარღვევა შეენანა, თვით უფალი დაადანაშაულა - იმიტომ ვჭამე აკრძალული ხის ნაყოფი, რომ შენმა მოგვრილმა ცოლმა მაცდუნაო. ამიტომაც დაისაჯნენ პირველი ადამიანები, ამიტომაც ისჯება მთელი კაცობრიობა - საკუთარ ცოდვათა შეცნობისა და განცდის ნაცვლად თავის მართლებას ვიწყებთ და მზად ვართ, ჩვენი დანაშაული სხვას გადავაბრალოთ, თვით შემოქმედსაც კი.

ამგვარი დამოკიდებულება მოღვაწეობის ნებისმიერ სფეროს მოიცავს და ჩვენს მეტყველებაზეც აისახება - გავიხსენოთ გამოთქმები “შემომეჭამა”, “შემომაკვდა”, “შემომელახა”, “გამიტყდა” და ა.შ. ერთმა ჩემმა ახალგაზრდა მრევლმა გამოცა: “მაპატიე, მამაო, მარხვა შემომერღვაო”. ნაცვლად იმისა, ვთქვათ: შევჭამე, მოვკალი, ვცემე, გავტეხე, მარხვა დავარღვიე - რეალური ვითარება დავინახოთ და დამსახურებული პასუხისმგებლობა ვიტვირთოთ, ილუ-

ზიებში ცხოვრებას ვამჯობინებთ, სირაქლემას პოზაში ვდგებით და ჩვენს ცოდვას სხვას ვკიდებთ, ცოდვას ცოდვას ვამატებთ, დღითიდღე ვშორდებით ღმერთს და დასაღუპავად ვწირავთ საკუთარ თავს.

ამგვარად მაცხოვრებელ და მოაზროვნე ადამიანს არ უნდა გაუკვირდეს, რომ არ არის ბედნიერი, მიუხედავად გარეგნული წარმატებისა. თუკი ვისწავლით საკუთარ ცოდვათა გამოძიებას, განცდას და მონანიებას, თუკი ღმერთს სათანადო ადგილს დავუთმობთ ჩვენს ცხოვრებაში, ვისწავლით ადამიანებთან, მათ შორის - უახლოეს ნათესავებთან, მოსიყვარულე, კეთილგანწყობილ და არა მგლურ, აგრესიულ ურთიერთობას, თუკი ცხოვრებას იერარქიულად მოვიწყეს-რიგებთ, - განვიცდით, აღვიქვამთ, დავინახავთ, შევიგრძნობთ ამ მოუხელთებელ, ყველაზე ადამიანურ და ჭეშმარიტად საღმრთო ემოციას - ბედნიერებას. და ეს დამოკიდებული არ იქნება მატერიალურ კეთილდღეობაზე, თუმცა ესეც იქნება, რადგან უფალი გვპირდება: მას, ვინც უპირველეს ყოვლისა ეძიებს გზებს სასუფეველისას, სხვას ყველაფერს იესო ქრისტე მისცემს. თუკი ვისწავლით და განვახორციელებთ მარტივ პრინციპს - მივაგოთ ღმერთს ღმრთისა, ვიხარებთ ორსავე სოფელსა შინა.

ჰომო საპიენსებო, გილოცავთ ახალ წელს !

არა, მაინც რა სტერეოტიპია -საახალწლო სუფრას აუცილებლად თონის პური უნდა შევატანოთ! 31 დეკემბერს თონეებთან ჩნდება ომისდროინდელი რიგები, განსაკუთრებით საღამოობით, რადგან ახალ წელს თბილ-თბილი პურის ხმევა უმჯობესია თუნდაც დილით ნაყიდ პურის მირთმევას. პური იქით იყოს და კულინარიული დღესასწაული სუფევს სრულიად ივერიაში, თან სიხარული

დაფრინავს დიდისა თუ პატარას გულებში, მოკლედ ყველას გვიხარია, რაც გინდა არ გინდა ჭამაში გამოიხატება, ალბათ, სმაშიც, მინიმუმ 2 საათამდე, მაქსიმუმ 5-მდე. სიხარული სულაც არ არის ცუდი ემოცია გადაღლილ, გაცვეთილ, გაღარიბებულ, დამარცხებულ, შებღალულ, შერყვნილ-პოლიტიკით, ემოციებით, რელიგიით, ეკონომიკით, ომით, ცოდვებით- შემკული ერისთვის! მართალია ეს სიხარული ერთი დღე გრძელდება, რასაც ამქვეყნიური ამაოების რიტმი კვლავ აქარწყლებს ,მაგრამ ყოველწლიური ციკლის მოლოდინი მაინც არ ქრება და წლებიც გადიან მათ აღნიშვნასთან ერთად! მენიუც კი არ იცვლება , სიხარულიც დაფრინავს და დაფრინავს! ჰოდა იფრინოს . მაგრამ მაინც რატომ გვიხარია ხომ არ იცით? ყოველი წელი ხომ ამ ჩვენ მიერ ძლიერ შეყვარებული ქვეყნიდან გასვლას გვაახლოებს, გვაახლოებს სიკვდილს ამა სოფლისთვის!- ვეჭვობ ეს სულაც არ არის მიზეზი სიხარულისა, მაგრამ ჩვენ მაინც გულითადად ვულოცავთ ერთმანეთს ჩვენი სიკვდილის მოახლოებას, თანაც ვუსურვებთ: "მთავარი ხომ ჯანმრთელობაა" და მრავალს დაესწარი". ისე საინტერესოა მაინც რამდენ მრავალზეა გათვლა ხოლმე? არადა, სად არის ლოგიკა ჰომო საპიენსისა? მაგრამ ნუ დამწუხრდებით : მთავარი მართლა არ არის ჯანმრთელობა და არც მრავლის დასწრება! მაგრამ მაინც მოგილოცავთ და გისურვებთ ზუსტად იმდენ წელს დასწრებას რამდენიც თქვენი უფალთან მარადიული ცხოვრების აღმოცისკრებას დასჭირდება !!!

წმინდაო დიდო ქალწულმოწამეო ბარბარე, ევედრე ქრისტესა ღმერთსა ჩვენთვის !

რა საოცარია, როდესაც 17 დეკემბერი დგება, შესაბამისად ბარბარობა დღე, 2000 წლოვანი ქრისტიანი ქართველი ერი საზრუნავს მიეცემა ხოლმე, თანაც დიდ – სად შეუკვეთოს კარგი ლობიანი! ამ დღეს ლობიანის ჭამა ხომ აუცილებელია იმიტომ, რომ ბარბარობაა! და ლობიანის ჭამის მოთხოვნილება იმდენად ისტერიულ ფორმებს იძენს მორწმუნე საზოგადოებაში, რომ ხშირად მიფიქრია წმ ბარბარეს მოგონილი ხომ არ არის ეს კულინარიული შედევრი მეთქი. მაგრამ ბარბარობა როდის გამოირჩევა მარტოოდენ ლობიანის ჭამით, ეს ხომ მარტოოდენ მორწმუნე მრევლის ექსკლუზივია, ხოლო ნაკლებად მორწმუნენი უფრო ეგზოტიკურ და რომანტიკულ ელფერს სძენენ ბარბარობის დღეს – ეს დღე ხომ ბედობის დღეც არის! თუმცა ესენიც ჭამენ ლობიანს! და შედეგად ვიღებთ საოცარ დღესასწაულს – ბედობას და ლობიანს! და მართლაც საოცარი რამ ხდება ჩვენს ცხოვრებაში: როგორც შევხვდებით ამ დღეს, ისევე გავატარებთ არა შემდგომ წელს, არამედ მთელ ცხოვრებას – გვინდა ჭამა ლობიანის – მუდამ ჭამაზე იქნება მიტაცებული ჩვენი საზრუნავი, გვინდა კარგი დაგვებდოს – მუდამ ოცნებაში ჩაივლის ჩვენი ცხოვრება, ანუ ჭამასა და სექსზე გადაივლის ჩვენი ცხოვრება და რა შუაშია აქ ბარბარობა, ან ქრისტიანობა? არადა ყველაფერ ამას ხომ ამ ყველაფრის ეგიდით თუ სახელით ვაკეთებთ? ლობიანის და ბედობის აღმსარებლებმა არ იციან ვინ არის წმ. ბარბარე და მის დღეს აღნიშნავენ! ლობიანის და ბედობის აღმსარებლებმა არ იციან ვინ არის ქრისტე და თავს ქრისტიანად მიიჩნევენ! ჭამეთ და სვით და შეიქცით თავი ამ წუთისოფელში იქნებ რამე კარგი დაგებედოთ!

P.S. წმ. ბარბარეს ხსენების დღე რატომღაც ჩრდილავს დიდი მამის ხსენებას, რომელიც ასევე ამ დღეს მოხსენიება—წმ. იოანე დამასკელი!

საღვთისმეტყველო განათლება

სეკულარული აგრესიული სამყაროს ეკლესიის მარგინალიზაცია, ხშირ შემთხვევაში, თავად ეკლესიის მიერ განხორციელებული და ორგანიზებული საღვთისმეტყველო განათლების არასწორად წარმართვის ბრალია. თანამედროვე სამყაროში, თანამედროვე გამოწვევების პირობებში, სასულიერო პირების თეოლოგიური განათლება კრიტიკას ვერ უძლებს, რაც პირდაპირპროპორციულია ეკლესიის ფუნქციის დეგრადირებასთან. როცა ეკლესია ვეღარ ასრულებს მაცხოვრის პირდაპირ განჩინებას—თქვენ ხართ ნათელი ამა სოფლისა, თქვენ ხართ მარილი ამა სოფლისა—მაშინ ვეღარ მოიბადურებს ეკლესია ახალ სამწყსოს და თუ ვერ მოიბადურებს, დაკარგავს ძველსაც. სამწუხაროა, მაგრამ ფაქტია, რომ დღეს ჩვენში არსებული არც ერთი საღვთისმეტყველო სასწავლებელი თავის დანიშნულებას ვერ ასრულებს. ამ სასწავლებლებიდან გამოსულებმა არ იციან სულ მცირედ ეკლესიის ისტორია, აღარ ვსაუბრობს სხვა საღვთისმეტყველო საგნებზე. " ჩვენ უნდა ვაღიაროთ, რომ ჩვენში რელიგიური სულისკვეთება მოსახლეობაში მოდუნებულია. ამის ძირითადი მიზეზი კი იმაში უნდა ვეძებოთ, რომ არა გვყავს კარგად მომზადებული მღვდელმსახურები. ეს ხარვეზი აიხსნება ქართველ მღვდელმსახურთა აღმზრდელ სემინარიაში სასწავლო პროგრამის ნაკლოვანებით. ბევრი კურსდამთავრებული საერთოდ არ იცნობს ეკლესიის ისტორიას" (წმ. დიმიტრი ყიფიანი, რა ხალხია ქართველები?) — ასე იყო მე-19 საუკუნეში, მაგრამ მთელი უბედურება ის არის, რომ 21-ე საუკუნეში არ

გამოსწორებულია სიტუაცია. მე-19 საუკუნეში კიდევ იმართლებდა კაცი თავს „რუსების ხელში ვიყავით და რა გვექნაო, მაგრამ 21-ე საუკუნეში რიდათი ვიმართლოთ თავი ?

ეკლესია ღვთის დაფუძნებული ორგანიზმია

ერთხელ ჩემმა ახლობელმა მთხოვა თავის “თინეიჯერი“ ბიჭი წმ.სამების დიდი ტაძარში სტიქაროსნად მომეწყო. მე სტანდარტულად ვკითხე: რატომ – მეთქი? რაზეც დამაჯერებელი არგუმენტი შემამველა: რა ვიცი აბა, ქუჩაში დგომას, ბეზდელნიკობას და მამაძაღლობას ტაძარს ხომ მაინც ნახავს, იქნებ რაღაც გაიგოს, თანაც თვითონ ამ ბოლო ხანებში სულ რწმენაზე ლაპარაკობს და იქნებ მიშველოო. მეც დავფიქრდი, ბიჭს გარდატეხის ასაკში რელიგიური გრძნობები გაღვიძებია და დავიწყე ფიქრი როგორ ჩამეწყო რომ ნახავს სტიქაროსნებს და სხვებს, მათ ზნეს და ყოფა-ქცევას, ეს საქმე. მოქმედების გზაც დავსახე ჩემს წარმოდგენაში, მაგრამ უეცრად თავში გამიელვა-ეს გულანთებული ბიჭი სამების საკურთხეველში რომ ნახავს სტიქაროსნებს და სხვებს, მათ ზნეს და ყოფა-ქცევას, ქრისტიანობაზე მთლად ხელი არ აიღოს მეთქი. მერე უმტკიცე, რომ ეკლესია ღვთის დაფუძნებული ცოცხალი ორგანიზმია, როგორი ღირსეულია ქრისტიანობა და როგორი უღირსები არიან ქრისტიანები (ნ. ბერდიაევი). ბ-ნ ნიკოლაის ბოკაჩოს სტილში კარგი მაგალითი მოჰყავს ამასთან დაკავშირებით: ერთი ფრანგი ქრისტიანი მეგობრობდა ებრაელთან. მათ კარგი ადამიანური ურთიერთობები ჰქონდათ. ამასთან ქრისტიანი ვერაფრით ვერ ურიგდებოდა იმ რეალობას, რომ მისი ებრაელი მეგობარი არ ღებულობდა სახარებისეულ ჭეშმარიტებებს და მრავალი საღამო დისპუტებსა და კამათში ატარებდა. ბოლოს და ბოლოს ებრაელი დანებდა მის ქადაგებებს და გამოთქვა

მონათვლის სურვილი, ოღონდ სანამ მოინათლებოდა, მას უნდოდა რომის და რომის პაპის ნახვა. ფრანგმა ძალიან კარგად იცოდა რას წარმოადგენდა აღორძინების ეპოქის რომი და ყოველნაირად ეწინააღმდეგებოდა მისი მეგობრის იქ გამგზავრებას, მაგრამ ის მაინც გაემგზავრა. ფრანგი ქრისტიანი ყოველგვარი იმედის გარეშე შეხვდა დაბრუნებულ მეგობარს, რადგან სალად მოაზროვნე ადამიანი, რომელიც აღორძინების ეპოქის რომს ნახავდა, ქრისტიანობა აღარ მოუწოდებოდა. მაგრამ მისდა გასაკვირად ებრაელმა თვითონ დაიწყო ამ თემაზე საუბარი და სწრაფად მონათვლის სურვილი გამოთქვა. ფრანგმა თავის ყურებს არ დაუჯერა და შეეკითხა: " რომში იყავი?" - კი ვიყავი - უპასუხა ებრაელმა. "პაპი ნახე?" - "ვნახე". - "შენ ნახე როგორ ცხოვრობენ პაპი და კარდინალები?" - "რა თქმა უნდა, ვნახე" - "და ამის შემდეგაც მონათვლა გინდა?" - "კი - უპასუხა ებრაელმა - სწორედ ამ ყველაფრის ნახვის შემდეგ მინდა მონათვლა, რადგან ეს ადამიანები ყველაფერს აკეთებენ, რომ ეკლესია დაანგრეონ, მაგრამ ამის მიუხედავად რახან ცოცხალია ეს ორგანიზმი, გამოდის რომ ეკლესია ადამიანების მიერ კი არა, არამედ ღმერთის მიერაა დაარსებული.

ამ სახალისო დამაფიქრებელი ისტორიის გახსენების შემდეგ ვუთხარი ჩემს თავს: იქნებ ეს ბიჭი სამებაში გავუშვა? მაგრამ მერე მაინც ვიფიქრე, ის ებრაელი ჭკვიანი კაცი იყო და დაინახა ღირსება ბევრი უღირსის მიღმა, მაგრამ ამ ყმაწვილის გაშვება მაინც დამენანა და მამამისის ნაცნობების არარსებობა მოვუმიზეზე.

მღვდელი და მანქანა

"ჩემი თვალთ დავინახე, როგორ გადმოვიდა ღიპიანი მღვდელი მაგარი ჯიპიდან, შევიდა გუდვილში, იყიდა ბევრი სანოვანე ჩაჯდა და დაგაზა"-ჩვენი საზოგადოება მიჩვეულია სტერეოტიპულ და სტიგმატურ აზროვნებას, რომელიც საკმაოდ მოსახერხებელია და კომფორტული, რადგან საუთარ წარუმატებლობას მუდამ ვიღაცეებს აბრალებენ, ამასთან საკუთარი ნებისმიერი ქმედება ყოველთვის პოზიტიურია და მართებულად წარმოჩინდება ხოლმე. ამ მარად მართალი სიმალეებიდან სხვისი უკეთესი პოზიცია მუდამ გამაღიზიანებელია და, დიდი ამპარტავნების გამო, შეურაცმყოფელი - ეს მეზობლის ახალი ფეხსაცმელი იქნება, ვიღაცის კარიერული წარმატება თუ მანქანა, ამას თუ დავუმატებთ ადამიანის სეკულარულ მსოფლმხედველობას, უცებ ამგვარი საზოგადოების თვალში გამოიკვეთება მარგინალური დაჯგუფება- საზოგადოების ხორცმეტები შავ კაბებში და კარგ მანქანებში! ამ უსაქმურებს ჰყავთ მანქანები -ჩვენ კი არა ! ამ გარემოში კი ყველაფრის უტრირება ხდება-დაწყებული იმით, რომ მანქანა გადაადგილების საშუალებიდან სოციალური კლასის მაჩვენებლად გადაიქცა-მღვდლები ჯორებზე, რახან ქრისტე ჯორით დადიოდა -არატექნოგენიზურად დანახული ისტორიული ექსკურსით დამთავრებული! ამ რაკურსით დანახული მღვდლის მანქანა ვიღაცას თვალში არ მოსდის! და ყველა შემთხვევაში იმ ღიპიანი მარგინალების კლასში გავდივარ თუ გაიგივებული ვარ! მაგრამ ეს არის ერთი გაუკუღმართებული მზერა საკითხისადმი, რაც არასწორია, მაგრამ არის მეორე მომენტი, უფრო სწორად მთავარი მომენტი-მამონა! რომლის მსახურებას ვერც მღვდლები ავცდით და იმდენად წარმატებულნიც კი აღმოვჩნდით, რომ ზოგიერთს მანქანა ტაძარზეც კი დიდი

ჰყავს! და ეს მეტაფორული შედარება არ არის ! რა თქმა უნდა, მღვდელს აქვს უფლება ჰყავდეს კარგი მანქანა, მაგრამ იმ დროს, როდესაც ჩვენი ქვეყნის 98 % არა-ეკლესიური ცნობიერების მატარებელია და ერის ხელახალი ევანგელიზაციაა ჩასატარებელი, ამ ვითარებაში ეკლესიას ძალიან გაუჭირდება სამისიონერო მოღვაწეობა და ამას თუ არ მიეძევა ყურადღება, იმ 2% საც ვერ შეინარჩუნებს ეკლესია და შესაბამისად, ძვირად ღირებული მანქანების შენახვასაც ვეღარ შეძლებენ ღიპიანი მღვდლები!

თავისუფლების მოციქული

განუზომელია წმინდა პავლე მოციქულის ღვაწლი ქრისტიანობის წინაშე, რადგან ის თავისუფლების მოციქულია. პავლე მოციქულს ყოველთვის ბრწყინვალედ შეეძლო განერჩია სად იყო მთავარი და სად- მეორეხარისხოვანი და იცოდა მეორეხარისხოვანის დაფასება იმ მთავარის გამო, რომელიც მის მიერ გამოსცხადდებოდა. მას ცალსახად ესმოდა, სად არის შაბათი და სად ადამიანი. მისი მოძღვრობის პრინციპი ამგვარი იყო: ელინელებთან ელინობდა, იუდეველებთან იუდეველობდა. პავლე მოციქულისთვის ცნობილია ის თავისუფლება, რომლითაც ჰკვიანი, მორწმუნე ქრისტიანი სარგებლობს და მისი დამწერგავია სამყაროში, მაგრამ ზღუდავს ამ თავისუფლებას - რწმენაში უძღვრის ძმების გამო. ჩვენი უბედურება იმაშია, რომ ორი ათასი წლის განმავლობაში ეს "რწმენაში უძღვრნი" არ გაქრნენ და პირიქით, მათი ხმა დღეს გადამწყვეტი გახდა.

როგორ შეიძლება გაგებულ იქნას სახარებისეული მცნება: "გიყვარდეთ თქვენი მტრები, დალოცეთ თქვენი მაწყევრები" და „არა კაც კლა“? ითვლება თუ არა ცოდვად სამშობლოს მტრების დახოცვა?

სამშობლო არის ოჯახი, ქუჩა, სადაც ცხოვრობ, ქალაქი, სადაც ეს ქუჩაა და ის მიწა, სადაც ეს ქალაქია - ეს უბრალო ჭეშმარიტებაა, რომლის დაცვა, რომლისთვის ბრძოლა და თავის დადება ყველა დროში პატივად და გმირობად ითვლებოდა. ქრისტიანული სარწმუნოება სამშობლოს დამცველებს ღირსეულ მისაგებელს მიაგებს და მათ საქციელს უდიდეს ქრისტიანულ სათნოებად მიიჩნევს.

სამწუხაროდ, ბოლო დროს მოხშირდა ქრისტიანობის თუ სხვა მსოფლმხედველობების მიმდინარეობები, რომელთა მიმდევრებიც აცხადებენ, რომ სამშობლოს დაცვა კაცისკვლას უკავშირდება, ეს კი, მათი აზრით, ბიბლიის ფუნდამენტურ მცნებას არღვევს. არგუმენტად მოჰყავთ ქრისტეს მცნება მტრის სიყვარულისა და მეორე ლოყის მიშვერის შესახებ. ეს მოსაზრებები, ერთი შეხედვით, მართლაც პოულობს საფუძველს წმინდა წერილში, მაგრამ - მხოლოდ ერთი შეხედვით. ისმის კითხვა: ძალუძს თუ არა მართლმადიდებელ ეკლესიას სამშობლოს დასაცავად გადახდილი ომისა და, შესაბამისად, იძულებითი კაცისკვლის, მტრის მოკვდინების საღვთისმეტყველო საბუთით გამართლება? რა თქმა უნდა, ძალუძს. მისი საბუთი საკმაოდ ძლიერი და არგუმენტირებულია, წმინდა წერილს ეფუძნება და ფსევდომშვიდობისმყოფელების ფუჟ, სექტანტურ და ვიწრო აზროვნებას წარმოაჩენს.

ბოროტ წუთისოფელში ბოროტი ადამიანების ასალაგმავად ძალა ყოველთვის იქნება საჭირო. იდეალურ ქვეყანაში კაცის კვლა არ იქნებოდა საჭირო, მაგრამ ეს არ არის იდეალური მსოფლიო - ეს ბოროტი მსოფლიოა. იდეალურ ქვეყანაში არ დაგვჭირდებოდა კარებზე ბოქლომების

დადება და ციხეები, მაგრამ გულუბრყვილო და მიაშიტური იქნება ფიქრი, რომ ჩვენ ამ უკეთურ წუთისოფელში მათ გარეშე ვიარსებთ.

თავისთავად ბოროტებაა ის, რომ არ შეაკავო ბოროტება. მორალურად მცდარია, არ დაიცვა უდანაშაულო. ხანდახან მხოლოდ ფიზიკური ძალა და სიცოცხლის ხელყოფაა აუცილებელი ამის მისაღწევად. ჩვენს სასტიკ მსოფლიოში ძალიან ხშირად ადამიანები მძევლებად მიჰყავთ და მოლაპარაკების ყველა მცდელობა უშედეგოა. ასე რომ, ზოგჯერ ძალა ერთადერთი გზაა ამ უდანაშაულო ხალხის გადასარჩენად. ნებაზე მიუშვა მკვლელი, როდესაც ხელის შეშლა შეგიძლია, ზნეობრივად გაუმართლებელია... თვალი აარიდო გაუპატიურებას, როდესაც შეგიძლია, ხელი შეუშალო მას, მშვიდად უყურო ბავშვების მიმართ გამოჩენილ სისასტიკეს, - მორალურად მიუტევებელია. სამხედრო სამსახურში არ წახვიდე და მტრისგან არ დაიცვა სამშობლო, უდიდესი ცოდვაა, რადგან ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი ძალადობა შეიძლება შენსავე ოჯახზე აღსრულდეს. ერთი სიტყვით, ხელი არ შეუშალო ბოროტს - დაუდევრობის ცოდვაა: "ამიტომ, ვინც სიკეთის კეთება იცის და არ აკეთებს, ეს ცოდვად ეთვლება მას" (იაკ. 4:17). ყოველი კაცი, ვინც არ დაიცავს თავის ცოლსა და ბავშვებს დაუპატიჟებელი "სტუმრებისგან", ტყუის მათ წინაშე. მსგავსადვე, ყოველი ქვეყანა, რომელსაც შეუძლია დაიცვას თავისი მოქალაქეები აგრესორისგან და არ აკეთებს ამას, მორალურად ტყუის. უდანაშაულოთა დასაცავად გადახდილი ბრძოლა სამართლიანია. ომი აგრესორის წინააღმდეგ სამართლიანი ომია. ჩვეულებრივ, ეს ნიშნავს, რომ თავდამსხმელი ტყუის.

სამართლიანობის აღმასრულებელი ომები სამართლიანია. სამართლიანი ომი თავისი ბუნებით შესაძლოა დამსჯელი იყოს. ხანდახან სამართლიანობაა, ხელი მოჰკიდო

იარაღს და შეიჭრა კიდეც იმ ქვეყანაში, რომელიც თავს დაესხა სხვა ქვეყანას. იოანე ნათლისმცემელი იწონებდა სამხედრო სამსახურს. როდესაც ჯარისკაცებმა ჰკითხეს, თუ რა უნდა ეკეთებინათ მორწმუნეებად გახდომის შემდეგ, მას არ მოუთხოვია, ჯარი მიატოვეთო; სთხოვა, კარგი ჯარისკაცები ყოფილიყვნენ.

მშვიდობა, რომელიც გვაუწყა და გვიბოძა თავისი მოსვლით იესო ქრისტემ, ამქვეყნიური არ არის. ეს სულაც არ არის მშვიდობა ადამიანებს შორის, ანდა ეროვნებათა შორის და სახელმწიფოებს ". იესოს მიზანი იყო „ერთ სხეულში ორივე შეერიგებინა ღმერთთან ჯვრის მეშვეობით მტრობის მოკვდინებით მასში" (ეფ. 2:16). ამ მშვიდობის მეტაფიზიკური სათავეები დამოწმებული და შედუღებულია ღვთის დიდებასთან სახარებისეული განსაზღვრებით: "დიდება მაღალთა შინა ღმერთსა და ქვეყანასა ზედა მშვიდობა და კაცთა შორის სათნოება" (ლუკ. 2:14). ჰორიზონტალურ მშვიდობასა და ვერტიკალურ მშვიდობას შორის ძირეული განსხვავების უმოკლეს და ზუსტ ფორმულას თვითონ მაცხოვარი გვამღევს: "მშვიდობას გიტოვებთ თქვენ, ჩემს მშვიდობას გაძლევთ თქვენ. წუთისოფელი რომ იძლევა, ისე კი არ გაძლევთ" (იოანე 14:27). ამავე ჭრილში უნდა გვესმოდეს მაცხოვრის მთასა ზედა ქადაგებაც, სადაც მშვიდობისმყოფელებად მოიაზრებიან ღვთის ძენი, ე.ი. ადამიანები, რომლებმაც ღმერთთან შერიგებასა და მშვიდობას მიაღწიეს, ხოლო მათ, ვინც იესო ქრისტესგან, გულუბრყვილობისა თუ უცოდინრობის გამო, ჰორიზონტალურ მშვიდობასაც ელის, მაცხოვარი ყოველგვარ ეჭვს უფანტავს და უცხადებს: "ნუ გგონიათ, თითქოს დედამიწაზე მშვიდობის მოსატანად მოვედი. მშვიდობის კი არა, მახვილის მოსატანად მოვედი!" (მათე 10:34). მახვილი, რომელიც ომის სიმბოლოა, მოტანილია და გაწვდილია ამა ქვეყნის მშვიდობის მოსაპოვებლად კი არა, არამედ

ქეშმარიტი, მეტაფიზიკური მშვიდობის შესაძენად, რომლის მისაღწევად უფლის გზით მავალი ადამიანი ბოროტებას, უსამართლობას პირველ რიგში საკუთარ თავში უნდა ებრძოლოს, შემდეგ კი თავის გარშემოც. სხვაგვარად, ქრისტიანული მშვიდობისმყოფელობა მხოლოდ ჰორიზონტალური განზომილებებით რომ შემოისაზღვრებოდეს, ქრისტიანები იძულებულნი გახდებოდნენ, იარაღი დაეყარათ და სამარცხვინო კაპიტულაცია გამოეცხადებინათ ყოველგვარი ბოროტების შემოტევისთვის, რათა სასურველი, თუნდაც უსახური, მშვიდობისთვის მიეღწიათ. ჩვენს წინაპრებს ასეთი აბსურდული, არასწორად გაგებული ქრისტიანული დოქტრინით რომ ესარგებლათ, აღარ იარსებებდა ქართველი ხალხი, მისი სახელმწიფოებრიობა.

ისმის კითხვა: როგორ შეიძლება გაგებულ იქნეს სახარებისეული მცნება: "გიყვარდეთ თქვენი მტრები, დალოცეთ თქვენი მწყევრები" (მათე 5:44; ლუკა 6:27-28)?

თანამედროვე ევროპული ენები ზუსტად ვერ გამოხატავენ სახარებისეულ "მტერს". სამაგიეროდ, ძველი ენები სხვადასხვაგვარად სახელდებენ მტრის ორ ტიპს. ძველ ბერძნულ და ლათინურ ენებზე მოყვანილი სახარებისეული მცნება მორწმუნეებს მოუწოდებს, შეიყვარონ მხოლოდ პირადი და არა საზოგადოებრივი (სამხედრო თუ პოლიტიკური) მტერი. პირველ საუკუნეთა ქრისტიანებს მშვენივრად ესმოდათ, რომ "დილიგიტე ინიმიკუს (პირადი) ვესტროს" არ ნიშნავდა "დილიგიტე ჰოსტის (საზოგადოებრივ) ვესტროს"-ს. მტრის ასეთივე განსაზღვრებას გვაძლევს ნეტარი ავგუსტინეც. ის ეფუძნება იოანე ნათლისმცემლის პასუხს მეომრებისადმი (ლუკა 3:14) და აღნიშნავს, რომ ჯარისკაცი, თავისი მდგომარეობის კვალობაზე, ვალდებულია ებრძოლოს შინაგან და გარეგან ძალებს, რომლებიც საზოგადოებას ემუქრება, და ეს საკუთარი ვნებების

მოთოკვისა და საკუთარი ინტერესების დათმობის ხარჯზე უნდა მიმდინარეობდეს. ჯარისკაცმა თავისი იარაღი სამაგიეროს გადახდისთვის, ანუ პირადი მტრის წინააღმდეგ არ უნდა გამოიყენოს. რაც შეეხება სახარებისეულ მარცხენა ლოყის მიშვერას (მათე 5:39), წმიდა მამები განმარტავენ, რომ ეს ეხება სულს და არა სხეულს, ეს მცნება გულისხმობს მორალურ დისციპლინას, როცა სიძულვილს სიძულვილითვე კი არ უნდა უპასუხო, არამედ დამოუკიდებელი და შეუდრეკელი სულის ამაღლებით. მაგრამ თუკი ვინმე სახარების ამ შეგონებას გაიგებს პირდაპირი მნიშვნელობით და არა როგორც უმაღლესი რანგის მეტაფორას, მაშინ წმინდა წერილის ბევრი ადგილი იმდენად მიუღებელი და ურთიერთგამომრიცხავი აღმოჩნდება, რომ არავის მოუხდება ქრისტიანობა. თუნდაც მარჯვენა ხელის მოკვეთისა და თვალის ამოგდების მაგალითი ავიღოთ.

პირველ საუკუნეთა ქრისტიანები წარმართი იმპერატორების ჯარში სამსახურზე უარს ამბობდნენ, მაგრამ ეს უარი მოტივირებული იყო არა იარაღის, როგორც ასეთის, ზიზღით, არამედ წარმართულ რიტუალებში მონაწილეობისთვის თავის არიდების მიზნით - ეს რიტუალები მაშინდელი სამხედრო სამსახურის შემადგენელ ელემენტს წარმოადგენდა. იმ პერიოდის ქრისტიანისთვის ჯარში შესვლა იმას ნიშნავდა, რომ ფიცი დაედო და თანხმობა განეცხადებინა წარმართობასთან დაკავშირებულ ცერემონიებში მონაწილეობაზე: საიმპერატორო კულტის თაყვანისცემაზე, ტაძრების დაცვაზე, სამხედრო გვირგვინების გამოყენებაზე, კოჰორტის, ცენტურიისა თუ ლეგიონის კერპებისთვის მსხვერპლშეწირვაზე. სამხედრო და საკრალური პრეროგატივების ერთობლიობა, რაც იმპერატორის პიროვნებასთან იყო დაკავშირებული (იმპერატორი ერთდროულად იყო "ავგუსტუსი" (ზეზუნებრივი მადლით მოსილი არსება) და "პონტიფექს მაქსიმუსი" (უმაღლესი ქურუმი). ეს

ყველაფერი კი ქრისტიან ჯარისკაცს უფლებას არ აძლევდა, ლოიალურობა გამოეჩინა სამხედრო სამსახურისადმი, რათა კერპთაყვანისმცემლობის ცოდვაში არ ჩავარდნილიყო.

კონსტანტინე დიდის რჯულშემწყნარებლობის ედიქტმა (313 წ.) მკვეთრად შეცვალა ქრისტიანების დამოკიდებულება იმპერიის, მისი საზოგადოებრივი მორჩილების, მათ შორის - სამხედრო მოვალეობის მიმართ. სიმბოლურია, რომ ქრისტიანული სარწმუნოებისა და ეკლესიის სტატუსის ისტორიული ცვლილება უკავშირდება კონსტანტინე დიდის ერთ-ერთ სამხედრო გამარჯვებას, რომლის დროსაც იმპერატორს გამარჯვების მაცნედ ზეცად ჯვარი გამოესახა, ხოლო 314 წელს არლში შეკრებილმა საეკლესიო კრებამ, რომელიც ძირითადად დონატისტური მწვალებლობის დასაგმობად იყო მოწვეული, დააკანონა ყველა იმ მორწმუნის განკვეთა, რომელიც უარყოფდა სამხედრო სამსახურს, არ დაიცავდა იმპერიას (ანუ სამშობლოს) გარეშე მტერთაგან ან დეზერტირი გახდებოდა. არლის საეკლესიო კრების მესამე კანონმა გამოხატა ეკლესიის აზრი ომის თაობაზე: სამშობლოს დაცვა სამართლიანი ომის წარმოების მაგალითია, რაც კურთხეულია ეკლესიის მიერ.

სამართლიანი ომი არის მდგომარეობა, რომელიც უშვებს "არა კაც კლას" პრინციპის დროებით შეზღუდვას.

წმიდა ათანასე ალექსანდრიელი 356 წელს ამოსისადმი გაგზავნილ წერილში წერს, რომ "არაა დაშვებული მოკვლა, მაგრამ აბსოლუტურად კანონიერია და ყოველგვარი ქების ღირსია ომის დროს მოწინააღმდეგის მოკვდინება (იგულისხმება, ცხადია, სამართლიანი ომი - ავტ.); ასე რომ, ერთი და იგივე აქტი დაუშვებელია, თუკი მას განვიხილავთ ერთი თვალსაზრისით და მოცემულ ვითარებაში და ამავე დროს იგი დასაშვები და ბუნებრივია, თუკი მას სხვა კუთხით და სხვა ვითარებაში განვიხილავთ".

ჩვენი მთავარი პრობლემა თანამედროვე ქრისტიანობის განვითარების მიმართულებაა. საუკუნეებია, მასში იბრძვის ორი ტენდენცია - მთელი სამყაროს კურთხევის წყარო და ეკლესიაში საერო ელემენტების შემოსვლა ანუ სეკულარიზაცია. ამ უთანასწორო ბრძოლაში, სამწუხაროდ, უნდა ველოდოთ მეორის გამარჯვებას. მე კაცისა რომ მოვა, იპოვის კი რწმენას დედამიწაზე? მართალია, ხშირად ვიმეორებთ: ეკლესია დაფუძნებულია იმ კლდეზე, რომელსაც ბქენი ჯოჯოხეთისანი ვერ მოერევიანო, მაგრამ არ უნდა დავივიწყოთ, რომ აქ ეკლესიის გარე სტრუქტურაზე არ არის ლაპარაკი (ტაძარი-სინოდი-პატრიარქი და ა. შ.).

ეკლესია უბრალოდ მორწმუნეების საზოგადოება არ არის. იგია ერთიანობა სულიწმინდაში იმ ქრისტიანებისა, რომელნიც მიისწრაფვიან ქრისტეს მცნებებით ცხოვრებისაკენ. სახელდობრ ამ აზრით არის იგი სხეული ქრისტესი, ცოცხალი ორგანიზმი ქრისტესი, რომელიც უძლეველია. ხოლო სტრუქტურები, მმართველობა, დაწესებულებანი წარმოადგენენ გარკვეულ ისტორიულ პირობებში ეკლესიის არსებობის ფორმას. ფორმა, ბუნებრივია, შეიძლება შეიცვალოს.

სახარების პრინციპებით მცხოვრებ მორწმუნეთა რაოდენობა, როგორც ისტორია გვიჩვენებს, თანდათან კლებულობს. დღეისთვის, საბედნიეროდ, ჩვენს ეკლესიაში ეს პროცესები არ შეიმჩნევა. მაგრამ დაახლოებით 20 წლის შემდეგ ან უფრო ადრეც საქართველოს ეკლესიაც დადგება ამ საფრთხის წინაშე. ცნება - "სეკულარიზაცია" ამჟამად იძენს არნახულ აქტუალობას: იგი ზუსტად ახასიათებს თანამედროვე ქრისტიანობის მდგომარეობას და უმთავრეს ტენდენციას. ამ ცნების აზრი იოანე ღვთისმეტყველის სიტყვებით

აიხსნება: "ყოველივე, რაც წუთისოფელშია: ხორციელი გულისთქმა, თვალთა გულისთქმა და სიამაყე ცხოვრებისა, მამისგან კი არა, წუთისოფლისაგან არის" (1 ინ. 2,16). სეკულარიზმმა მოიცვა უკლებლივ ყველა კონფესია.

ჩვენც არავის ჩამოვრჩებით. დასავლეთის ეკლესიები დღეს თავის ძირითად და ერთადერთ ამოცანად მიიჩნევენ სამყაროს ყოფითი პრობლემების გადაწყვეტას. სადაც ხსნა განიხილება წმინდა მატერიალისტური გაგებით - ავად-მყოფობისაგან დაცვა, სიღარიბე, უცოდინარობა, ჩაგვრა, უუფლებობა, ტრანსნაციონალური კორპორაციების ძალადობა და სხვა. მიზანი კი კეთილდღეობაა დედამიწაზე.

ამაზე დიდი კერპთაყვანისცემა და მატერიალისტური გააზრება ქრისტიანული სარწმუნოებისა აღარ შეიძლება იყოს. მოხელთება მოუხელთებელისა, მთავარი მიზნის - "სასუფეველის დამკვიდრების" შეცვლა ამა ქვეყნის კეთილდღეობით არ უქადაგია ქრისტეს. ეს აღარაა ქრისტიანობა!

ღვთისმეტყველებაშიც შეუძლებელია არ ასახულიყო ქრისტიანული აზროვნების მიწაზე დაშვება. დღეს დასავლეთის ქრისტიანობა იმ ზღვრამდეა მისული, რასაც 50 წლის წინ არავინ დაიჯერებდა. 1927 წელს, პირველ კონფერენციაზე "რწმენა და მოწყობა" დეკანოზმა სერგეი ბულგაკოვმა წინადადება წამოაყენა ყველა ერთი ბარძიმიდან ზიარებულნიყო (ყველა: მართლმადიდებლები, ანგლიკანები, ძველკათოლიკეები, ლუთერანები, მეთოდისტები...) და ამგვარად გადაეწყვიტა ერთიანობის პრობლემა. საოცარი ის არის, რომ ეს პირველებმა ანგლიკანებმა გააპროტესტეს და არა მართლმადიდებლებმა. მას შემდეგ სიტუაცია კატასტროფულად შეიცვალა. იესო ქრისტეს ღვთაებრიობის და მისი აღდგომის უარყოფა, გამოხსნის მატერიალური გაგება, პირდაპირი ჰილიაზმი და სხვა უამრავი გაუკუღმართება ქრისტიანობისა შეიძლება შეფასდეს, როგორც მატერიალიზმი, კერპთაყვანისცემა და სხვა.

თანამედროვე დასავლური ქრისტიანობა წავიდა აშკარა სხვა გზით, წმინდა წერილის ზნეობრივი ნორმების წინააღმდეგ. ბევრი კათოლიკე და ცალკეული მართლმადიდებელი ღვთისმეტყველი ამაში ვერ ხედავს ეკლესიისთვის საშიშროებას. როდესაც ვლაპარაკობთ სეკულარიზაციის პრობლემაზე და დასავლეთზე მივუთითებთ, ამას ვაკეთებთ არა მისი გაკიცხვის გამო, არამედ ჩვენს საეკლესიო გარემოში საეროს შემოსვლის წინააღმდეგ საბრძოლველად.

სეკულარიზმი ემუქრება მათ, ვინც მოწამლულია ამ სულით. როგორც წერს წმინდა ეგნატე ბრიანჩანინოვი, თავისდა შეუმჩნეველად მიიღებს ანტიქრისტეს და სასტიკად დაიტანჯება. წმინდა ეგნატე პირდაპირ ამბობს, რომ ის, ვინც არ ებრძვის თავის თავში ძველ ადამიანს (ვნებებს, ჩვენს დროში განსაკუთრებით წყურვილს მოგებისას, ამპარტავნობას და გარყვნილებას), ანტიქრისტესთან ერთსულოვანი იქნება, მას ქრისტედ აღიქვამს. ეს უთუოდ მოხდება, რადგან მსგავსი უერთდება მსგავსს. ერთ-ერთი მიზეზი ცრუსულიერების განვითარებისა, სეკულირებული ეკლესიების მთავარი ამოცანა, მოყვასის მსახურება გულისხმობს მაქსიმალურ აქტიურ სოციალურ, პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, კულტურულ მოღვაწეობას. რით არის ეს ცუდი? აქ ხდება მთავარი მიზნის შეცვლა, მთავარი მიზანი დაიყვანება ამქვეყნიური პრობლემების მოგვარებასა და კეთილდღეობაზე, ხოლო "ცათა სასუფეველი" კი მოიგდის! ეკლესიის უმთავრესი და ერთადერთი მიზანია - ადამიანის ხსნა ვნებების სულიერი მონობისაგან, ღვთის მორჩილება და სიყვარული. გარეგნულად მოყვასის მსახურება წარმოადგენს ამ თვისებების შეძენის ერთ-ერთ საშუალებას და არა ხსნის მიზანს. მიწიერი, "ჰორიზონტალური" ამოცანების გადაჭრა სეკულირებულ ქრისტიანებს შეუმჩნეველად მიიყვანს ანტიქრისტეს მიღებამდე. სხვათა შორის, ანტიქრისტეს სახელი, რომელიც გამოსახულია აპოკალიფსში საიდუმლო

რიცხვით 666 და ბევრს ამ რიცხვზე დღეს აჟრიალებს, სინამდვილეში ნიშნავს მამონას, ე.ი. გონების, გულის და ნების სრულ მიცემას მიწიერი კეთილდღეობის და ღირებულებების მოპოვებისათვის. ამას ადასტურებს იუდეური გადმოცემა და თავად ძველი ღთქმა, სადაც დაფიქსირებულია ეს რიცხვი, როგორც გასაოცარი, ისრაელის ისტორიაში უმაღლესი აყვავების სიმბოლო. ციცქნა სახელმწიფო მეფე სოლომონის დროს წელიწადში იღებდა 666 ოქროს ტალანტს, ხოლო თუ თითო უდრიდა 49,11 კგ ოქროს, მაშინ გამოდიოდა 32 ტონა. 707 კგ ოქრო ძალიან მცირე მოსახლეობაზე. აი მწვერვალი სამყაროს ბედნიერებისა. მამონა არის სწორედ სეკულარიზაცია. პროტოპრესვიტერმა ალექსი მენმა აღნიშნა: იუდაიზმში ხშირად ღვთის სამეფოს აკავშირებდნენ დედამიწაზე ისრაელის გარეგნულ ბრწყინვალეობასა და ფანტასტიკურ კეთილდღეობასთან. თანამედროვე ქრისტიანები დედამიწაზე ამ კეთილდღეობისთვის უფრო მეტად ხომ არ ზრუნავენ, ვიდრე ზეციურზე?

ქრისტიანობა ქრისტეს გარეშე

ქრისტიანობას განსაზღვრული ფასეულობათა იერარქია გააჩნია, სადაც მთავარია თვითონ ქრისტე, მისი საღმრთო პიროვნება. ის არის "ანი და ჰოე, დასაწყისი და დასასრული" (გამოც. 1,8); ის არის "გზა და ჭეშმარიტება და აღდგომა" (ინ. 14,6; 11,25), მორწმუნისთვის ქრისტე ყველაფერია. ქრისტიანის ცხოვრების მიზანი ქრისტესთან შეერთებაა, მისით და მასთან ცხოვრებაა, მასშია გადარჩენა და მშვიდობა, ბედნიერება და უკვდავება. ღმერთმა სწორედ ამ მიზნით დააფუძნა დედამიწაზე ეკლესია, რომელშიც სულიწმინდის საიდუმლოებებით მორწმუნე სული უერთდება ქრისტეს. ეკლესია არაა მხოლოდ ინდივიდუალური

განწმენდის საშუალება. ქრისტეში ცხოვრებით ადამიანი ნამდვილ სისავსეს იძენს. ეკლესიისთვის არ არის არსებითი, კაცი ამ სოფელში მკვიდრობს, თუ უკვე იმ ქვეყანას, რადგან ეკლესიაში არ არის სიკვდილი, რადგან ეკლესია არსით ქრისტეს სხეულია. აქედან გამომდინარეობს ქრისტოცენტრულობის პრინციპი, რომელიც გულისხმობს, რომ ეკლესიაში ყველაფერი იესო ქრისტემდე უნდა მიდიოდეს.

ქრისტეს ეკლესიამ ორიათასწლოვანი არსებობის მანძილზე დააგროვა უმდიდრესი განძი (სულიერი, კულტურული, სოციალური და ა.შ.) ყოფიერების ყველა სფეროში. მისი მიზანი იყო ადამიანის იესო ქრისტესთან მიახლოება. თუკი, მიზეზთა გამო, გარეგნულ ეკლესიურ ფორმებს აღვიქვამთ ფასეულად და მათში ქრისტეს არ ვგულისხმობთ, ვცდებით, რადგან მთავარს ვცვლით მეორეხარისხოვნით, არსებითს - ფორმალურით, რადგან ქრისტეს გარეშე, თვით ეკლესიაშიც კი, ყველაფერი უაზროა.

სიტყვა "სინერგია", რომელსაც ჩვენი პატრიარქი ხშირად ხმარობს, ნიშნავს ღვთისა და ადამიანის თანაშემოქმედებას. ეკლესიაში დავანებული ღვთის მაღლი არასდროს მოქმედებს ნაძალადევად, თვითნებურად. ღმერთი ყოველთვის პატივს სცემს ადამიანის თავისუფლებას (იმიტომ, რომ თვითონ შექნა ამგვარად ადამიანისავე სიყვარულით) და მისგან ელოდება გააზრებულ და სავსებით თავისუფალ გულის რელიგიურ მოძრაობას. რელიგიური ცხოვრების ეს პრინციპი ყოველმხრივ დაცულია. ეკლესიაში ყველაფერი ქრისტიანის გააზრებულ, პასუხისმგებლურ ცხოვრებაზეა გაანგარიშებული, აქ არაფერია ფორმალური, "ბრმა" და არაფერი აღესრულება "თავისით", თითქოსდა ადამიანის ნებელობის "გვერდის ავლით".

ეკლესიური ცხოვრების ეს პრინციპები არსებობს არა "საფილოსოფოსოდ", არამედ რეალური ცხოვრებისთვის. ქრისტესთან შესაერთებლად აუცილებელია ზნეობრივი

შრომა - რადგან ადამისგან დაცემული ბუნება გვერგო, ღვთის მცნებათა დასაცავად საჭიროა დიდი ძალისხმევა და საკუთარი თავის იძულება. მხოლოდ ამგვარად შეითვისებს ადამიანი ქრისტეს მადლს. ბევრს ასეთი ქრისტიანობა არ მოსწონს, საკმაოდ დისკომფორტულია მისთვის. ჰგონიათ, რაკი ეკლესიაში ფიზიკურად შევიდნენ, დიდი საქმე გააკეთეს და თვით ღმერთია დავალებული მათ წინაშე. ეს არის ფენომენი, რომელსაც საკუთარი თავის სარწმუნოება, გნებათ, საკუთარი რელიგია ჰქვია. სარწმუნოების საკუთარ თავზე მორგება თვითმიზანია და არა ის, რაც იესო ქრისტემ და მოციქულებმა იქადაგეს. ეს არ არის ქრისტიანობა. მას სხვა ბევრ თვისებასთან ერთად ახასიათებს ორმაგი რწმენა, ორმაგი სტანდარტი: ქრისტიანობა ქრისტოცენტრიზმის გარეშე და მაგიზმი - ქრისტიანობა სინერგიისა და ზნეობრივი შრომის, ძალისხმევის გარეშე.

დღეს რწმენის დუალიზმი მარტო ჭიაკოკონაზე ხტუნაობით თუ მკითხავებთან სიარულით არ გამოიხატება, არამედ მას ჩვენი რელიგიიდან გაჰყავს ქრისტე და მის ადგილას დაცემული სამყაროს რეალიებს აყენებს. ამ შეხედულებათა სისტემის მიზანია არა თვით უფალი და მასში ცხოვრება, არამედ მისგან ამქვეყნიურ სიკეთეთა მიღება, ღმერთი და მისი მცნებები კი არავის აინტერესებს. საგულისხმოა, რომ ამ შემთხვევაში თვით ეკლესიური ფორმები კარგავენ სისავსეს და ნახევრად წარმართულად იქცევიან. მაგალითად, აღდგომას, იმის მაგივრად, რომ ვიფიქროთ და ვილაპარაკოთ უმნიშვნელოვანეს საკითხებზე - ბედნიერებაზე, სიკვდილზე, "ვზრუნავთ" იმაზე, თუ სად ვიყიდოთ კარგი პასქა, რითი შევღებოთ კვერცხები... ანუ მთავარს ვანაცვლებთ მეორეხარისხოვნით და ვრჩებით ღვთის მოწყალების იმედად - ყველაფერი კარგად იქნება, ოღონდ, რა თქმა უნდა, ჩვენი ძალისხმევის გარეშე,

ჯადოსნური ჯოხის აქნევით; მაგრამ გვავიწყდება, რომ ეკლესიაში მაგები და ჯადოქრები არ არიან.

თუკი მაგიზმი ეკლესიაში აღწევს, ის ქრისტიანის შინაგან წყობას ძირეულად ცვლის, ამახინჯებს, რყვნის და ადამიანი, ფაქტობრივად, ქრისტიანი აღარც არის, თუმცა შეიძლება გარეგნულად ეკლესიური იყოს.

ეკლესიაში მაგიზმი, უპირველესად, აუკუღმართებს ადამიანის და ღმერთის დამოკიდებულებას, ფიქრს ღმერთზე. ღმერთი წარმოგვიდგება არა მოსიყვარულე მამად, არამედ აბსტრაქტულ პრინციპად, რომელიც აღგვიძრავს არა შვილობრივ სიყვარულს, არამედ ხელქვეითის შიშს იდუმალი უფროსისადმი. ადამიანსა და ღმერთს შორის შეუძლებელი ხდება პირადი ურთიერთობები - არადა სწორედ ესაა ჩვენი რელიგიის არსი. სამაგიეროდ, ფორმალური, იურიდიული ურთიერთობები აღმოცენდება. ღვთივსათნო ქმედებანი ზნეობრივი სფეროდან გადადის მხოლოდ განსაზღვრული წესების შესრულებაზე. მაგიური აზროვნების საფუძველი მარტოოდენ რიტუალი, მისი სწორად და დროულად აღსრულებაა, სხვა მხრივ ადამიანი ღვთის მოვალე არ არის. გავიხსენოთ თუნდაც ილია მართლის ლუარსაბ თათქარიძე. ის გარეგნულად "შესაშური" ქრისტიანი იყო, თანაც ღმერთს იქით ედავებოდა: "რა დავაშავე, ღმერთო, წელიწადში ერთხელ ვეზიარები, შესაწირსაც ვწირავ და შვილს მაინც არ მაძლევო". ასე რომ, ეკლესია ზოგიერთისთვის მართლმადიდებლური თეთრი მაგიის ორგანიზაციაა (აკი "მართლმადიდებელი" ლუარსაბიც არ ამბობდა უარს მკითხავენის დახმარებაზე!).

ადამიანი ქრისტესთან ზოგჯერ იოლად და კომფორტულად ვერ გრძნობს თავს (არადა რა პარადოქსია!). უფალი გვეუბნება: "შეიყვარო უფალი ღმერთი შენი ყოვლითა გულითა შენითა და ყოვლითა სულითა შენითა და ყოვლითა გონებითა შენითა და ყოვლითა ძალითა

შენითა. ესე არს პირველი მცნებაი" (მარკ. 12,30), რაც, როგორც ვთქვით, მოითხოვს ზნეობრივ ძალისხმევას, ღვთისადმი საკუთარი გულის მიძღვნას. ზოგისთვის ეს მოუხერხებელია ანდა არ სცალიათ ამგვარი რამეებისთვის. გაცილებით ადვილია სანთლის დანთება (გარეთ ნაყიდი შედარებით იაფი სანთელი თუ შეხვდათ, ხომ კარგი, ზოგი კი პირიქით, ღმერთთან საქმის "ჩაწყობას" ძვირადღირებული სანთლებით ცდილობს და ა.შ.) იმ იმედით, რომ იგი საჭირო მაგიურ შედეგს თავისთავად გამოიღებს და ყველაფერი აუსრულდებათ, რაც ღმერთს სთხოვეს ან მოსთხოვეს კიდეც! ეს უფრო იოლია, ვიდრე საკუთარ ცხოვრებაში გარკვევა, გაანალიზება და, რაც მთავარია, მისი სახარებისეულ პრინციპებზე აგება. აქედან გამომდინარეობს სასწაულთა ბიება, მისნობა მეორედ მოსვლაზე, იაფფასიანი აპოკალიპტიკა და სხვა. სწორედ ამგვარ მოვლენებზე ამბობს წმინდა პავლე მოციქული: "ამქვეყნიურ და დედაბრულ ზღაპრებს მოერიდე და ღვთისმოსაობაში გაიწვართე" (I ტიმ. 4,7), რადგან ყველაფერი ეს პროფანაციაა, გარეგნულია - შინაგანის გარეშე, ქრისტიანობაა - ქრისტეს გარეშე, ეკლესიური ცხოვრებაა - სულიერი შრომის გარეშე. ეს არის წუთისოფლის მიერ შემოთავაზებული ყველაზე დიდი საცდური, რადგან ის ჩვენს გულებზე გადის ჩვენი სულების დასაღუპად.

რა შემთხვევაში დავემორჩილოთ მთავრობას?

უნდა ეურჩოს თუ არა ქრისტიანი თავის მთავრობას რაიმე მიზეზით? თუ ჰო, მაშინ რა შემთხვევაში? თუ არა, რატომ არა? არის თუ არა ოდესმე სწორი - აუჯანყდე უსამართლო მთავრობას, ანდა დაეხმარო ტირანულს? ეს საკითხები მნიშვნელოვანია თავისუფალი ქვეყნის ქრისტიანებისთვის, თუმცა ისინი აქტუალურია რეჟიმის მქონე ქვეყნების მორწმუნეებისთვისაც.

როგორ შევხედოთ რევოლუციებს?

გამართლებულია ის თუ არა ოდესმე? თუკი არსებობს სამართლიანი ომები, რატომ არ შეიძლება არსებობდეს სამართლიანი რევოლუციები? აქ კვლავ ორი ბაზისური თვალსაზრისია: ის, რომელიც მხარს უჭერს ზოგიერთ რევოლუციას და ის, რომელიც ეწინააღმდეგება ყველანაირ რევოლუციას.

სამოქალაქო დაუმორჩილებლობა

რევოლუციები ხანდახან სამართლიანია. რეფორმატორული ტრადიცია, რომელიც მომდინარეობს ჯონ კალვინის სწავლებიდან, აღიარებს რევოლუციას ტირანული მთავრობის წინააღმდეგ. ეს თვალსაზრისი ჩამოაყალიბა სამუელ რუტერფორდმა და გაიმეორა ფრანციზ შეაფერმა. ამერიკის დამაარსებლები, რომლებიც ამოდიან ჯონ ლოკის ბუნებრივი კანონის ტრადიციიდან, აგრეთვე მხარს უჭერენ სამართლიან რევოლუციას.

დამოუკიდებლობის დეკლარაცია რევოლუციაზე - ყურადღებას ამახვილებს თომას ჯეფერსონის სიტყვებზე დამოუკიდებლობის დეკლარაციაში, რომლებიც მოყვანილია ბრიტანეთისგან დამოუკიდებლობის გამოცხადების გასასამართლებლად.

ჩვენ ვდგავართ იმ ჭეშმარიტებებზე, რომლებიც თავისთავად ცხადია: რომ ყველა ადამიანი თანასწორადაა

შექმნილი; რომ ისინი დაჯილდოებული არიან თავიანთი შემოქმედისაგან გარკვეული შეუვალი უფლებებით; ამ უფლებების დასაცავადაა დაფუძნებული მთავრობები ადამიანთა საზოგადოებაში. ისინი თავის სამართლიან ძალაუფლებას იღებენ ხალხის თანხმობით; ასე რომ, როდესაც მმართველობის რომელიმე ფორმა ხდება დესტრუქციული საზოგადოების მიმართ, სწორია, ხალხმა შეცვალოს ანდა გააუქმოს ის და დაადგინოს ახალი მმართველობა...

მაგრამ როდესაც ბოროტმოქმედებათა და უზურპაციათა გრძელი ჯაჭვი მოუცილებლად თან სდევს ერთსა და იმავე ობიექტს, ადამიანები უფლებამოსილნი არიან იბრძოლონ აბსოლუტური დესპოტიზმის წინააღმდეგ თავიანთი მიზნების მისაღწევად. მათი მოვალეობაა, შეცვალონ ასეთი მთავრობა და დააყენონ ახალი მცველები თავიანთი მომავალი უსაფრთხოებისა. ასეთი იყო მდუმარე მოთმინება ამ კოლონიებისა; და ასეთივეა ახლა საჭიროება, რომელიც აიძულებს მათ, შეცვალონ მმართველობის თავიანთი ყოფილი სისტემები.

ეს დეკლარაცია ხმამაღლა აცხადებს სამართლიანი რევოლუციების რწმენას უსამართლო მთავრობების წინააღმდეგ. საფუძვლები ასეთი რევოლუციებისათვის დაფუძნებულია ღვთისაგან მოცემულ მორალურ უფლებებზე, როგორებიცაა "სიცოცხლე", "თავისუფლება" და "ბედნიერება". როდესაც მთავრობა "ხდება დესტრუქციული ამ მიზნებთან მიმართებით, მაშინ "ხალხის უფლებაა, შეცვალოს ანდა გააუქმოს ის". ამერიკული რევოლუციაც აღმოცენდა, მაგრამ იყო კი ეს ბიბლიური ქმედება? სანამ ამას პასუხს გავცემდეთ, მოდი, ჯერ შევხედოთ რევოლუციის სხვა გამართლებასაც.

ფრანციზ შეაფერს რევოლუციაზე სჯეროდა, რომ "როცა რომელიმე სამსახური ბრძანებს ღვთის საწინააღმდეგო სიტყვას, ისინი ვინც ამ სამსახურში არიან, აუქმებენ

თავიანთ ძალაუფლებას და მათ აღარ უნდა დაემორჩილონ, და ეს სახელმწიფოსაც ეხება" და "თუ სახელმწიფო განზრახულად ცდილობს დანგრეოს თავისი ეთიკური ვალდებულებები ღვთის წინაშე, მაშინ წინააღმდეგობა შესაფერისია", ვინაიდან "მოქალაქეებს აქვთ მორალური ვალდებულება - შეეწინააღმდეგონ უსამართლო და ტირანულ მთავრობას". ეს იმას ნიშნავს, რომ როდესაც თანამდებობის პირი მოქმედებს იმგვარად, რომ ქვეყნის სამართავი სტრუქტურა ინგრევა..., მას უნდა ჩამოართვა მისი ძალა და ხელისუფლება". ეს ჩამორთმევა შესაძლოა საჭირო გახდეს "ძალით", რაც ნიშნავს "იძულებით ანდა დაპატიმრებით" და "როდესაც სახელმწიფო სჩადის არაკანონიერ ქმედებებს გაერთიანებული სხეულის წინააღმდეგ - როგორიცაა კონსტიტუციური სახელმწიფო ანდა ლოკალური ორგანიზაცია, ანდა თუნდაც ეკლესია... არსებობს წინააღმდეგობის ორი დონე: პროტესტი და შემდეგ, თუ საჭიროა, ძალა თავდაცვის მიზნით".

სამართლიანი რევოლუციის ეს ფორმა არ არის დაფუძნებული იმ "შეუცვლელ უფლებებზე" შემოქმედისა, რომლებიც ცნობილია როგორც "ბუნებითი კანონები". მეტიც, ეს დაფუძნებულია მმართველობის მთავრობისეულ პრაქტიკაზე ღვთის სიტყვის საწინააღმდეგოდ". მაგრამ შედეგი იგივეა - რევოლუცია იმ მთავრობის წინააღმდეგ, რომელსაც პიროვნება ტირანულად თვლის.

ახლა, როდესაც ჩვენ უკვე განვიხილეთ სამართლიანი რევოლუციების საფუძველი, მოდი, ვნახოთ თუ რას ამბობს ბიბლია რევოლუციებზე. რამდენიმე თვალსაზრისი უნდა ჩამოვაცალიხოთ.

ღმერთმა მახვილი მთავრობას გადასცა სამართავად და არა მოქალაქეების რევოლუციებისათვის. მახვილი მიეცა ნოეს იმისათვის, რათა მოეთოკა უწესრიგო მოქალაქეები (დაბ. 9:6; 6-11). მსგავსადვე, პავლემ უთხრა რომაელებს - დამორ-

ჩილებოდნენ ნერონს, რადგანაც "ის ღვთის მსახურია... ტყუილად როდი ატარებს მახვილს" (რომ. 13:4). აქ კვლავ მთავრობაა ის ობიექტი, რომელმაც უნდა გამოიყენოს მახვილი ქვეშევრდომებზე და არა მოქალაქეები, რომლებმაც უნდა გამოიყენონ მახვილი სახელმწიფოს წინააღმდეგ.

ღმერთი გვაფრთხილებს, არ შევუერთდეთ რევოლუციონერებს. წმინდა წერილი გარკვევით აცხადებს: „შვილო, უფლისა და მეფის გეშინოდეს და მემამოხეთ ნუ გაეკარები“ (იგავ. 24:21). ვინაიდან ეს გაფრთხილება მოგვიწოდებს, გვეშინოდეს ღვთისა და მისგან დადგენილი მეფისა, აშკარაა რომ ეს არის ბრძანება, არ შევუერთდეთ ამბოხს მთავრობის წინააღმდეგ.

რევოლუციები მკვეთრადაა გაკიცხული ღვთისაგან. ბიბლიაში რევოლუციების მრავალი მაგალითია, რომლებიც დაგმოხილია ღვთისგან. კორახმა ამბოხი მოაწყო მოსეს წინააღმდეგ და მიწამ უყო პირი კორახსა და მის მომხრეებს (რიცხვ. 16). მსგავსადვე აბესალომის აჯანყება დავითის წინააღმდეგ, დამარცხდა და აბესალომი მოკლულ იქნა (2 მეფე. 15). იერობოამმაც მოაწყო ჩრდილოეთის ათი შტოს ამბოხი სამხრეთელი იუდას შტოს წინააღმდეგ, რაც ღვთისგან მკაცრად იქნა დაგმოხილი (3 მეფე. 12).

ერთადერთი ღვთისაგან მოწონებული რევოლუცია იყო თეოკრატიული რევოლუცია ბოროტი დედოფლის ღოთოლიას წინააღმდეგ და რადგანაც ეს საჭირო იყო ქრისტეს ხაზის შესანარჩუნებლად, ეს იყო ღვთაებრივად სანქცონირებული სპეციალური თეოკრატიული შემთხვევა, ზუსტად ისეთი, როგორ ომებსაც აწარმოებდა იესო ნავეს ძე ქანანელების წინააღმდეგ (იეს. ნავ. 10). მიაქციეთ ყურადღება, რომ მისი (ღოთოლიას) მოკვლის ბრძანება გაიცა ღვთის მსახურის მიერ (2 ნეშტ. 23:14) და ნაკურთხი იქნა ღვთის სიტყვით (მუხ. 21). მიუხედავად ამისა, ეს ღვთაებრივად განსაზღვრული თეოკრატიული რევოლუცია,

რომელიც მესიის ხაზის შესანარჩუნებლად იყო გამიზნული, არ შეგვიძლია კანონიერად გამოვიყენოთ დღევანდელი რევოლუციის გასამართლებლად, ზუსტად ისევე, როგორც ღვთის ბრძანებანი, გაცემული ყველა ქანაანელის დასარისხებლად, არ შეგვიძლია გამოვიყენოთ დღევანდელ სამართლიან ომებში ქალებისა და ბავშვების ხოცვის გასამართლებელ საფუძვლად.

მოსე გასამართლებულ იქნა თავისი ძალადობისთვის ეგვიპტეში. გამოსვლათა წიგნი გვიყვება, რომ როდესაც მოსემ დაინახა ეგვიპტელი, რომელიც სცემდა ებრაელს და მიიხედ-მოიხედა და როცა დაინახა, რომ არავინ იყო, მოკლა ეგვიპტელი და ქვიშაში ჩაფლა" (გამოს. 2:12). შედეგად ამ ძალადობისა, მოსე იძულებული გახდა გაქცეულიყო ეგვიპტიდან და ორმოცი წელი უდაბნოში გაეტარებინა. ამის შემდეგ ღმერთმა გამოიყენა მოსე ისრაელის გამოსაყვანად ეგვიპტიდან რევოლუციის გარეშე (გამოს. 12).

ისრაელი არ ებრძოდა ფარაონს, არამედ გაექცა მას. თუკი როდესმე ყოფილა სიტუაცია რევოლუციის გასამართლებლად, ეს იყო ისრაელის მდგომარეობა ფარაონის უღელქვეშ. მიუხედავად ამისა, ეს არც მოწონებული და არც შემოთავაზებული არ ყოფილა ღვთისაგან. ისრაელი არ შებრძოლებია ფარაონს; ის გაექცა მას (გამოს. 12). მართალია, ღმერთი სასწაულებრივად ჩაერია და გამოიხსნა ისინი. მაგრამ გაკვეთილი იგივეა: მიანდე ღმერთს ბოროტი ტირანების მოვლა და არ აუჯანყდე მათ. ღმერთმა სუვერენულად დაადგინა ისინი, და ის ასევე სუვერენულად დაამხო მათ (დან. 4:17).

იესომ გაგვაფრთხილა მახვილის გამოყენების გამო. იესომ გააფრთხილა თავისი მოწაფეები მახვილის აგრესიული გამოყენების წინააღმდეგ, როდესაც თქვა "თავის ადგილას ჩააბრუნე ეგ მახვილი, ვინაიდან ყველა მახვილის ამღები, მახვილითვე დაიღუპება" (მათ. 26:52). ის არ იყო

წინააღმდეგი გამოეყენებინათ მახვილი თავის დასაცავად (გამოსვ. 22:2), მაგრამ, არსებული ხელისუფლების მსახურის ხელყოფა სხვა საქმე იყო (მათ. 26:51).

იესო ლაპარაკობდა შურისძიების თაობაზე. თუკი ქადაგება მთაზე რამეს ნიშნავს, აშკარაა, რომ ის ლაპარაკობს შურისძიების წინააღმდეგ. იესომ თქვა, "თქვენ გსმენიათ, რომ თქმულა: თვალი თვალისა წილ და კბილი კბილისა წილ. მე კი გეუბნებით თქვენ: წინ ნუ აღუდგებით ბოროტს" (მათ. 5:38-39). მიუხედავად იმისა, რომ ეს ქადაგება მხარს არ უჭერს ტოტალურ პაციფიზმს, ის აშკარად კიცხავს რევოლუციურ სულს, რომელიც ისწრაფვის შური იძიოს ტირანულ მთავრობაზე". ჩემია შურისგება და მე მივაგებ, - ამბობს უფალი" (რომ. 12:19). მაშინ აბა რა ვქნათ, როგორ ვუპასუხოთ ჩაგვრას. ბიბლია იძლევა გზას, თუ ქრისტიანებმა როგორ უნდა ვუპასუხოთ უსამართლო მთავრობის დამოკიდებულებას.

ქრისტიანების პირველი და მთავარი პასუხისმგებლობაა - სულ ერთია სამართლიანი მთავრობა ჰყავს მას თუ უსამართლო, დემოკრატიული თუ მონარქისტული - დაემორჩილოს მის კანონებს (რომ. 13:1; ტიტ. 3:1). პეტრე წერდა: "დაემორჩილეთ ყოველ ადამიანურ დადგენილებას უფლის გულისათვის" (1 პეტ. 2:13), ვინაიდან "ასეთია ნება ღვთისა: რათა კეთილის ქმნით დაადუმოთ უგუნურ ადამიანთა უმეცრება" (მუხ. 15). სამოქალაქო დაუმორჩილებლობა ცუდი მოწმობაა ქრისტეს მიმდევრისთვის. ქრისტიანები უნდა გამოჩნდნენ როგორც კანონმორჩილი მოქალაქეები და არა მემბოხეები. საუკეთესო გზა, მოახდინო გავლენა უსამართლო მთავრობაზე, არის სულიერი მაგალითის ჩვენება და არა რევოლუცია. მხოლოდ მაშინ, როდესაც ის იკავებს ღვთის ადგილს, შეგვიძლია უარი ვთქვათ მორჩილებაზე და მაშინაც კი არ უნდა ავჯანყდეთ მის წინააღმდეგ.

პავლე სთხოვდა ქრისტიანებს: "შეგაგონებთ ჰყოთ ვედრებანი, ლოცვანი, შუამდგომლობანი და მადლიერებანი ყველა ადამიანებისთვის მეფეებისა და ყველა მბრძანებლისთვის, რათა მშვიდად და წყნარად ვიცხოვროთ სრული ღვთისმოსაობით და პატიოსნებით" (1 ტიმ. 2:1-2). ერთ-ერთი ყველაზე ეფექტური გზა, შევცვალოთ უსამართლო მთავრობა, არის ლოცვა მისთვის. ლოცვაა ის შემართული ნერვი, რომლის მეშვეობითაც უკან იხევს ძალა. ღმერთმა შეისმინა თავისი დაჩაგრული ხალხის ღალადი წინა დროებაში (გამოსვ. 2:23), და ის მოისმენს და უპასუხებს დღესაც.

პოლიტიკურად, არცთუ ისე ბევრ ქრისტიანს შეეძლო შეეცვალა რომის მთავრობა ახალი აღთქმის დროს, დღეს კი დასავლეთში ქრისტიანთა უმეტესობისთვის ასე არ არის. ჩვენ შეგვიძლია არა მხოლოდ ვილოცოთ კეისრისთვის, არამედ ჩვენ მისი არჩევაც შეგვიძლია. ჩვენ არა მხოლოდ შეგვიძლია შევეწინააღმდეგოთ პოლიტიკურ ბოროტებას, არამედ თავისუფალნი ვართ პოლიტიკური სიკეთის ჩადენაში. და როგორც იაკობმა თქვა: "ამიტომ, ვინც სიკეთის კეთება იცის და არ აკეთებს, ეს ცოდვად ეთვლება მას" (იაკ. 4:17). პავლემაც აღნიშნა, "მაშ, ვიდრე დრო გვაქვს, სიკეთე მოვიმოქმედოთ ყველასთვის და უფრო მეტად მათთვის, ვინც ჩვენიანია რწმენით" (გალ. 6:10). ჩვენ უნდა ვებრძოლოთ ტირანიას ჩვენს მთავრობაში საარჩევნო ბიულეტენებით და არა ტყვიებით. მას წინ სიკეთით უნდა აღვუდგეთ და არა ზარბაზნებით.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ქრისტიანებს შეუძლიათ რაღაც მოიმოქმედონ ტირანულ ბრძანებებთან დაკავშირებით - მათ შეუძლიათ ეურჩონ ასეთ ბრძანებებს. არავის არ შეუძლია გვაიძულოს, არ დავემორჩილოთ ღმერთს. ის არის უმაღლესი ავტორიტეტი.

ქრისტიანებს არ სჭირდებათ, რომ ტირანიის პასიური სამიზნეები იყვნენ. ჩვენ არ გვჭირდება დესპოტების

სათამაშოებად ვიქცეთ. როდესაც წნების ქვეშ ვექცევით, თავისუფლებისკენ უნდა ვისწრაფოთ. წინასწარმეტყველები გაურბოდნენ იეზაბელს (1 მეფ. 18), ისრაელი გაექცა ეგვიპტეს (გამოსვ. 12) და თვით იესოს ოჯახიც გაექცა ჰეროდეს (მათ 2). ე.ი. მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ არ ვიყენებთ ძალას უსამართლო მთავრობების წინააღმდეგ, საბოლოო ჯამში თავს ვიხსნით ჩვენს წინააღმდეგ მომართული მისი ძალისაგან.

ცნობილია, რომ გაქცევა ყოველთვის არ არის შესაძლებელი, ანდა წარმატებული. ხანდახან ქრისტიანებმა უნდა აიტანონ ტანჯვა ქრისტეს გულისათვის. პეტრე წერდა: "საყვარელნო, ნუ გაგაოცებთ თქვენზე მოვლენილი ცეცხლოვანი განსაცდელი, თითქოს უცხო რამ მოგსვლოდეთ, არამედ გიხაროდეთ, როგორც ქრისტეს ტანჯვათა მოზიარეებს, რათა თქვენც იხაროთ და იმხიარულოთ მისი დიდების გამოცხადებისას" (1 პეტ. 4:12-13). ხანდახან ჩვენ უბრალოდ უნდა ავიტანოთ ტანჯვა ქრისტეს გულისათვის, მოწამეობაც კი. იოანემ თქვა: "ვისაც ტყვე მიჰყავს, თვითონაც ტყვედ წავა... ამაშია წმინდათა მოთმინება და რწმენა" (გამოცხ. 13:10).

არსებობს მრავალი შეპასუხება იმ შეხედულებებთან დაკავშირებით, რომლებიც ბიბლიურ საფუძვლებზე დაყრდნობით საერთოდ უარყოფს რევოლუციებს. მათ ახლა მოკლედ განვიხილავთ.

რამდენიმე მიზეზის გამო ერთადერთი, ღვთისაგან მოწონებული რევოლუციის შემთხვევაა ღოთოლიას წინააღმდეგ მოწყობილი ამბოხი (2 ნემტ.23), რომელიც შეუძლებელია გამოვიყენოთ საერთოდ რევოლუციების მხარდასაჭერად. ეს არ ყოფილა ღვთაებრივად მოწონებული ადამიანური რევოლუცია; ეს იყო ღვთაებრივად განსაზღვრული რევოლუცია (მუხ. 14). ეს იყო საგანგებო შემთხვევა ისრაელისათვის, მესიანური ერისათვის და შეუძლებელია

მისი მისადაგება სხვა ერებისათვის. თუ ღოთოლიას მმართველობა არ იქნებოდა ჩამოგდებული, ის მოკლავდა იოაშს, უკანასკნელ დარჩენილ მემკვიდრეს ღვთის შთამომავალთაგან, რომელიც ქრისტესკენ მიდიოდა. ბიბლია მტკიცედ ლაპარაკობს რევოლუციის წინააღმდეგ და ბიბლია არ შეეწინააღმდეგება თავის თავს. აქედან გამომდინარე, ეს განცალკევებული შემთხვევა, თავისი სპეციალური მნიშვნელობით, შეუძლებელია გამოვიყენოთ წმინდა წერილის იმ თანამიმდევრული სწავლების საპირისპიროდ, რაც დაკავშირებულია რევოლუციებთან საერთოდ.

რევოლუციები არ არის ერთადერთი გზა ტირანიასთან საბრძოლველად. როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, უსამართლო მთავრობას შესაძლებელია შეეწინააღმდეგო ლოცვით, მორალური მაგალითით, კანონიერი პოლიტიკური ქმედებით, გამართლებული დაუმორჩილებლობით, გაქცევით და ტანჯვის ატანითაც, როდესაც საჭიროა. ამ შეპასუხებას ავიწყდება, რომ ღმერთია მპყრობელი მთავრობის საქმეებისა და მოჰყავს და მიჰყავს, ვინც თავად სურს (დან. 4:17). მოკლედ, ჩვენ ბევრი რამის გაკეთება შეგვიძლია ტირანიის საწინააღმდეგოდ, ღმერთს კი შეუდარებლად უფრო მეტის.

თუკი ზოგიერთი ომები სამართლიანია, რატომ არ შეიძლება სამართლიანი იყოს ზოგიერთი რევოლუციები?

ომები და რევოლუციები ერთი და იგივე კატეგორიის ცნებები არ არის, სამართლიანი ომები იწარმოება ღვთისაგან დადგენილი მთავრობების მიერ, ვისაც ღმერთმა მისცა მახვილი (რომ. 13:4). მაგრამ რევოლუციები ხდება მოქალაქეების მიერ, ვისთვისაც ღმერთს არ მიუცია მახვილი ღვთისაგან დადგენილი მთავრობების წინააღმდეგ. ღმერთს არასოდეს არ გადაუცია მახვილი მოქალაქეებისათვის თავიანთი მთავრობის წინააღმდეგ გამოსაყენებლად; მან ეს მახვილი მისცა მთავრობას მუდამოხე მოქალაქეების დასაშოშმინებლად. სამართლიანი ომები

იწარმოება სხვა ერის წინააღმდეგ, რომელიც შენი საკუთარი ქვეყნის ხელში ჩაგდებას ცდილობს. რევოლუციები კი შენი საკუთარი ერის საწინააღმდეგოა. ისინი, ფაქტობრივად, დამლუპველი ძმათამკვლელი ომებია, რომლებშიც საკუთარ ახლობლებსა და ნათესავებს ვუპირისპირდებით. ღვთისაგან დადგენილ მთავრობასთან დაპირისპირებით პიროვნება, სინამდვილეში ღმერთს უპირისპირდება (რომ. 13:2). სამართლიანი ომები კი მეორე მხრივ, იცავს საკუთარ ქვეყანას სხვისი აგრესიისგან და წარმოებს თავდასაცავად.

რევოლუციები მორჩილებაა დე იურე მთავრობებისადმი.

ეს შეპასუხება მცდარად მიიჩნევს, რომ ჩვენს ღვთაებრივ მოვალეობად არ მივიჩნიოთ დე ფაქტო მთავრობისადმი მორჩილება. ეს მცდარია ორი მიზეზის გამო. პავლემ თქვა: "...არ არსებოს ხელმწიფება, თუ არა ღვთისაგან. ხოლო არსებული ღვთის მიერ არიან დადგენილნი" (რომ. 13:1). ეს ნიშნავს, რომ არსებული მთავრობები ღვთისაგან არიან დადგენილნი. ეს ზუსტად ისაა, რაც იგულისხმება დე ფაქტო მთავრობის ქვეშ. თუ დე ფაქტო მთავრობისადმი არ მოგვეთხოვება მორჩილება, მაშინ ველარ მოვნახავთ პრაქტიკულ გზას კანონიერებისა და წესრიგისთვის მსოფლიოს მრავალ კუთხეში, ვინაიდან აქ არ წყდება დავა იმაზე, თუ რომელი მთავრობაა კანონიერი. ერთ-ერთი პრაქტიკული გზა, თავიდან ავიცილოთ ანარქია, არის მოვითხოვოთ მორჩილება დე ფაქტო მთავრობისადმი, რადგანაც ყველას იოლად შეუძლია მის აღქმა; ეს არის მთავრობა, რომელსაც ხელში უჭირავს ძალაუფლება ამ დროს.

ეს ნიშნავს, რომ ამერიკული რევოლუცია არ იყო სამართლიანი.

ეს გასაგებია, ყველას სურს სჯეროდეს, რომ რევოლუცია მის ქვეყანაში იყო სამართლიანი, მაშინ როდესაც სხვა ქვეყნებში შესაძლოა სხვანაირად იყო. მაგრამ ზემოთ

მოყვანილი ბიბლიური კრიტერიუმებისა და პატიოსნების მიხედვით, არც ამერიკული რევოლუციის გამართლებაა შესაძლებელი. მაშ როგორ უნდა მოიქცნენ ამერიკელი ქრისტიანები 4 ივლისს – დამოუკიდებლობის დღეს? შეუძლიათ თუ არ მათ, გულით იზეიმონ ამერიკის დამოუკიდებლობა ბრიტანეთისაგან? პასუხად უნდა გავითვალისწინოთ შემდეგი: არსებობს განსხვავება იმაში, რაც დაიბადა და იმაში თუ როგორ დაიბადა. ჩვენ გულწრფელად გვიხარია ყოველი ადამიანური არსების დაბადება, მრუშობის შედეგი იქნება ეს თუ გაუ-პატიურების, მაშინ როდესაც ჩვენ აშკარად არ მოგვწონს ის გზა, რომელი გზითაც ისინი იშვნენ, მსგავსადვე, ამერიკელ ქრისტიანებს შეუძლიათ იზეიმონ რაც დაიბადა ამერიკული რევოლუციის შედეგად, თუმცა არ უნდა მოსწონდეთ ის გზა, რომელი გზითაც ეს ქვეყანა გაჩნდა.

არსებობს სამი ბაზისური თვალსაზრისი სამოქალაქო დაუმორჩილებლობასთან დაკავშირებით. რადიკალური პატრიოტიზმი არასოდეს თვლის მოსაწონად მთავრობისადმი ურჩობას; ბიბლიური სუმბისიონიზმი კი თვლის, რომ ხანდახან სწორია ასე მოქცევა. და თუმცა ქრისტიანთა უმრავლესობას სჯერა, რომ ბიბლია მხარს უჭერს ამ უკანასკნელ თვალსაზრისს, არ არსებობს შეთანხმება იმასთან დაკავშირებით, თუ როდის არის დაუმორჩილებლობა გამართლებული. ზოგნი, ერთი მხრივ, ამტკიცებენ, რომ გამართლებულია ეურჩო ყველა კანონს, რომელიც იძლევა ღვთის სიტყვის საწინააღდეგო მოქმედების ნებას. სხვანი კი, მეორე მხრივ, მიიჩნევენ, რომ დაუმორჩილებლობა გამართლებულია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ პიროვნებას აიძულებენ ჩაიდინოს უკეთურება.

მათ შორისაც კი, ვინც მიიჩნევს, რომ მთავრობისადმი ურჩობა ხანდახან საჭიროა, არსებობს სხვადასხვა აზრი, თუ როგორ უნდა ეურჩოს პიროვნება სახელმწიფოს. ზო-

გიერთებს სჯერათ, რომ ეს შესაძლოა აჯანყების სახით მოხდეს უსამართლო მთავრობის წინააღმდეგ, თუმცა ბიბლიური თვალსაზრისი მოგვიწოდებს, შევეწინააღმდეგოთ მთავრობას აჯანყების გარეშე. ეს შეწინააღმდეგება არ არის უსამართლო მთავრობის პასიური მიღება, არამედ ის შეიცავს აქტიურ სულიერ, მორალურ და პოლიტიკურ კამპანიას მის წინააღმდეგ. მაგრამ ყველაზე იდეალური ვარიანტია, როცა ქრისტიანულ ქვეყანაში ქრისტიანული მთავრობაა, ამ სიტყვის ადეკვატური მნიშვნელობით, რომელსაც გაცნობიერებული აქვს დიდი მისია, რომელიც ღმერთმა მას დააკისრა, რათა იზრუნოს და წარუძღვეს ხალხს და თუკი ეს ასე არ არის, ყოველთვის დარჩება საშიშროება მთავრობის მახვილი ხალხმა აიღოს ხელში და შესცოდოს!

შეიძლება თუ არა ქრისტიანისთვის სახლში შინაური ცხოველების ყოლა?

დავიწყოთ ისტორიით: როგორი დამოკიდებულება ჰქონდათ ანტიკურ ეპოქაში "ოთხფეხა მეგობრების" მიმართ? ბერძნებს უყვარდათ ძაღლები და ზრუნავდნენ მათზე; ამის დასადასტურებლად ჰომეროსის წაკითხვაც კმარა. რომაელები საბრძოლო ძაღლებს ჯავშანსაც კი უკეთებდნენ. მაგრამ იმ ხალხების, რომელთაც ბიბლია წმინდა წერილად მიაჩნდათ, ძაღლებთან მიმართება მკვეთრად საპირისპიროა, ძველ აღთქმაში "ძაღლის" ხსენების ოცდაათი შემთხვევიდან მხოლოდ ორი არ არის ნეგატიური. ძველმა იუდეველებმა, ეტყობა, სიძულვილი მათი მოწინააღმდეგე ეგვიპტელებისა და რომაელების მიმართ, რომლებიც ამრავლებდნენ და პატივს მიაგებდნენ ძაღლებს და ბრძოლებშიც იყენებდნენ, ოთხფეხა ცხოველებზეც გადაიტანეს. მოსეს რჯულის მიხედვით, ძაღლი არაწმინდა

ცხოველია. ებრაელისთვის ძალღმრთაჲ შედარება დიდ შეურაცხყოფად ითვლებოდა. ძალღმრთაჲ გაყიდვით მიღებული ფული გათანაბრებული იყო მეძავის საფასურთან და, შესაბამისად, არ შეიძლებოდა ამ თანხის ღვთის სახლისთვის (ტაძრისთვის) შეწირვა (II რჯ. 23,18), მაგრამ რაკი ძალღმრთაჲს ყიდდნენ, ე.ი. ისინი მაინც ჰყავდათ.

ძალღმრთაჲ აუცილებელია ფარის თუ ჯოგის დასაცავად. ძველი ებრაელებისთვის მესაქონლეობა ძირითადი შემოსავლის წყარო იყო. მიუხედავად ამისა, მათი დამოკიდებულება ოთხფეხა "მოდარაჯეებისადმი" არ იცვლებოდა: "დამცინიან ჩემზე უმრწემესნი, რომელთა მამებსაც ჩემი ფარის ძალღმრთაჲში არ გავრევდი" (იოხ. 30,1). მაგრამ შინაური ცხოველების როლში, ბიბლიის თანახმად, ძალღმრთაჲ გვიან ჩნდებიან, თანაც იმავე დამცველი ფუნქციით. როცა ტობია წავიდა რაგუილთან, მას თან ახლდა ანგელოზი და "უკან გაჰყვა მათ ყმაწვილის ძალღმრთაჲ" (ტობ. 5,17). ნიშანდობლივია აბენირის შეძახილი: "იუდას ძალღმრთა თავი ხომ არ ვარ?" (II მეფ. 3,8). მისი აზრი თითქმის იდენტურია სოლომონის აფორიზმისა: "ცოცხალ ძალღმრთაჲს მკვდარი ლომი სჯობს" (ეკლეს. 9,14). აქ ყველაფერი ნათლად არის ნათქვამი.

იესო ქრისტეს მიწიერი ცხოვრების დროს ოთხფეხა მოდარაჯეები ხშირად შინ ჰყავდათ, რაზეც მეტყველებს ქანაანელი დედაკაცის პასუხი: "უფალო, მაგრამ ძალღმრთაჲს ხომ ჰამენ ნამცეცებს, მათი ბატონების სუფრიდან რომ ცვივა" (მათ. 15,27). ძალღმრთაჲს ლომად არ იქცევა. პავლე მოციქული გვაფრთხილებს: "ერიდეთ ძალღმრთაჲს!" (ფილ. 3,2) და მხედველობაში ჰყავს ცრუმოდვარნი, ხოლო პეტრე მოციქული უფრო მკვეთრად გამოთქვამს, როცა ცოდვილებს ამხელს ძველი ანდაზით - "ძალღმრთაჲს თავის ნარწყევს უბრუნდება" (II პეტრ. 2,22).

V საუკუნის I ნახევრის ქრისტიანებს იმდენად სძულდათ ჰუნების ბელადი ატილა, რომ სჯეროდათ, ის "ქალის ძაღლთან დანაშაულებრივი კავშირის" ნაყოფიაო.

ყველა დროისათვის საყურადღებოა მაცხოვრის სიტყვები: "ნუ მისცემთ წმიდას ძაღლებს და ნურც თქვენს მარგალიტებს დაუყრით ღორებს, რათა ფეხებით არ გათელონ ისინი და შემობრუნებისას თქვენც არ დაგლიჯონ" (მთ. 7,6). აქ, რა თქმა უნდა, ლაპარაკია ადამიანებზე; სახარება შეუძლებელია უქადაგო ქედმაღალ, უნანელ, გამძვინვარებულ ადამიანებს.

მაცხოვრის სიტყვებში აგრეთვე იგულისხმება ადამიანისა და ცხოველების იერარქიული გაგება. ეს აზრი მას არაერთხელ გაუმეორებია, ხოლო ხელგამხმარის განკურნების დროს ფარისევლებს პირდაპირ ეუბნება: "რომელიმე თქვენგანს ერთი ცხვარი რომ ჰყავდეს და შაბათს ორმოში ჩაუვარდეს, არ ჩაავლებს ხელს და არ ამოიყვანს? ადამიანი კი რამდენად უკეთესია ცხვარზე!" (მთ. 12, 11-12). მოსწავლეებსაც ეუბნება: "თქვენ კი რამდენად სჯობიხართ ფრინველებს" (ლუკ. 12,24). ამიტომ, როცა ლაპარაკია ძაღლების მიმართ დამამცირებელ დამოკიდებულებაზე, მისი ბოროტებად მიღება არასწორი იქნებოდა. უაზრობა იქნებოდა, ყოვლადსახიერ შემოქმედს თავისი უდანაშაულო ქმნილება (ძაღლი) შეეძულებინა. ბიბლია მიგვითითებს გამორჩეულად იერარქიულობაზე, რომლის დარღვევაც არის "საზიზღრობა უფლის წინაშე". ფსიქიკურად და სულიერად ჯანმრთელ ადამიანს, რა თქმა უნდა, უყვარს ღვთის მიერ შექმნილი, ამიტომაც შინაური ცხოველის სიკვდილი იწვევს სევდას, მაგრამ, ზოგ შემთხვევაში, ეს სევდა ზღვარგადასულია. ასეთ შემთხვევებში უნდა ჩავფიქრდეთ, რამდენად სწორად წარმართავთ საკუთარ სულიერ ცხოვრებას. უფალმა დაგვიტოვა მცნება - უპირველეს ყოვლისა, გვიყვარდეს

ზეციური მშობელი: "შეიყვარე უფალი ღმერთი შენი ყოვლითა გულითა შენითა და ყოვლითა სულითა შენითა და ყოვლითა გონებითა შენითა" (მთ. 22,37). ამ მცნებასთან მჭიდრო კავშირშია ამის მსგავსი: „შეიყვარე მოყვასი შენი, ვითარცა თავი თვისი“ (მთ. 22,39). თუკი ადამიანი ისწავლის ამის დაცვას, მაშინ ცხოველების სიყვარული მის სულში იერარქიულად შესაბამის ადგილს დაიკავებს და თუკი აუცილებელია ძაღლის ყოლა ქალაქურ ბინაში, მაშინ გონივრული იქნებოდა, მისთვის ჰოლში მიგვეჩინა ადგილი, მაგრამ, როგორც წესი, რატომღაც დივანზე ნებივრობს და ხშირად პატრონებს ლოგინშიც კი უბტება. რამდენჯერ გაგვიგია ახლობლებისგან, ძაღლი ოჯახის ახალ "წევრად" გვექცაო. არ შეიძლება ქრისტიანმა პირდაპირ გაიგოს ცნობილი ანდაზა - "ძაღლი ადამიანის მეგობარია", ამასთან, უნდა გვახსოვდეს ბიბლიური ფასეულობები. ცხოველები არ არიან ღვთის ხატად და მსგავსად შექმნილნი; მიწიერ ქმნილებათაგან მხოლოდ ადამიანია ამგვარი. ხატების ერთ-ერთი თვისებაა სულის უკვდავება, მაგრამ ცხოველთა სული მოკვდავია. ბასილი დიდი გვაფრთხილებს: "განერიდე ფილოსოფოსთა ნაბოდვარს, რომელთაც არ რცხვენიათ, რომ თავიანთი და ძაღლის სულები ერთგვაროვნად (ერთნაირად) მიიღონ". ოთხფეხა "მეგობრის" გაადამიანურების სიმდაბლე ნათლად გვიჩვენა მიხეილ ბულგაკოვმა თავის ცნობილ ნაწარმოებში "ძაღლის გული". ცხოველებზე ზრუნვამ და ყურადღებამ არ უნდა მოსწყვიტოს ზნეობრივი ცნობიერება თვითონ ადამიანს.

ზოგი კაცი მოძმეს შეურაცხყოფს, ძაღლს კი ეფერება. ასეთი ქმედება მეტყველებს მისი სულიერი და ზნეობრივი ცხოვრების არაჯანსაღ მდგომარეობაზე. კაცი უნდა ჩაუკვირდეს სულის გონიერ არსს: უკვდავი სული ერთგვარი ძვირფასი ჭურჭელია. ადამიანმა უნდა გაიაზროს თავისი ღირსება და კეთილშობილება იმიტომ, რომ

ღმერთმა მის გამოსახსნელად ანგელოზები კი არ გამოგზავნა, არამედ თვითონ განკაცდა.

ერთხელ პაისი ათონელს ჰკითხეს:

- მამო, ამქვეყნიური სიამენი და მათზე მიჯაჭვულობა შეუშლის თუ არა ხელს ადამიანს ქრისტიანული ცხოვრების აღმშენებლობაში?

- არა, თუკი შეძლებთ იერარქიულად სწორი დამოკიდებულება გქონდეთ გარემოსთან. მაგალითად, ბავშვები გეყვარება, როგორც ბავშვები, ცოლი - როგორც ცოლი, მშობლები - როგორც მშობლები, მეგობრები - როგორც მეგობრები, წმინდანები - როგორც წმინდანები, ანგელოზები - როგორც ანგელოზები, ღმერთი - როგორც ღმერთი. საჭიროა თითოეულს თავისი შესაბამისი პატივი მიეგოსო, - მიუგო მამა პაისიმ.

თუკი ადამიანი იერარქიულად სწორ ადგილს არ მიუჩენს ძალს, მაშინ უნდა შევეგუოთ ისეთ შემთხვევებს, როგორიც დიდ ბრიტანეთში მოხდა: პატარძალს მეჯვარედ ძალლი ჰყავდა. ეს შემთხვევა კი თბილისში მოხდა: ერთმა ქალბატონმა მღვდელს პანაშვიდის გადახდა სთხოვა გაურკვეველი სახელის (უფრო სწორად, სქესის) მქონე ახლობლისთვის. მღვდელმა, ის იყო დაიწყო პანაშვიდის გადახდა, რომ ყოველი შემთხვევისთვის ჰკითხა ქალბატონს, თქვენი ვინ იყო გარდაცვლილიო. რაც ამას მოჰყვა, უკვე კურიოზის სფეროა (ტრაგედიისა თუ არა) - გაირკვა, რომ მიცვალებული "უსაყვარლესი" ძალლი ყოფილა. მღვდელს გაოცებისგან (თუ შოკისგან) საცეცხლოური გაუვარდა ხელიდან. საზოგადოება გვაჩვენებს აგრეთვე იმას, რომ ძაღლებს ადამიანის სახელებს არქმევენ, ხოლო ადამიანებს - ძაღლისას. ამგვარი საქციელი მკრეხელობაა. ადამიანებს ხომ წმინდანთა სახელებს არქმევენ. ეს შეურაცხყოფაა ღვთის ძის მეგობრების - წმინდანებისა. აქ შეიძლება გავიხსენოთ მ. სკოტის ცნობილი გამოთქმა: "ნუ შეხედავთ

ძალეებს ადამიანივით, რადგან ისინი თქვენ ძალადა აღგიქვამენ". ადამიანებმა ერთი მარტივი ჭეშმარიტება უნდა გაითავისონ: სამყაროს სწორი იერარქიული გაგების გარეშე ხსნა არ არსებობს, ხოლო ძალეებთან დამოკიდებულება ასეთი გაგების ერთ-ერთი რგოლია.

რა ფენომენია ფარული ქრისტიანების არსებობა ისტორიის მანძილზე?

1453 წლის 29 მაისს ჩაესვენა კონსტანტინოპოლის მზე. ჩამოწვა წყვდიადი და სულთმობრძავი ერი უკანასკნელი ძალით შეეჭიდა სიკვდილს.

ბიზანტიის იმპერიის დაცემის შემდეგ მის ტერიტორიაზე ქრისტიანთა დევნა განახლდა. ეკლესია-მონასტრებშიღა ღვოდდა რწმენის ცეცხლი. საიდუმლო სკოლებში ასწავლიდნენ ბერძნულ ლიტერატურას და ღვთისმეტყველებას, ნათლავდნენ, აზიარებდნენ და ასრულებდნენ საეკლესიო საიდუმლოებებს. შიშინანობის ჟამს ზოგი მთებსა და ტყეებს აფარებდა თავს, ზოგი საბერძნეთის იმ რეგიონებში იხიზნებოდა, რომლებიც ფრანგებს ჰქონდათ დაპყრობილი, ზოგი კი საერთოდ ტოვებდა მამულს. გაქცევას ხშირად რწმენის დაკარგვაც მოჰყვებოდა.

რელიგიური და ენობრივი ვითარება, რომელიც კონსტანტინოპოლის დაცემის შემდეგ სუფევდა კონსტანტინოპოლში, ბერძნულ ტერიტორიებსა (მაკედონიაში, თრაკიაში, ეპირში, კრეტაზე) და დიასპორის მიწებზე (პონტოში), მცირე აზიაში და კვიპროსზე, ერთგვარ ხუთსაფეხურიან კიბედ შეიძლება წარმოვიდგინოთ. პირველ საფეხურზე ისინი იდგნენ, ვინც შეინარჩუნა ქრისტიანული სარწმუნოება და ბრძნული ენა - წმინდა აღმსარებლები.

“ახალმოწამეთა სვინაქსარის” თანახმად, XV საუკუნიდან მოყოლებული, ცნობილია ცხრა მოწამეთა ცხოვრება, XVI საუკუნიდან - ოცდაორი, XVII საუკუნიდან - ოცდაჩვიდმეტი, XVIII საუკუნიდან - ორმოცდაათი, XIX საუკუნიდან - ორმოცდათვრამეტი. მომდევნო საფეხურზე იდგნენ თურქულ ენაზე მოლაპარაკე ქრისტიანები, რომელთაც დაკარგეს მშობლიური ენა, მაგრამ დაუფარავად აღიარებდნენ მრწამსს. მათ მოსდევდნენ ფარული ქრისტიანები - კრიპტოქრისტიანები, გარეგნულად - თურქები, აღმსარებლობით კი ქრისტეს სჯულის მიმდევრები, რომლებიც მართლმადიდებლურ ღვთისმსახურებას კატაკომბებში აღასრულებდნენ. მომდევნო საფეხური ეკავათ ბერძნებს, რომელთაც დაკარგეს აღმსარებლობა, მაგრამ შეინარჩუნეს ენა. უკანასკნელ საფეხურზე კი იდგნენ განდგომილები, რომლებმაც ისლამი მიიღეს და თურქული სახელმწიფოს ერთგულ ქვეშევრდომებად იქცნენ.

კრიპტოქრისტიანები იყვნენ ბერძნები, რომელთაც ისლამი მიიღეს, მაგრამ ფარულად მართლმადიდებლობას აღიარებდნენ. კრიპტოქრისტიანობის ფენომენი ბიზანტიაში ჯერ კიდევ არაბთა ბატონობის დასაწყისიდან წარმოიშვა. ისლამის მიღების პრეცედენტები კონსტანტინოპოლის დაცემამდეც ხდებოდა. მაგალითად, 1330 წელს ბითვინიის ნიკეა სულთანმა ორჰანმა დაიპყრო. დაპყრობილი მიწების მოსახლეობამ იოანე XIV-ს, კონსტანტინოპოლის პატრიარქს, ჰკითხა, რა ელოდა მათ სულებს, თუ სარწმუნოებას გამოიცვლიდნენ. პატრიარქმა მიუგო, რომ სულის გადარჩენა ორი გზით შეიძლებოდა: ისლამის უარყოფით, ე.ი. მოწამეობით, და იკონომიით, ე.ი. ქრისტიანობის ფარული აღმსარებლობით და ქრისტეს მცნებათა ცხადად შესრულებით.

ერთ-ერთი კრიპტოქრისტიანი ამბობდა: “სამყარო ჩვენ არ გვიცნობს. ყოველდღიურ ცხოვრებაში ისეთი ვართ, როგორებიც ვჩანვართ (ე.ი. მართლმორწმუნე თურქები -

ავტ.), შინაგანად კი ჩვენი რწმენით (ე.ი. მართლმადიდებლობით) ვცხოვრობთ. ერთი ეწინააღმდეგება მეორეს და ეს არის ჩვენი ტრაგედია”.

მანუელ გედეონი წერს: “დედაქალაქის ზოგიერთი კერძო სახლის ქვეშ, მიწაში, შემორჩენილია ბიზანტიური ტაძრები, რომლებიც მეგარონებს ეკუთვნოდათ. ისინი მუსულმანთა წესით ცხოვრობდნენ, ფარულად კი ქრისტიანები იყვნენ. ისინი თვალთმაქცობდნენ... მათ ჰყავდათ თავიანთი მღვდელი, რომელიც ქრისტიანულ საიდუმლოებებს აღასრულებდა... როგორც კი მეჩეთიდან დაბრუნდებოდნენ, თავიანთ გზნებას ქრისტიანთა ღმერთისკენ მიმართავდნენ და ფარულად ლოცულობდნენ მისდა მიმართ”. მშობლები ცდილობდნენ, ქალ-ვაჟი ნაადრევ ასაკშივე დაენიშნათ, რათა თავიდან აეცილებინათ თურქებთან მათი ქორწინება (სხვა სარწმუნოების ადამიანთან შეუღლების შემთხვევაში მართლმადიდებელს სიკვდილამდე უნდა შეენახა თავისი საიდუმლო. როდესაც კრიპტოქრისტიანი კვდებოდა, მაშინვე მიჰყავდათ მღვდელი წესის ასაგებად, შემდეგ კი მუსულმანებს შეატყობინებდნენ მის სიკვდილს და გარდაცვლილს ისლამური წესით ასაფლავებდნენ.

ფარულ ქრისტიან მღვდელს შეიძლებოდა მუსულმანური სასულიერო ხარისხიც ჰქონოდა. 1888 წელს ტრაპეზუნდში ერთმა მღვდელმა ხოჯა ღამის გასათევად შეიპატიჟა. საუბრისას გაირკვა, რომ იგი ფარული მართლმადიდებელი მღვდელი ყოფილიყო. იყვნენ მღვდლებიც, რომლებსაც დერვიშებად ან მემწვანილეებად მოჰქონდათ თავი და წმინდა ადგილების მოსალოცად დადიოდნენ.

ფარულ ქრისტიანებს გათავისუფლების იმედი აცოცხლებდათ.

XIX საუკუნიდან კრიპტოქრისტიანთა ოცნებამ თანდათან შეისხა ხორცი.

თავისუფლების პირველმა სიომ სერიფე ხანის დროს (1839წ.) დაუბერა.

ყირიმის ომში გამარჯვების შემდეგ (1856წ.) მოკავშირეებმა (ინგლისელებმა, ფრანგებმა და ავსტრიელებმა) თურქეთის ხელისუფლებას მოსთხოვეს, ქვეშევრდომების მიმართ რელიგიური შემწყნარებლობა გამოეცხადებინათ.

1876 წელს სრული რელიგიური შემწყნარებლობა გამოცხადდა, მაგრამ ეს კანონი 1877 წელსვე გააუქმეს.

1915 წლის იანვარში თურქების დამარცხებამ, რასაც ისინი ქვეშევრდომ ქრისტიანებს აბრალებდნენ, დევნის ახალი ტალღა გამოიწვია...

მართლმადიდებლობის ისტორია მხოლოდ მოწამეთა ისტორია კი არ არის, არამედ იმ ადამიანთა სულების ისტორიაცაა, რომელთაგან თითოეულმა გადარჩენის საკუთარი გზა აირჩია.

კრიპტოქრისტიანთა ზოგიერთი ამბავი.

ბიზანტიის იმპერიის დაცემის შემდეგ პონტოში, ბერძნულ მიწებზე, თურქები დასახლდნენ და მოსახლეობა აიძულეს, ქრისტიანობა დაეტევებინათ, ისლამი მიეღოთ. დადუმდა ეკლესიის ზარი... ოთხი საუკუნის განმავლობაში იმის ხსოვნაც კი წაიშალა, რომ აქ ოდესღაც ქრისტიანები სახლობდნენ.

...ერთ დღეს მდინარეში ორი თურქი ბავშვი ჩავარდა. ერთი დაიხრჩო, ხოლო მეორე წყალმა ნაპირზე გამოირიყა.

- სასწაულია შენი გადარჩენა, შვილო ჩემო! ძალიან შეგეშინდა? - დაუყვავა ბიჭუნას მმართველმა მუხტარმა.

- არა, - გულუბრყვილოდ უპასუხა ბავშვმა, - სულაც არ შემშინებია. ღვთისმშობელმა გამომიყვანა ნაპირზე.

მუხტარი გაშეშდა.

- რაო?! ღვთისმშობელიო?! საიდან იცნობ?

- ის ჩვენს სახლში ფიცარზეა დახატული, - მიუგო პატარამ.

- წამოდი და მაჩვენე, - სთხოვა მმართველმა.

ისინი ბიჭუნას სახლისკენ გაემართნენ. მათ ბავშვის დედა და ბებია მიეგებნენ. პატარამ მუხტარს კედელში გამოჭრილ კარზე მიუთითა.

თავზარდაცემული ქალები მამასახლისს წინ გადაე-
ლოვნენ, მაგრამ მან მშვიდად ჩამოიცილა ისინი გზიდან და
კარი შეაღო.

ერთი ციდა ბნელ სადგომში, რომელსაც ერთი სარკ-
მელიც არ ჰქონდა, ღვთისმშობლის ხატის წინ კანდელი
ენთო. საიდუმლო ოთახიდან საკმევლის სურნელება
იფრქვეოდა.

მამასახლისი გაშეშდა. რას წარმოიდგენდა ფანა-
ტიკოსი თურქი, რომ საკუთარ სოფელში ოდესმე ქრისტიან-
ულ სამლოცველოს ნახავდა...

შიშისგან დამუნჯებულ ქალებს ღვთისმშობლის
ხატისთვის მიეპყროთ მზერა და უხმოდ ევედრებოდნენ
შეწევნას.

ხმას არც მუხტარი იღებდა. ღვთისმშობლის გამო-
ხედვამ მასზე ენით გამოუთქმელი შთაბეჭდილება
მოახდინა.

- აი, დედა ღვთისა! მას ვეჭირე ხელში, ხედავ? -
სიხარულით ტიტინებდა პატარა. ასე ჩაიდინა მან თავისი
პირველი გმირობა - აღმსარებლობის გმირობა.

ქალები ფეხებში ჩაუცვივდნენ მუხტარს:

- ბოროტებას ნუ ჩაიდენ, ბატონო და ღვთისმშობელს
შევევედრებით, ჯანმრთელად და ბედნიერად გამყოფოთ!

- ე. ი. ქრისტიანები ხართ... - ნელა წარმოთქვა თურქმა.

- ჩვენ არავისთვის არაფერი დაგვიშავებია. ჩვენი
წინაპრების რწმენას ვიცავთ, რომელიც მათ თავიანთ მამა-
პაპათაგან შეითვისეს. შეგვიბრალეთ, ბატონო!

მუხტარი რამდენიმე წუთს დუმდა. შემდეგ ხმადაბლა
თქვა: "ნუ გეშინიათ! მაგრამ ნურავის ეტყვით, რომ თქვენს

სახლში ვიყავი და ეს ყველაფერი ვნახე. მცირე ხნის შემდეგ კანდელისთვის ზეთს გამოგიგზავნით”, - თქვა ეს და კარისკენ გაემართა.

მოლა მუცისი ფარული ქრისტიანი იყო. 1854 წლის ყირიმის ომის შემდეგ კრიპტოქრისტიანთა მრავალი ოჯახი რუსეთის ჯარს გაჰყვა. მოლა მუცისს არ შეეძლო, დაუფარავად ეღიარებინა ქრისტიანობა. იგი ცარცი-ჯამეში მსახურობდა. მისი ვაჟი საცოლითურთ, დები, ძმები, მშობლები 1858 წლის შემდეგ თანასოფლელებთან ერთად რუსეთში გაემგზავრნენ. მოლა მარტო დარჩა, სახლი გაყიდა და ცარცი-ჯამეს ახლოს, ერთ პატარა ქოხში გადასახლდა.

გავიდა წლები. მოლა მუცისმა სიკვდილის მოახლოება იგრძნო და ღამით ფარულად მამა დამიანესთან კაცი გაგზავნა. მღვდელმა, როცა დაინახა, რომ მოლა სულთ-მოზრმავი ესვენა, აზიარა იგი. მუცისმა ყელიდან მოიხსნა სადაფის ჯვარი, მისცა მამა დამიანეს და სთხოვა, მის სახსოვრად შეენახა. “ხვალ მე მოვკვდები, აქ კი მამებრები მოვლენ (თურქებს გულისხმობდა), იპოვიან ჯვარს და წაბილწავენ. აჰა ეს ხუთი ლირაც. ორმოცამდე იზრუნე ჩემი სულისთვის, დანარჩენი კი ღარიბებს დაურიგე”. ათი წუთიც არ გასულა, რომ პატიოსანმა ქრისტიანმა სული ღმერთს მიაბარა.

მამა დამიანემ თვალები დაუხუჭა, სამჯერ ეამბორა, სულის მოსახსენიებელი კანონი წაიკითხა, დაიტირა მიცვალებული და ისევ ფარულად წავიდა, როგორც მოვიდა.

დილით თურქებმა იპოვეს მიცვალებული და ყველაფერს მიხვდნენ, მაგრამ ხმაური არ აუტეხიათ. მოლა მუსლიმური წესით დამარხეს. მის საფლავზე დროდადრო ფარულად მიდიოდნენ ბერძნები და სანთლებს ანთებდნენ.

რა უნდა იცოდეს მრევლმა?

საბედნიეროდ, დღეისათვის ჩვენი ეკლესია - მონასტრები გავსებულია მრევლით. თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ უმრავლესობა ახალგაზრდობაა, რაც მსოფლიოში, მათ შორის არა მარტო მართლმადიდებლურ ქვეყნებში, უჩვეულო მოვლენა გახლავთ. ამას თავისი მიზეზები აქვს, ოღონდ მათ ახლა არ შევხებით. რაოდენობა ხარისხს არ ნიშნავს, ჩვენ შევხებით სწორედ ხარისხის პრობლემებს მორწმუნეთა საზოგადოებაში, რისი მიღწევაც ბავშვობიდანვე უნდა ხდებოდეს, რათა ზრდასრულ ასაკში მივიღოთ ნამდვილი ქრისტიანი "ეკლესიური" სტერეოტიპებისა თუ ცრურწმენების გარეშე. მავანნი სწორედ ამაში ხედავენ ქრისტიანობას.

ჩვენ გვინდა, რომ ჩვენი შვილები სრული სისავსით ეზიარონ ქრისტეს, მაგრამ, სამწუხაროდ, პრობლემა თვითონ მშობლებშია ხოლმე. მოვიყვანთ ჩვენი მრევლისთვის დამახასიათებელ ერთ მეტად საყურადღებო და ნიშანდობლივ მაგალითს: მიმდინარეობს საღმრთო ლიტურგია. მრევლი ლოცულობს (ყოველ შემთხვევაში, გარეგნულად ასე ჩანს). სახარების კითხვის დროს იღება ტაძრის კარი და შემოდის მართლმადიდებელი დედა ბავშვით, რომელიც ჭირვეულობს, მერე იწყებს ტირილს. დედა ცდილობს დააწყნაროს და "ჩუ-ჩუ"-თი დაფაროს ბავშვის ხმა. მრევლის გონება განიბნევა. მლოცველები საშინელ დისკომფორტს განიცდიან. ვიღაც ბედავს და შენიშვნას აძლევს დედას, პასუხად ხედავს მორწმუნე დედის მოკუმულ ტუჩებს ან "მინიქადაგება" ესმის: "აკი ქრისტემ თქვა ბავშვებზე, არ შეუშალოთ ხელი ჩემთან მოსასვლელადო. თქვენ კი მე ბავშვებთან ერთად მაგდებთ ტაძრიდან!" ყველა იძაბება. ლიტურგია მათთვის აზრს კარგავს.

მეორე მაგალითიც ნათლად წარმოაჩენს ჩვენი მრევლის სულიერ მდგომარეობას: ბარძიმს გამოაბრძანებს

მღვდელი, მასთან მიჰყავთ ბავშვი, რომელიც ტაძარში გაჰკივის, დედა, ბებია და სტიქაროსანი ცდილობენ, ბავშვს ხელ-ფეხი როგორმე ისე გადაუგრიხონ, რომ კოვზის პირში უსაფრთხოდ ჩადება შესაძლებელი იყოს, ამას დაუმატეთ მორწმუნე დედის და ბებიის გამხნევებები: "ჰამე, ჰამე, კაკაა, ფია, გემრიელია" და მივიღებთ "ქეშმარიტი" მართლმადიდებელი მაზიარებლების სურათს. მღვდელიც საოცარი ტრიუკებით რამდენიმე ცდის შემდეგ ახერხებს ზიარებას. ბავშვიც, მიუხედავად მისი სულისშემძვრელი პროტესტისა, ნაზიარებია. დედას და ბებიას კმაყოფილების ღიმილი შეეპარებათ - ვაზიარეთ! ბავშვი კი აგრძელებს ყვირილს და ბორგვას...

უბედურება კი ის არის, რომ ამ ადამიანებს ამგვარი ქმედებანი ჰგონიათ ქრისტიანობა. ასეთ გაუცნობიერებლობაში გადის წლები, შვილები იზრდებიან და მშობლები რატომღაც ვეღარ ცნობენ მათ, თითქოსდა ვიღაცამ შეუცვალათო და ჩივიან, - რა კარგი ბავშვები იყვნენ პატარაობაში, ყოველ კვირას დადიოდნენ ეკლესიაში, ეზიარებოდნენ, ახლა კი ტაძრისკენ გახედვაც არ უნდათო!

ბავშვების ეკლესიურ აღზრდაში ორ ძირითად შეცდომას უშვებენ ხოლმე. პირველია ის, რომ შინაგან რელიგიურ განვითარებას ანაცვლებენ გარეგნულით; ყველაზე დამღუპველი კი ისაა, რომ ოჯახში რელიგიურ აღზრდას ავტომატურად ეკლესიას გადაულოცავენ ხოლმე.

ქრისტემ თქვა: "აცადეთ ყრმებსა მაგათ მოსვლად ჩემდა და ნუ აყენებთ მაგათ, რამეთუ ეგევითართაი არს სასუფეველი ცათაი" (მთ. 19,14). მაგრამ რას ნიშნავს მაცხოვრის ეს სიტყვები? ამ სიტყვების გაგება ნამდვილად არ შეიძლება იმ აზრით, რომ ბავშვებს არ შევუშალოთ ხელი ღვთისმსახურებაზე დასწრებაში. ბევრი მართლმადიდებელი ქრისტიანი ცდება, როცა ქრისტიანულ ცხოვრებას აიგივებს მხოლოდ ეკლესიურ ღვთისმსახურებაში მონაწილე-

ობის მიღებასთან. ასე იყო ძველ აღთქმაში; დედამიწაზე ერთადერთი ტაძარი არსებობდა და ძველადღებულ ეკლესიის წევრების აუცილებელ რელიგიურ მოვალეობად ითვლებოდა ყოველწლიურად ტაძარში მიბრძანება. ახალმა აღთქმამ ხარისხობრივად სრულიად სხვა რამ გვამცნო: "რამეთუ მოვალს ჟამი, ოდეს არცა ამას მთასა, არცა იერუსალიმს თაყუანის-სცემდეთ მამასა... არამედ მოვალს ჟამი და აწვე არს, ოდეს ჭეშმარიტნი თაყუანის-მცემელნი თაყუანის-სცემდენ მამასა სულითა და ჭეშმარიტებითა" (ინ. 4,21-24). ერთიანი ეკლესიური ლოცვა, რა თქმა უნდა, სულიერ ცხოვრებაში უაღრესად მნიშვნელოვანია, მაგრამ ის ცხოვრებას მთლიანად ვერ ფარავს, არამედ ერთ-ერთ აუცილებელ შემადგენელ ნაწილად გვევლინება, და არა ერთადერთად. ყველაზე მთავარი აღესრულება ადამიანის გულში - თაყვანისცემა ღმრთისა სულითა და ჭეშმარიტებითა, გარეგნული მხარე კი საშუალებაა ამის მისაღწევად. ამგვარია ქრისტიანულ ფასეულობათა იერარქია. თუკი ის გაუკუღმართდება, მაგალითად, ღვთისმსახურებაზე დასწრება გახდება თვითმიზანი და არა საშუალება, იარაღი განღმრთობისა და გადარჩენისა, მაშინ ჩვენი ხე სულიერ ნაყოფს ვერ მოიხბამს.

ამგვარად, ტაძარში მოსიარულე ხალხიც კი ეკლესიაში მხოლოდ საკუთარი თავის გამო დადის, მათ არ იციან, ვინ დგას გვერდით და ლოცულობს, ეზიარებიან მხოლოდ ეგოისტური მიზნით, ერთიანი ქრისტეს სხეულის განცდა (რაც არის ეკლესია, მორწმუნეთა კრებული, რომელიც ქრისტეს სხეულია) ჩვენს სამრევლოებში ძალიან იშვიათია. თვითონ ტაძარში ლოცვის პროცესს ხშირად იძულებითი ძალისხმევა ახლავს თან, რათა ჩვენი ლოცვა არ გაღარიბდეს, იძულებულნი არიან, "დაიცვან" თავი ლოცვის დროს მოსიარულე ხალხისგან, მოჩურჩულეთაგან, მოლაპარაკეთაგან, ტაძარში შემთხვევით შემოსული ხალხისგან, რო-

მელთაც მაინცდამაინც ღვთისმსახურების დროს უნდათ რომელიმე ხატთან სანთლის დანთება, რაღაცის გამოთხოვა, თითქოსდა დისტანციაზე ხატზე გამოსახული წმინდანი მათ თხოვნას ვერ შეისმენდეს.

ასე რომ, არ შეიძლება ადამიანის სულის მთელი რელიგიური ცხოვრების დაყვანა "ეკლესიაში სიარულამდე". მით უფრო, ეს არ გამოდის ბავშვებთან. ბევრი მშობელი დარწმუნებულია, რომ მათი შვილები ღმერთს შეიმეცნებენ მხოლოდ ტაძარში. ბავშვის რელიგიური აღქმა არსებითად განსხვავდება ზრდასრულისაგან. შემთხვევით არ უთქვამს უფალს: "უკუეთუ არა მოიქცეთ და იქმნეთ, ვითარცა ყრმანი, ვერ შეხვიდეთ სასუფეველსა ცათასა" (მთ. 18,3). ეს მცნება, რა თქმა უნდა, დიდებს არ მოუწოდებს საკუთარი თავის "პრიმიტივობას". პავლე მოციქული ამბობს: "ნუ ყრმა იქმნებით გონებითა, არამედ ბოროტისთვის ყრმა იყვნით, ხოლო გონებითა სრულ იყვნით" (1 კორ. 14,20). ეს ნიშნავს, ვიყოთ ბავშვებივით ღმერთთან მიმართებაში. ბავშვებს ძალუბთ ცოცხალი ღმერთი უშუალოდ აღიქვან. მაგრამ ყველაზე უფრო კარგად ისინი შემოქმედს სიმშვიდისა და სიყვარულის ატმოსფეროში აღიქვამენ. ამგვარი ატმოსფერო უნდა სუფევდეს ოჯახში. მშობლებს ერთმანეთი და ბავშვები უნდა უყვარდეთ. ოჯახში სიმშვიდე უნდა იყოს, მშობლებმა ზუსტად ამით უნდა შექმნან პირობები, რათა ბავშვებს ღმერთის აღქმასა და სულიერ ცხოვრებაში ხელი არ შეუშალონ. ეს სულაც არ ხდება ღმერთზე საუბრებით (ღმერთი გიყურებს, წესიერად თუ არ მოიქცევი, დაგსჯის და ა.შ.), არამედ მხოლოდ და მხოლოდ საკუთარი ცხოვრების მაგალითით. თუკი დედ-მამისთვის ქრისტე არა რაღაც გარეგნული, არა რაღაც კანონები და ტაძარში სიარულის ვალდებულებაა სულიერი აღზრდის პროცესში, არამედ ყველაზე ძვირფასია მათთვის, მაშინ ბავშვები უსიტყვოდ

ადიქვამენ ქრისტეს მშვიდობის, სიკეთის და სიყვარულის წყაროდ, რომელიც ოჯახში სუფევს.

მაგრამ, სამწუხაროდ, ამგვარი ოჯახები იშვიათობაა. სამაგიეროდ, ხშირია ხმაური, სკანდალები, მშობლების წვრილმანებზე კინკლაობა, ჩხუბი და მთავარი - შეუსაბამობა აღსარებული სარწმუნოებისა საკუთარ ცხოვრებასთან. ამასთან, ხშირად მშობლები თავიანთ ამგვარ მდგომარეობას აცნობიერებენ, მაგრამ არც ძალა ჰყოფნით, არც სურვილი, არც საკუთარი ოჯახური ცხოვრების ისე მოწყობის უნარი, რომ მის საფუძველში ღმერთის თაყვანისცემა, ქრისტიანული ზნეობრიობა იყოს, რათა კერა, ოჯახი ნამდვილ სახლის ეკლესიად გადაიქცეს. ამის მიზეზი უთუოდ სულიერი ცხოვრების გარეგნულ-ფორმალური, ავტორიტარული, სქემატური აღქმაა. ასეთ პირობებში ლოგიკურია სურვილი - რელიგიური აღზრდა ეკლესიას გადავბაროთ. რახან იგი ფორმალურად და ავტომატურად შეიმცნება, თითქმის მაგიურადაც კი, მაშინ ეკლესიურობაც ხდება მხოლოდ გარეგნული: ღვთისმსახურებაზე დასწრება (სანამ მოსწყინდებათ), საკვირაო სკოლები და ა.შ. კარგ მთქმელს კარგი გამგონე უნდა. რა თქმა უნდა, არ ვაპირებ ყველაფერ ამის მნიშვნელობის უარყოფას, უბრალოდ, ყველაფერი უნდა იყოს თავის ადგილზე. რელიგიური აღზრდა უნდა დაიწყოს იქიდან, რომ ოჯახი ცდილობდეს, ღმერთი რაღაც დოქტრინა კი არ იყოს, რომლის მსახურებას დრო, დასვენება და ძალები მიაქვს, არამედ ცოცხალი ღმერთი, რომელიც ოჯახის ცხოვრების ცენტრალური მომენტია. ეს კი გარეგნული ეკლესიურობით არ მიიღწევა, ეს არის ოჯახის მიზანმიმართული და გააზრებული ზნეობრივი შრომა, რომელიც ორიენტირებულია არა გარეგნული წესების შესრულებაზე, არამედ შინ პატარა ეკლესიის შექმნაზე.

აუცილებელია გავითვალისწინოთ ბავშვების ფსიქოლოგიური თავისებურებანი. უმეტესობა თანამედროვე

მართლმადიდებელი მშობლებისა ზრდასრულ ასაკში გაეკლესიურდა, წიგნების კითხვით, ტაძრების და მონასტრების მონახულებით, ცხოვრების "დიდურად" გააზრების შედეგად. ჩვენ არ გაგვაჩნია საკუთარი ეკლესიური ბავშვობის გამოცდილება, ამიტომ შვილების გაეკლესიურებას ვცდილობთ ისე, თითქოს ისინი დიდები იყვნენ. მაგრამ ეს შეცდომაა, რადგან ბავშვები სხვანაირად აღიქვამენ სამყაროს. მათი სტიქია - მოძრაობა, თამაში და სამყაროს უშუალო აღქმაა. მათ შორის სულიერი სამყაროსი. ბავშვებს უჭირთ დიდი ხნით კონცენტრაცია, რამდენიმე საათი ერთ ადგილზე დგომა. ამიტომ ტაძრის ღვთისმსახურებასთან მათ სხვანაირი დამოკიდებულება აქვთ, 5-10 წუთით თუ გაჩერდებიან ეკლესიაში ტაძრის სილამაზით და ღვთისმსახურებით მოხიბლულნი, მერე იწყებენ გართობას. ბევრ ზრდასრულს არ ესმის, თუ რა ხდება ეკლესიაში, ბავშვებს - მით უფრო, მათ ღვთისმსახურების ინტელექტუალურად შემეცნება არ ძალუძთ, ხოლო უშუალოდ აღქმისთვის ბავშვებისთვის ცოტა დროც საკმარისია. ეს ეხება შინ ლოცვასაც. ბევრი მშობელი შვილებს ლოცვების დაზეპირებას სთხოვს. ისინიც დგანან და ბუტბუტებენ ლოცვებს, ხოლო დედები კი უსწორებენ, თუკი შეეშლებათ რომელიმე სიტყვა. სინამდვილეში ბავშვებს უყვართ ლოცვა, ოღონდ მათ ბუნებრივ და წრფელ სურვილს ღმერთთან უშუალო ურთიერთობისა სულ რამდენიმე, ერთი-ორი წუთი თუ სჭირდება. სხვაგვარად მექანიკურ და შესაბამისად მოსაბეზრებელ და შემდგომში უკურეაქციის მქონე შედეგს მივიღებთ.

როგორ მივაჩვიოთ ბავშვები სწორ ეკლესიურ ცხოვრებას? ჯერ ერთი, ბავშვები უნდა დარჩნენ ბავშვებად. არავითარ შემთხვევაში არ უნდა გადავაქციოთ ისინი პატარა ბერებად და მონაზვნებად. ირბინონ, თანატოლებთან ითამაშონ, იხმაურონ, იჩხუბონ (ოღონდ, რა თქმა

უნდა, არა ეკლესიაში), ისწავლონ, შეიგნონ სამყარო და ა.შ. საჭიროა, ბავშვებს განვუსაზღვროთ საზომი გარეგნული ეკლესიურობისა - იმაზე ნაკლები, ვიდრე შეუძლიათ, რადგან ეკლესიაში წასვლა მათთვის დღესასწაულად უნდა იქცეს, ჯილდოდ და არა სავალდებულო რიტუალად. ძალიან მნიშვნელოვანია, როცა ეკლესიურ ცხოვრებაში მთელი ოჯახი მონაწილეობს, მაგალითად, თუ ბავშვის ზიარება მოგვინდება, დედ-მამაც ემზადება საზიარებლად და მთელი ოჯახი ეზიარება და არა ისე, როცა ბავშვის საზიარებლად წაყვანა პოლიკლინიკაში ვიზიტების ან აბების მიღების მსგავს რეგულარულ პროცედურებს ემსგავსება, თანაც, მშობლების პირადი დამოკიდებულება ევქარისტიასთან (ზიარებასთან) და ეკლესიის სხვა საიდუმლოებებთან გულგრილია.

ბავშვების ჰარმონიული განვითარებისთვის ასევე აუცილებელია კულტურული აღზრდა და სოციალური ადაპტაცია. სამწუხაროდ, არსებობს ფსევდოსულიერი მოსაზრება იმაზე, რომ ბავშვები მხოლოდ ეკლესიურად უნდა აღიზარდონ, რათა დავიცვათ ისინი სამყაროს გამხრწნელი ზეგავლენისაგან. ამ მოსაზრებით, საერო კულტურა ზედმეტად და დამაზიანებლადაც კი ითვლება, რადგან ვითომდა ეკლესიურობისა და ლოცვისაგან გვწყვეტს. საზოგადოების ცივილიზებული განვითარების მიღწევები თითქმის სატანიზმად ცხადდება, რომელიც ანტიქრისტეს მოსვლას ამზადებს და ა.შ. აქედან გამომდინარე, ზოგიერთნი ბავშვებს უკრძალავენ არაეკლესიურ თანატოლებთან ურთიერთობას ("გახრწნიან"), არ უშვებენ კომპიუტერთან, ტელევიზორთანაც ("დააზომბირებს") და სხვა. ხოლო შედეგად ვიღებთ იმას, რომ ბავშვები იზრდებიან და ამ ცხოვრებაში თავს ვერ პოულობენ, რადგან, რაც არ უნდა ეცადო, ამ ქვეყანას ვერსად გაექცევი. ნაცრისფერნი, გაუნათლებელნი, კულტურულად და

ინტელექტუალურად განუვითარებელნი ვერ პოულობენ ადგილს სოციუმში, რის გამოც იბოღმებიან და ხანდახან თავის მარგინალურ მდგომარეობას ეკლესიას აბრალებენ, რომელიც ამგვარად სრულებითაც არ ასწავლის. პავლე მოციქული გვეუბნება: "ყოველივე გამოიცადეთ და უკეთესი იგი შეიკრძალებთ" (1 თეს. 5,21). ჩვენი დიდი მამაც, წმინდა გრიგოლ ხანძთელიც ამგვარად იქცეოდა - ყველაფერს სწავლობდა, ხოლო ჯერკვალს (ანუ უსარგებლოს, ცუდს თუ დამაზიანებელს) განაგდებდა. "ყოველივე ნებადართულია ჩემთვის, მაგრამ ყველაფერი სასარგებლო როდია, ყოველივე ნებადართულია ჩემთვის, მაგრამ მე არაფერს დავემონები" (I კორ. 6,12).

ამა ქვეყნის გამრყენელი ზემოქმედებისგან გაქცევა შეუძლებელია. მას მხოლოდ უნდა წინააღმდეგე და შეეწინააღმდეგო. წინააღმდეგობა კი უნდა განხორციელდეს არა მარტო სულიერ დონეზე, არამედ კულტურულ და სოციალურ დონეზეც. ამისთვის კი საჭიროა ბავშვები შესაბამისი "იარაღით" აღვჭურვოთ: განუვითაროთ მათ მხატვრულ-ესთეტიკური გემოვნება, შევავაროთ კლასიკური ხელოვნება - მუსიკა, ლიტერატურა, აღმოვაჩინოთ და ხელი შევუწყოთ ბავშვის შემოქმედებითი ტალანტების განვითარებას, რათა როცა დღევანდელ ყოფაში დომინირებულ აგრესიულ ფსევდოკულტურას შეეჯახება, მას ჰქონდეს "იმუნიტეტი". ეკლესია თვითონაც განუყოფელია კულტურისგან. თუკი ადამიანი კულტურის გარეშე აღზრდილი, იგი რიგიანად ვერც ღვთისმსახურებას გაიგებს, ვერც ეკლესიის ისტორიას, მწერლობას, ხელოვნებას. კულტურა ეკლესიის მტერი კი არ არის, არამედ მისი პირველი მოკავშირეა, ჩვენი იქნება თუ ევროპული. კულტურა თავისი არსით ქრისტიანული მოვლენაა და მშობლები ვალდებული არიან, ბავშვები აზიარონ ამ უდიდეს ცოდნის წყაროს.

მაგრამ კვლავაც ყველაფერი მიდის ოჯახთან. თუკი დედ-მამის მუსიკალური განვითარების ზღვარი რადიოსადგურების "რეიტინგულ" მუსიკას არ შორდება, თუკი ოჯახში მხოლოდ ყვითელ პრესას კითხულობენ, ხოლო კულტურული მოთხოვნილებები დაკმაყოფილებულია ტოკ-შოუებით და ტელესერიალებით, ანდა ამის საპირისპიროდ, ოჯახში კითხულობენ, უსმენენ, უყურებენ მხოლოდ "მართლმადიდებლურს", მაშინ ბავშვებმა საიდან უნდა მიიღონ კულტურული აღზრდა? ეს ხომ სოციალურ ცხოვრებასაც ეხება. ბავშვები უნდა მოვამზადოთ ცხოვრებისთვის არაქრისტიანულ სამყაროში იმგვარად, რომ ისინი ამა ქვეყნის მარილნი იყვნენ (მთ. 5,13), ანუ ისინი უნდა გაიზარდონ და ჩამოყალიბდნენ პატიოსან, მამაც, აქტიურ ადამიანებად, რომლებიც ფლობენ თანამედროვე ტექნოლოგიებს, განათლებას, განვითარებულები არიან და შეუძლიათ არა მარტო ეკლესიურ, არამედ ცხოვრებისეულ ყველა გზაზე შეეწინააღმდეგონ ბოროტებას და ცოდვას და ადამიანთა წინაშე ამოწმებდნენ ქრისტეზე, "რათა ხედავდნენ ისინი თქვენს კეთილ საქმეებს და ადიდებდნენ მამასა თქვენსა ზეცათასა" (მთ. 5,16). ამასაც ოჯახში სწავლობენ, მაგრამ ამისთვის დედასაც და მამასაც უნდა ესმოდეთ ყველაფერი ეს და იყვნენ მაგალითი საკუთარი შვილებისთვის, რათა პატიოსნების, საღად აზროვნების აღზრდა და აქტიური ქრისტიანული ცხოვრების პოზიცია არ შემოიფარგლოს სამზარეულოში ამერიკის გინებით და მსოფლიოს მასონური ხლართების და შეთქმულების ძიებებით, რაშიც, სამწუხაროდ, ბევრი მართლმადიდებლობის ლამის არსსაც და მისიასაც კი ხედავს.

ამიტომ, თუ გიყვართ შვილები, აუცილებლად უნდა დაუთმოთ მათ დრო, მიუხედავად იმისა, რომ დღეისთვის დრო დეფიციტია, ყველაფერში მაგალითი უნდა იყოს შვილებისთვის. და, რა თქმა უნდა, აუცილებელია

გავაცნობიეროთ პირადი პასუხისმგებლობა ჩვენს შვილებზე ეკლესიისა და ღმერთის წინაშე. როგორებიც ჩვენ ვართ - ისეთები არიან ჩვენი შვილებიც. მათი აღზრდა უნდა დავიწყოთ საკუთარი თავიდან, ოჯახიდან და არ უნდა ავკიდოთ ეს ტვირთი გარეგნულ ეკლესიურ ფორმებს, იმის იმედით, რომ მაღლი "ავტომატურად" იმოქმედებს. ეკლესია მაგია არ არის, აქ არაფერი ავტომატურად არ ხდება. მაღლის მოქმედება ყოველთვის შეესაბამება ადამიანის ზნეობრივ ძალისხმევას, განსაკუთრებით კი სულიერი აღზრდის საკითხში.

როგორ უნდა ვამხილოთ მოყვასი?

არსებობს სამი მიზეზი, რომელიც ამართლებს მხილებას ქრისტიანული პოზიციიდან. პირველი ორი დამყარებულია მოვალეობასა და პასუხისმგებლობაზე. ყოველი საზოგადოება წარმოადგენს სტრუქტურათა შესაკრებელს - ოჯახიდან სახელმწიფომდე. ყოველი სტრუქტურა ემორჩილება იერარქიულ წესრიგს. ამგვარ სტრუქტურაში პასუხისმგებელ ადამიანს აქვს იმათი მხილების უფლება, ვინც იმყოფება მის დაქვემდებარებაში; ეს არის ხელმძღვანელი პირის უფლება. მხილების მეორე სახეობა, მოვალეობასა და პასუხისმგებლობაზე დამყარებული - გახლავთ მშობლის ვალი შვილების აღზრდაში, სადაც მხილება წარმოადგენს პედაგოგიკის ერთ-ერთ მეთოდს. აქვე უნდა აღინიშნოს აგრეთვე მღვდელმსახურთა მოვალეობისა და პასუხისმგებლობის შესახებაც მრევლის ცოდვების სამხილებლად. მხილების სხვა სახეობა თვისებრივად განსხვავდება უკვე განხილულთაგან, ეს არის ძმური მხილება, რომელიც ემყარება არა იმდენად მოვალეობის გრძნობას, რამდენადაც სინდისისმიერ შინაგან მოთხოვნილებას. სამწუხაროდ,

მხილება ნაკლებად ეს უკანასკნელი სახეობა დაფუძნებულია მხოლოდ ზნეობრივ ფაქტორზე და მოკლებულია ძალაუფლებისა და იურიდიული სამართლის გარეგნულ ნიშნებს.

ეფექტური გახდა იმის გამო, რომ უმეტეს შემთხვევაში ეფუძნება არა სიყვარულის გრძნობას, მოწოდებულს თვით პიროვნების გამოსასწორებლად (და არა მარტო ბოროტების დასათრგუნად), არამედ პირად ემოციებსა და განწყობილებებს. ძალიან ხშირად სხვათა მამხილებელი პიროვნება ამ გზით ახდენს საკუთარი ვნებების რეალიზებას: ქედმაღლობის, პატივმოყვარეობის, სიამაყის და ზოგჯერ მრისხანებისა და შურისაც კი. ამიტომ მხილებამდე თავდაპირველად ადამიანმა უნდა ჩაიხედოს საკუთარ გულში, ხომ არ ბუდობს იქ რაიმე ვნება ან შელახული თავმოყვარეობა? წმინდა მამები კრძალავენ მხილებასა და დასჯას მრისხანების ჟამს. უხეში და ავი სიტყვა ან თუნდაც გარეგნულად სამართლიანი შეგონება, მაგრამ სიმკაცრითა და ბოროტებით ნათქვამი, ერთგვარი უარყოფითი ენერგიით არის ავსილი და სხვა ადამიანის გული მისგან თავდასაცავ ზღუდეებს აღმართავს. თუ გადავხედავთ ჩვენს საკუთარ ცხოვრებას, განსაკუთრებით ბავშვობის პერიოდს, გავიხსენებთ, რომ ჩვენთვის მიუღებელი იყო ყოველივე ის, რასაც ყვირილით, გაღიზიანებით ან აწეული ტონით გვაკეთებინებდნენ; სათქმელს არ დავამთავრებინებდით, ისე უარყოფითი წინასწარ იმ სიტყვებს, რომლის მოსმენაც სულ ცოტა ხანში გვიწევდა. მეორე პირობაა: ვინც ამხილებს, მან უნდა შეამოწმოს საკუთარი სული - ხომ არ მოუცავს იგი ისეთსავე მანკიერებებს, რომელთა მხილებაც მას გადაუწყვეტია? ეს თუ ასეა, მხილება არ იქნება შინაგანად დამაჯერებელი - მხილებული და მამხილებელი იმყოფებიან ერთი და იმავე ვნების სამოქმედო არეში. წმინდა მამები გვირჩევენ, მაშინვე კი არ ვამხილოთ ადამიანი, რაჟამს ცოდვიან საქციელს ჩაიდენს, არამედ დავიცადოთ, ვიდრე ემოციები ჩაწყნარდება და

გამოფხიზლდება გონება, მხოლოდ ამის შემდეგ მშვიდად უნდა ითქვას სათქმელი. მით უფრო, თუ ეს ეხება დასჯას. ეს საკითხი განსაკუთრებით მწვავედ დგას თანამედროვე ოჯახში. როგორც წესი, მამხილებელი დარწმუნებულია, რომ ის არის სწორედ სიმართლისა და სიკეთის ერთადერთი მატარებელი, ხოლო მხილებული მიიჩნევს, რომ მასზე ხორციელდება გაუმართლებელი ძალმომრეობა. ამიტომ მშობელი ან აღმზრდელი თვით უნდა ჩამოყალიბდეს ისეთ პიროვნებად, როგორადაც მას სურს იხილოს თავისი შვილები და აღსაზრდელები. რაც შეეხება ძმურ მხილებას, აქ საერთოდ გაუმართლებელია პროკურორისა თუ მოსამართლის ტონი - შეიძლება საკმარისი იყოს ურიგო ქცევების ახსნა-განმარტება და მათი დამლუპველი შედეგების მითითება. ამასთანავე, მამხილებელმა საკუთარი თავიც არ უნდა გამოიცილოს გამოსასწორებელთა სიიდან. მორწმუნე ადამიანმა, ვიდრე ის სხვა ადამიანებს ამხილებდეს, უნდა სთხოვოს უფალს, რათა მან მიანიჭოს ცოდვით დაცემულის მიმართ სიყვარული და გულის კარი გაუღოს ამ უკანასკნელს მისი სიტყვების მოსასმენად. აქ ალბათ ზედმეტი არ იქნება გავიხსენოთ ჰიპოკრატეს წესი: «უპირველესად არ ავნო, ხოლო შემდეგ - დაეხმარე».

საიდან მოდის სპირიტიზმი?

ოკულტიზმი ბნელი, დემონური საქმიანობაა, რომლის მეშვეობითაც ადამიანები ეშმაკის ნებელობას მიეცემიან და უწმინდურ ძალასთან ამყარებენ კავშირს. ეს უძველესი საცთური XIX ს-ის II ნახევრიდან განსაკუთრებით გავრცელდა ჯერ აშშ-სა და დასავლეთ ევროპაში, შემდეგ კი სხვა ქვეყნებში, მათ შორის რუსეთსა და საქართველოშიც.

სპირიტიზმი გარდაცვლილთა სულებთან ურთიერთობის შესახებ სწავლება გახლავთ.

მისი სახელწოდება ლათინური სიტყვა „სპირიტუსის-გან“ წარმოდგება, რაც „სულს“ ნიშნავს. ბიბლიის მიხედვით, გარდაცვლილთა სულებთან კონტაქტის დამყარებას ადამიანები უძველესი დროიდანვე ცდილობდნენ. ისტორიულ წყაროებშიც ვხვდებით ამგვარ ცნობებს. მაგალითად, რომის იმპერატორმა ვალენტიმ, რომელიც 364-378 წლებში იმპერიის აღმოსავლეთ ნაწილს განაგებდა, დააპატიმრებინა ორი სპირიტისტი – ჰილარიუსი და პატრიცია, რომლებიც, თურმე, შეეცადნენ, ვალენტის გარდაცვალების წელი და მის მემკვიდრეთა სახელები შეეტყოთ. წამებისას ჰილარიუსი გამოტყდა, რომ მათ ხის მაგიდა გააკეთეს და ჩადგეს დიდ საქვაბეში, რომლის ნაპირებზეც ანზანის ყველა ასო იყო გამოსახული. მათ შეკითხვაზე მაგიდა ერთი ასოდან მეორისაკენ გადაადგილდებოდა და ასე სცემდა მათ პასუხს. როდესაც სპირიტისტებმა ჰკითხეს, თუ ვინ შეცვლიდა ვალენტის, მაგიდამ „თ“, „ე“, „ო“ ასოებზე მიანიშნა. სპირიტისტებს ეგონათ, რომ ეს „თეოდორეს“ ნიშნავდა და ჯადოქრობა შეწყვიტეს. ამ აღიარების შემდეგ ვალენტიმ ორივე სპირიტისტი სიკვდილით დასაჯა და ხსენებული თეოდორეც მათ გზას გაუყენა, მაგრამ შეცდა – მისი მემკვიდრე თეოდოსი უნდა გამხდარიყო.

უძველესი ჯადოქრობა – გარდაცვლილთა სულებთან ურთიერთობა – 1847 წელს ახალი ფორმით დაუბრუნდა ადამიანებს. ნიუ-იორკთან ახლოს, ერთ ამერიკულ ოჯახში, ორი გოგონა შინ მარტო დარჩა. უეცრად სახლში უცნაური კაკუნი გაისმა. ამ ხმას ვიღაც უხილავი გამოსცემდა. გოგონებს არ შეშინებიათ. ერთ-ერთმა მათგანმა გადაწყვიტა, მოჩვენებას გახუმრებოდა და თვითონაც დაიწყო კაკუნი. იდუმალმა არსებამ უმაღვე უპასუხა. მაშინ გოგონამ სთხოვა უხილავ სტუმარს, თუ ადამიანი იყო, ერთხელ დაეკაკუნებინა, თუ სული – ორჯერ. დაუყოვნებლივ გაისმა ორი დარტყმა. ამან ძალზე დააინტერესა გოგონები, შემდეგ –

მათი მშობლებიც, საბოლოოდ კი ეს ოჯახი მოჩვენებას – უწმინდურ სულს – კიდევაც დაუმეგობრდა. მერე და მერე მათ ამ დამლუპველ საქმიანობაში სხვებიც ჩაითრიეს. მალე ბნელ ძალებთან ურთიერთობის გამო ოჯახი ეკლესიიდან განკვეთეს. ისინი სხვა ქალაქში გადასახლდნენ. უხილავი „მეგობარიც“ თან გაჰყვათ. იქ ოჯახმა სპირიტუიზმის საჯარო სეანსების მოწყობა დაიწყო, სადაც სული პასუხს სცემდა დამსწრეთა შეკითხვებს. სეანსებზე ათასობით ადამიანი იყრიდა თავს. როდესაც ასეთი უჩვეულო ინტერესი დაინახა, ეშმაკმა კიდევ უფრო გაამდიდრა თავისი რეპერტუარი – სპირიტუიზმის სეანსებზე იმქვეყნიური ხმები ისმოდა და გარდაცვლილთა გამოსახულებები ჩნდებოდა. ამას ერთ-ვოდა არაერთი უცნაური მოვლენა: ტელეპათია, ტელეკინეზი... თანდათან სპირიტუიზმით მეცნიერები და მწერლებიც დაინტერესდნენ, მათ შორის – არტურ კონან დოილიც. ის ტრაგიკულად დაღუპულთა სულებთან ამყარებდა კავშირს და ასე ცდილობდა მათი უბედურების მიზეზთა დადგენას. თავისი ახალი ნაწარმოებებისთვის სიუჟეტებსაც კი სესხულობდა.

ამჟამად ოკულტიზმის დემონურ ბადეში მილიონობით ადამიანია გახვეული. ყველაფერი კი ამერიკელი გოგონას ზუმრობით დაიწყო. აი, რატომ არის საშიში უბრალო ყურადღებაც კი ეშმაკის „სასწაულთა“ მიმართ. გადაბრუნებული თეფშის ტრიალითა თუ მაგიდაზე კაკუნით ადამიანები თავს დიდ საფრთხეში იგდებენ.

თანამედროვე სპირიტუიზმი – ეს მთელი მოძღვრებაა საიქიოსა და მასთან ურთიერთობაზე. იგი აცხადებს, რომ მატერიალური სამყაროს გარდა არსებობს სხვა, ასტრალური სამყაროც, რომელიც სიდიადითა და შესაძლებლობებით ჩვენსას აღემატება. ამ სწავლებაში ნათლად ჩანს ეშმაკის ძველი ხრიკი: „არა, თქვენ არ მოკვდებით... და თქვენ

იქნებით ვითარცა ღმერთნი..." (დაბ. 3:4-5), – რომლითაც მან პირველი ადამიანები აცდუნა.

ეკლესიის სწავლების თანახმად კი, ადამიანს ეკრძალება იმქვეყნიურ სამყაროში ჩახედვა. თუკი ღმერთს რამე აქვს სათქმელი თავის ქმნილებათათვის, თვითონვე შეატყობინებს მას ანგელოზთა ანდა წინასწარმეტყველთა პირით. ქრისტეს ეკლესიას აქვს ბიბლია და მფარველობს სულიწმიდა, რომლის მეშვეობითაც უფალი თავის მოშიშებთან ამყარებს კავშირს (იოანე 14:17-26).

ინფორმაცია, რომელიც სპირიტუზმის საშუალებით ხდება ცნობილი, ხშირად სიმართლეს შეიცავს, მაგრამ ამ სიმართლეს მზაკვრული საფუძველი უდევს: ადამიანს ერთი ამბის შეტყობის შემდეგ მეორის, მესამის გაგების სურვილი უჩნდება და ბოლოს მთლიანად იმქვეყნიური სამყაროდან მიღებულ ინფორმაციაზე ხდება დამოკიდებული, სწორედ ისევე, როგორც ნარკომანი ნარკოტიკზე. კაცი, ვინც კი ერთხელ მაინც გამოიძახა ქვესკნელიდან უწმინდური სული, უფრო და უფრო ძლიერ ეფლობა სპირიტუზმში და მისთვის თავის დაღწევა აღარ ძალუძს. ამასთანავე, თუკი ქვესკნელიდან მიღებული ინფორმაცია ცრუ აღმოჩნდება ან თუ ავი სული რაიმე ცუდს იწინასწარმეტყველებს, ადამიანი შიშსა და შფოთში იწყებს ცხოვრებას, რაც, როგორც წესი, ფსიქიურ აშლილობამდე მიდის. ამგვარად, სპირიტუზმით გატაცება ადამიანს ამქვეყნადვე დიდ საფრთხეს უქადის.

დაბოლოს, ექვი რომ არავის შეეპაროს სპირიტუზმის დამლუპველ ზემოქმედებაში, მოვიყვანთ ამონარიდებს ბიბლიიდან, სადაც უფლის ნათქვამი მოსე წინასწარმეტყველის ხელით არის ჩაწერილი:

1) იცოდით, რომ ღმერთმა ისრაელს დაუბარა, ცოცხალი არ დაეტოვებინათ არავინ, ვინც ჯადოქრობას ეწეოდა? „ჯადოქარი ცოცხალი არ დატოვო“ (გამოს. 22:17).

2) იცოდით, რომ სულელებთან ანდა მკვდრებთან კავშირი ბილწავს ადამიანს, მას აღარ ძალუმს ღვთის წინაშე წარდგომა და თაყვანისცემა? „ნუ მიმართავ მესულთანეებსა და მჩხიბავებს, ნუ გაიუწმინდურებ თავს, მე ვარ უფალი თქვენი ღმერთი“ (ლევ. 19:31).

3) იცოდით, რომ ღმერთმა მოაკვდინა ყველა, ვინც კი დახმარებისათვის მედიუმს (ჯადოქარს) მიმართა? „თუ ვინმე ჯადოქრებსა და მკითხავეებს მიმართავს, რომ მათ კვალზე იუკუღმართოს, მე პირს მივაპყრობ მას და მოვკვეთ თავისი ხალხის წიაღიდან“ (ლევ. 20:6).

4) იცოდით, რომ ძველი აღთქმის ეპოქაში, ღვთის განჩინებით, ჩაქოლვა ელოდა ნებისმიერს, ვინც კი სულებს იძახებდა? „თუ ვინმე აღმოჩნდა თქვენში ჯადოქარი ან მკითხავი, კაცი იქნება თუ ქალი, უნდა მოკვდეს, ქვებით უნდა ჩაქოლონ, მათზეა მათი სისხლი“ (ლევ. 20:27).

5) იცოდით, რომ ჯადოქრობა, შელოცვა, მკითხაობა, ნეკრომანტია (მკვდრების გამოძახება – შავი მაგიის ერთ-ერთი სახეობა) და ქირომანტია (ხელისგულის ხაზებზე მკითხაობა) სპირიტიზმთან არის დაკავშირებული და ღვთისგან ისჯება? „ნუ იქნება შენს შორის თავისი ვაჟისა და ასულის ცეცხლში გამტარებელი (გაიხსენეთ ჩვენში არსებული ე.წ. ჭიაკოკონობის ჩვეულება – ლ.მ.), ჯადოქარი, მომწუსხველი, მარჩიელი, მსახვრალი, გრძნებით შემკვრელი, მესულთანე, მჩხიბავი და მკვდართა გამომკითხველი“ (II რჯ. 18:10-11).

რედაქტორი ა. ჩიქოვანი

გადაეცა წარმოებას 12.03.2012. ხელმოწერილია დასაბეჭდად
12.06.2012. ქალაქის ზომა 60X84 1/16. პირობითი ნაბეჭდი თაბახი 13,5.
ტირაჟი 50 ეგზ.

საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, თბილისი,
კოსტავას 77

Verba volant,
scripta manent